

16/2016

Януари - Май
January/May

DOCENDO

DISCIMUS

JOURNAL

DIPLOMACY

DIPLOMATIC
INSTITUTE

СПИСАНИЕ

ДИПЛОМАЦИЯ

ДИПЛОМАТИЧЕСКИ
ИНСТИТУТ

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
REPUBLIC OF BULGARIA

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

16/2016

януари/май

DOCENDO

DISCIMUS

СПИСАНИЕ

ДИПЛОМАЦИЯ

ДИПЛОМАТИЧЕСКИ
ИНСТИТУТ

Дипломатическият институт не се идентифицира с авторските мнения. Всички настоящи публикации изразяват само и единствено позициите на своите автори.

The Diplomatic Institute does not take collective positions. All publications herein represent only the views of their authors.

Главен редактор

Доц. д-р Здравко Попов

Редакционна колегия

Таня Михайлова, директор на ДИ
Билиана Дечева, началник-отдел в ДИ
Силвана Цокова, началник-отдел в ДИ

Дизайн на корицата

Пејо Колев

София, 2016

Editor in Chief

Assoc. Prof. Zdravko Popov, PhD

Editorial Board

Tanya Mihaylova, Director of DI
Biliana Decheva, Head of Department at DI
Silvana Tsokova, Head of Department at DI

Cover Design

Pejo Kolev

Sofia, 2016

Съдържание

ДИПЛОМАТИЧЕСКА ПРАКТИКА

2015: година на предизвикателства, година на търсене на решения за единно и солидарно европейско бъдеще
Даниел Митов, министър на външните работи 7

Възможно ли е да се преподава дипломацията?
Натали Лоазо 13

След „Корейската вълна“: публичната дипломация на Корея като „средна сила“
Проф. Таехван Ким 19

РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Българският принос в ПСЮИЕ
Отдел „Регионално сътрудничество“, дирекция „Югоизточна Европа“, МВНР 43

Испания и Япония: близко приятелство и стабилни връзки с течение на времето
Бернардо Лопес Лопес-Риос и Шинго Сакай 76

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Една по-добра Европа за всички
Н.Пр. г-жа Ема Хопкинс 81

Латвийското председателство на Съвета на ЕС през 2015 г.: пример за България за изграждане на ефективна държавна администрация и успешна комуникационна стратегия
Виктория Павлова 87

Българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г.: стандарти за прозрачност и отчетност
д-р Линка Тонева-Методиева 93

ВЪПРОСИ НА СИГУРНОСТТА

Възникващата европейска система за невоенна сигурност
Владимир Шопов 107

Новата стратегия за глобална сигурност на ЕС: размисления от София по време на създаването ѝ
Проф. Пламен Пантев 117

Може ли да укротим неукротимото? Еволюция на идеологията на „Мюсюлманското братство“ – начало, упадък и перспективи за сътрудничество с умерените ислямисти <i>г-р Клеантис Кириакидис</i>	121
ГЛОБАЛНИ ВЪПРОСИ	
60 години България в ЮНЕСКО – постижения и нови предизвикателства <i>г-р Лилия Чаушева</i>	133
Кои ценности ни обединяват днес? <i>Обзорен материал от международна конференция</i>	145
НОВИ КНИГИ	
„Отчетност на институциите на Европейския съюз“ <i>г-р Гергана Рагойкова</i>	151
„Международноправен режим на биоразнообразието“ <i>Ангел Атанасов</i>	153

Contents

DIPLOMATIC PRACTICE

2015: a year of challenges and of seeking solutions for a uniform European future of solidarity for all <i>Daniel Mitov, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria</i>	156
Can diplomacy be taught? <i>Natalie Loiseau</i>	162
Beyond the Korean Wave: South Korea`s middle power public diplomacy <i>Prof. Kim Taehwan</i>	167

REGIONAL COOPERATION

Bulgaria`s contribution to SEECF <i>Regional Cooperation Department, South-East Europe Directorate, Ministry of Foreign Affairs of Bulgaria</i>	187
Spain and Japan: close friendships and strong ties with the passage of time <i>Bernardo López López-Ríos and Shingo Sakai</i>	215

EUROPEAN UNION

A better Europe for all <i>H.E. Ms. Emma Hopkins</i>	219
The Latvian Presidency of the EU Council in 2015: An example to be followed by Bulgaria in building an efficient public administration and in pursuing a successful communication strategy <i>Victoria Pavlova</i>	224
The Bulgarian 2018 Presidency of the EU Council: standards of transparency and accountability <i>Dr. Linka Toneva-Metodieva</i>	229

SECURITY ISSUES

The advent of a European non-military security system <i>Vladimir Shopov</i>	241
--	-----

The New EU's Global Security Strategy: Reflections during the process of its formulation from Sofia <i>Prof. Plamen Pantev</i>	251
Can we tame the shrew? The evolution of Muslim Brotherhood's ideology, its rise, its fall and the prospects of cooperation with moderate Islamists <i>Dr. Kleanthis Kyriakidis</i>	254
GLOBAL ISSUES	
60 years Bulgaria in UNESCO – achievements and new challenges <i>Dr. Lilia Chausheva</i>	263
Which values unite us today? <i>Summary of an international conference</i>	273
NEW BOOKS	
„Accountability of the EU institutions“ <i>Dr. Gergana Radoykova</i>	279
„International Legal Regime of Biodiversity“ <i>Angel Atanasov</i>	281

2015: година на предизвикателства, година на търсене на решения за единно и солидарно европейско бъдеще

Обзорна уводна статия
г-н Даниел Митов
министър на външните работи
на Република България

Уважаеми читатели на сп. „Дипломация“,

От гледна точка на външната политика и дипломацията, 2015-та бе една нелепа година, изпълнена с множество предизвикателства пред страната и партньорите ни от ЕС и НАТО. Съществуващите конфликти на североизток и югоизток от нас се запазиха, а към тях се прибавиха и нови сериозни процеси от рисково естество като миграционно-бежанската вълна, заляла Европа. Негативното влияние от тези кризи доведе до опити за създаване на разделителни линии в ЕС и между европейските държави, с което бяха поставени на изпитание някои от базисните европейски ценности.

В тази усложнена международна ситуация, България се оказва едновременно на пътя на този масиран човешки поток от югоизток и в граничната линия на противопоставянето между Запада и Русия.

Въпреки силната динамика на външната среда и ентропичен характер на международните отношения, страната ни успя да съхрани своите национални приоритети. България се прояви като лоялен и предвидим партньор, който функционира като източник на стабилност в югоизточната част на Европа.

Процесите, протичащи в непосредственото ни съседство, демонстрираха на практика сентенцията, че е много по-лесно да се спечели войната, отколкото мирът. Изострената международна среда преоткри значението и силата на дипломацията като средство за търсене на превантивни решения и изход от по-сериозни кризи.

Със задоволство мога да заявя, че на фона на предизвикателствата, пред които бяхме изправени, българската дипломация съумя да отстоява твърди и принципни позиции, предлагайки конструктивни решения, съобразени с националния интерес на страната. Искрено се надявам, че вече никой не се съмнява в практическата сила на дипломатическата дейност и необходимостта от адекватното ѝ ресурсно обезпечаване.

Чрез генерирането и лансирането на конструктивни позиции България се позиционира правилно на международната сцена. Знаковите посещения на европейски и световни лидери в България през изминалата година показаха, че българската позиция и експертиза се ценят и имат широка легитимност. Без съмнение, политически знаци на доверие бяха посещенията у нас на държавния секретар на САЩ Джон Кери, на Генералния секретар на НАТО Йенс Столтенберг, на британския премиер Дейвид Камерън и на министъра на външните работи Филип Хамънд, на германския външен министър Франк Валтер Щайнмайер, на Върховния представител на Европейския съюз по въпросите на външната политика и политиката на сигурност Федерика Могерини и множество други.

Тези срещи имаха ясен и обозрим резултат в посока задълбочаване на отношени-

ята ни с нашите партньори и съюзници. Ще дам само един пример – САЩ. Двустранното сътрудничество между страните ни е на ниво стратегическо партньорство, което е изключително важно за нас, предвид сложността на международната ситуация и скоростта, с която предизвикателствата към сигурността се появяват и развиват. В такъв контекст и на такъв фон, успешната работа на сформираните четири работни групи за развитие на стратегическия диалог в приоритетни области от взаимен интерес като сигурност и отбрана, енергийна сигурност, върховенство на закона и образование бе доразвита чрез създаването на пета работна група в областта на борбата с тероризма. Това е както оценка за ефективността на предишните формати, така и заявка за допълнително задълбочаване на стратегическото партньорство между България и САЩ.

С комплексен подход и настойчивост на усилията, успяхме да постигнем през годината резултати и по други силно чувствителни за широката общественост теми като визовата либерализация. Въпреки усложнената международна среда и като цяло – тенденция към затягането на пропускателните режими, постигнахме някои визови облекчения за българските граждани, пътуващи за Канада, например. Продължихме приоритетно да работим и за пълна визова реципрочност с нашите ключови презокеански партньори.

Надграденото политическо доверие в отношенията с евро-атлантическите ни партньори намери израз и в увеличаването, през изминалата година, на стокообмена между България и държавите членки на ЕС. Задълбочаването на интеграцията в рамките на ЕС, както и неговото качествено разширяване, продължават да бъдат основни приоритети за България. Вярваме, че именно ЕС предоставя най-успешната формула за просперитет на обществото, базираща се на утвърждаването на механизмите за граждански контрол и развитието на демократичните институции.

Работихме много активно и по Инициативата за сътрудничество между страните от Централна и Източна Европа и Китай, известна като „формат 16+1“. Създадени бяха реални възможности за разширяване и активизиране на двустранните отношения с Пекин в областта на търговията, инвестициите, земеделието, енергетиката, технологиите, образованието и културата. Поехме координираща роля по това сътрудничество в сферата на земеделието, като приехме София да бъде домакин на постоянна основа на Центъра за насърчване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и ЦИЕ. Обнадеждени сме и от очертаващото се ползотворно сътрудничество в сферата на транспорта по трасето на т.н. „път на коприната..“

България бе активна в международния дебат за намиране на общи решения на най-наболелите проблеми на времето. В контекста на европейските усилия за справяне с миграционната криза, страната ни зае позицията, че единственото ефективно решение е прилагането на единен подход и солидарно разпределение на отговорностите в рамките на ЕС, както и предприемане на действия за адресиране на първопричините за проблема. В знак на солидарност, България подкрепи предложението на ЕК за релокация от Гърция и Италия на лица в явна нужда от защита, но едновременно с това подчерта, че тези мерки са временни и няма да доведат до устойчиви решения на проблема – убеждение, което голяма част от европейските страни вече споделят. Посочихме и необходимостта от разграничаване между бежанци и икономически мигранти, както и от прилагане на диференциран подход към тези две групи лица. Заедно с това, България е водена от разбирането, че стабилизирането на страните на произход е от първостепенно значение за спирането на миграционно-бежанския поток. В този смисъл, ние правим възможното, според силите си, за да подпомогнем нормализирането на процесите в региона на Близкия

Изток и Северна Африка: предоставихме военна помощ – леко стрелково оръжие и муниципи – на кюрдските въоръжени сили „пешмерга“ за борбата им срещу екстремистката организация „Ислямска държава“; проведохме и обучение на висши иракски офицери от Гранична полиция на Ирак; предоставихме 100 хил. евро за Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на сирийската криза, както сме отпусkali и други средства.

В контекста на миграционната криза, България демонстрира не само, че отговорно изпълнява задълженията си като държава член на ЕС, но и че функционира като *де факто* член на Шенген. Страната ни доказа, че е решена и способна да защитава в пълен обем сигурността на външната граница на Съюза – нелесна задача, когато си на самата „магистрала“, на миграционната вълна. Смятаме, че след като допринасяме с професионализма си за общо-европейската сигурност, е справедливо също така да разполагаме и със съответните предимства, които осигурява членството в шенгенската зона. Това ще разшири експертния обхват както на България, така и на страните членки на Шенген.

И преди да приключа с въпроса за миграционно-бежанската вълна, искам да се спра само на още един неин аспект – необходимостта от прилагане на практика на решенията, които договаряме. Турция е наш пряк съсед и ключов партньор за ЕС, а миграционната криза придаде допълнителна актуалност и значимост на тези отношения. В този смисъл, оценяваме като положителна стъпка подписания Съвместен план за действие за оказване от страна на ЕС на подкрепа за Турция. Същевременно, обаче, не можем да не акцентираме върху необходимостта от неговото стриктно и съвместно прилагане, както и да не подчертаем особената важност от срочен напредък в преговорите по двустранния протокол между страните ни за прилагане на Споразумението за реадмисия ЕС - Турция. За България е особено важно, посредством колективните усилия в рамките на ЕС, да не се допусне пренасочване на смесените миграционни потоци към сухопътните граници на Турция с България и Гърция, както и през Черно море.

Що се отнася до другата сериозна криза в непосредственото ни съседство – тази на североизток от нас, то известно е, че тя доведе до промени в стратегическата среда за сигурност. Противопоставянето между Запада и Русия не бе наш избор, но наша е отговорността да препотвърдим и в новия контекст заявената още с присъединяването ни към ЕС и НАТО позиция, че сме на страната на легитимността, демокрацията и международното право. Препотвърждаване, което ние твърдо, своевременно и без колебание направихме при украинско-руския конфликт.

България подкрепя суверенитета и териториалната цялост на Украйна и не признава анексирането на Крим. Страната ни е за намиране на мирен изход от кризата и спазване на Минските договорености. Предприетите мерки и санкции срещу Русия от страна на ЕС са средство за постигане на реално прилагане на тези договорености. Ценим всички усилия, включително на Норманския формат, насочени към намаляване на напрежението в Източна Украйна. Нещо повече, подпомагаме международните усилия за постигане на мир и с пряко участие на терен, чрез нашите представители в Специалната наблюдателна мисия на ОССЕ в Украйна, както и чрез ролята ни на водеща нация по Доверителния фонд на Алианса за долечение и рехабилитация на ранени украински военнoслужещи.

България участва активно във формулирането и изпълнява съвместно мерките за гарантиране на сигурността на съюзниците за дългосрочна адаптация на Алианса, предвидени в Плана за действие за готовност, приет на Срещата на върха на НАТО в Уелс. България бе сред страните от източния фланг, в които бяха открити многонационални Щабни елементи за интеграция на силите. Това е нашият същест-

вен национален принос към координирането на дейностите по отношение на учения, евентуално разполагане на сили и осигуряване на колективната отбрана. Водени от убеждението за необходимостта от допълнителни мерки за укрепване на сигурността в Черноморския регион, работим активно и по политиката на „отворени врати“ на Алианса, особено по отношение на Грузия.

Кризата на североизток усложни геополитическата ситуация по отношение на енергийната сигурност, както на отделни държави, изцяло зависими от един доставчик (каквото е случаят с България), така и на целия Съюз. Водена от разбирането за необходимостта от защита на националния и на общоевропейския интерес, България предприе конкретни действия за реализацията на европейската инициатива за създаване на Енергиен съюз. Страната ни допринесе за подобряване на енергийната свързаност в Югоизточна Европа. Доволни сме, че благодарение на целенасочените и комплексни усилия, бе постигнато окончателно инвестиционно решение за газовия интерконектор с Гърция, който – като част от Южния газов коридор, е с изключителна важност за диверсификацията на маршрутите и източниците на природен газ на нашата страна. В същата посока бяха и дипломатическите ни усилия, свързани с лансирането на идеята за Вертикален газов коридор, както и учредената в София по инициатива на България Група на високо равнище за изграждане на газовите връзки в Централна, Източна и Южна Европа.

Усложнената на глобално равнище международна среда естествено даде през изминалата година своето отражение и в региона на Югоизточна Европа. Регион, предвид принадлежността ни към който е от особено и перманентно значение за България и нейната външна политика и дипломатия.

За съжаление, през годината станахме свидетели – и то не непременно в контекста на миграционно-бежанската вълна – на загълбочаване на някои негативни процеси в страни от Западните Балкани като: компрометиране на демократичните реформи, нестабилно вътрешнополитическо положение, влошаване на икономическата ситуация и пр.

А иначе, добре известен факт е, но съм длъжен да го кажа и тук, че България последователно подкрепя през годините процеса на разширяване на ЕС, споделяйки разбирането, че напредъкът в европейската интеграция на страните от Западните Балкани и Република Турция съответства на общия ни интерес за изграждане на регион на стабилност, сигурност и просперитет, в който да бъдат гарантирани демократичните ценности, принципите и стандартите, с една дума – правилата на ЕС. Последователно отстояваме, също така, позицията, че напредъкът в преговорния процес следва да се основава на индивидуалните заслуги по посока на удовлетворяване на утвърдените обективни критерии за членство, както и да е функция от прилагането на практика на принципа на добросъседство. От опит знаем, че пътят на европейската интеграция не е нито лек, нито кратък, но вярваме, че извървяването му е гаранция за изграждане на необходимия предварителен капацитет и е в интерес както на бъдещите, така и на настоящите членове на Съюза.

Водени от това разбиране, наш приоритет е подписването на Договор за добросъседство и сътрудничество между България и Република Македония. Гледаме на него като на предпоставка за получаване на българската подкрепа за начало на преговорите за членство в ЕС. Искам ясно да заявя, че подписването му не поставя никакви допълнителни искания към Република Македония, а би било акт на препотвърждаване на направените вече декларации и признаване на съществуващите реалности. Такъв един договор би бил гаранция за бъдещето, че спрямо България няма да бъдат предявявани териториални претенции, както и че няма да бъдат отправяни искания за признаването на несъществуващи у нас национални малцинства.

Убедени сме, че нашето общо минало трябва да ни сплотява, а не разединява, и това е било водещо в нашето отношение към Република Македония от момента на нейното провъзгласяване за независима държава.

Ангажиментът към добросъседски отношения е елемент и от преговорната рамка на ЕС със Сърбия. Очакваме да продължат преговорите за подписване на Договора за добросъседски отношения, предложен от българската страна още през месец февруари 2013 г. За нас важен въпрос в двустранните отношения е поддържането на идентичността и икономическия просперитет на българското национално малцинство, което ежедневно се изправя пред сериозни политически, културни и социално-икономически пречки.

Радвам се, че изминалата година отбеляза няколко значими постижения както на политиката на „отворени врати“ на Алианса, така и на процеса на евроинтеграция. През 2015 г. България активно работи за отправянето на покана за членство в НАТО на Черна гора, за подписването на Споразумение за стабилизиране и асоцииране на Косово с ЕС, за откриването на първите преговорни глави за присъединяване на Сърбия към ЕС. Последователна е подкрепата ни за европейската и евроатлантическа интеграция на Босна и Херцеговина, както и за европейското бъдеще на Албания. Същевременно, обаче, очакваме да бъде направено още по някои ключови въпроси като: опазването на културното и религиозно наследство на територията на Косово, върховенството на закона в Албания, както и демонстрирането на ясно изразена воля и единомислие на политическите лидери на Босна и Херцеговина по приоритетните за страната въпроси и реформи.

През юли 2015 г. България пое председателството на Процеса на сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ), а през ноември 2015 г. – председателството на Комитета на министрите на Съвета на Европа (СЕ). Предстои ни през 2018 г. и поемането за първи път на ротационното председателство на Съвета на Европейския съюз, активната подготовка за което вече започна. За нас всички тези председателства представляват възможност за по-активно влияние върху процесите в и бъдещето на континента, както и възможност за консолидиране и промотиране на образа на страната ни.

България разглежда ПСЮИЕ като водещ политически формат на сътрудничество в региона. Ние бяхме основен инициатор преди 20 години за неговото създаване и продължаваме да считаме, че той доказва своето значение за укрепването на сигурността, просперитета и стабилността в Югоизточна Европа и повлиява позитивно на процесите на европейска и евроатлантическа интеграция на страните от тази част на континента. Нагледен пример за това е постигнатото по време на Българското председателство и в частност – на срещата на министрите на външните работи в София в началото на тази година Съвместно изявление за справяне с предизвикателствата, произтичащи от миграционните потоци. Що се отнася до председателството на Комитета на министрите на СЕ, поехме го с ясни ангажимент, че заедно с подкрепата за европейско обединение пред лицето на актуалните предизвикателства, ще работим и за насърчаването на правата на детето, разширяването на достъпа до култура на младите хора, независимостта на медиите и защитата на уязвими групи.

И преди да приключи, ще се спра само на още един акцент от работата на българската дипломатическа служба. Въпреки сложната геополитическа ситуация през изминалата година, вниманието ни продължи традиционно да е насочено и към водещия и устойчив външнополитически приоритет – защита на политическите, икономически и културни права на българите и българските общности и малцинства зад граница. Активизирахме връзките на страната с нашите сънародници зад грани-

ца, независимо от географското им местоположение. Продължихме да подпомагаме процесите на формиране на културни и образователни политики, целящи реално интегриране на българските общности в чужбина към българския общественно-политически и културен живот. Осигурихме подкрепа – учебници, компютри, финансиране – на училищата, в които се преподава български език в Украйна и Молдова. Срещнахме се с българската общност в Одеска област и посетихме и дарихме компютри и българска художествена литература на гимназията „Георги Сава Раковски„ в Болград. Оказахме финансова подкрепа на българския университет „Григорий Цамблак„ в гр. Тараклия. Изпратихме научно-образователна литература в Сърбия и Република Македония. Поддържахме пряк контакт с новата българска емиграция в Америка и Европа при всяка възможност в рамките на осъществяваните официални и работни посещения. Положихме максимални усилия за подобряване и улесняване на предоставяните консулски услуги.

Уважаеми читатели,

Предизвикателствата през изминалата година поставиха пред европейските страни дилемата между търсене на индивидуален изход от трудностите или участие в един общ, обединен, европейски отговор. България показа, че без колебания е на страната на преговорите и търсенето на единно решение. Нещо повече, страната ни доказа, че предизвикателствата пред България и Европа създадоха не само рискове, но и възможности, които ние оползотворихме: пред лицето на многостранните заплахи, ние повишихме видимостта на българската експертиза и успяхме да прокараме българския национален интерес в рамките на общо-европейската политика. Демонстрирахме, че страна с ограничени средства може да води разпознаваема и силна външна политика, способна да задава конкретни решения на сложни обстоятелства.

2015 г. беше година на засилено действие и натрупване на комплексни предизвикателства, но и на активно търсене и формулиране на решения. Годината затвърди убеждението, че: миграционно-бежанската криза може да бъде решена само с общи усилия; преговорите за търсене на политическо решение и реализирането на контролиран политически преход в Сирия са единственият път, който може да доведе до мир в страната и региона; Минските споразумения са основата за постигане на трайно решение на конфликта в Украйна; изграждането на Енергиен съюз е шансът за европейска енергийна сигурност; европейската и евроатлантическа интеграция на страните от Западните Балкани остава единственият път за трайно изграждане на стабилност и просперитет в целия регион, а успехите на Черна гора в това направление могат да бъдат само приветствани.

Вярвам, че през 2015-та година, която ни постави пред редица обстоятелства от рисков характер, ние отстоявахме правилните позиции. Уверен съм, че очертаните конструктивни решения пред страната и континента ще намират своята практическа реализация и през тази година.

И всичко това – в името на просперитета на България и на мира в Европа.

Възможно ли е да се преподава дипломацията?*

Натали Лоазо

Дами и Господа,

Бих искала да започна своето изложение, като отдам дължимото на великия дипломат и радетел за мир Бутрос, Бутрос Гали, който неотдавна ни напусна. Позволете ми да насоча вашето внимание към появилата се наскоро великолепна книга на Алан Дежамет, която му е посветена. Подобно на човека, за когото пише, Алан Дежамет също е велик дипломат и имах щастието той да бъде първият ми началник. Искам да добавя, и с това вече започвам да формулирам отговор на поставения ми въпрос, че дипломацията може да бъде усвоена редом до онези, които я упражняват на най-високо ниво, и аз съм сред удостоените с честта да работят сред такива хора.

Пристъпвайки към изпълнението на задачата, която Даниел Рондо ми постави, гържа да му засвидетелствам своята благодарност, защото темата на моето изложение по две причини ме засяга лично. Дипломат съм от 30 години и от малко повече от три управлявам едно престижно висше учебно заведение.

Радва ме фактът, че гнешната конференция, сама по себе си, с начина, по който е наречена и със съдържанието на казаното тук, е знак, че сме загърбили тази неразумна мода, провъзгласила дипломацията за мъртва. Нашата среща е доказателство за обратното и това само по себе си е превъзходна новина. Дали ще е удачно да стигнем по-далеч и да признаем и самите дипломати за полезни? Възможно е да съм пристрастна, но едва ли трябва да ви казвам, че самата аз съм готова да го направя.

И така, след като сме се събрали тук, за да заявим, че дипломацията е призвана да играе определена роля, за мен остава да споделя с вас убеждението си, че изучаването на тайните ѝ не само е възможно, а е дори желателно.

Вярно е, привидно всичко сочи, че не бива да се впускаме в подобно начинание. Дипломацията най-вече е изкуство и, както е присъщо на изкуствата, е свързана с гарба. А вие предполагам ще се съгласите, че гарбите са най-голямата несправедливост, срещу която е изправено човечеството, защото не са пръснати поравно. Талантът има своите избраници и много рядко става ясно как те са се сдобили с качествата, които им е дадено да притежават. Спокойно можем да се обзаложим, че Тайлеранг не е посещавал часове по дипломация и вероятно за Метерник може да се каже същото, макар че, ако трябва да избираме измежду тези двамата архитекти на Виенския договор, естествено е да предпочетем французина, съумял да защити интересите на една победена страна, за сметка на австриеца, който преди всичко се е стремил да възроди едно вече отживяло политическо устройство.

И тъй, говорим за едно изкуство, което предполага, без съмнение, наличието на някои природни дадености. Човекът, у когото са събрани те, е в състояние, без сам да се компрометира, да вижда ясно кой е срещу него, знае как да проумее причината за всяко действие, без да го приема безрезервно, способен е да убеждава, без да на-

* Лекция, изнесена в ЮНЕСКО на 18 февруари 2016 г. в рамките на конференцията „Завръщането на дипломацията“, организирана от университета на ООН.

ранява събеседника си, и е предпазван от прекомерното желание да бъде прав или да съди другия. Все неща, които на прост език наричаме „да бъдеш дипломат“.

Това е първата пречка, която трябва да преодолеем, ако желаем да преподаваме дипломация. Твърди се, че качествата, които тя изисква, са вродени и ни най-малко не може да се каже, че няма хора, у които липсват.

Втората пречка е вероятно още по-сериозна. Ако светът ни постоянно е подложен на промяна, става неуместно да се придържаме към практики от миналото. В това именно се изразява основното предизвикателство пред ръководената от мен институция. Основната ѝ роля е да възпитава френските и чуждестранни лидери, които не след дълго ще се изправят пред изпитанията идващото време, но сътресенията в нашето общество са толкова силни, че ясната представа за контекста, в който ще трябва да работят, ни убягва и знаем много малко за уменията, които ще им се наложи да прилагат.

Промените, за които става дума, напълно преобръщат представата ни за дипломацията: последициите от глобализацията не могат да бъдат сведени до полето на външната политика; климатичните изменения, Ебола и сега Zika не се подчиняват на гържавните граници; компаниите на новата икономика, така наречените GAFA, влияят над световните събития по-силно от редица гържави; благодарение на интернет, географските разстояния стават несъществуващи, но същевременно изчезват разликите между информацията и чувствата, а разумният дискурс и екстремизмът стават равностойни.

Всеобхватни мрежи позволяват съществуването на платформи за работно сътрудничество, но паралелно с това могат да бъдат използвани от терористични групировки и допринасят за процъфтяването на всевъзможни видове трафик, било то на оръжия, наркотици, жени или мигранти. Доскоро тайната бе основен елемент на дипломацията, а днес Уикилийкс е просто най-мощният пример за нейното изчезване. Същевременно възникват нови инструменти, като се започне от международното правосъдие, което още прави първите си стъпки, докато някои гържави го избягват: надълго и широко говорихме за бавността на Международния наказателен съд, а вече се налага да признаем, че процесът срещу Хисен Хабре в Дакар говори за появата на една нова справедливост, според която африкански диктатор може да бъде изправен на подсъдимата скамейка в африканска демокрация.

Преди 20 години никой дипломат не би могъл да предвиди тези промени. Как дипломацията ще се научи да долавя слабите сигнали и да обхваща възможните развития? С други думи, как би могло да бъде преподавано онова, което е все още неизвестно?

И все пак не бива да изтласкваме встрани истината, че въпреки особените качества, които изисква от дипломатите, и въпреки че се вписва в един променящ се свят, дипломацията дължи не малко на науката. По-скоро, на съвкупност от науки, имайки предвид, че съвременният дипломат е длъжен да използва едновременно историята, социологията, правото, демографията, икономиката, психологията или игровата теория... Накратко, да работи според заръката на Фернанд Бродел и неговия призив за свързване на знанията, което той шеговито е нарекъл „сваляне на митническите такси между дисциплините“.

Винаги съм считала, че научното знание е предмет на преподаване, особено когато произтича от срещата на множество науки. Поради това създадох за Ке Д'Орсе консулско-дипломатическия институт и не се страхувам да включавам в програмата

на ENA теми, свързани с международните предизвикателства. Права това както в основния курс за френските и чуждестранните ни студенти, които са призвани скоро да взимат важните решения в публичната сфера, така и в прогължаващото обучение, предназначено за дипломати от целия свят, които идват в нашия университет за опресняване на знанията си и допълнително развиване на своите умения. В момента 7 посланици, работещи в Париж, са завършили ENA. Много от членовете на дипломатически представителства, акредитирани във Франция, са кадри на същата институция. Днес повече от една четвърт от чуждестранните студенти, следващи при нас, са чужди дипломати. Те очакват на първо място да придобият експертност в различни области, която ние предоставяме: техники за водене на преговори, нови дипломатически практики и дейности, разбиране за онова, което е заложено в Европейския съюз, и знания за неговото функциониране, управление на проекти за подпомагане на развитието, комуникация и дипломация...

Държа на усвояването на конкретни техники, но съм и дълбоко привързана към практиката да се извличат уроци от историята и според мен скоростта и силата, с които нашият свят се променя, не могат да са оправдание да я прекъснем. Би било грешка да забравим, че същият този свят в миналото нерядко е бил преобразяван и че не е лесно да бъдат разбити оковите на историята, към което Тони Блеър призоваваше в речта си за мирния процес в Северна Ирландия.

Бих добавила, че преживяното понякога се променя в зависимост от гледната ни точка. Бенжамин Стора красноречиво е описал разликите между спомените на французи и алжирци, откривани днес дори сред граждани на френската гържава, от периода, който дълго неправилно наричахме алжирските събития. Да не забравяме колко време не успяхме да определим случващото се в Алжир като война, защото не желаехме да отпадем на своите противници честта да ги признаем за свои врагове. Би трябвало да сме се убедили, че ако дадена действителност не ни допада, да се преструваме, че тя не съществува, няма да я накара да изчезне и губим време, което е по-разумно да прекараме в изграждане на нашата способност за анализ на съответната действителност и в търсене на правилен подход към нея.

В общ план и независимо от конфликтите на паметта е много важно да осъзнаем следното: дори и да е вярно, че функцията на всяка дипломация е да спомага за мира, благополучието и прогреса, различните гържави са в правото си да не отдават на тези думи едно и също значение.

„Преговори от миналото – уроци днес“ – това е заглавието на една забележителна книга, съставена от Емануел Виве. Обръщам ѝ внимание по най-малко три причини. Тя е удивителна и преди през следващите няколко минути да я използвам като свое вдъхновение, бих искала ви я препоръчам. Наред с това, нейният автор е завършил нашия университет и макар самия той да не е дипломат, се е заразил със страстта към преговорите и е провел редица интервюта със запознати с гебрите на дипломацията практики и изследователи. Накрая, искам да ви запозная с нея, защото Емануел Виве работи в институт, с който сме развили сериозно и качествено партньорство и в който нашите студенти отиват, за да научат как се преговаря.

Но да се върнем към наследените от историята уроци. Може би си мислите за Виенския конгрес, Версайския договор, споразуменията в Осло. Позволете ми да ви победя по малко по-неутърпкани пътеки.

Първо ще ви напомня нещо, което би трябвало да произтича от само себе си, но напоследък в редица случаи изглежда е забравяно: зад всеки ултиматум стои готов-

ност за война. Преди той да бъде поставен, е необходимо решенията да са взети, а шансовете за победа – внимателно претеглени. Полезно би било да си припомним за онзи пратеник на Римската империя, поел към Картаген да води преговори и предизвикал въоръжен конфликт. Нагявам се да ми простите фриволността, с която ще изрека и неговото име: Куинтус Фабиус.

Втори пример, за който съвременните обстоятелства услужливо ни напомнят: да се разцепи коалиция, враждебна към собствените си интереси, дори от слаба позиция, е напълно осъществимо, ако се доверим на една прекрасно изследвана стратегия: пътят към разцепване на коалиция преминава през преговори с най-силните ѝ членове. Необходимо е най-трудният въпрос да се постави в началото и да им се даде достатъчно, съгласно интереса им. Когато през 1465 г. Луи XI е обграден от царствените принцове, херцози и графове на кралството, той прилага този способ и в рамките на месец постига договор, с който слага край на тяхното единство. Укрепва са в Париж и предприема отделни преговори с най-силните членове на противниковата коалиция, прави пред тях сериозни отстъпки, в следствие на което те се разграничават от по-слабите си съюзници и нарушават договора си да ги защитят. Първите преговори са тайни и коалицията се оказва неподготвена. Важна роля изиграва това, че независимо от обстоятелства Луи XI съумява да запази личен контакт със своите врагове, дори и след тежки военни поражения, и се държи към тях вежливо и възпитано. Атаките му са насочени срещу интересите на неговите неприятели, а не към личността им.

Няколко века по-късно Ришельо в своето „Политическо завещание“ отправя същите съвети: „Жизнено необходимо за държавата е да се преговаря непрестанно, тайно или явно и навсякъде, дори когато да се преговаря е безплодно и е неясно каква ще бъде бъдещата полза.“

Да разгледаме поуките от Парижкия конгрес през 1856 г. За мен той е интересен по две причини: става дума за първото дипломатическо събитие, състояло се в Ке Д'Орсе след построяването му, а това е място, близко до сърцето ми. Но като оставим настрана обстоятелствата и се вслушаме в контекста, при който е проведен, ще установим, че днес той отеква по един особен начин: докато останалата част от континента е отслабена от революционната вълна, известна като „пролет на народите“, Русия предприема конкретни действия, за да наложи своето изключително влияние над Османската империя – болният човек на Европа. Изчисленията ѝ се оказват грешни. Противно на руските предвиждания, Франция, Германия и Пиемонт се съюзяват и започват Кримската война. През септември 1855 г. силите на коалицията превземат Севастопол. Русия е победена. Основните принципи на постигнатия по-късно договор са определени още преди конгреса да започне: неутралност на Черно море, запазване на целостта на Османската империя, защита за християнското население в Ориента. Трябва да се поясни, че дори по време на военните действия преговорите не са били прекъсвани. Конгресът е запомнен с голямата гъвкавост, демонстрирана от участниците, и подчертано не формалния характер на самите разговори. Всички теми се разискват едновременно, неудобният въпрос за светите места е оставен настрана. Франция не търси директни ползи за самата себе си и излиза от този епизод с нараснал морален авторитет.

Нека направим скок във времето, за да се спрем на мирния процес в Северна Ирландия. Откриваме много общо както с тактиката на Луи XI, така и с Парижкия конгрес, с определени нотки, напомнящи на Талейранг от преговорите във Виена: непо-

колебимост относно целите, но несъмнена гъвкавост по отношение на средствата за тяхното постигане. Още в началото, благодарение на това, че двете страни ясно осъзнават каква всяка една от тях дълбоко в себе си очаква от другата, са договорени значителни отстъпки. Дължни сме да отбележим, че лидерите са решени да не бъдат разколебани от насилието. Нито една от преговарящите страни не остава с усещането, че се предава или отстъпва. Основните действащи лица съумяват да осъществят прехода от дебатиране на изходните позиции към изграждане на общ интерес. Прави се необходимото гвата лагера да си запазят възможността да се оттеглят. Така например разоръжаването на войнстващите фракции не е условие за започване на диалога, а се извършва паралелно с преговорите, за да не се почувства притисната някоя от страните.

Нека накрая се опитаме да изследваме един неуспех, защото понякога от неуспехите може да бъде научено толкова, колкото и от успехите, ако не и повече. Предлагам да насочим вниманието си към първите преговори за Иранската ядрена програма (2003 – 2005 г.), след които Иран отново започва да извършва процеса на превръщане, необходим за обогатяването на уран, а трите европейски държави предават щафетата на Съвета за сигурност към ООН с цел налагане на санкции. Какво направи невъзможен успешния завършек? Несъмнено разминаващите се интереси: европейците желаеха окончателно прекратяване на обогатяването, докато иранците бяха склонни само временно да го преустановят – жест, който, без да бъде цел сам по себе си, те възнамеряваха да използват, за да си възвърнат доверието на международната общност.

Нито Европа, нито Иран бяха достатъчно единни, за да наложат волята си на масата за преговори. Американците, макар че не участваха в диалога, разполагаха с възможности да блокират евентуална сделка. Днес е лесно да се определят елементите, без които успешният завършек винаги е бил немислим. Когато по-късно действащите лица правят необходимото, за да бъдат коригирани всички тези слабости, преговорите са възобновени и доведени до край.

Днес трябва да се възползваме от вчерашните си успехи, но и да се учим от грешките си. Необходимо е и да сме нащрек, за да не бъдем заблудени от фалшиви новости. Да вземем икономическата дипломация, например: с какво толкова трябва да ни изненадва? Когато Вержен напуска посолството в Константинопол, френските търговци му засвидетелстват своето признание за помощта, която им е оказвал, като го награждават със сабя.

Нека, с необходимата дистанция, се опитаме да преценим влиянието на общественото мнение. Дали е толкова голямо, колкото обичаме да казваме, и знаем ли какъде накланя везните на политическите решения? Кои е образът, който оказва по-голяма тежест върху формирането на отношението на европейците към мигрантската криза? Тялото на Айлан, изхвърлено на турския плаж, или сериозните инциденти в Кьолн, които доста бързо се приписаха на бежанците?

Още днес трябва да започнем работа над уроците, които могат да се извлекат от конференцията за климата „COP 21“: от гледна точка на техниките на преговори, уроците ѝ вече могат и трябва да бъдат използвани, дори и все още да е твърде рано да оценим каква ще е ползата от нея в бъдеще.

Бих искала да мога да предам на студентите на ENA впечатленията си от уникалното преживяване, което „COP 21“ представляваше. Но в този случай, както и в други, трябва да открием начин да запазваме конкретни свидетелства от състоя-

лите се разговори. От тази гледна точка, нахлуването на цифровите технологии в начина, по който се упражнява дипломацията, представлява огромно предизвикателство: как да създадем архив на настоящето, така че той да може да бъде ползван занапрег?

За да се преподава дипломация, е необходимо да осигурим на дипломатите възможност да изразяват своите идеи, да споделят опита си и да изкажат мнението си. В тази връзка бих искала да отдам признание на Даниел Ронго и да изтъкна неговата смелост и яснотата, която демонстрира по времето, когато беше посланик в Малта. Той бе от първите, които – докато повечето други мълчаха, огласиха трагедията на мигрантите, удавени в Средиземно море. За да е сигурен, че гумите му ще бъдат чути, и за да докосне съвестта на обществото, той пристъпи към задачата си със спокойствие и талант и публикува две забележителни страници във вестник „Монд“. Да се твърди, че свободата, която прояви с действията си, му донесе похвала от тогавашния министър, би било госта пресилено. Но с постъпката си Даниел Ронго издигна честта на нашата дипломация, за което съм му признателна.

И така, дипломацията със сигурност е по-полезна от когато и да е било. Радостно е, че отново е на почит. Нека си пожелаем, че ще я преподават като наука, практикуват като изкуство и че тя ще съумее да се развива в синхрон с все по-динамичния ритъм на един непрестанно променящ се свят.

Г-жа Натали Лоазо е директор на френското Национално училище по администрация (ENA). Назначена е за директор на ENA през октомври 2012 г. Преди това, в продължение на 26 години, е работила като дипломат във френското министерство на външните работи. Заемала е различни постове, както в централата на министерството в Париж, така и в различни дипломатически мисии, сред които Индонезия, Сенегал, Мароко и САЩ, където между 2002 г. и 2007 г. е била говорител и съветник по връзките с обществеността на посолството във Вашингтон. Последните ѝ длъжности към министерството на външните работи са: директор „Човешки ресурси“ и главен директор на административния отдел на министерството.

Натали Лоазо е завършила Парижкия институт за политически науки (Science Po Paris) и Националния институт за източни езици и цивилизации (INALCO) със специалност Китаистика – стандартен мандарин.

След “Корейската вълна”: публичната дипломация на Корея като “средна сила”¹

Проф. Таехван Ким

I. Увод

От втората половина на миналия век публичната дипломация еволюира значително – както като академична дисциплина, така и като дипломатическа практика. Промените в дипломатическата практика са особено видни в началото на 21-ви век. Технологичните новости в областта на информацията и комуникацията през последното десетилетие, появата на Web 2.0 и най-вече широко-разпространената безжична комуникация се оказаха решаващият двигател, който придаде нова форма на публичната дипломация. Ограниченията на военната сила („твърда сила“), които станаха явни въз основа на серия от събития в началото на века², също накараха страните да започнат да навлизат в ново-появяващата се сфера на дипломатическа практика, която разчита на мирните дипломатически средства („мека сила“). Не е изненада за никого, че Съединените щати и Китай – най-мощните в областта на военната сила страни, се ориентираха първи към тази нова сфера.

От втората половина на първото десетилетие на новото столетие Южна Корея³ се насочи също към публичната дипломация. Въпреки че е още твърде рано да се твърди така, публичната дипломация на Сеул вече разкрива някои собствени характерни черти, различни от тези на великите и на по-малките сили. Има редица фактори, които оформят публичната дипломация на гадена страна – наличните ресурси на „мека сила“, възможността на гържавата да създава стратегически активи на „меката сила“, геополитическият контекст, историческият път на развитие, статутът на съответната страна в международния контекст и пр. На какво се дължи днешният профил на южнокорейската публична дипломация? Как се развива тя до момента и къде точно се намира? Кои са отличителните ѝ характеристики? Има ли „корейски модел“ на публичната дипломация и кое го различава от останалите? В коя посока трябва да се развива през следващите години?

Това са въпросите, с които се занимава този доклад. След като изясним широко-използваното в Южна Корея понятие „публична дипломация“, в следващия раздел ще направим кратък преглед на историческото развитие на корейската публична дипломация през последните няколко десетилетия. В раздел III ще разгледаме настоящата гържавна организация на функциите на публичната дипломация, а в раздел IV ще конфигурираме корейския модел на публична дипломация, състоящ се от пет

- 1 Този доклад бе представен по време на Форума на публичната дипломация, озаглавен „Културната дипломация – „слънчевата страна“ на външната политика“. Форумът бе организиран през декември 2015 г. от Държавния културен институт към Министерството на външните работи на Република България и Посолството на Република Корея в България с подкрепата на Фондация „Корея“. Изразените в доклада мнения представляват лични възгледи на автора и не отразяват по никакъв начин тези на Корейската национална дипломатическа академия (KNDA).
- 2 Тук визираме най-вече терористичните атаки от 11 септември, последвалите войни в Ирак и Афганистан, както и началото на глобалната финансова криза през 2008 г.
- 3 Терминът „Южна Корея“ в този доклад ще бъде взаимнозамемен с термина „Корея“, като и двата термина се отнасят до Република Корея.

характеристики. В раздел IV са описани и някои от предизвикателствата, с които ще трябва да се справи Южна Корея, за да продължи да развива публичната си дипломация. Раздел V предлага оценка на колаборативната публична дипломация като посока, в която трябва да се развива Южна Корея като „средна сила“.

II. Развитие на южнокорейската публична дипломация

Дефиниция на „публична дипломация“

Международният ред през 21-ви век се променя, излизайки далеч извън границите на структурата, наследена от периода след Студената война. Технологичните иновации като „мета-сила“ (Синг, 2013)⁴ предизвикват промени в съществуващия световен ред, който е създаден в средата на 17-ти век от Вестфалския мирен договор. Вестфалският световен ред е „разположен“ върху скелет, състоящ се от три стълба: първият представлява националната държава като основен международен играч, имащ абсолютен суверенитет в рамките на ограничена територия. Междуправителствената дипломация, както и войната като продължение на тази дипломация, са основните средства за дефиниране и регулиране на междуправителствените и международните отношения, в които „твърдата сила“, но най-вече военните и икономическите възможности на отделните страни, господстват като доминиращ източник на влияние. В резултат на това международната общност се е оформила в йерархичен ред – различни групи държави, включващи големи, средни и по-малки нации в средата, полу-периферия и периферия. Това отразява йерархичната стратификация на отделните нации, в смисъл на размер на тяхната „твърда сила“.

„Мета-силата“ предизвиква отвътре промени в отдавна съществуващия Вестфалски ред. На първо място, хората, окрилени от масовото разпространение на нова информация и комуникационни технологии, вече се явяват като важни субекти – а защо не и обекти, на дипломацията. Техният глас вече не само се чува в международната публична сфера, но те започват да предлагат нови политики, както и да предприемат действия чрез глобалните мрежи. Във века на информацията и информационното общество (Кастелс, 2010), наред с традиционните играчи на националната държава, на повърхността на международната общност вече изплуват неправителствени субекти, като например НПО-та, корпорации и даже отделни лица. Второ, появяват се нови видове сила като източник на влияние или убеждение. „Меката сила“ е само една от тях. Другите видове включват „социалната сила“ (Ван Хам, 2010), „мрежовата сила“ (Кастелс, 2013) и „колаборативната сила“ (Слотър, 2011), които не се основават на конкретни атрибути на лицата, упражняващи тези видове сила, а по-скоро на взаимоотношенията между самите играчи. Новите видове сила могат да бъдат обединени в самостоятелна рубрика, наречена „сила на връзките“, в която отделните сили са закрепени в социалните взаимоотношения между отделните играчи, като по такъв начин изразът „*имам сила над*“ може вече да бъде заменен от изречение „*имам сила заедно с*“. В резултат на това се създава „мрежов ред“, паралелен на вече съществуващия в международната общност йерархичен ред. Обаче, за разлика от йерархичния ред, мрежовият ред се гради върху доверие и реципрочност, върху споделени ценности и норми, както и върху повтарящо се взаимодействие. Добре е, че извършващата се в момента промяна в международния

ред не е нито рязка, нито разрушителна. Тя е по-скоро постепенна, тъй като новият пост-Вестфалски ред се разпространява в рамките на вече съществуващия. А процъфтяващата нова сфера се оказва фокусно пространство за новата „настъпваща“ публична дипломация.

Днес има минимум три вида дипломация: традиционната дипломация, старата публична дипломация от 20-ти век и новата публична дипломация на 21-ви век. Тези видове могат да бъдат сравнени въз основа на следните пет основни съставни елемента на процеса на водене на политиката: субекта и обекта на публичната дипломация, използваните ресурси и активи, както и носителът (или проводникът) на политиките и програмите. Новата публична дипломация се различава от старата публична дипломация, както и от традиционната дипломация, по всеки един от тези пет елемента.

[Таблица 1] Сравнение на трите вида дипломация

	Традиционна дипломация	Стара публична дипломация	Нова публична дипломация
Субект	Правителство	Правителство	Правителство, неправителствени играчи
Обект	Правителство	Чуждестранни публични лица	Чуждестранни публични лица, глобално пространство, глобални мрежи
Ресурси и активи	„Твърда сила“	„Меката сила“	„Меката сила“, „сила на връзките“
Носител/ средство	Междуправителствени преговори	Масмедии, ПР, кампании, пропаганда	Нови медии
Вид комуникация	Хоризонтална	Вертикална, едностранна, асиметрична	Хоризонтална, интерактивна, симетрична

Често определяна като „процес“, чрез който действащите посредством официални представители правителства комуникират помежду си“ (Плишке, 1979, стр. 32), традиционната дипломация включва правителства и правителствени играчи, които са както субект, така и обект на дипломацията. Публичната дипломация се различава от традиционната, тъй като е насочена към чуждестранни публични лица и неправителствени играчи, например НПО-та, както и частни предприятия; даже отделни лица могат да бъдат субект на този вид дипломация. Докато при старата публична дипломация правителството бе доминиращият субект, през този век – като не по-малко активни субекти, се появяват и неправителствени играчи. Достойна за отбелязване е появата на кибер-пространството и на глобалните мрежи като нов обект или пространство на публичната дипломация. Например световният хит на корейския певец Пси – „Гангнам стил“, стана възможен чрез насочване към

⁴ Джей. Пи. Синг твърди, че информационните технологии предизвикват промени в съществуващия международен ред, като така улесняват интерактивните промени в идентичността на отделните играчи, както и промените в значението на глобалните политически въпроси.

кибер-пространството посредством новата медия *YouTube*, а не към чуждестранна аудитория или конкретна сгържава. Днешният Интернет, както и използващите технологията *Web2.0* социални медии, играят ролята на „обществена сфера“ (Хабермас, 1989), в която са изпълнени и условия от рода на формиране на обществено мнение, потребителски достъп, както и неограничени дискусии. Световните дигитални мрежи, създадени благодарение на технологичните новости, дават възможност на потребителите да „плетат“ глобални човешки мрежи, които от своя страна се превръщат чрез социалните медии в „кибер-публични сфери“. Технологиите предоставят на хората нови възможности.

През миналия век, благодарение на развитието на комуникационните технологии, начинът на водене на публична дипломация също еволюира – от монолог в диалог (Коуан и Арсенолт, 2008), докато традиционната дипломация продължи да се провежда от разстояние в режим на хоризонтална комуникация между отделните правителства. „Монологична комуникация“ означава едностранно подаване на информация и послания от подателя към получателя. В монологичен режим субектът на публичната дипломация предава и разпространява своите идеи, виждания и гледни точки под формата на слово, редакционни статии, съобщения за пресата, културни произведения или международни емисии, без обаче да чува или слуша получателя на информацията. Монологичната публична дипломация е в основата си инструмент за пропаганда, както дипломатите могат и трябва да използват, за да повишават осведомеността на хората относно политиката, идентичността или ценностите на собствената им страна. На практика монологичната публична дипломация не се различава от връзките с обществеността, кампаниите или пропагандата и през миналия век е преобладаваща форма на практикуване. Радиопредаванията на къси вълни на „Гласът на Америка“ са чудесен пример за този начин на провеждане на публична дипломация.

От началото на този век обаче интерактивните комуникационни технологии започват да ускоряват прехода от монологичен към диалогичен режим на публична дипломация. Вместо едностранното им разпространение, диалогичният режим подчертава обмена на идеите и информацията. Слушането от страна на получателя е в допълнение към основния елемент на публичната дипломация, като целта е да се ангажира и чуждестранната аудитория. При този режим на действие се обменят идеи и информация, а комуникацията между субектите и обектите е реципрочна и многопосочна. Например „Дойче Веле“ – международната германска радиокompания, осъществи няколко инициативи, чиято цел бе включване в стратегията на компанията комуникация под формата на диалог (чрез програми от рода на „Диалог на културите“) и предлагане на дискусии по актуални теми с известни личности от Германия и арабския свят.

По отношение на ресурсите и активите, традиционната дипломация е тази, която най-често прибегва до „твърда сила“ като форма на дипломатически ливъридж. От друга страна, публичната дипломация използва както „мека сила“ и някои други видове „сили на връзките“. Общото между „твърдата“ и „меката“ сила е, че и двете са основани на ресурси и атрибути, докато „силата на връзките“ произтича от социалните взаимоотношения, създадени между една група (или институции) и друга група (или институции). Въз основа на направеното сравнение, новата публична дипломация може да се дефинира като „дипломатическа дейност, насочена към разбиране, повлияване или ангажиране на чуждестранна аудитория чрез процес на

открита комуникация и използване на „мека“ или друг вид сила с цел „прокарване“ на националните интереси.“

Публичната дипломация в Южна Корея е все още ново понятие – както за политиците, така и за специалистите, а да не говорим за широката общественост. Южнокорейската дипломация се е занимавала най-често с въпроси, влизащи в обсега на двата стълба – политика и сигурност, от една страна, както и икономика и търговия, от друга. А през миналия век страната бе заобиколена от четири велики сили – Съединените щати, Съветският съюз (и Русия), Китай и Япония. И чак през последното десетилетие започна да насочва вниманието си към публичната дипломация.

[Таблица 2] Развитие на корейската дипломация

Период	Дипломатически фокус	Международен контекст	Вътрешнополитически контекст
1948-1980	Политика и сигурност	Студената война	Политически авторитаризъм Анти-комунизъм Интензивна индустриализация
1980-1999	Икономика и търговия като втори стълб	Периодът след Студената война „Американската едностранчивост“ „Консенсусът от Вашингтон“	Демократизация Консолидиране на експортно-ориентираната пазарна икономика
2000-2010	Глобална дипломация Двойна зависимост	Засилваща се глобализация Масова комерсиализация на ИКТ	Демократична консолидация Процфтяване на гражданско общество
След 2010	Публична дипломация като трети стълб?	Отстъпление от „американската едностранчивост“ Възход на Китай Ограниченията на „твърдата сила“ стават явни „Обществената сфера Интернет“	Консолидиране статута на страната като „средна сила“ в резултат на икономическото и политическото ѝ развитие

След края на Втората световна война южнокорейската дипломация започна да се оформя в резултат на взаимодействието между геополитическия контекст и вътрешно-политическото и икономическо развитие. Влияние оказаха също конфронтацията по време на Студената война, както и политическият манталитет на авторитарния режим, включващ „анти-комунизъм“ и „икономически растеж“. До началото на 80-те години дипломатически приоритет на Южна Корея бяха както националната сигурност срещу Северна Корея, така и заемите и изгодната търговия, като по отношение и на двете страната бе обвързана със Съединените щати и Япония. Публичната дипломация по това време беше водена от правителствени организации на най-високо равнище, като например Бюрото за публична информация (1948), Министерството на публичната информация (1961) и Министерството на

културата и публичната информация (1968). Всички те обаче използваха монологичен режим на комуникация, който почти не излизаше от рамките на вътрешната и външна пропаганда, както и от политиката на авторитарния режим.

Към края на 90-те години краят на Студената война и успешната експортно-ориентирана индустриализация на страната поставиха в центъра на вниманието на корейската дипломация икономиката, търговията и сигурността. За пръв път от създаването си през 1948 г., Министерството на външните работи бе преименувано в Министерство на икономиката и търговията, като по такъв начин пое функциите в тази област от всички министерства и организации в страната. През 1998 г. тези функции бяха съсредоточени в новия кабинет на министъра на търговията. По това време публичната дипломация трябваше да отговаря за държавни ведомства от рода на Бюрото за публична информация (1990), Службата за публична информация (1998), Държавната информационна агенция (1999), както и Корейската затоканска информационна служба (1999), която бе отделена от Министерство на културата и публичната информация и започна да говори в предаванията си за чужбина не вече за „политическия режим“, а за корейската „държава“. До края на монологичния режим на комуникация обаче темите останаха само в областта на културата.

Към началото на новото хилядолетие Южна Корея бе вече започнала да насочва вниманието си към разрастващата се сфера на новата публична дипломация. След като приобщи към себе си Държавната информационна агенция (2008), юрисдикцията на Министерството на културата се разшири до степен на ново министерство – Министерството на културата, спорта и туризма, докато Корейската затоканска информационна служба претърпя разширение и бе преименувана на Корейска културно-информационна служба. През 1991 г. в рамките на Министерството на външните работи бе създадена Фондация „Корея“ като всеобхватна агенция на публичната дипломация, работеща в най-общи линии в областта на културния обмен, популяризирането на корейските изследвания и корейския език („корейстика“) и интелектуалния обмен. Въпреки че днес значението на диалогичната комуникация и симетричния обмен са широко признати в общността на корейската публична дипломация – както на правителствено, така и на обществено равнище, на практика областите на интерес остават все още тясно концентрирани в областта на културната дипломация. И няма да бъде преувеличено, ако кажем, че днешната корейска публична дипломация се намира в капана на културната дипломация, разчитайки основно, но прекалено много на „Корейската вълна“.

През по-голямата част от последните 70 години корейската дипломация бе посветена на политическото и икономическо оцеляване на страната като национална държава. Заради разделянето на Корейския полуостров на две конфронтиращи се части – Север-Юг, както и поради бедността, при която до началото на 60-те години доходът на глава от населението бе доста под 100 щатски долара, основен приоритет на нацията си оставаше „богата икономика и силна армия“ – в пълен унисон с безкомпромисния конфронтационен ред в Североизточна Азия, наложен от Студената война. И бе съвсем естествено в корейската дипломация да преобладава реалистичната парадигма на международните отношения, а не да се твърди, че Сеул е имал прекалено голямо влияние и власт, тъй като е бил уязвим. Днес Южна Корея е израснала до степен, до която да се нареди по военна и икономическа мощ до 20-те най-развити нации в света. Като „средна сила“, Южна Корея е сред първата група страни, които осъзнават значението на новата публична дипломация. Ос-

вен сигурността и търговията, Сеул вече започна да включва в своята дипломация публичната дипломация като трети дипломатически стълб, като в същото време диверсифицира пространствените си домогвания отвъд четирите най-големи сили. Новите тенденции в корейската дипломация започнаха да стават видими през втората половина на първото десетилетие на новото хилядолетие.

През 2008 г. тогавашният външен министър – Ю Миунг-хван, бе първият министър на външните работи, който открито подчерта значението на публичната дипломация, заявявайки следното: „Министерството ще води дипломация на „меката сила“, за да осигури на Корея международен статут, отговарящ на нивото на нейната „твърда“ сила, като за тази цел е задължително да повишим значително своите компетентности в областта на публичната дипломация.“ (Чосун Илбо, 29 април, 2008 г.) Във въстъпителното си слово при поемането на поста, неговият наследник – Ким Сунг-хван, също подчерта публичната дипломация като приоритет: „Публичната дипломация е централен елемент от сложната корейска дипломация. Само с „твърда сила“ не могат да се постигнат целите на една сложна дипломация, в която фирмите от частния сектор и организациите на гражданското общество участват заедно с правителството. Затова трябва да бъдат използвани всички налични ресурси на „меката сила“, както и на съществуващите мрежи.“ (Чосун Илбо, 8 октомври 2010 г.). Министерството на външните работи обяви 2010 г. за първа година на южнокорейската публична дипломация. През месец май министерството, заедно с Фондация „Корея“, организира Форум на корейската публична дипломация като място за срещи на интелектуалци, които да помогнат за провеждането на обществени дискусии и изследвания в областта на публичната дипломация, а през месец септември 2011 г. за пръв път в историята на Южна Корея бе създадена нова длъжност – Посланик на публичната дипломация. През януари миналата година отделът „Културна политика“ в рамките на Бюрото за култура към министерството бе преименуван на „Център за сътрудничество в публичната дипломация“, който продължи своята работа в рамките на самото Бюро. Усилията и работата продължават и в администрацията на Парк „Гуен-хай“, създаден през февруари 2013 г. В първия си доклад до президента Министерството на външните работи определи публичната дипломация и дипломацията на „средната сила“ като най-важни в дипломатическия дневен ред на страната, заедно с „ядрения въпрос“ на Северна Корея. Докато корейската дипломация на „средната сила“ се фокусира върху приноса си към международната общност, публичната дипломация определено поставя акцент върху участието на корейския народ.

III. Създаване на правителствена структура за публична дипломация

Подновеното признаване на публичната дипломация в Южна Корея отразява със сигурност промените в международния контекст и статута на страната в глобалната общност, както и във вътрешнополитическото и икономическо развитие. Министерството на външните работи е в центъра на провежданата публична дипломация, но всъщност функциите на южнокорейската публична дипломация са разпръснати из различни държавни ведомства, както е видно от Таблица 3.

[Таблица 3] Държавна организация на публичната дипломация

Организации	Функции на публичната дипломация
Министерство на външните работи	Говорител на зам.-министъра на обществените отношения; Бюро за култура; Бюро за сътрудничество за развитие; 161 мисии в чужбина
Приобщени публични институции*	Фондация „Корея“ Корейска агенция за международно сътрудничество Корейски фондации в чужбина
Министерство на културата, спорта и туризма	Културна дипломация Корейска служба за управление на изкуствата Корейска фондация за занаяти и дизайн Съвет по изкуствата, Корея
Приобщени публични институции*	Национален музей на съвременното изкуство Национален център за традиционно сценично изкуство Национален фолклорен музей на Корея Национален институт за корейски език Корейски институт за литературен превод Корейска образователна служба в областта на изкуството и културата Корейска културно-информационна служба Администрация на културното наследство Корейска туристическа организация Корейска фондация за международен културен обмен Корейска агенция за креативно съдържание Корейски съвет по кинематография Корейска фондация за международно радиоразпръскване
	Всеобхватна публична дипломация Всеобхватна публична дипломация Официална помощ за развитие (ODA); DEEP Корейска диаспора Културна дипломация Обмен в областта на културата и изкуството Подкрепа за изкуството и популяризиране на занаятите Обмен на произведения на изкуството и персонал Обмен в областта на изкуството Обмен на корейско традиционно сценично изкуство Международен обмен Институт „Крал Сежон“ (популяризиране на корейския език) Популяризиране на корейската литература Обмен в областта на изкуството и културата Работа с Корейски културни центрове в чужбина Обмен на изследвания в областта на културната собственост 24 клона в 14 страни Популяризиране на „Корейската вълна“ и културния обмен 4 клона в 4 страни Подкрепа при популяризирането на корейските филми Телевизия „Ариране“

Министерство на образованието		Стипендии; Обмен на учени и студенти; Популяризиране на корейстиката
Приобщени публични институции*	Национален институт за международно образование Корейска информационна служба за образование и научни изследвания	Стипендия „Корея Глобал“ Споделяне на знания в областта на образованието
	Академия за корейстика	Популяризиране на корейстиката, извършвана в чужбина
Министерство на стратегията и планирането		Обмен на знания
Приобщена публична институция*	Корейски институт за развитие	Консултации и обучение в областта на развитието
Министерство на търговията, индустрията и енергетиката		Популяризиране на корейските технологии и дизайн
Министерство на равенство между половете и благосъстоянието		Обмен на млади хора
Министерство на здравеопазването и благосъстоянието		Здравни грижи и медицинска помощ
Приобщена публична институция*	Корейска фондация за международни здравни грижи	Здравни грижи и медицинска помощ; Помощ при бедствия в чужбина

* Приобщени публични институции са само тези, активни в областта на публичната дипломация.

Министерство на външните работи

Бюрото за култура на Министерството на външните работи изпълнява почти всички функции на публичната дипломация. Състои се от три отдела. Отделът за публична дипломация отговаря за стратегическото планиране и културното сътрудничество със страните от Азия и Океания, с ЮНЕСКО, както и с други международни организации, докато Отделът за култура и изкуство координира културното сътрудничество със страните от Северна и Латинска Америка. Този отдел оказва подкрепа при организирането на културни събития и изложби в чужбина, както и при популяризирането на корейската кухня. От друга страна, Отделът за културно сътрудничество се занимава със сътрудничеството в областта на културата, осъществявано със страните от Европа, Близкия изток и Африка, като оказва подкрепа в областта на спортната дипломация, включваща сътрудничество и в областта на международното таекуондо. Този отдел оказва също подкрепа на „Корейската вълна“ и международния обмен на млади хора, както и на образователния и академичния обмен.

Три приобщени към министерството публични институции работят в няколко под-области на публичната дипломация. Създадената със закон през 1991 г. Фондация „Корея“ е най-голямата организация в областта на публичната дипломация в страната. Основните програми на фондацията обхващат дейности, като например популяризиране на корейстиката и корейския език в чужбина, обмена в областта на

културата и изкуството, интелектуалния обмен и обмена на знания. За да може да разпространява информация за Корея, фондацията изпълнява медийни и издателски програми. Или по-конкретно, Фондация „Корея“ е пионер в областта на дипломатията на знанието, осигуряваща интелектуален обмен и провеждаща програми и семинари. Всяка година фондацията кани над 1000 чужденци – най-вече известни общественици от цял свят, организира като домакин – съвместно с десетина групи гържави, двустранни форуми и провежда конференции и семинари по глобални и двустранни въпроси. Фондацията изпълнява също грантови програми, предназначени за чуждестранни изследователски институти и местни неправителствени организации.⁵

Създадената също през 1991 г. Корейска агенция за международно сътрудничество (KOICA), е друга публична институция, приобщена към Министерството на външните работи, която изпълнява от името на южнокорейското правителство програми за официална помощ за развитие (ODA). В рамките на Програма „Стипендии“ агенцията предоставя образователни и експертни услуги в областта на образованието, здравеопазването, публичната администрация, земеделието, горското и рибно стопанство, промишлената енергетика и др., предназначени за гържавни служители и работещи в публичния сектор. До този момент в програмата са участвали около 60 000 души, като продължителността на курсовете варира между по-малко от три месеца и повече от една година. През май 2009 г. агенцията стартира официално своята програма „Доброволци – приятели на KOICA от цял свят“. По линия на тази програма се изпращат корейски доброволци в развиващите се страни във всички континенти. Между 1991 и 2010 г. над 8000 доброволци бяха изпратени в чужбина, за да работят в областта на образованието, здравеопазването, развитието на селските райони и ИКТ.⁶ Друга приобщена институция – „Корейски фондации в чужбина“ (OKS), изпълнява програми, насочени към корейската диаспора, която се състои от около 7 милиона души по света. Основната дейност на фондацията се съсредоточава върху образованието и общуването в мрежи на корейската диаспора.

Министерство на културата, спорта и туризма

Министерството на културата, спорта и туризма е основната правителствена организация, която води културна дипломатия още от времето, по което „Корейската вълна“ започна да печели глобално признание, или по-точно в края на 90-те години на миналия век. Функциите на публичната дипломатия на това министерство се изпълняват от повече от десетина привлечени за целта институции и агенции.

Сред тях е Корейската културно-информационна служба, създадена като агенция към министерството през 1971 г. В момента службата отговаря за 28 корейски културни центъра в 24 гържави по света, както и за 9 културно-информационни служителя, назначени в 9 гържави. Всички те имат за задача да разпространяват най-обща информация за Корея, и по-специално за корейското културно наследство. Службата играе ролята на нещо подобно на комуникационен мост между Корея и останалата част на света, като популяризира страната в чужбина, предоставяйки информация за международния ѝ културен обмен и носейки обратно чуждестранни новини за корейската аудитория. За целта тя докладва на корейското правителство относно провежданите от нея политики и дейности в областта на междуна-

родното сътрудничество. Корейската културно-информационна служба организира като домакин художествени представления, а така също и музикални и филмови фестивали в чужбина. Службата изпълнява програми, насочени към привличането на известни международни общественици, като кани и организира конференции за журналисти, учени и художници от чужбина.

Фондацията на Института „Крал Сежонг“ бе официално открита през 2012 г. с цел разпространение на корейския език и култура в чужбина. Понастоящем има 130 института „Крал Сежонг“ в 55 страни, в които се преподава корейски като чужд език. Фондацията изпълнява програми, включващи разработката на учебни програми и текстове, изпращане на учители по корейски език в чужбина и обучение на местни учители.

Министерство на образованието

Програмите на Министерството на образованието в областта на публичната дипломатия са структурирани около три стълба: глобални стипендии, обмен на знания в образователната информатизация и популяризиране на корейстиката, извършвана в чужбина. Първият стълб – „Глобални корейски стипендии“ (GKS), се управлява от Националния институт за международно образование (NIIED), който е приобщен за тази цел към министерството. От 2010 г. GKS обединява и координира всички спонсирани от правителството стипендиантски програми с цел улесняване на глобалния образователен обмен, осигуряване на по-добро разбиране на Корея и в крайна сметка създаване на интелектуални мрежи, приятелски настроени към Корея. Програмите, чрез които се канят чуждестранни студенти, включват бившата Корейска правителствена стипендиантска програма (KGSP), даваща възможност на чуждестранни граждани да следват в корейските висши училища, както и да получават следдипломно образование; програма, финансираща обмена на учещи в корейските университети чуждестранни студенти въз основа на двустранни споразумения между съответните университети; програма в подкрепа на самофинансиращите се чуждестранни студенти, продължаващи образованието си в корейските университети; както и краткосрочна програма за студенти.⁷ Институтът предлага за корейските студенти две програми: „гържавни стипендии за обучение на корейски студенти в чужбина“ и „съвместни гържавни стипендии между Корея и Япония за студенти в областта на точните науки и инженерството“.

Корейската служба за образователна и научна информация (KERIS), занимаваща се с разработването и координирането на електронното обучение в Корея, както и с разработването на националната информационна образователна система, се присъедини към корейската програма за обмен на знания в областта на образованието и политическите изследвания. Службата осигурява за развиващите се страни консултации и обучение в областта на политика, както и консултации относно използването на ИКТ в образованието, образователната информационна инфраструктура и стандартизацията, образователното съдържание и учебните програми и он-лайн обучението.

Задача на Академията за корейски изследвания (AKS) е да популяризира корейстиката по света. Всяка година академията изпраща корейски преподаватели в чуждестранни учебни заведения с цел подобряване на качеството на корейстиката, като в същото време оказва подкрепа за съответните академични изследвания, семинари и публикации. Центърът за международни въпроси (CEFIA) е отдел в рамките на акаде-

5 За повече подробности относно програмите на Фондация „Корея“ посетете нейната страница на английски език на адрес <http://www.en.kf.or.kr>.

6 Уеб сайт на KOICA на адрес: koica.go.kr.

7 За по-пълна информация относно тези програми виж уеб сайта, озаглавен „Обучение в Корея“, на адрес <http://www.studyinkorea.go.kr/en/main.do>.

мията, отговарящ за изпълнението на различни програми, като например изпращане на покани до специализирани корейски чуждестранни учени и подкрепа за престоя им в Корея, въвеждане на часове по корейска култура в някои чуждестранни учебни заведения, провеждането на Световния конгрес по корейска култура в Корея, както и издаването на английски език на списанието „Преглед на корейстиката“. Центърът изпълнява и проект, озаглавен „Как да разберем Корея по-добре“, включващ преглед на чуждестранни учебници, в които да бъде евентуално открита и коригирана погрешна информация, като кани издателите на такива учебници в Корея.

Министерство на стратегията и финансите

Министерството на стратегията и финансите наблюдава Програмата за обмен на знания (KSP) от официалния ѝ старт през 2004 г., с цел „подобряване на националния имидж на Корея въз основа на знанията и експертния потенциал, натрупани през годините на развитието на страната.“ Корейският институт за развитие (KDI) към кабинета на министър-председателя изпълнява основните функции на програмата, като извършва услуги в областта на политическите консултации и техническото обучение. В периода 2004–2010 г. институтът е предложил на 34 развиващи се страни консултации по над 300 теми в областта на развитието. Корейският институт за развитие организира като домакин семинари за обмен на знания, предназначени за чуждестранните мисии в Корея.

Министерство на търговията, промишлеността и енергетиката

Министерството на търговията, промишлеността и енергетиката участва в южнокорейската публична дипломация в областта на технологиите и дизайна. В стремежа си да създаде в международната общност имидж на Корея като богата и силно развита в посочените по-горе области страна, министерството изпълнява програми, имащи за цел да подпомогнат корейските компании в разработването на брангови продукти на световно равнище, които след това да бъдат пласирани на световните пазари. Министерството полага усилия да разшири броя на фирмите, произвеждащи брангови продукти, които продукти са гарантирани от корейската Агенция за увеличаване на инвестициите в търговията (KOTRA), като подпомага тези фирми да участват в международни изложения. От 2009 г. насам в рамките на програма „Брангове в световната мода“ и „Корейската вълна“ министерството спонсорира модни дефилета, в които са съчетани корейска поп-музика и мода на най-високо равнище. Наскоро министерството определи като двигател на растежа 17 нови промишлени сектора, включващи културно съдържание и софтуер, както и някои високо-технологични сектори.

Министерство на семейството и равенството между половете

Министерството на семейството и равенството между половете провежда вътрешна политика, насочена към мултикултурните семейства. От 2013 г. насам броят на натурализираните корейци в мултикултурните семейства достигна около 750 000 души, което представлява 1.5% от цялото население, като се очаква до 2020 г. броят им да нарасне до един милион души (Министерство на здравеопазването и благосъстоянието, 2014).⁸ И тъй като натурализираните корейци поддържат отно-

8 Министерството на здравеопазването и благосъстоянието, „Годишна статистика на мултикултурните семейства“ (на корейски език) (май 2014). http://www.mogef.go.kr/korea/view/policy/policy02_05a.jsp.

шения със семействата и роднините в собствените си страни, техният опит от първа ръка в Корея е важен източник на информация не само за самите тях, но така също и за близките им в тези страни. Насочените към мултикултурните семейства програми включват помощ за осигуряване на препитание и образователни услуги. Министерството координира международни програми, насочени към младежи под 24-годишна възраст, в рамките на които всяка година около 3000 души участват в обмена на млади хора, доброволци, обучение, конференции и други събития в чужбина.

Министерство на здравеопазването и благосъстоянието

Функциите на публичната дипломация в Министерството на здравеопазването и благосъстоянието се изпълняват от Корейската фондация за международни здравни грижи (KOFIH).⁹ Тази фондация управлява програми за медицинска помощ и здравни грижи, предназначени за развиващите се страни, включително и за Северна Корея, както и за мигранти, работещи в Южна Корея. Фондацията координира и програми, насочени към трансграничните здравни проблеми, например епидемии, като организира изпращането на корейския „Екип за помощ при бедствия“ и на международни медици доброволци за оказване на спешна хуманитарна помощ. Центърът за медицински ресурси на тази фондация кани на обучение в страната здравни специалисти и практикуващи медици от развиващите се страни.

IV. Конфигуриране на корейски модел на публичната дипломация

Има ли обособен корейски модел на публичната дипломация? Това е въпрос, върху който трябва да разсъждават с години както учените, така и практикуващите в тази област. А може би е още рано да се обсъжда точно такъв въпрос, тъй като корейският модел – ако изобщо съществува – все още е в процес на разработване. Въпреки това, въз основа на практиката от последните две десетилетия можем още сега да определим най-малко пет характеристики на южнокорейската публична дипломация.

Публична дипломация на „средната сила“

Като „средна сила“ в международната общност се определят страните, намиращи се между великите и „малките“ сили – в смисъл на „твърда сила“, но най-вече на военни способности и икономическа мощ. Друго измерение на „средната сила“ включва ролята и функциите на страните в международната общност, като въз основа на това измерение средните сили се определят като страни, имащи както про-активни намерения, така и възможности да изграят ролята на мост между великите и не-великите сили, както и между гържавите с противоположни интереси.¹⁰

За страна на „средната сила“ като Южна Корея, публичната дипломация е от особено значение най-малко по две причини. На първо място, използването на „твърда сила“ в международните отношения е не само изключително скъпо, но и твърде рисковано. „Дилемата за сигурност“ (Херц, 1951) предизвиква спирала, както и много скъпи военни приготовления от страна на участващите страни, което води

9 За повече подробности относно дейността на KOFIH посетете уеб страницата на фондацията на адрес http://121.78.145.84/hboard3/index_e.php.

10 За теоретичните и емпиричните аргументи относно дипломацията на „средната сила“ виж Бирн (2011), Кулър (1997), Джилбоа (2009), Джил (2011), PD Magazine (2009), Равенхил (1998), Рудерхам (2008), Юлсон (2012), и Унгерер (2007).

до покачване на напрежението, което пък от своя страна предизвиква конфликти, даже когато никоя от страните не желае това. И обратно, използвайки „мека сила“ или „силата на връзките“, публичната дипломация предизвиква сравнително евтини междудържавни и международни отношения, много по-удобни за невеликите сили и подчинени на ограничения на „твърдата сила“, отколкото при великите сили. За страна на „средната сила“ като Южна Корея, която притежава значителна, но ограничена „твърда сила“, която е всъщност с потенциал на „мека сила“, публичната дипломация е все пак някаква възможност.

Второ, публичната дипломация може да се използва като инструмент, чрез който средните и малки сили да намалят своето упование на великите сили. Южна Корея е притисната между съперничеството на две велики сили – Съединените щати и Китай. Още от времето на Корейската война, съглашението между Корея и САЩ представлява гръбнак на южнокорейската сигурност, но да се разчита изцяло на този съюз е вече невъзможно поради самото съществуване на „ядрена“ Северна Корея. Икономическата страна на въпроса обаче е точно обратната. Южна Корея е една от икономиките, най-силно зависещи от международната търговия, тъй като делът на нейния БВП в тази търговия, далеч надхвърляящ 90%, е много по-голям от този на страните от Г-20. От 2003 г. насам Китай е търговски партньор № 1 на Корея, тъй като допринася за над 20% от южнокорейския търговски обем. От 1992 г. двустранната търговия, достигаща през 2013 г. до над 270 милиарда щатски долара, се е увеличила почти 55 пъти. Китай е също № 1 в таблиците за преки чужди инвестиции на Южна Корея, тъй като само през 2013 г. китайските инвестиции в тази страна са били в размер на 5 милиарда щатски долара (Корейска международна търговска асоциация). Оставането в добре балансирана позиция между двете велики сили не е лесна задача, но Южна Корея се нуждае от дипломатически изход от това положение, т.е. да разчита едновременно на Съединените щати и на Китай. Такъв изход може да предложи публичната дипломация, която да предложи на Южна Корея възможност да попадне в категорията на други подобни на нея страни. Това, което се стреми да постигне Южна Корея чрез своята публична дипломация, е да се превърне в „ключова държава, (от англ. – *pivot state*)¹¹ – извън тази двойна зависимост.

Школата на реалистите в международните отношения привежда аргументи в полза на използването на „интелигентна сила“, съчетаваща „твърда“ и „мека“ сила (Най, 2011), с цел максимизиране на националните интереси в анархичната международна общност. По тази логика, възползвайки се от „меката“ сила, публичната дипломация няма да доведе до нищо друго, освен до нова сфера на надпревара между държавите, което пък може да предизвика от своя страна „сблъсък на цивилизацията“ така, както е предсказал Самюел Хънтингтън в зората на световния ред след Студената война (Хънтингтън, 1993 и 2011). Логиката на тези аргументи е единствено в полза на великите сили, чиято „твърда сила“ е от по-висш порядък. От друга страна, страните на „средната сила“ са много по-ограничени от „твърдата“, а често и от „меката“ сила, отколкото великите сили. Затова публичната дипломация на „средните сили“ трябва да бъде по принцип либерална – в смисъл, че преследва абсолютна, а не относителна изгода, общи, а не тесни национални интереси, както и общо благо за цялото общество, а не частно.

11 Според Иън Бремер „pivot state“, е „страна, която може да избегне да попадне в ръцете на друга страна – в смисъл на сигурност или икономика, а да гради изгодни за себе си отношения с други велики сили, без да бъде изцяло зависима от нито една от тези сили (Бремер, 2012).

В търсене на модела

„Корейската вълна“¹² е южнокорейска марка на културната дипломация, използваща популярни културни продукти от развлекателната индустрия. Тя „обработва почвата“ за публичната дипломация на Южна Корея още от 90-те години на миналия век. Начало на „Корейската вълна“ постави популярността на корейската грама в Източна Азия (корейските „сапунени опери“). „Корейската вълна“ продължава да се развива и през първото десетилетие на новото хилядолетие извън границите на Азия с акцент върху корейската поп-музика (корейските популярни песни).¹³ Съдържанието на песните, както и маркетинговите възможности на корейските развлекателни компании, се оказаха основната движеща сила, която даде тласък на „Корейската вълна“ под формата на икономически стоки на обществените медии и развлекателната индустрия – за пръв път успешни в източноазиатските регионални пазари през 90-те години на миналия век. Окуражено сериозно от успеха на „Корейската вълна“ под формата на икономически стоки, южнокорейското правителство предприе индустриално-политически подход, който да засили икономическия ефект на „вълната“, като в същото време започна да използва за целите на публичната дипломация този ефект като „мека сила“. И така успехът на „Корейската вълна“ се превърна в добър пример за публично-частно партньорство между правителството, от една страна, и медиите и развлекателната индустрия, от друга. В момента корейското правителство полага допълнителни усилия, за да разпространи ефекта на „Корейската вълна“ и върху други сектори, включващи анимация, он-лайн игри, хранителни стоки, мода, а даже и административни умения и технологии. През 2015 г. се очаква износет на корейската медийна индустрия да достигне 120 милиона щатски долара, или увеличение от 7% в сравнение с предходната година (*Чосун Илбо*, 30 януари 2015 г.).

Днес „Корейската вълна“ може да се радва на своя успех, но има причини, които будят съмнение относно бъдещата ѝ устойчивост. На първо място, популярността на поп-културата и нейните продукти са нещо подобно на временен каприз поради ограничения ѝ живот и ограничен производствен цикъл на продуктите. През 70-те и 80-те години например бяхме свидетели на популярността на японската грама и поп-музика, които през 90-те се оказаха в упадък. Така че „Корейската вълна“, която е всъщност съвкупност от различни стоки на поп-културата, няма да бъде изключение в това отношение. Големият хит на корейската поп-музика от средата на първото десетилетие на новото хилядолетие успя да запази своята популярност и до ден-днешен. За да може обаче да издържи самата вълна, ще са необходими допълнителни хитове. В противен случай ще наблюдаваме постепенното изчезване на тази „вълна“. На второ място, както вече бе отбелязано по-горе, основна движеща сила на „Корейската вълна“ е търговският интерес. В епохата на глобалния капитализъм в това няма нищо лошо, но също е вярно, че степента, до която корейското правителство разчита на „Корейската вълна“ като на основен актив на публичната си дипломация, има граници. В глобалната политика, където използването на „мека сила“ се засилва в резултат на появата на новата публична дипломация, „Корейската вълна“ вече има обратен, ако не и отрицателен резултат. Напоследък в някои страни като Япония и Китай вече се наблюдава ясно изразена „анти-корейска вълна“. В някои страни тази „вълна“ разпалва реакционен културен национализъм, което пък

12 Наименованието „Корейска вълна“ бе измислено и разпространено в китайските медии в края на 90-те години на миналия век.

13 За „Корейската вълна“ виж Ким (2013), Хуат (2012), и Кувахара (2014).

води до бързо разпространение в кибер-пространството на отрицателно възприемане на южнокорейския „културен империализъм“. Нещо още по-тревожно – цяла Южна Корея, включително и правителството, вече се оказаха пленници на популярността на тази „вълна“. Митът за „вечната“ „Корейска вълна“ може да попречи на разработването на алтернативни активи на „меката сила“, които да бъдат използвани от публичната дипломация след нейния залез. Кое то пък означава, че – подобно на земеделците, Южна Корея ще трябва още от сега да посее в почвата, изорана от „Корейската вълна“, семена – семената на алтернативни или допълнителни активи на „меката сила“, които да продължат да поддържат интереса, събуден отдавна от „Корейската вълна“.

Дипломация на знанието

Погледнати от този ъгъл, южнокорейските активи на знанието имат огромен потенциал като ресурс на „меката сила“ да наследят „Корейската вълна“. Дипломацията на знанието може да бъде определена като клон на публичната дипломация, използващ познаването на идеи, ценности, институции и политики, натрупани в резултат на историческия опит на дадена страна (Джонстон, 2012). Добре известно е, че Южна Корея е първата и единствена страна, която въз основа на успешното си икономическо развитие и демократизация на политиката успя да се превърне в рамките на половин век от получател на международна помощ в международен донор. Южнокорейският опит в областта на икономическото развитие, често наричан „Чудото на река Хан“, представлява основа на дипломацията на знанието в тази страна, съдържаща се в рамките на две програми: Програма за обмен на опит в областта на развитието (DEEP) и Програма за споделяне на знания (KSP)¹⁴. Развиващите се страни по света проявяват подчертан интерес към южнокорейския модел на икономически растеж, а като „средна сила“ Южна Корея би могла да изиграе ролята на „мост“, споделяйки своя опит с тези страни под формата на знания.

През последните няколко години Южна Корея, определяна от популярната фраза като „приносна“ дипломация, ускори изпълнението на своите програми за официална помощ за развитие и миротворчески операции, а от средата на първото десетилетие на новото хилядолетие се фокусира върху обмена на знания и опит в областта на развитието за развиващите се страни като основна цел на своята дипломация на знанието. Южнокорейската дипломация на споделяне на знания се състои от три стълба: консултации в областта на политиката на развитие, провеждани на двустранна основа¹⁵; съвместни консултации с някои международни организации, като например Световната банка, Азиатската банка за развитие и Интер-американската банка за развитие на многостранна основа; както и модуларизация на южнокорейското развитие с цел документизиране на политиките, на тяхното изпълнение и резултати, на процеса на изграждане на институциите и на публичните проекти. Всичко това допринася до голяма степен за икономическия успех на Корея. Техническото обучение на държавни служители и студенти е също важен елемент от Програмата за обмен на знания¹⁶. Знанието се появи като много важен компонент

на сътрудничеството за развитие. По време на годишната конференция на Комитета в подкрепа на развитието (DAC) на ОИСР през януари 2013 г. бе официално създаден Алианс за споделяне на знания. Така бе уредено формално споделянето на знания като трети стълб на сътрудничеството за развитие, в допълнение към вече съществуващите два стълба – финансова подкрепа за изграждане на инфраструктурата, както и техническо сътрудничество, изразяващо се в обучение на персонал и изпращане на доброволци. Това показва, че корейската Програма за обмен на знания вече е консолидирана в рамките на водещ международен модел.

Освен знанията за развитие, Южна Корея има потенциал и в някои други области. Развитието на човешките ресурси (HRD), което включва начина на неговото преподаване, електронното правителство и електронните системи за сигурност, използващи информационни технологии, както и опитът на страната в политическата демократизация, представляват допълнителни активи, които могат да бъдат споделяни с помощта на знанието. Конфликтът със Северна Корея (поради разделянето на страната на две), както и управлението на кризи (по същата причина) могат да бъдат също споделяни като опит, не защото Сеул е добър в това отношение, а защото се бори с този феномен и страда от него. Тук си заслужава да споменем също дипломацията на науката и технологиите, тъй като при нея научните знания се използват като средство за сътрудничество. Международното сътрудничество, основано на науката и технологиите, е изключително важно най-вече в чувствителни области от рода на ядрената безопасност, кибер-сигурността, управлението на бедствия и промените в климата. Това са нови области на публичната дипломация, към които Сеул насочва своето внимание.

Друг вид дипломация на знанието е „форумната дипломация“. Форумът осигурява място за интелектуални срещи под формата на международни конференции, семинари и симпозиуми, където участниците могат да създават международни коалиции на знанието и консенсуса по глобални въпроси от взаимен интерес. Участниците във форумите могат да трупат консенсусни знания, които в крайна сметка да доведат до създаването на глобални епистемологични общности. Когато се свикват редовно, форумите могат да помогнат за създаването на интелектуални и на чисто човешки мрежи. А тези мрежи могат да бъдат използвани като институционализирани комуникационни канали за целите на междудържащото и международно сътрудничество. Южна Корея – в лицето на своите правителствени и неправителствени играчи – е много активна в областта на форумната дипломация. През 2010 г. страната е била домакин на срещата на Г-20 на най-високо равнище, през 2011 г. – на Четвъртия форум на високо равнище за ефективността на международната помощ, а през 2012 г. – на Ядрената среща на най-високо равнище

„Дипломацията на нишите“ е още една област на дипломацията на знанието, на която Сеул обръща все по-голямо внимание. Това означава „специализиране и концентриране на вниманието в конкретни дипломатически области, в които страната може да постигне добри резултати“ (Иванс и Грант, 1991). Дефинирана по такъв начин, от 80-те години насам „дипломацията на нишите“ се оказва изключително важна част от външната политика на някои „средни сили“, като например Канада и Австралия (Хенриксон, 2007; Кулър, 1997). От известно време насам Южна Корея – отново чрез правителството и неправителствените организации, полага дипломатически усилия по такива „нишови“ въпроси, като например сътрудничеството за развитие, промените в климата, недостига на вода в глобален мащаб и проблемите

14 Съдържанието на DEEP и KSP е почти еднакво. Само че DEEP се управлява от Министерството на външните работи и съответните институции, докато KSP попада в юрисдикцията на Министерството на стратегията и финансите.

15 До 2014 г. 38 партньорски страни са получили политически консултации на двустранна основа.

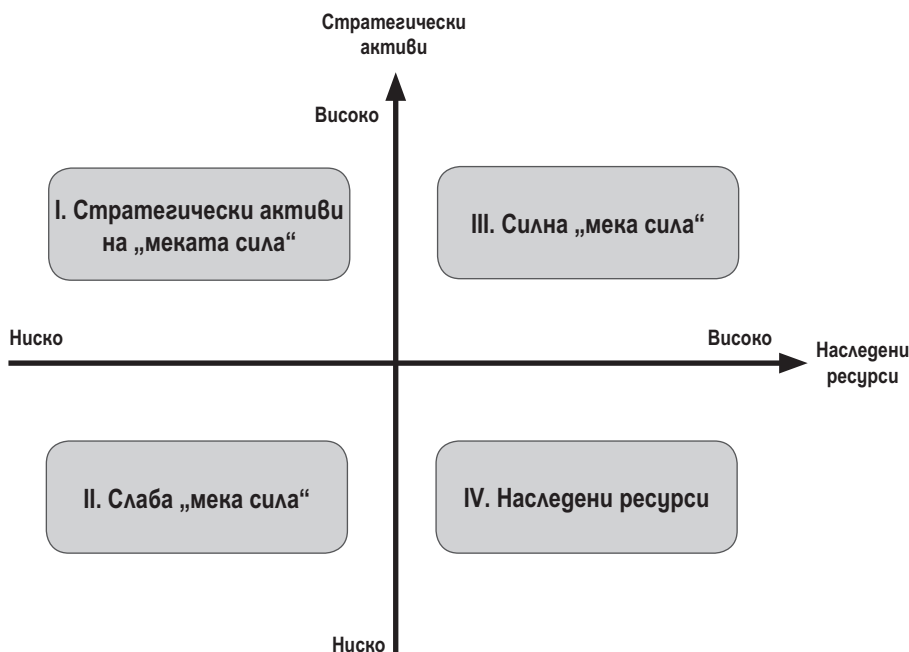
16 За повече подробности относно Програмата за обмен на знания посетете нейната веб-страница на адрес <http://ksp.go.kr/main/main.jsp>.

на нетрадиционната сигурност.

Модел за обработване на ресурсите

Докато използваните в публичната дипломация „ресурси“ представляват материално и нематериално наследство (например „завещаните ни“ околна среда, култура и исторически опит), то „активите“ са атрибут на „меката сила“ и представляват „преработени и подобрени“ ресурси, които могат да бъдат използвани веднага. Тази концептуална разлика е много важна, тъй като страните, които нямат сравнително предимство по отношение на материалните и нематериални ресурси, трябва да бъдат различни от страните, притежаващи такова предимство. Страните без сравнително предимство трябва да създават конкурентна „мека сила“ чрез преработване и рафиниране на сравнително оскъдните ресурси. В публичната дипломация това може да бъде определено като понятие за „конкурентно“ предимство, за разлика от „сравнителното“ предимство (Потър, 1998). Въз основа на тази концептуална диференциация, Фигура 1 показва типологията на ресурсите и активите, които могат да бъдат използвани в публичната дипломация. Страни като Южна Корея, които нямат като даденост толкова много природни ресурси (каквото е случаят в област I на Фигура 1), ще трябва сами да си произвеждат конкурентни активи на „меката сила“, преработвайки стратегически оскъдните ресурси, които притежават като даденост. „Обменът на знания“, „обменът на опит в областта на развитието“, както и „Корейската вълна“ са основните активи с конкурентно предимство на Южна Корея, създадени посредством преработка на наследените ресурси.

[Фигура 1] Ресурси и активи на публичната дипломация

Източник: Ким, „Промяна в дипломатическата парадигма“, стр. 544.

Публична дипломация, основана на участието

Друга важна характерна черта на южнокорейската публична дипломация е участието на корейския народ. Значението на обществената подкрепа и на народното участие в публичната дипломация не трябва да се преекспонира, тъй като през 21-век в международната общност се появяват неправителствени играчи, които не са по-малко важни. Основаната на участието публична дипломация показва стратегическо конкурентно предимство, каквото демократичните народи имат пред недемократичните. Това е така, тъй като в демократичните страни гражданското общество е само по себе си важен източник на активи на „меката сила“, както и активен и автономен субект, който провежда публична дипломация.

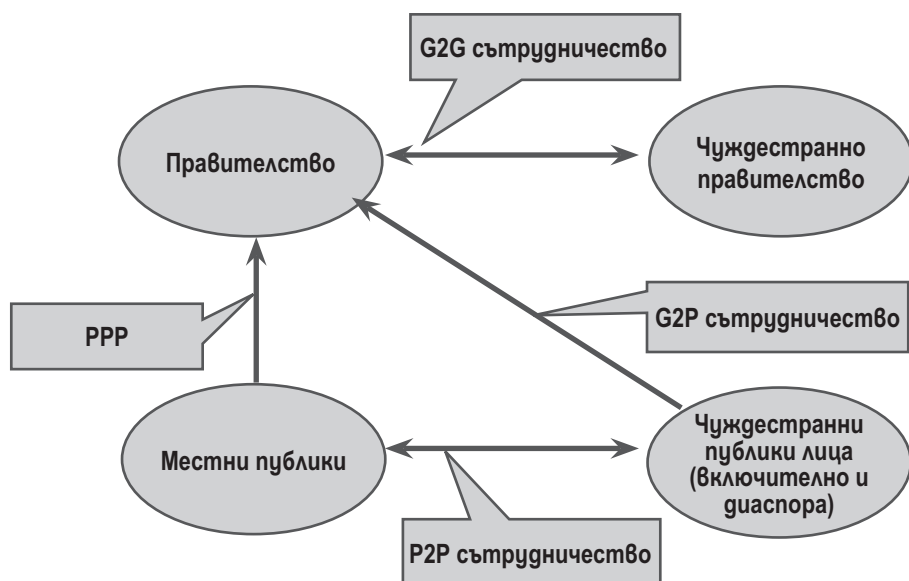
Пребиваващите в дадена страна чужденци трябва да се разглеждат не просто като пасивни обекти, а като про-активни участници в публичната дипломация. Южна Корея се превръща бързо в мултикултурно общество, като през 2013 г. броят на пребиваващите в страната чужденци, заедно с натурализираните корейци, достига 1.45 милиона души, или 3% от населението на страната. Самият факт, че произходът на „анти-корейската вълна“ включва и учещи в Южна Корея чуждестранни студенти, показва нуждата от програми, които да ангажират местните чужди жители като партньори и субекти на публичната дипломация поради опита им от първа ръка от пребиваването в страната.

В този контекст Министерството на външните работи и приобщените към него институции, като например Фондация „Корея“, отскоро полагат усилия за създаването и изпълнението на програми за участие в публичната дипломация. През 2013 г. Министерството на външните работи започна изпълнението на серия от такива програми, озаглавени „Всички корейци са публични дипломати“, „Корпус на младшите и старши публични дипломати“, „Група от учени за публична дипломация“, „Посланик на добра воля за публична дипломация“ и „Кибер-общество за неправителствените организации“, а Фондация „Корея“ координира програми от рода на „Състезание за неправителствени организации в областта на публичната дипломация“, „Корпус на младите доброволци“ и „Корейско приятелство“ – програма, насочена към чуждестранните студенти в Южна Корея.

V. Към колаборативна публична дипломация

Като принадлежаща към „средните сили“ страна, основното сравнително, а и конкурентно предимство на южнокорейската дипломация се състои в намерението и възможностите на страната да произвежда обществени стоки в международната общност. В този контекст си заслужава да споменем и колаборативната публична дипломация, към която Сеул вече започва да се насочва¹⁷. Коуан и Арсенолт (2008) дефинират колаборативната публична дипломация като „инициативи, при които представители на различни нации участват заедно в различни проекти.“ В програмите на колаборативната публична дипломация могат да участват като субект както правителството, така и гражданското общество. В зависимост от различните комбинации на тези два субекта, могат да бъдат определени четири вида колаборативна публична дипломация. [Фигура 2].

¹⁷ По отношение на неотдавнашната дискусия за колаборативната публична дипломация виж Захарна, Арсенолт и Фишер (2013).

[Фигура 2] Видове колаборативна публична дипломация

Сътрудничеството „правителство-правителство“ (G2G) е вид публична дипломация, иницирана в партньорство от минимум две правителства. До момента обаче не съществуват много примери в това отношение. Това може да се дължи на факта, че правителствата все още спазват правилата на реалистите, създадени в рамките на съществуващия международен ред, докато неправителствените играчи са много по-активни в тази нова, но бързо развиваща се област на публичната дипломация. Сред редките случаи можем да споменем Китайско-Корейския форум за публична дипломация, който бе основан през 2013 г. благодарение на съвместното спонсорство на корейското и китайското министерства на външните работи. Това е ежегоден форум за срещи, целящи изработването на колаборативни програми на публичната дипломация между двете страни.

От друга страна, сътрудничеството хора-хора (P2P) е доста широко разпространено както от страна на международните неправителствени организации, така и между тях. Редица международни неправителствени организации си сътрудничат в областта на околната среда и на сигурността на хората. Добър пример за това е Международната кампания за забрана на противопехотните мини (ICBL), която започна в началото на 90-те години като асоциация на 6 неправителствени организации, а по-късно доведе до сключването на Договора от Отава¹⁸, вече подписан от 162 държави. Южнокорейските неправителствени организации също участват активно в този вид сътрудничество. Например „Фютчър Форест“ – известно корейско НПО в областта на екологията, работи вече четири години в сътрудничество със своите китайски партньори срещу опустиняването на Западен Китай¹⁹.

18 Известна като Договорът от Отава, Конвенцията за забрана на употребата, съхранението, производството и трансфера на противопехотни мини, както и на тяхното унищожаване, бе подписана през 1997 г.

19 За повече подробности виж уеб сайта на организацията на адрес <http://www.futureforest.org/eng/page/main/index.asp>.

Публично-частното партньорство (PPP), или с други думи „основаната на участие публична дипломация“, се отнася до онези програми и проекти в дадена страна, които се управляват и финансират въз основа на партньорството между правителствени или публични институции, от една страна, и едно или две дружества от частния сектор. Като вид колаборативна публична дипломация, публично-частното партньорство може да бъде осъществявано под различни форми: правителството осигурява финансова подкрепа за програми на публичната дипломация, иницирани от частни дружества; частни дружества участват в иницирани от правителството програми на публичната дипломация като съ-изпълнители; гържавни или публично-правни субекти осигуряват услуги в областта на публичната дипломация от името на частни субекти. В случая публично-частно съвместно дружество е, когато частни субекти поемат частична финансова отговорност за програми на публичната дипломация. Чрез публично-частното партньорство частният сектор би могъл да предоставя на публичния сектор професионална експертна помощ и иновативен капацитет, а програмите на публичната дипломация могат да получат както финансова подкрепа, така и обществено доверие. Чрез публично-частното партньорство публичният сектор може да използва непрекъснато нарастващата сила на хората.

Сътрудничеството тип G2P, наричано чуждестранно участие, е вид сътрудничество, при което чуждестранни публични лица участват не просто като пасивна аудитория, а като активна заинтересована страна или съ-участник в програми на публичната дипломация, иницирани от правителството домакин. Китайският институт „Конфуций“ е добър пример за основан на мрежи колаборативен подход към публичната дипломация (Захарна, Хюберт и Хартиг, 2014). Напоследък Сеул проявява доста голяма активност в подобен вид сътрудничество. Министерството на външните работи също се доближи доста до този вид сътрудничество, когато разработи програми от рода на „Викторина за Корея“, „Видео-състезание“, „Световен фестивал на корейска поп-музика“ и „Световен фестивал на корейската кухня“, въпреки че такива програми ангажират чуждестранната аудитория повече като участник, а не съ-участник или партньор на съответната програма. Друг пример за сътрудничество тип G2P е програмата на Фондация „Корея“ – „KF Global електронно училище“, при която учебни заведения от страната домакин участват не само като аудитория, а и като съ-домакин²⁰.

Процесът на колаборативната публична дипломация включва три задължителни условия. Първото предполага изграждане на взаимоотношения между отделните страни. Светът на новата публична дипломация изисква създаването на реципрочно партньорство между субекта и обекта на публичната дипломация, излизащо извън рамките на едностранното предаване на послания и информация. Ключът към изграждането на такова партньорство включва двустранен реципрочен обмен на информация и знания, както и междуличностен обмен. Затова начертаването на институционален път, по който да се извършва информационният и междуличностният обмен, е изключително важно за създаването на такива взаимоотношения.

Второто условие предполага създаването на мрежи, в рамките на които участващите страни да могат да разширяват двустранните си взаимоотношения, като привличат и включват нови играчи – както като субекти, така и като

20 За подробности относно „KF Global електронно училище“ виж <http://en.kf.or.kr/?menu=539>.

обекти на програмите на публичната дипломация. Предприемачи в публичната дипломация или „основни точки“ в мрежите са тези, които играят ролята на фасилитатори на комуникацията и обмена – както в рамките на мрежите, така и извън тях. Те също определят в мрежите дневния ред и формулират конкретните проблеми. Във всички мрежи се обсъждат идеи и виждания за отделните проекти и програми, като така се генерира мрежова енергия. Мануел Кастелс (2013) твърди, че тази енергия на мрежовото общество представлява комуникационна сила, тъй като разговорите се генерират, разпространяват, дискутират ожесточено и интернализират, като накрая се превръщат в човешко действие в социализираната област на комуникацията, конструирана около местните и глобални мрежи на мулти-модалната дигитална комуникация, включваща медиите и Интернет.²¹

Третото условие на колаборативната публична дипломация включва съвместните проекти и програми, разработвани и изпълнявани от сътрудничащи помежду си страни. Взаимоотношенията и самите мрежи награждат над съществуващите общи елементи, които трябва да бъдат укрепвани допълнително чрез повтарящо се и устойчиво взаимодействие. Съвместните проекти и програми представляват „лепилото“, което свързва и държи на едно място сътрудничащите си страни като колектив.

VI. Заключение

Преди по-малко от 10 години Южна Корея започна да включва ново-появяващата се публична дипломация като нов стълб на своята дипломация. За толкова кратко време Сеул успя да създаде свой собствен „стил“ на публична дипломация, възползвайки се от собствените си ресурси и активи на „меката сила“. И въпреки че все още е в процес на изграждане, южнокорейската публична дипломация вече започва да придобива форма със собствени отличителни черти. При статута на „средна сила“ на тази страна, както и ролята, която трябва да играе в международната общност, в близките години Южна Корея ще напредва в посока на либералната колаборативна публична дипломация, готова да произвежда глобални обществени стоки.

Днес старите политически конфликти и спорове продължават. Напоследък наблюдаваме завръщането на класическата геополитика, превъплътена най-ясно в конфликтите в Южно и Източно Китайско море, както и в Украинската криза. Има „капацитети“, вече предвиждащи „избухването“ на нова Студена война. По ирония на съдбата обаче се появи и друг източник на нови страховити международни и глобални конфликти – възходът на един насилствен извън-държавен играч, като Ислямска държава. Старите правила на играта, доминирани от „твърдата сила“, не са на изчезване и със сигурност ще породят нови конфликти, без да оставят място за изява на която и да е невелика сила. А вниманието на невеликите сили е по-скоро погълнато от нуждата да се пригоят към международния ред, определен и диктуван от великите сили.

Днешният международен ред се променя – ако не катастрофално, то поне постепенно. Появата на пост-Вестфалския ред със сигурност открива нови области и нови възможности за изява на страните, считани за „средна“ или „малка“ сила. Съвсем разумно е, а и даже желателно, „средни сили“ от рода на Южна Корея да

използват до максимум новите възможности чрез средствата на своята публична дипломация. „Реалистичната публична дипломация“ обаче може да доведе света до нищо друго, освен до нова арена за междудържавно и международно съперничество и конфликти. А това гали новите възможности ще се превърнат в област на сътрудничество или конфликти, зависи до голяма степен от ролята, отредена на „средните сили“ – как да използват публичната си дипломация, за да могат да създадат нов международен ред. Южна Корея има потенциал да инициира и създаде либерална парадигма на публичната дипломация на „средните сили“. За да реализира този свой потенциал обаче, тя трябва първо да постави националните си интереси в дългосрочна перспектива – галеч извън рамките на краткосрочните си тесни интереси. Това е посоката, в която се е насочила публичната дипломация на „средната сила“ Южна Корея.

Библиография

1. Bremmer, Ian. *Every Nation for Itself: Winners and Losers in a G-Zero World*. New York: Portfolio, 2012.
2. Byrne, Caitlin. „Campaigning for a Seat on the UN Security Council: A Middle Power Reflection on the Role of Public Diplomacy“, CPD Perspectives on Public Diplomacy Paper 10 (2011).
3. Castells, Manuel. *The Rise of the Network Society, The Information Age: Economic, Society, and Culture*, Vol. 1, 2nd ed. New York: Wiley-Blackwell, 2010.
4. **Communication Power**. New York: Oxford University Press, 2013.
5. Cooper, Andrew F. ed. *Niche Diplomacy: Middle Powers after the Cold War*. New York: Macmillan, 1997.
6. Cowan, Geoffrey, and Amelia Arsenault. „Moving from Monologue to Dialogue to Collaboration: the Three Layers of Public Diplomacy“, *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616 (март 2008), стр. 10-30.
7. Evans, Gareth, and Bruce Grant. *Australia's Foreign Relations in the World of the 1990s*. Melbourne: Melbourne University Press, 1991.
8. Gilboa, Eytan. „The Public Diplomacy of Middle Powers“, *Public Diplomacy Magazine* (2009).
9. Gilley, Bruce. „Middle Powers during Great Power Transitions: China's Rise and the Future of Canada-US Relations“, *International Journal* (Spring 2011).
10. Habermas, Jürgen. *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*, превог: Thomas Burger. Cambridge, MA: MIT Press, 1989.
11. Henrikson, Alan K. „Niche Diplomacy in the World Public Arena: the Global ‚Corners‘ of Canada and Norway“, в Jan Melissen ed. *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. New York: Palgrave Macmillan, 2007, стр. 67-87.
12. Herz, John H. *Political Realism and Political Idealism: A Study in Theories and Realities*. Chicago: University of Chicago Press, 1951.
13. Huat, Chua Beng. *Structure, Audience and Soft Power in East Asian Pop Culture*. Hong Kong: Hong Kong University Press, 2012.
14. Huntington, Samuel P. „The Clash of Civilizations?“ *Foreign Affairs* (Summer 1993), стр. 22-49.
15. **Clash of Civilizations and the Remaking of World Order**. New York: Simon & Schuster, 2011.
16. Johnston, David. „The Diplomacy of Knowledge“, *The Globe* (17 февруари, 2012) на агеес: <http://www.theglobeandmail.com/commentary/the-diplomacy-of-knowledge/article546590/>.
17. Kim, Hui-jung. „Culture Diplomacy and International Cultural Exchanges: Policy Recommendations“, NARS Issue Briefing, Vol. 145 (13 март, 2012). [на корейски език]
18. Kim, Taehwan. „Paradigm Shift in Diplomacy: A Conceptual Model for Korea's New Public Diplomacy“, *Korea Observer*, 43:4 (Winter 2012), стр. 527-555.
19. Kim, Youna. ed. *The Korean Wave: Korean Media Go Global*. New York: Routledge, 2013.
20. Kuwahara, Yasue. *The Korean Wave: Korean Popular Culture in Global Context*. London: Palgrave Macmillan, 2014.
21. Nye, Jr., Joseph. *The Future of Power*. New York: Public Affairs, 2011.
22. PD Magazine. Special issue on Middle Powers: Who They Are, What They Want (Summer 2009).
23. Plischke, Elmer (ed.). *Modern Diplomacy: The Art and the Artisans*. Washington, D.C.: AEI Press, 1979.
24. Porter, Michael E. *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press, 1998.
25. Ravenhill, John. „Cycles of Middle Power Activism“, *Australian Journal of International Relations*, 52:3 (1998).
26. Rudderham, M. A. „Middle Power Pull: Can Middle Powers Use Public Diplomacy to Ameliorate the Image of

²¹ И тук Кастелс (2013) разделя силата на мрежата на четири вида – *networking power*, *network power*, *networked power*, и *network-making power*.

- the West?“ YCISS Working Paper 46 (февруари 2008).
27. **Sing, J. P.** „Information Technologies, Meta-Power, and Transformations in Global Politics“, *International Studies Review*, 15:1 (магн 2013), стр. 5-29.
 28. **Slaughter, Anne-Marie.** „A New Theory of the Foreign Policy Frontier: Collaborative Power“, *The Atlantic* (30 ноември, 2011).
 29. **Sohn, Yul.** „Middle Powers like South Korea Can't Do Without Soft Power and Network Power“, *Global Asia*, 7:3 (Fall 2012), стр. 30-34.
 30. **Ungerer, Carl.** „The Middle Power Concept in Australian Foreign Policy“, *Australian Journal of Politics and History*, 53:4 (2007).
 31. **van Ham, Peter.** *Social Power in International Politics*. New York: Routledge, 2010.
 32. **Zaharna, R. S.,** Amelia Arsenault, and Ali Fisher. eds. *Relational, Networked, and Collaborative Approaches to Public Diplomacy: The Connective Mindshift*. New York: Routledge, 2013.
 33. **Zaharna, R. S., Jennifer Hubbert, and Falk Hartig.** *Confucius Institute and the Globalization of China's Soft Power*. LA: Figueroa Press, 2014.

Проф. Таехван Ким е доцент по публична дипломация в Корейската национална дипломатическа академия (KNDA) към Министерството на външните работи на Република Корея. Преди да започне работа в Академията през 2013 г., от 2008 г. до 2013 г. е бил директор по публична дипломация във Фондация „Корея“. А преди това, между 2002 и 2008 г., е преподавал като професор-изследовател в отдела за международно обучение на Университета „Йонеси“. Проф. Ким работи като рецензент-редактор за тримесечното списание „Глобална Азия“, издавано от Фондация „Източна Азия“. Д-р Ким е завършил университета „Йонеси“ (с бакалавърска и магистърска степен по политология) и е защитил докторска дисертация по политология в Колумбийския университет. Изследователските му трудове се съсредоточават върху сравнителната политическа икономия по време на трансформацията след падането на социализма, както и върху корейската публична дипломация. Някои от последните включват „Отвъд геополитиката: южнокорейската евразийска инициатива като нова „норд-политика“, „Промяна в дипломатическата парадигма: концептуален модел на новата корейската публична дипломация“, „Може ли Путин да излезе извън рамките на „путинизма“ или отново ще бъде почти същото?“ и „Безразлични към „имперското“? Русия в Североизточна Азия от Елцин до Путин“.

Българският принос в Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ)

Отдел „Регионално сътрудничество“
Дирекция „Югоизточна Европа“
МВНР

Република България е активен участник в регионалното сътрудничество в Югоизточна Европа и играе ключова роля за стабилността и сигурността в региона. Приоритет на външната политика на страната винаги е било укрепването на сигурността, демокрацията, политическата стабилност и икономическото развитие на региона.

Припознавайки нуждата от ново начало на междудържавните отношения и подобряване на многостранния политически диалог, в резултат от започналите след 1989 г. политически промени и след постигането на мир на Балканите, през 1996 г. България инициира създаването на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ), като водещ политически формат за диалог в региона. Това е едно от най-големите постижения на българската външна политика в последните две десетилетия по отношение на многостранното сътрудничество.

По време на Софийската среща на министрите на външните работи на страните от ЮИЕ през юли 1996 г. е приета Декларация за добросъседски отношения, стабилност, сигурност и сътрудничество на Балканите/ Sofia Declaration on Good-Neighbourly Relations, Stability, Security and Cooperation in the Balkans /приложение 1/. В действителност, Софийската среща е продукт на осъзнаването на необходимостта от укрепване на мира и възстановяването на региона на Югоизточна Европа като интегрална част от Европа. Осемте държави-основателки, подписали Софийската декларация, са Албания, Босна и Херцеговина, България, Гърция, Република Македония, Румъния, Сърбия (по това време – Сърбия и Черна гора) и Турция. Успехът на инициативата води до присъединяването на нови участници – Хърватия (2005 г.), Молдова (2006 г.), Черна гора (2007 г.) и Словения (2010 г.). Специфичен е случаят с Косово, чието членство първоначално е блокирано от няколко от страните в региона. През 2014 г. Прищина е приобщена към дейността на процеса „on equal basis“. По този начин броят на участниците в ПСЮИЕ нараства до тринадесет, а регионалният формат придобива всеобхватен характер, превръщайки се в обща трибуна на всички страни от региона.

В рамките на ПСЮИЕ участниците си сътрудничат приоритетно в областите – укрепване на стабилността, сигурността и добросъседството; икономическо развитие; хуманитарни, социални и културни въпроси; правосъдие, борба с организираната престъпност, незаконния трафик на наркотици и оръжие, тероризъм.

Механизмът на изграждане на сътрудничество в ПСЮИЕ се основава преди всичко на многостранния формален и неформален диалог. Дейността на Процеса се направлява от едногодишно ротационно председателство, провеждано от всеки участник и функционира посредством ежегодни срещи на държавните глави, министрите на външните работи, председателите на парламентите, ресорните министри и др. Практиката на провеждане на ежегодни срещи води началото си от

срещата в Крит от 1997 г., а окончателното консолидиране на Процеса се свързва с приемането на Хартата за добросъседски отношения, стабилност и сътрудничество в Югоизточна Европа, подписана на срещата в Букурещ през 2000 г. /Charter on good neighbourly relations, stability, security and cooperation in Southeastern Europe / приложение 2/.

Хартата се превръща в основополагащ документ, очертаващ основните направления на сътрудничеството. Три години по-късно, по време на срещата в Белград, е заложена и крайната цел на ПСЮИЕ – интеграция на всички сържави-участници в Европейския съюз. Това променя геометрията на асоцииране с ЕС, тъй като на практика се задават допълнителни правила, част от процеса на присъединяване.

Освен че е инициатор на Процеса, България е и сред най-активните участници в него, като понастоящем страната ни е за трети път негов председател (1996 – 1997 г., 2007 – 2008 г., 2015 – 2016 г.).

Второто българско председателство съвпада с приемането на България за пълноправен член на ЕС, което, заедно с членството в НАТО, дава нов тласък на българската външна политика. Това е определящо и за идентифициране на приоритетите по време на второто председателство на Процеса, а именно: евро-атлантическата интеграция на страните от Западните Балкани, откриването на приемливо решение на проблема със статута на Косово, утвърждаване на принципа на регионална принадлежност, който подтиква сържавите от Югоизточна Европа сами да поемат инициативност и отговорност за стабилизацията и сътрудничеството в региона.

В този дух по време на срещата на министрите на външните работи на страните-участници в ПСЮИЕ през 2008 г. в София, е положена основата на Съвета за регионално сътрудничество /СРС/, чиято основна функция е да бъде институционална и оперативна ръка на ПСЮИЕ. Воден от принципите на регионалната принадлежност, този формат успешно наследява достиженията и дейността на Пакта за стабилност и Инициативата за сътрудничество в Югоизточна Европа. Последните приключват своята дейност именно по време на второто българско председателство, предавайки задачите и целите си на новосформирания Съвет за регионално сътрудничество. Така последната Регионална маса на Пакта (София, 27 февруари 2008) прелива в първа среща на СРС с приемането на Съвместна Декларация за създаването на СРС/ Joint Declaration On the Establishment of the Regional Co-operation Council (RCC) /приложение 3/.

Сред главните цели на СРС биха могли да се посочат оказването на подкрепа на дейността на ПСЮИЕ, поддържането на връзка с Европейската комисия, координирането на финансовата подкрепа за региона и насърчаването на участието на гражданското общество в регионалното сътрудничество, с оглед постигането на крайната обща цел – присъединяването на страните от Западните Балкани към европейското семейство.

Заслуга на България е и създаването на парламентарното измерение на Процеса, чийто Секретариат е със седалище в София. В рамките на второто българско председателство, през 2007 г. е подписан Меморандум за разбирателство, а българската столица е избрана за домакин на новосъздадения Регионален секретариат за парламентарно сътрудничество в Югоизточна Европа (РСПСЮИЕ). Загълбочаването на парламентарното сътрудничество в ПСЮИЕ остава един от основните приоритети на България, тъй като то се смята за един от необходимите механизми за заздравяване на диалога и политическата откритост на страните от ЮИЕ.

Третото българско председателство на ПСЮИЕ се провежда под мотото „ПСЮИЕ – Дваседесет години ключ към регионално сътрудничество“ и е насочено към подобряване на ефективността и видимостта на инициативата, особено в рамките на европейските институции и повишаване на атрактивността на региона за чуждестранни инвеститори и туристи. Председателството съвпада с 20-тата годишнина от създаването на инициативата, което още веднъж символично подчертава ролята на България за успешното развитие на регионалното сътрудничество през последните две десетилетия. Като страна член на ЕС и НАТО, България приема за свой ангажимент да бъде непосредствения партньор на страните от региона в усвояването на евро-атлантическите норми и принципи. С сържавите от ЮИЕ страната ни споделя не само сходствата в историческото и културното си минало, но и перспективите за икономическото и политическо бъдеще.

Настоящото българско председателство акцентира върху проектно-ориентираното и изразяващо се в конкретни резултати взаимодействие както между ПСЮИЕ и ЕС, така и в сътрудничеството с други международни организации и регионални формати. От съществено значение за ползотворното развитие на сътрудничество в региона е загълбочаването на синергията между ПСЮИЕ и Секретариата на СРС, в качеството му на негова „оперативна ръка“.

Политиката на приемственост в работата на ПСЮИЕ е важно средство за утвърждаване на формата като надеждна, последователна и предвидима инициатива. По тази причина България се е ангажирала да продължи усилията на предходните председателства в области на сътрудничество като стабилизация и икономическо развитие, сигурност и правов рег, опазване на околната среда и борба с климатичните промени, регионална политика за младежта и спорта, развитие на човешкия потенциал, култура и образование /приложение 4/.

В качеството си на основен двигател на парламентарното сътрудничество в региона, страната ни работи интензивно за развиването на парламентарното измерение на ПСЮИЕ. След учредяването на 10 май 2014 г. в Букурещ на Парламентарна асамблея на ПСЮИЕ (ПА на ПСЮИЕ), България насочи усилията си към успешно лобиране за избиране на София за седалище на Постоянния секретариат на Парламентарната асамблея на ПСЮИЕ. Българската кандидатура разполага със значителни предимства, както от политическа, така и от икономическа гледна точка. Най-ефикасното и изгодното от икономическа гледна точка решение на въпроса за секретариата на бъдещата Парламентарна асамблея би било използването в пълна степен на натрупания опит и ресурс на Регионалния секретариат за парламентарно сътрудничество в Югоизточна Европа /РСПСЮИЕ/.

По инициатива на Председателя на ПА на ПСЮИЕ и Председател на Народното събрание г-жа Цеца Цачева бе установен диалог с председателя на Комисията по външна политика на ЕП г-н Елмар Брок с цел стартиране на разговори по институционализиране на сътрудничеството. Предстои подписване на Меморандум за сътрудничество между ПА на ПСЮИЕ и ЕП, като израз на взаимната воля за активна и насочена към конкретни резултати съвместна работа.

По линия на секторното партньорство българското председателство работи върху три приоритетни сфери на взаимодействие: свързаност – транспортна и енергийна инфраструктура; медийна свобода и свобода на изразяване; миграция и справяне с бежанския поток. По отношение на последната, на 2 февруари 2016 г., в рамките на Втората неформална среща на министрите на външните работи в Со-

фия, бе прието Съвместно изявление за справяне с предизвикателствата, произтичащи от миграционния натиск в региона на ЮИЕ/ SEEEP Joint Statement on migration challenges /приложение 5/.

През вече 20-годишното си съществуване ПСЮИЕ се наложи като официален глас на Югоизточна Европа, допринесе за установяването на атмосфера на доверие, сътрудничество и добросъседски отношения между държавите в региона и се превърна в регионална платформа за тяхната европейска и евроатлантическа интеграция. Като страна – член на Европейския съюз, страната ни работи за повишаване видимостта на Процеса като водещ политически формат на сътрудничество в ЮИЕ сред институциите на ЕС и за задълбочаване на сътрудничеството с други международни и регионални формати. В този смисъл България отстоява позицията за необходимост от избягване дублирането на дейности и инициативи в региона.

Към настоящия момент инициативата може да се определи като най-успешната в региона. Свидетелство за това е и фактът, че форматът се оказва траен механизъм и постепенно се превърна в платформа за диалог и доближаване до европейските и евроатлантическите ценности.

Декларация за добросъседски отношения, стабилност, сигурност и сътрудничество на Балканите, приета по време на срещата на министрите на външните работи на страните от Югоизточна Европа, проведена на 6-7 юли 1996 г. в София

Министрите на външните работи и ръководителите на делегациите на страните от Югоизточна Европа проведоха на 6 и 7 юли 1996 г. среща в София.

На срещата присъстваха министрите Теодор Мелескану, Милан Милутинович, Теодорос Пангалос и Георги Пирински; Онур Оймен – втори секретар, г-р Хасан Дервишбегович – зам.-министър, и Ариан Старова.

Присъстваха също представители на: Австрия – в качеството на страната на действащ Председател на Централноевропейската инициатива (ЦЕИ); Хърватия; Франция; Германия; Унгария; Ирландия – в качеството ѝ на оглавяваща Председателството на Европейския съюз (ЕС); Италия; Руската Федерация – в качеството ѝ на Председател на Черноморското икономическо сътрудничество (ЧИС); Словения; Швейцария – в качеството ѝ на действащ Председател на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ); Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия; Съединените американски щати; Върховният представител – Карл Билд, Генералният секретар на Съвета на Европа – Даниел Тарчис, както и представители на Обединените нации, Икономическата комисия за Европа (ИКЕ), Европейската общност (ЕО), Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) и Световната банка.

Министър-председателят на Република България, Г-н Жан Виденов, откри срещата с приветствено слово.

Бяха изчетени приветствия към участниците, получени от: руския Президент, Борис Елцин, Президента на Съединените щати, Уилям Клинтън, Генералния секретар на Обединените нации, Бутрос Бутрос-Гали, френския премиер, Ален Жупе, Председателя на Европейския съюз, Жак Сантер, руския министър на външните работи и Председател на Черноморското икономическо сътрудничество (ЧИС), от Евгени Примаков, както и от австрийския министър на външните работи и действащ Председател на Централноевропейската инициатива (ЦЕИ), Волфганг Шусел.

Срещата на министрите на външните работи бе свикана в изключително важен за бъдещето на региона момент. Бе дошло време за поставянето на ново начало на междудържавните отношения между балканските страни, както и за развитието на всеобхватно многостранно сътрудничество. Министрите подчертаха, че в резултат на дълбоките промени в Европа, започнали още през 1989 г., принципите на демокрация и пазарна икономика, спазването на основните човешки права и свободи и върховенството на закона се превърнали в общи ценности за всички. Установяването на мир в Босна и Херцеговина открива историческа възможност за създаване на надеждите и очакванията на народите на тези страни да живее в условията на просперитет и траен мир.

Министрите подчертаха също, че многостранното сътрудничество на Балканите има своя предистория и традиции. Предишните срещи на министрите на външните работи на балканските страни – в Белград през 1988 г. и в Тирана през 1990

г. бяха предизвикали значителен интерес и бяха очертали перспективи за участие в много и различни дейности в политическата, икономическата и хуманитарната сфера.

Отчитайки положителното от натрупания опит, както и новото развитие на събитията, министрите поеха ангажимент да положат всички усилия за превръщане на региона в област на стабилност, сигурност и сътрудничество в съответствие с генералната посока на развитие на Европа. Целта на тези усилия е да допринесат за изграждането на една нова Европа – Европа на демокрацията, мира, единството и стабилността, което ще даде възможност на народите в региона да живеят заедно в мир като добри съседи.

Министрите постигнаха съгласие да дадат старт на всеобхватен процес на многостранно сътрудничество в следните области:

- Активизиране на добросъседските отношения, включващо мерки за засилване на доверието и сигурността;
- Развиване на икономическото сътрудничество посредством трансгранично сътрудничество, модернизирани на транспорта, телекомуникациите и енергийната инфраструктура, насърчаване на търговията и инвестициите;
- Развиване на хуманитарните, социални и културни контакти;
- Сътрудничество в областта на правосъдието, борбата с организираната престъпност и незаконния трафик на наркотици и оръжие, както и елиминиране на тероризма.

Министрите подчертаха необходимостта от подобряване на многостранния политически диалог, заедно със сътрудничеството на всички равнища по въпросите от взаимен интерес. Те взеха под внимание идеята за създаване на консултативен съвет, който да включва представители на парламентите на участващите държави.

Министрите обсъдиха възможността за многостранно сътрудничество в европейски план, произтичащо от общите възжелания на отделните страни в региона да се присъединят към Европейския съюз.

В тази връзка те изразиха готовност да си взаимодействат и с други инициативи за регионално сътрудничество в Югоизточна Европа, които имат взаимно-посилващ ефект, наблягайки най-вече на значението на инициативата на Европейския съюз, както и на Инициативата за сътрудничество на Югоизточна Европа. Министрите изразиха своята увереност, че могат да развият сътрудничество по въпроси от общ интерес със страните от Черноморското икономическо сътрудничество и Централноевропейската инициатива.

ЗАСИЛВАНЕ НА СТАБИЛНОСТТА, СИГУРНОСТТА И ДОБРОСЪСЕДСТВОТО

Добросъседски отношения

Министрите подчертаха, че дългосрочните добросъседски отношения между страните в региона, основани на световно признатите принципи на междудържавни отношения, залегнали в Хартата на Обединените нации, в Заключителния акт от Хелзинки и в Парижката харта за нова Европа, са задължителна предпоставка за насърчаване на всеобхватния процес на многостранното сътрудничество. В този контекст те изразиха решителност да приведат в действие всичките 10 принци-

па, включващи: суверенно равенство, спазване на произтичащите от суверенитета права, въздържане от заплахата за използване на сила, неприкосновеност на границите, териториална цялост на държавите, мирно разрешаване на споровете, ненамеса във вътрешните работи, спазване на човешките права и основните свободи (включващи свобода на мисълта, съвестта, религията и вярванията), еднакви права и самоопределение на всеки, сътрудничество между държавите и добросъвестно изпълнение на задълженията в съответствие с международното право. Министрите подчертаха, че всички тези принципи се прилагат еднакво и безусловно, като всеки един от тях се тълкува в контекста на останалите. Те обърнаха внимание и на значението на изпълнение на резолюции 48/84 В и 50/80 В на Генералната асамблея, свързани с развитието на добросъседски отношения между балканските държави.

Министрите изразиха своята подкрепа за процеса на пълна нормализация на взаимоотношенията между страните от бивша Югославия, както и за благоприятните условия, които ще бъдат създадени за насърчаване на добросъседските отношения.

Мерки за засилване на доверието и сигурността

Министрите изразиха мнение, че мерките за засилване на доверието и сигурността са особено важни за запазване на мира и сигурността на Балканите.

Те подчертаха значението на двустранните споразумения за предприемане на мерки за засилване на доверието и сигурността, подписани до момента в допълнение към Документа от Виена от 1994 г.

Министрите се споразумяха за необходимостта от изследване на потенциала за разработване на мерки за засилване на доверието и сигурността с регионален обхват на приложение.

Те изразиха своята подкрепа за предстоящата среща на министрите на обратната на балканските страни, която ще се състои в София.

Цялостно прилагане на мирното споразумение

Министрите подчертаха значението на Общото рамково споразумение за мир в Босна и Херцеговина, целящо засилване на стабилността и сигурността в региона, както и на необходимостта от пълно и точно прилагане на това споразумение от страна на подписалите го държави. Те потвърдиха желанието на своите страни да допринесат за консолидирането на мирния процес във всички негови аспекти. Министрите изразиха мнение, че многостранното сътрудничество на Балканите ще допринесе със сигурност за запазване на мира. Изразиха и своето разбиране, че съвместните конструктивни усилия на международната общност, както и на страните от региона, ще създадат нови възможности за решаване на нерешените проблеми и изглаждане на различията, както и за превръщането на тази част от Европа в регион на траен мир и сътрудничество.

Министрите подчертаха, че бързата реконструкция и икономическото възстановяване, включващи еднакво зачитане на интересите и нуждите на всяка отделна страна, са от съществено значение за трайния мир и стабилност в Босна и Херцеговина.

Те наблегнаха на факта, че в Босна и Херцеговина трябва да бъдат проведени избори не по-късно от датата, посочена в мирното споразумение. Свободните и демократични избори осигуряват солидна основа за [държавните] органи и институции, което неминуемо ще възвърне доверието и нормалния живот в Босна и Херцеговина.

Министрите похвалиха Споразумението за контрол на въоръженията на под-регионално равнище, подписано на 14 юни 1996 г. във Флоренция, което според тях има съществен принос за изпълнението на Дейтънското споразумение и консолидирането на мирния процес.

Те подчертаха също, че страните от региона имат потенциал да допринесат за успеха на икономическото възстановяване на този регион, като предприемат подходящите мерки.

РАЗВИТИЕ НА МНОГОСТРАННОТО РЕГИОНАЛНО ИКОНОМИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Министрите отбелязаха, че съществува потенциал за развитие на многостранно икономическо сътрудничество – независимо от трудностите на икономическия преход и след-конфликтното възстановяване, пред които са изправени голяма част от страните в региона. Те подчертаха значението на бързото развитие на регионалното икономическо сътрудничество, което ще допринесе за постигане на трайна стабилност в целия регион. Трябва да бъдат положени усилия за въвеждане на европейските норми и стандарти в областта на производството, инвестициите, трансфера на технологии, търговията и финансите, за да могат да се интегрират голяма част от икономиките на тези страни в европейската икономика.

Трансгранично сътрудничество

Министрите се споразумяха да насърчават развитието на трансграничното сътрудничество на двустранна и многостранна основа в рамките на съответните европейски програми, като в допълнение бъде разработена регионална програма с помощта на Европейския съюз, както и на други международни организации и институции.

Такава програма ще бъде насочена към изпълнението на проекти за подобряване на граничната инфраструктура, включваща пътна и железопътна комуникация с граничните пропускателни пунктове, откриването на нови гранично-пропускателни пунктове, насърчаването на трансграничната търговия и туризъм, както и опазване на околната среда.

Това сътрудничество ще се развива на три различни равнища: държава-държава; регион-регион; хора-хора. Министрите препоръчаха провеждането на срещи на координаторите на своите страни, които да анализират състоянието на изпълнението на съществуващите вече програми, да определят приоритетните проекти с трансгранично измерение, да определят така също приноса на отделните страни, както и да разработят нови проекти, които да бъдат представени за евентуално финансиране от страна на Европейската общност.

Транспорт, комуникации и енергийна инфраструктура

Министрите подчертаха необходимостта от по-бързо развитие на инфраструктурата в региона като важен фактор за разширяване на търговията, за икономически растеж, както и за обща стабилност в целия регион. Те препотвърдиха готовността на своите страни да подобряват и модернизират транспортната, телекомуникационна и енергийната инфраструктура в региона съвместно със страните от Черноморското икономическо сътрудничество и Централноевропейската

инициатива.

В този контекст те изразиха подкрепата си за създаване на Транс-регионален център за транспортна инфраструктура в София.

Министрите наблегнаха също на значението на предстоящата среща на министрите на транспорта на участващите държави от ЧИС и страните от ЦЕИ, насрочена за месец ноември 1996 г., съгласно взетото на министерската среща на ЧИС в Букурещ решение. Те обърнаха специално внимание и на значението на минаващите през региона „критски коридори“. Министрите постигнаха съгласие да работят съвместно с ЕС, Г-24 и ИКЕ по свързани с развитието на инфраструктурата въпроси, по привличането на инвестиции и по интегрирането на региона на Югоизточна Европа в Транс-европейските мрежи.

Те отбелязаха значението на развитието на транспортната инфраструктура в този регион, като изразиха своята признателност към сключването на съответните споразумения от страна на ИКЕ, към уеднаквяването на транспортното законодателство на балканските страни с европейското, към улесняването на транспортните операции на двустранна основа и пр.

Министрите взеха под внимание идеята за създаване на Балканска агенция за транспортна безопасност, която да се базира на Европейската политика за интегриране и хармонизиране на системата за контрол на полетите.

Развитието на сътрудничеството в областта на телекомуникациите и пощенските услуги бе отбелязано като насърчително, наред с мерките за създаване на Комитет за координация на телекомуникациите, на Балкански пощенски „пул“, както и някои други мерки, предприети по време на априлската среща на министрите на пощите и телекомуникациите на балканските страни, проведена през 1996 г.

Насърчаване на търговията и инвестициите

Министрите обсъдиха също някои свързани с насърчаването на търговията и инвестициите въпроси. Те препоръчаха да се разработят мерки за по-нататъшно улеснение на търговията чрез хармонизирани търговските практики, както и да бъде насърчена в най-общи линии регионалната търговия.

Министрите се споразумяха да подобряват сътрудничеството между митническите власти чрез сключване на съответни споразумения, имащи за цел създаването на по-ефективни процедури за освобождаване на стоките от митниците. Те отбелязаха също, че за по-нататъшното насърчаване на регионалното сътрудничество може да допринесе сключването на двустранни споразумения за свободни търговски зони – в съответствие с Регламентите на ЕС (там, където са приложими), както и на разпоредбите на споразуменията на Световната търговска организация.

Министрите се споразумяха да подкрепят дейността на Асоциацията на балканските търговски палати като важен „център“ за популяризиране на общите бизнес интереси на бизнес общността в региона, за разширяване и либерализиране на търговията, както и за икономическо сътрудничество. Бе насърчена идеята за създаване в някоя от участващите страни на Регионален център за подкрепа на търговията, който да анализира търговските политики с идея за по-нататъшното им либерализиране и уеднаквяване.

Министрите потвърдиха необходимостта от съвместни усилия за създаване на по-привлекателни условия за инвестиции в региона, които да спомогнат за ускоряване на икономическия растеж във всички балкански страни. Те подчертаха значе-

нието на сключването на споразумения в областта на защитата и насърчаването на инвестициите, както и за избягване на двойното данъчно облагане между балканските държави.

Те се обърнаха с призив към международните финансови институции, към ЕС, както и към притежаващите значителен потенциал за инвестиции държави, да се включат в процеса на сътрудничество в Югоизточна Европа чрез съвместни инициативи под формата на конференции на икономически теми, бизнес форуми и др.

Опазване на околната среда

Министрите потвърдиха необходимостта от насърчаване на регионалното сътрудничество в областта на опазване на околната среда въз основа на двустранни и многостранни „инструменти“, както и на Декларацията на министрите на околната среда от региона на ИКЕ, приета по време на Третата министерска конференция на тема „Околната среда за Европа“, проведена през октомври 1995 г. Нуждата от съвместни усилия бе подчертана във връзка с трансграничното въздействие на замърсенния въздух, с ефекта от промишлените и ядрени аварии, както и с превозването и претоварването на вредни отпадъци. В този контекст бе подчертано значението на оценката на въздействието върху околната среда на всяка трансгранична дейност от този вид.

Министрите призоваха също международните финансови институции, Г-24, както и други важни международни организации да подкрепят инициативите и проектите на страните от региона.

НАСЪРЧАВАНЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО В ХУМАНИТАРНАТА, СОЦИАЛНАТА И КУЛТУРНАТА СФЕРА

Министрите изразиха своето убеждение, че спазването на човешките права, както и насърчаването на свободни лични и професионални контакти, са основен елемент от трайната стабилност и атмосферата на доверие в региона.

Те заявиха своята готовност да насърчават социалното и културно сътрудничество, както и разширяването на обхвата на сътрудничеството в хуманитарната област и личните човешки контакти въз основа на международните задължения и всеобщо приетите човешки права и принципи, сред които: свобода на пътуването по лични и професионални причини, свободен достъп до информация и свободно разпространение на тази информация, свобода на контактите въз основа на фамилни връзки, които биха улеснили събирането на разделени семейства, както и насърчаване на свободните индивидуални контакти в областта на науката, културата, спорта и туризма. Търсенето на начини за премахване на визите във всички страни от Югоизточна Европа би било положителна стъпка в тази посока, отчитайки в същото време международните задължения на тези страни.

Министрите припомниха заявеното от тях и отразено в Съвместното комюнике от Тирана, че принадлежащите към националните малцинства лица имат право, в рамките на конституционния ред в съответната страна, гарантиращ едникви права и статут на всеки гражданин, да изразяват свободно и развиват своята етническа, културна, лингвистична и религиозна идентичност, едновременно с което да се ползват от всички човешки права и основни свободи наравно с останалите граждани на страната.

Бе изразено също желание за насърчаване на културното, научно и образовател-

но сътрудничество между страните от Югоизточна Европа и техните компетентни в съответните сфери институции, и то не само в областта на многостранните проекти и инициативи в рамките на региона, но така също под егидата на неправителствени организации в областта на културата, науката и образованието.

Бе изразен определен интерес към различните форми на обмен в областта на изкуствата и образованието.

Министрите подчертаха значението на обмена на млади хора, на развитието на преки контакти между културните, научни и образователни институции, както и на създаването на мрежи за сътрудничество в отделните области.

Бе обсъдено също зачитането на културното наследство, както и обмена на информация, свързана с незаконния трафик на предмети, притежаващи културна стойност.

Бе подчертана важната роля на медиите за преодоляване на [някои] негативни стереотипи от миналото, за свободното движение на информацията, както и за по-доброто взаимно запознаване с културното разнообразие на този регион.

Министрите се споразумяха да насърчават участието на неправителствени организации и съюзи в този процес – в зависимост от техните професионални, културни и научни интереси – с участието на представители на всички страни от региона.

НЕЗАКОНЕН ТРАФИК НА НАРКОТИЦИ И ОРЪЖИЕ, СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ПРАВОСЪДИЕТО, БОРБА С ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ И ЕЛИМИНИРАНЕ НА ТЕРОРИЗМА

Министрите подчертаха необходимостта от по-тясно сътрудничество в областта на правосъдието, борбата с организираната престъпност, незаконния трафик на наркотици и оръжие и елиминирането на тероризма. Те се споразумяха да работят регионална програма в допълнение към усилията, полагани от отделните държави в това отношение.

Програмата трябва да предвижда присъединяване на всички страни от региона към важните международни конвенции, като и участие в практическото приложение на тези конвенции; обмен на информация, свързана със законодателството на отделните държави, както и данни за евентуални промени в това законодателство; създаване на модалности между отделните компетентни институции за осигуряване на по-бърза реакция на молбите за правна помощ.

Министрите заклеиха всеки акт, метод или практика на тероризъм – във всичките му проявления и форми и независимо от мотивацията, подчертавайки, че трябва да се вземат необходимите мерки съгласно съответните разпоредби на международното право, както и в съответствие с международните стандарти в областта на човешките права.

Те подчертаха колко е важно да бъде засилен граничния контрол, като призоваха за съвместни действия срещу незаконната миграция. Министрите предложиха да се извърши периодичен преглед на сътрудничеството в тази област. Те насърчиха балканските държави да сключват споразумения за реадмисия на лицата, които пребивават незаконно на територията на отделните страни.

Бе изразена обща загриженост във връзка с все по-честите прояви на криминална дейност, свързана с наркотици, имаща отрицателен ефект върху страните

от региона. Министрите предложиха свикването на регионална конференция, посветена на борбата с незаконното отглеждане, производство, обработка, трафик, търговия и употреба на наркотици и психотропни вещества. Това би поставило добро начало на бъдещото все по-всеобхватно сътрудничество между участващите страни, като за целта да бъдат привлечени съответните международни органи и програми, между които „Програмата за международен контрол на наркотиците“ на ООН, Програма ФАР (PHARE) на ЕС, както и Групата „Помпиду“ на Съвета на Европа.

* * *

Министрите заявиха своята увереност, че предложените по-горе споразумения ще допринесат за постигането на целта, свързана с установяването на стабилност, сигурност и сътрудничество в Европа. Те са убедени, че техните действия са в пълно съответствие с Платформата за действие на Европейския съюз и Процеса „Ройамон“, като се надяват, че тези действия ще бъдат подкрепени изцяло от Европейския съюз.

Министрите изразиха своето задоволство от постигнатите резултати, както и от конструктивния дух на проведената среща. Те подчертаха еднотушно, че всичко това поставя едно ново начало на многостранното сътрудничество в региона на Югоизточна Европа. Въз основа на това свое заключение, министрите взеха решение да проведат среща на свои представители в София, която да разгледа направените по време на тази среща предложения, както и да обсъди координацията на евентуални бъдещи действия. Бе взето решение следващата среща на министрите на външните работи на страните от ЮИЕ да се проведе в Гърция през 1997 г.

София, 7 юли 1996 г.

Приложение 2

Харта за добросъседски отношения, стабилност, сигурност и сътрудничество в Югоизточна Европа

ПРЕАМБЮЛ

Ние, държавните и правителствени ръководители на страните, участващи в Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ),

представляващи свободно избраните правителства на нашите страни, *потвърждавайки тържествено* своите безусловни ангажименти към принципите и нормите, залегнали в Хартата на ООН, Заключителния акт от Хелзинки и последващите документи на ОССЕ, както и към съответните инструменти на Съвета на Европа, целящи насърчаването на добросъседски отношения,

решени да работим заедно за създаване в нашия регион на условия за просперитет на нашите нации и атмосфера на мир, сигурност, добросъседство и стабилност,

решени твърдо да преодолеем разделението и конфликтите в нашия регион чрез всеобхватен и последователен подход към регионалното сътрудничество, както и в тясно взаимодействие с останалите евро-атлантически страни и структури,

вземайки под внимание разликите в икономическото развитие и конкретните проблеми на всяка отделна страна в региона,

подчертавайки изключителното значение на превръщането на Югоизточна Европа в свободен от насилие и нестабилност регион, създаващ сигурност, просперитет и демократични граждански общества чрез интегриране на нашите страни в евро-атлантическото семейство, състоящо се от свободни и демократични нации,

изразявайки своята политическа воля за провеждане на Процес за сътрудничество в Югоизточна Европа на взаимноизгодна и равнопоставена основа, в дух на солидарност и пълно зачитане на териториалната цялост и суверенитета на всички държави в региона,

подчертавайки значението на популяризирането в нашия регион на всеобщите демократични ценности и върховенството на закона, както и спазването и защитата на човешките права и основните свободи, включващи и правата на лицата, принадлежащи към отделните национални малцинства,

осъзнавайки предоставената ни историческа възможност за постигане на добросъседство, сътрудничество и стабилност в нашия регион, появила се в резултат на елиминирането на политическото и идеологическо разделение в Европа,

подчертавайки европейската ориентация на нашите страни като неразделна част от тяхното политическо, икономическо и социално развитие,

заявявайки непоклатимата си вяра, че европейската и евро-атлантическа интеграция е от първостепенно значение за постигане на общите цели на нашите страни и не може да бъде постигната без участието на всички наши държави,

решени да продължим по-нататък развитието на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа, иницириран от страните в региона като израз на тяхната солидарност, както и като рамка на техните общи усилия да заздравят връзките и сътрудничеството помежду си, а така също и с други евро-атлантически държави

и структури,

отчитайки предходните декларации, приети от държавните и правителствени ръководители и министрите на външните работи на нашите страни като жалони в разработването на тази рамка, иницирана от самия регион,

без да накърняваме задълженията на страните си, поети в рамките на многостранни и двустранни договори и споразумения в съответствие с международното право,

Се споразумяхме за следното:

I. ОБХВАТ И ПРИНЦИПИ НА РЕГИОНАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Основна цел на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ) е да заздравя добросъседските отношения между всички държави в този регион, за да може да бъде превърнат той в зона на мир, сигурност, стабилност и сътрудничество. Ние поемаме ангажимент да действваме твърдо за постигането на тази цел в дух на солидарност и сътрудничество, в полза на нашите страни и народи, както и на цяла Европа.

Ние се стремим да създадем една Югоизточна Европа, чието бъдеще е свързано с мир, демокрация, икономически просперитет и пълна интеграция в европейските и евро-атлантическите структури, като за тази цел поемаме ангажимент да продължим демократичните и икономически реформи в нашите страни.

Ние признаваме отговорностите на нашите страни да работят в тясно сътрудничество с международната общност, да разработят и приложат на практика обща стратегия за стабилност и растеж в региона.

Ние приветстваме приемането на Пакта за стабилност в Югоизточна Европа, очаквайки всички участващи в него международни организации и институции да работят в тясно сътрудничество със страните от региона за успешно и навременно постигане на неговите цели.

Ние смятаме, че справянето с новите предизвикателства пред сигурността, както и премахването на основните причини за тези предизвикателства, изискват съвместни усилия в много и различни области, а така също засилване на международната солидарност, включваща нашето участие в предотвратяването на конфликти и управлението на кризи, както и миротворчески операции от страна на международната общност, каквито са предприемани вече предимно от Европейския съюз, НАТО, ОССЕ, Западноевропейския съюз, както и от други евро-атлантически институции.

Ние приветстваме решимостта на НАТО да даде своя активен принос за постигането на по-уверени взаимоотношения в дух на сътрудничество както със страните от региона, така и между тях.

Рамката на този процес изисква политическо сътрудничество, което включва въпросите на сигурността и стабилността, развитието на сътрудничество в областта на икономиката и околната среда, насърчаване на хуманитарното, социално и културно сътрудничество, сътрудничество в областта на правосъдието, борбата с организираната престъпност и премахването на тероризма, както и незаконния трафик на наркотици, оръжия и хора.

Сътрудничеството между нашите страни се основава на Хартата на ООН, на принципите на пълно съблюдаване на териториалната цялост и суверенитета на всички държави в нашия регион, както и на принципите на ОССЕ и на съответните

документи на Съвета на Европа, най-вече Конвенцията за защита на човешките права и основни свободи.

Ние потвърждаваме, че нашите правителства се отчитат пред своите граждани и са отговорни едно пред друго за изпълнение на ангажиментите, поети въз основа на членството на нашите страни в ОССЕ, които ангажименти са въпрос на пряк и легитимен интерес от страна на всички държави в региона. Ние признаваме, че спазването на тези ангажименти представлява основа на международните отношения, към които възнамеряваме да направим значителен принос.

II. ЦЕЛИ И МЕХАНИЗМИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО

II.1 Засилване на сътрудничеството в областта на политиката и сигурността

Ние вярваме, че сигурността в Югоизточна Европа е от първостепенно значение за постигането на трайна стабилност в цялата евро-атлантическа общност, както и че всички държави и народи от Югоизточна Европа трябва да живеят в мир и стабилност чрез установяване на нормални отношения помежду си. За тази цел нашето сътрудничество в областта на политиката и сигурността ще се съсредоточи върху следното:

Създаване на мирни добросъседски отношения в региона чрез помирение, признаване на неприкосновеността на съществуващите международни граници, както и мирно решаване на спорове въз основа на международното право; при разработването на мерки за контрол на въоръженията и изграждането на регионални механизми за сътрудничество в областта на сигурността ние ще си сътрудничим с ООН, НАТО и ОССЕ, както и с други международни форуми.

Предотвратяване и преустановяване на напрежението и кризите като прегроставка за дълготрайна стабилност.

Основните форми на сътрудничество в областта на политиката и сигурността ще бъдат в най-общи линии следните:

Насърчаване на интензивен политически диалог чрез организиране на редовни срещи на държавните и правителствени ръководители, министрите на външните работи и политическите директори на участващите страни, както и – в зависимост от случая, на междуправителствени срещи в областта на различни сектори и по въпроси от взаимен интерес.

Насърчаване на между-парламентарния диалог, на преките контакти между представителите на гражданското общество, на неправителствените организации и на известни личности в областта на културата и науката.

Засилено регионално сътрудничество в областта на сигурността, включващо Югоизточната европейска мрежа на министрите на отбраната и Многонационалните мирни сили в Югоизточна Европа в качеството им на „инструмент“ за изграждане на доверие и установяване на сигурност в региона.

Сключване на многостранни и двустранни споразумения за сътрудничество между участващите страни, както и насърчаване на вътрешни мерки за преодоляване на съществуващия потенциал за конфликти.

Обмен на мнения, свързани с провеждането на консултации – според случая, както и предприемане на съвместни инициативи по въпроси, свързани със стабилността, сигурността и добросъседските отношения в региона, включително и изпълне-

ние на 10-те принципа, залегнали в Заключителният акт от Хелзинки.

Насърчаване на мерките, изграждащи доверие в региона, но най-вече нормализиране на отношенията между всички участващи страни.

Запазвайки съществуващите договорености и надграждайки над тях – преглед, в рамките на механизмите на ПСЮИЕ или на други релевантни форуми, на предложения и идеи за допълнителни мерки, които да допринесат за задоволяването на конкретни регионални нужди, свързани с предотвратяването на конфликти и намаляването на напрежението, включващи изпращането на наблюдатели и провеждането на миротворчески операции, както и други дейности, свързани с управлението на кризи.

Активно участие в разработените от международната общност мерки, имащи за цел консолидиране на стабилността и сигурността в Югоизточна Европа – както на етап планиране, така и на изпълнение на тези мерки.

II.2. Насърчаване на икономическото сътрудничество

Ние сме убедени, че насърчаването на двустранното, многостранно и регионално икономическо сътрудничество – в самия регион, както и между него и останалата част на Европа, представлява важно измерение на добросъседските отношения, сигурността и стабилността в Югоизточна Европа.

За целта усилията ни ще се съсредоточат върху следното:

Създаване на жизнена и здравословна пазарна икономика, основана на стабилна макро-политика, значителни инвестиции във външната търговия и частния сектор, ефективни и прозрачни митнически и търговски/регулаторни режими, развитието на силен капиталов пазар и диверсифицирана собственост, включително и приватизация. Всичко това ще доведе до по-голям просперитет на всички граждани в нашите страни.

Създаване на условия за пълна индивидуална интеграция на нашите страни в евро-атлантическите политически и икономически структури, както и в структурите на сигурността.

Основните инструменти, механизми и програми за съвместно сътрудничество в областта на икономиката включват:

Насърчаване на търговията и инвестициите, включително премахване на съществуващите пречки, поощряване на свободното движение на потоци от стоки, капитал и търговия, улесняване на бизнес-контактите, уеднаквяване на законодателството със стандартите на ЕС, по-нататъшно либерализиране и хармонизиране на търговската и транспортната политика, сключване на споразумения за либерализиране на търговията, както и подкрепа за въвеждане и ефикасно функциониране на инструментите на свободната търговия.

Подобрено трансгранично сътрудничество с цел насърчаване на бизнес сътрудничеството, развитието на предприятията, финансовото сътрудничество и сътрудничеството между институциите, представителство на бизнес сектора, на трансфера на технологии и на маркетинга за малките и средни предприятия; сътрудничество в областта на туризма и здравеопазването, предимно при съвместното използване на ресурси и материално-техническа база на трансгранична основа; подобряване и улесняване на информационните и комуникационните потоци между граничните области, включително и в областта на медиите.

Популяризиране на всеобхватни програми за развитие на интегрирани регионал-

ни системи на транспортната инфраструктура, включващи проекти за изграждане и развитие на пътна, железопътна, въздушна, морска, речна, езерна, мостова и гранично-транспортна инфраструктура, които да свържат транспортната система в региона на Югоизточна Европа с тази на Централна и Западна Европа чрез изграждане на съответните пан-европейски коридори; реконструкция и развитие на съоръженията по река Дунав за превръщането на реката във воден път от европейско значение; изграждане на регионална мрежа от нефтопроводи и газопроводи като част от европейската мрежа; интер-конектори за високо-волтовите далекоспроводи – както в рамките на региона, така и предназначени за връзка със западноевропейската система; по-нататъшна модернизация на телекомуникационната система; сътрудничество във всички области на туристическата индустрия; разработка – съвместно с международната общност, на нови финансови инструменти, но най-вече съвместно с международните финансови институции, задължени да изпълняват подобни цели.

Провеждане на министерски срещи, както и на други събития на високо равнище, посветени на развитието на инфраструктурата в региона, както и на редовни междууправителствени заседания – най-малко веднъж годишно – с участието на представители на официалните агенции и на експерти от бизнес-общността, за насърчаване и мониторинг на обичайните дейности, както и за разработване на нови програми за икономическото сътрудничество.

Създаване на нови, оптимизиране на стари и активиране на различни съвместни регионални програми, проекти, центрове и институции въз основа на ефективността на разходите, взаимния интерес и справедливото разпределение между страните от региона.

Последователно и систематично насърчаване на официалните агенции и асоциации, както и на бизнес-общността, да създават и изпълняват общи програми във всички области от взаимен интерес.

II.3. Разширяване на сътрудничеството в областта на човешкото измерение, демокрацията, правосъдието и борбата с нелегалните дейности

Ние признаваме изключителното значение на засилването на контактите и сътрудничеството в областта на човешкото измерение, социалната и културната област, развитието на демократичните институции и гражданското общество, както и улесняването на свободното движение на информация, идеи и граждани. Подчертаваме, че нашите страни отдават изключително голямо значение на спазването на човешките права и основни свободи като основа от първостепенно значение за доброто управление, приятелството и взаимното разбирателство. В този контекст общите ни усилия ще бъдат насочени към:

Установяване на добре обмислен демократичен политически процес, основан на плурализъм, свободни и честни избори, съблюдаващи върховенството на закона и пълното зачитане на човешките права и основни свободи, включващи и съблюдаване на правата на лицата от малцинствата, при които избори гържавата се отчита пред избирателите; независима съдебна система и укрепване на гражданското общество.

Насърчаване на социално разбирателство – както в нашите страни, така и в целия регион, както и признаване на важната роля, която могат да играят национал-

ните малцинства като социален и културен „мост“ между нашите народи.

Механизмите и програмите за съвместни действия в този контекст ще включват:

По-нататъшно развитие на сътрудничеството в области, като човешкото измерение, демократизацията, правосъдието и върховенството на закона, толерантността между отделните етнически групи, свободното движение на идеи и отделни лица, обучението на млади хора, програми за преодоляване на погрешните схващания и предразсъжденията, като всичко това ще изиграе важна роля за укрепване на стабилността и сигурността в нашия регион.

Подкрепата за по-интензивно сътрудничество в областта на образованието, науката и технологиите, културата и изкуството; по-голям обмен и по-активни контакти между журналистите, както и между младежки групи, организирани самостоятелно или чрез национални асоциации и образователни институции; спортни състезания, фестивали и други събития, целящи сближаването на нациите.

Зачитането на културното наследство и на отделните регионални култури, както и запазването и реставрирането на паметници – когато е необходимо, и чрез взаимна помощ, представляват още едно измерение в нашия регион, в който различните култури са съжителствали и процъфтявали в продължение на векове. Освен сътрудничеството на двустранна основа, както и в рамките на определени институции, като например ЮНЕСКО и Съвета на Европа, участващите страни ще търсят чрез своите компетентни органи по-модерен вид сътрудничество, като едновременно с това насърчават и неправителствените организации, работещи в тази област.

Бидейки съвсем наясно със заплахите, които представляват тероризмът, организираната престъпност и незаконният трафик на наркотици и оръжия както за нашите народи, така и за световната общност, ние заявяваме нашата решителност да засилим сътрудничеството между участващите страни в тези области, като предприемем нови ефективни мерки и съвместни действия, както и като работим съвместно с компетентните по въпроса регионални и международни органи.

Засилване на граничния контрол за борба с посочените по-горе деяния и с нелегалната миграция, насочване на националните органи към по-добре организирано сътрудничество, а при необходимост – координация и навременен обмен на информация чрез сключване на споразумения или друг вид договори за сътрудничество; действията в тази област трябва да отчитат международните стандарти за защита на индивидуалните права и свободи при движението на гражданите, което да се извършва без тормоз или дискриминация.

Сътрудничество и съвместни действия за опазване на околната среда – най-вече чрез систематичен обмен на информация, двустранни и многостранни споразумения, както и конкретни общи проекти – предимно в граничните райони.

III. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Процесът за сътрудничество в Югоизточна Европа представлява всеобхватна рамка за регионално сътрудничество. Ние потвърждаваме нашата готовност да участваме пряко и си сътрудничим с всички международни организации и регионални инициативи за засилване на сигурността, стабилността, икономическия и социалния просперитет в нашия регион – предимно със сътрудничество от страна на ООН, НАТО, ЕС, ЕССЕ, Съвета на Европа, ЧИС, ЦЕИ, *Инициативата за сътрудничество в*

Югоизточна Европа (ИСЮЕ) и Процесът *Ройамон*, както и да координираме своите действия за избягване на ненужно припокриване.

Имайки предвид специфичните области на интерес от страна на други регионални инициативи и отчитайки факта, че не всички участващи в ПСЮИЕ държави могат да участват в такива инициативи, ние наблягаме на необходимостта от постигане на „гъвкави“ договорености за създаване на съответни програми и проекти, в които могат да участват или от които могат да се възползват всички страни в региона, без да бъдат накърнени хартите или правилата на съответните инициативи.

Процесът за сътрудничество в Югоизточна Европа е отворен за участие – в подходяща форма – подлежащо на съгласие от страна на участващите в него страни, за държавите, принадлежащи географски към този регион, които декларират изцяло приемането на настоящата Харта.

Договореностите за сътрудничество между ограничен брой регионални партньори, приемащи целите на тази Харта, както и взаимодействието с други регионални инициативи, считано за допълнителни усилия към съвместно провежданото сътрудничество между нашите страни – както като пълноправни участници, или като наблюдатели, може да се окажат релевантни.

Настоящата Харта може да бъде преразглеждана с цел нейното осъвременяване по предложение на всяка участваща държава и със съгласието на всички останали участващи страни.

Процедурите и механизмите за преразглеждане на ПСЮИЕ са описани в Приложението към тази Харта.

Поглисана в Букурещ на 12 февруари 2000 г.

Г-н Емил Константиnescу

Г-н Булент Ецевит

Г-н Любчо Георгиевски

Г-н Иван Костов

Г-н Илир Мета

Г-н Костас Симитис

Приложение

ПРОЦЕДУРА И МЕХАНИЗМИ ЗА ПЕРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕСА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА (ПСЮИЕ)

Държавните и правителствени ръководители на участващите в ПСЮИЕ страни ще участват в ежегодни срещи за извършване на преглед на цялостния процес на сътрудничеството, както и за предлагане на указания и препоръки за бъдещи общи действия. Срещите на най-високо равнище ще се председателстват от държавния или правителствен ръководител на страната-домакин.

Срещите на министрите на външните работи са основният форум за консултации, управление на сътрудничеството и отчитане на напредъка по изпълнение на целите на ПСЮИЕ. Министрите организират своите срещи минимум веднъж годишно с цел провеждане на политически консултации за насърчаване на сътрудничеството във връзка с въпроси, свързани с регионалната стабилност и сигурност, политическото и икономическото сътрудничество.

Срещите се председателстват на ротационен принцип от министъра на външните работи на страната-домакин за период от една година. Във връзка с консултациите и като действат председател, той или тя могат да предлагат допълнителни срещи или друг вид договорености – когато това се налага от обстоятелствата или

по молба на някой от колегите. Участието в такива срещи може да бъде ограничено за кратък период от време или да бъде определено в рамките на международни събития, когато тези срещи са свързани по някакъв начин със съответните събития.

Комитетът на политическите директори се формира от политическите директори в министерствата на външните работи на участващите страни или от други, специално определени за целта представители. Комитетът се председателства от представителя на страната-домакин и организира срещите веднъж на три месеца с цел провеждане на консултации, подготовка на предстояща министерска среща или обобщение на току-що приключила, както и за всеки друг вид дейности, свързани с координирането и консултациите по въпроси от общ интерес. Председателят е лицето, което се отчита пред министрите. Комитетът на политическите директори може да бъде свикван и на ограничени сесии – само с участието на представителите на пълноправно участващите страни.

Поради функцията му да подпомага процеса на координацията и консултациите, Комитетът на политическите директори следи и контролира напредъка на процеса и събитията, свързани с посочените в тази Харта въпроси, както и изпълнението на решенията, вземани на срещите на най-високо равнище и на министерските срещи. Комитетът служи и за „фокусна точка“, която подготвя и подпомага изпълнението на задачите на министрите, свързани с оптимизацията и насърчаването на сътрудничеството, като води консултации и по други повдигнати от собствените му членове въпроси.

Комитетът на политическите директори може да създава експертни групи, както и групи за изпълнение на специални задачи в конкретни области на сътрудничеството, които задачи са посочени в решенията на министрите.

Срещи на ресорни министри или на други висши държавни служители могат да бъдат организирани въз основа на решения, взети на срещите на най-високо равнище на министрите на външните работи. Срещите на ресорните министри могат да се организират от всяка участваща страна, която е предложила подобна инициатива.

За да бъде осигурена последователност в дейността на ПСЮИЕ, се създава „Тройка“ на ниво министри, политически директори или на друг вид висши държавни служители. Създадената от представителите на настоящия, предходния или бъдещия действащ председател на ПСЮИЕ „Тройка“, изпълнява задачи, свързани с наблюдение и установяване на факти, както и с други задължения, произтичащи от министерските срещи.

Действащият председател на ПСЮИЕ определя координатор, а участващите страни – лица за контакт, които да се занимават с кореспонденцията, с постъпващата от участващите страни информация, както и с всяка друга информация, имаща отношение към ПСЮИЕ.

Когато бъде поканен, действащият председател или негов представител представляват ПСЮИЕ по време на срещи, организирани от други международни организации или регионални инициативи

Секретарската работа е задължение на действащия председател, но когато се наложи, тя се извършва и с помощта на други участващи страни.

Решенията на срещите на държавните и правителствени ръководители, на министрите на външните работи и на политическите директори, включително и на свързаните с участието срещи, се вземат с консенсус, който се тълкува като липса на възражения.

Преди всяка среща, председателят на Комитета на политическите директори подготвя и разпространява предварителен доклад за дейността, който включва и дневния ред. Самият председател, както и членовете на Комитета могат да представят пред последния необвързващи информативни работни документи.

ПСЮИЕ е отворен за страните от Югоизточна Европа. Тези страни могат да участват на срещите на държавните и правителствени ръководители, на министрите на външните работи и на политическите директори – като пълноправни участници или наблюдатели, по тяхно желание и след взето консенсусно решение.

На пленарните заседания на срещите на министрите на ПСЮИЕ могат да присъстват специално поканени лица, представляващи страни извън региона, както и други международни организации или регионални инициативи. Поканите се разпращат от действащия председател на ПСЮИЕ – след постигнато съгласие между участващите страни.

Наблюдателите и специално поканените за участие в пленарно заседание на ПСЮИЕ могат да взимат думата по желание – след предварителна консултация с участващите страни.

Чрез своя действащ председател, ПСЮИЕ поддържа работни контакти с други международни организации и регионални инициативи.

Действащият председател на ПСЮИЕ може да информира страните извън региона, както и международни организации и регионални инициативи, които са проявили интерес, свързан с обсъжданията и дебатите по време на срещите на ПСЮИЕ, а така също и отнасящ се до общите позиции и документите, приети по въпроси от взаимен интерес.

Regional Cooperation Council

Приложение 3

Съвместна декларация за създаване на Регионален съвет за сътрудничество (РСС)

Представителите на участващите в Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ) страни; на Временната административна мисия на ООН в Косово (ЮНМИК) – от страна на Косово, съгласно Резолюция № 1244 на Съвета за сигурност на Обединените нации; на Европейския съюз, представен от „Тройката“, състояща се от Председателството на ЕС, Европейската комисия и Секретариата на Съвета; както и на страните-донори, международните организации и международни финансови институции, активно ангажирани в подкрепата за регионалното сътрудничество в Югоизточна Европа и представени на срещата в София, състоялата се на 27 февруари 2008 г. (вж. Приложение I)

потвърждават, че регионалното сътрудничество е важен инструмент за насърчаване на стабилността, сигурността, социалното и икономическото развитие в Югоизточна Европа, както и че регионалните процеси на сътрудничество трябва да продължат и да се разрастват в полза на региона;

признават значението на регионалното сътрудничество като средство за справяне с общите предизвикателства, пред които са изправени страните от Югоизточна Европа, както и като катализатор за по-нататъшната европейска и евроатлантическа интеграция;

признават приноса на международната общност до този момент към насърчаването на регионалното сътрудничество в Югоизточна Европа, както и непрекъснатата готовност на тази общност да осигурява политическа, техническа и финансова подкрепа;

признават положителното развитие на събитията в Югоизточна Европа през последното десетилетие, както и безценната роля и приноса на Пакта за стабилност в Югоизточна Европа за насърчаване на стабилността, развитието и сътрудничеството в региона;

подчертават необходимостта от запазване на важните постижения на Пакта за стабилност, включващи различни процеси на сътрудничество в областта на демокрацията и икономическото развитие, на правосъдието и вътрешния ред, както и на сигурността;

отбелязват успешното сътрудничество на страните от региона в рамките на ПСЮИЕ, както и ангажимента на тези страни да засилват ролята на ПСЮИЕ в регионалния процес на сътрудничество;

подчертават значението на една структура, посветена на регионалното сътрудничество в Югоизточна Европа, която да осигури стратегическа координация и развитие на регионалните процеси в подкрепа на ПСЮИЕ, в сътрудничество с ЕС и НАТО, с международните донори и финансовите институции;

припомнят решенията за превръщане на Пакта за стабилност в рамка на сътрудничество с по-ясно изразени принадлежност към ЮИЕ и лидерство, взети по време на „регионалните кръгли маси“ на Пакта, състояли се в Белград (май 2006 г.) и Букурещ (ноември 2006 г.), както и на срещата на ПСЮИЕ на най-високо равнище и на „регионалната маса“, проведена в Загреб (май 2007 г.);

приветстват споразумението, определящо задълженията на страната домакин на Секретариата на Регионалния съвет за сътрудничество да осигури правното основание за пребиваването на Секретариата в тази страна, което бе подписано в Пловдив на 14 септември 2007 г.;

заявяват своята ангажираност да подкрепят новосъздадения Регионален съвет за сътрудничество в неговата дейност, изразявайки общото си разбиране, че:

1. Регионалният съвет за сътрудничество (РСС) има за цел да поддържа регионалното сътрудничество в Югоизточна Европа фокусирано въз основа на рамка на сътрудничество с по-ясно изразени принадлежност към ЮИЕ и лидерство регион, подкрепяща в същото време европейската и евроатлантическата интеграция;
2. Уставът на РСС (вж. Приложение II) представлява основа за неговата работа;
3. Както е посочено в Устава, Управителният съвет на РСС осигурява неговото оперативно ръководство и надзор, а Управителният съвет се състои от онези членове на РСС, които участват с финансови вноски в бюджета на Секретариата на РСС, както и от ЕС, представляван от „Тройката“, която се състои от представители на Председателството на ЕС, на Европейската комисия и на Секретариата на Съвета.
4. Регионалният съвет за сътрудничество ще има ролята на „фокусна точка“ за регионално сътрудничество в Югоизточна Европа, като ще осигурява политически указания и ще получава съществена информация от съответните групи и инициативи със специални задачи, работещи в конкретни тематични области на регионалното сътрудничество;
5. С подкрепата на Генералния секретар, на неговия Секретариат в Сараево и на неговото Бюро за връзка в Брюксел, РСС ще подпомага ПСЮИЕ с оперативни практики, като ще поеме ролята на форум за трайното участие на онези членове на международната донорска общност, които са ангажирани в региона; както и че
6. РСС ще трябва да съсредоточи своята дейност в посочените в Устава приоритетни области, или по-точно: в икономическото и социално развитие; инфраструктурата; правосъдието и вътрешния ред; сътрудничеството в областта на сигурността; изграждането на човешки капитал; както и в областта на парламентарното сътрудничество като област, която обхваща всички останали области; освен това, ще трябва да поддържа тесни работни взаимоотношения с всички важни играчи в тези области, като например правителства, международни организации, международни финансови институции, регионални организации, гражданското общество и частния сектор.

Приета в София на 27 февруари 2008 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ I – Участници в Регионалния съвет за сътрудничество

- Албания;
- Австрия;
- Босна и Херцеговина;
- България;
- Канада;
- Съветът на Европа;
- Съветът на Европейската банка за развитие;
- Хърватия;
- Чехия;
- Дания;
- Европейската банка за възстановяване и развитие;
- Европейската инвестиционна банка;
- Европейският съюз (ЕС), представен от „Тройката“, състояща се от Председателството на ЕС, Европейската комисия, Секретариата на Съвета и Европейския парламент;
- Федерална република Германия;
- Финландия;
- Франция;
- Гърция;
- Ирландия;
- Италия;
- Унгария;
- Латвия;
- Молдова;
- Черна гора;
- НАТО;
- Норвегия;
- Организацията за икономическо сътрудничество и развитие;
- Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа;
- Полша;
- Сърбия;
- Словакия;
- Словения;
- *Инициативата за сътрудничество в Югоизточна Европа;*
- Испания;
- Швеция;
- Швейцария;
- Румъния;
- Бившата югославска република Македония;
- Турция;
- Обединеното кралство;
- Обединените нации;
- Икономическата комисия за Европа на ООН;
- Програмата за развитие на ООН;
- Временната административна мисия на ООН в Косово (ЮНМИК) – от името на Косово и в съответствие с Резолюция № 1244 на Съвета за сигурност на Обединените нации;
- Съединените американски щати;
- Световната банка.

ПРИЛОЖЕНИЕ II – Устав на Регионалния съвет за сътрудничество (РСС)

УВОД

1. Положителните събития в Югоизточна Европа (ЮИЕ) през последното десетилетие, както и необходимостта от запазване на важните постижения на Пакта за стабилност на Югоизточна Европа, налагат разработването на мрежа за сътрудничество с по-ясно изразени принадлежност към ЮИЕ и лидерство – с непрекъснатата подкрепа на международната общност.
2. Въз основа на решенията, взети от „регионалните маси“ на Пакта за стабилност в Белград (май 2006 г.) и Букурещ (ноември 2006 г.), срещата на най-високо равнище на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ) и „регионалната маса“ в Загреб (май 2007 г.), бе взето съвместно решение Пактът за стабилност в Югоизточна Европа да бъде трансформиран в Регионален съвет за сътрудничество (РСС). Заключителната среща на „регионалната маса“ на Пакта за стабилност ще се състои паралелно с първата среща на РСС не по-късно от месец февруари 2008 г.

ЗАДАЧИ НА РСС

3. Задачите на РСС са дефинирани както следва: поддържане на фокусирано регионално сътрудничество в Югоизточна Европа въз основа на мрежа на сътрудничество с по-ясно изразени принадлежност към ЮИЕ и лидерство; осигуряване на политическо ръководство и получаване на съществена информация от съответните групи и инициативи със специални задачи, работещи в конкретни тематични области на регионалното сътрудничество; насърчаване на европейската и евро-атлантическата интеграция; както и осигуряване на указания за работата на Секретариата на РСС, както и на неговия Генерален секретар.
4. РСС осигурява на ПСЮИЕ оперативен капацитет чрез своя Секретариат и своите групи със специални задачи, като в същото време играе ролята на форум за трайно участие на членовете на международната донорска общност, ангажирани с ЮИЕ.

Приоритетни области на сътрудничество в рамките на РСС

5. Приоритетните области на сътрудничество в рамките на РСС включват:
 - Икономическо и социално развитие;
 - Инфраструктура;
 - Правосъдие и вътрешен ред;
 - Сътрудничество в областта на сигурността;
 - Изграждане на човешки капитал; както и
 - Парламентарно сътрудничество, което обхваща всички останали области.
6. В контекста на посочените по-горе приоритетни области, прилагането на принципите на равенство между половете, както и на социалното сближаване и ангажирането на „играчи“ от гражданското общество, ще останат да играят ролята на важни фактори.
7. По препоръка на Генералния секретар, както и в съответствие с полити-

ческите насоки, определени по време на срещите на най-високо равнище на ПСЮИЕ, РСС може да взема решения да адаптира тези приоритетни области в зависимост от събитията в региона.

ФОРМАТ НА СРЕЩИТЕ В РАМКИТЕ НА РСС

8. Членската маса на РСС се състои от представители на участващите в ПСЮИЕ страни; на Временната административна мисия на ООН в Косово (ЮНМИК) – от страна на Косово, съгласно Резолюция № 1244 на Съвета за сигурност на Обединените нации; на Европейския съюз, представен от „Тройката“, състояща се от Председателството на ЕС, Европейската комисия и Секретариата на Съвета; както от страните-донори, международните организации и международни финансови институции, *ангажирани значително и активно* в подкрепата си за регионалното сътрудничество в рамките на в ЮИЕ.¹ Молбите за членство в РСС трябва да бъдат одобрявани от неговите членове.
9. Годишната среща на РСС се провежда паралелно с годишната среща на най-високо равнище на ПСЮИЕ. Тя се съ-председателства от *Генералния секретар* и от *външния министър* на Действащото председателство на ПСЮИЕ (ДП), домакин на срещата е ДП на ПСЮИЕ, а самата среща се подготвя от Генералния секретар, в сътрудничество с ДП на ПСЮИЕ. Годишната среща на РСС се провежда на равнище висши държавни служители или над това равнище. Тя осигурява стратегическата координация и развитието на регионалните процеси на сътрудничество, разглежда и одобрява *годишния доклад* на Генералния секретар за регионалното сътрудничество в ЮИЕ, както и *Стратегическата работна програма* за следващата година. Годишната среща на РСС е отворена и за други страни, международни организации и партньори като гости, поканени въз основа на молба към/или по инициатива на Генералния секретар, както и след одобрение от страна на членовете на Управителния съвет на РСС.
10. В периода между годишните срещи на РСС *Управителният съвет* е този, който осигурява неговото оперативно ръководство и надзор. Управителният съвет приема Годишния доклад на Генералния секретар и одобрява Стратегическата работна програма за следващата година, подпомага Генералния секретар в неговата работа и извършва преглед на напредъка, постигнат през съответната година. Управителният съвет се състои от онези членове на РСС, които участват с финансови вноски в бюджета на Секретариата на РСС, както и от представлявания от „Тройката“ Европейски съюз, състоящ се от Председателството на ЕС, Европейската комисия и Секретариата на Съвета.² Управителният съвет на РСС провежда своите

срещи веднъж на три месеца, като тези срещи се председателстват от Генералния секретар. Срещите се свикват и подготвят от Генералния секретар в сътрудничество с ДП на ПСЮИЕ. Управителният съвет на РСС провежда своите срещи на ниво *национални координатори* на РСС, които са висши държавни служители във всяка отделна негова държава-членка, отговаряща за координацията на важните за РСС въпроси в съответната национална администрация.

11. Домакинът на всяка среща поема разходите по провеждането на самата среща, в случай че това не е уредено по друг начин от Секретариата на РСС, а останалите участници покриват собствените си разходи, свързани с пътуването и престоя на съответните делегации.
12. Решенията на РСС се вземат с консенсус, който се тълкува като липса на възразения.

СТРУКТУРИ НА РСС

13. Генералният секретар трябва да бъде силна политическа фигура от самия регион, като може да общува с донорите – държави и международни организации, както и да работи с държавите от региона на най-високото възможно равнище. Генералният секретар трябва да има в кариерата си също редица успешни ангажменти в областта на регионалното сътрудничество. Мандатът на *Генералния секретар* включва следните функции:
 - Да насърчава и спомага за постигане на целите на РСС, и по-конкретно – да поощрява регионалното сътрудничество, да проследява и координира конкретните дейности и инициативи в региона на ЮИЕ, както и да подкрепя европейската и евро-атлантическата интеграция;
 - Да председателства тримесечните срещи на Управителния съвет на РСС и съ-председателства годишните срещи на РСС, съвместно с министъра на външните работи на ДП на ПСЮИЕ;
 - Да оглавява Секретариата на РСС, тъй като в мандата му има включени изпълнителни правомощия по отношение на персонала, включително и набиране и ръководене на този персонал;
 - Да поддържа тесни връзки на сътрудничество с всички членове и партньори на РСС, и по-конкретно – с участващите в ПСЮИЕ страни, както и с отделните регионални инициативи и организации;
 - Да осигурява, чрез Секретариата на РСС, подкрепа за ПСЮИЕ и неговото Действащо председателство, включително и като подготвя срещи и конференции;
 - Да участва в срещите на ПСЮИЕ на всички равнища;
 - Да изготвя и представя за преглед и одобрение пред РСС Годишен доклад за регионалното сътрудничество в рамките на ЮИЕ, както и Годишен стратегически план за работа;
 - Да представя пред срещите на най-високо равнище на ПСЮИЕ включените в годишния му доклад стратегическите аспекти, допринасяйки по този начин за формулирането на политическите насоки на ПСЮИЕ;
 - Да поддържа тясно сътрудничество с всички институции на ЕС и на неговите държави-членки, като така оказва подкрепа на процеса на интеграция на страните от ЮИЕ в Европейския съюз, както и да спомага за пълното

¹ Въз основа на тези критерии, партньорите на Пакта за стабилност, които участват активно и съществено в подкрепата на регионалното сътрудничество в ЮИЕ, са поканени да заявят своя интерес, свързан с желанието им да станат членове на РСС, пред Специалния координатор на Пакта за стабилност до 15 ноември 2007 г. След консултации с Генералния секретар, Специалният координатор ще направи предложение, съдържащо в най-общи линии бъдещия състав на РСС, който трябва да бъде одобрен от последната среща на „регионалната маса“ през февруари 2008 г.

² За членство в Управителния съвет на РСС се изисква минимална вноска от 50.000 евро в бюджета на Секретариата на РСС. Вноските от страна на участващите в ПСЮИЕ страни и ЮНМИК/Косово са регулирани в отделен документ.

- взаимно допълване на дейностите, свързани с регионалното сътрудничество и процеса на интеграция в ЕС;
- В процеса на насърчаване на регионалното сътрудничество в рамките на ЮИЕ, да работи в тясно сътрудничество с други международни институции и организации, сред които международните финансови институции и частния сектор, както и да оказва подкрепа при включването на „играчите“ на гражданското общество в процесите на регионално сътрудничество;
 - Да осигурява фокусиране на работата на РСС върху приоритетните области в областта на регионалното сътрудничество.
 - Да подпомага всеки опит за осигуряване на финансиране за дейностите на регионалното сътрудничество под егидата на РСС.
14. Процесът за номиниране на Генерален секретар включва следното:
- Всяка участваща в ПСЮИЕ държава може да предлага самостоятелно пред ДП на ПСЮИЕ, в съответствие със заданието, включено в мандата на Генералния секретар, по един подходящ за поста кандидат не по-късно от 6 седмици преди провеждане на съответната среща на най-високо равнище на ПСЮИЕ, като веднага след това се консултира относно своя кандидат чрез ДП на ПСЮИЕ с членовете на Управителния съвет на РСС и участващите в ПСЮИЕ страни.
 - Консултациите приключват 3 седмици преди съответната среща на най-високо равнище на ПСЮИЕ.
 - Отчитайки резултатите от тези консултации, Комитетът на политическите директори на ПСЮИЕ прави своето предложение със съответните номинации не по-късно от 2 седмици преди срещата на най-високо равнище на ПСЮИЕ.
 - Предложението с номинациите се представя пред Управителния съвет на РСС за обсъждане и одобрение по време на Годишната среща в деня преди провеждането на срещата на най-високо равнище на ПСЮИЕ.
 - След одобрение от страна на Годишната среща на РСС, Генералният секретар се назначава от външните министри на ПСЮИЕ един ден преди срещата на най-високо равнище на ПСЮИЕ.
 - Срещата на най-високо равнище на ПСЮИЕ одобрява назначението.
15. Генералният секретар се назначава за срок от 3 години, като има възможност мандатът му/ѝ да бъде продължен с още 2 години.
16. Мандатът на Генералния секретар може да бъде прекратен с решение на Управителния съвет на РСС според условията, залегнали в неговия или нейния договор. Процедурата за освобождаване на Генералния секретар може да бъде иницирана по молба на най-малко двама члена на Управителния съвет на РСС, като за това се изисква решение с консенсус минус един от страна на самия Управителен съвет. Прекратяването на мандата влиза в сила след писмена процедура между участващите в ПСЮИЕ страни.
17. В случай на неспособност да бъде отстранен Генералният секретар, Управителният съвет на РСС може да вземе решение, необходимо за функционирането на Секретариата на РСС, като назначи временно изпълняващ длъжността до вземането на официално, свързано с приемствеността решение, съгласно Член 14.
18. Генералният секретар е подотчетен на *Управителния съвет на РСС* за пра-

вилната употреба на постъпващите в бюджета на Секретариата на РСС средства. Процедурите за административното и финансовото управление на бюджета на Секретариата на РСС, включващи и независим одит, са посочени в отделен документ, въз основа на съгласието на Управителния съвет на РСС.

19. Секретариатът на РСС се ръководи от Генерален секретар. Генералният секретар оказва подкрепа на РСС и на ПСЮИЕ при изпълнението на техните задачи, като помага при подготовката и изпълнението на решенията на Годишната среща на РСС и на Управителния съвет, включително и на решенията на срещите на най-високо равнище и/или на министерските срещи на ПСЮИЕ. Секретариатът оказва техническа, организационна и аналитична подкрепа на Генералния секретар, на Годишната среща на РСС и на Управителния съвет, както и – при поискване – оперативна подкрепа при подготовката на министерските срещи и на срещите на най-високо равнище на ПСЮИЕ. Секретариатът осигурява също координационната рамка на дейността, свързана с регионалното сътрудничество в рамките на ЮИЕ, и служи за информационна и „фокусна“ точка при този вид дейност.
20. С изключение на Генералния секретар, персоналът на Секретариата се набира въз основа на конкурси според търсените компетентности, като в зависимост от обстоятелствата се вземат под внимание полът на кандидатите, както и географският баланс. Освен това, за конкретен вид дейности Генералният секретар има право да приема и командировани служители.
21. След консултации с членовете на Управителния съвет на РСС, Генералният секретар определя измежду висшия персонал на Секретариата свой заместник, който при необходимост да действа от негово име.
22. Самият Секретариат е базиран в Сараево, като държавата-домакин се съгласява да осигури за това необходимото правно основание.
23. Секретариатът на РСС създава в Брюксел Бюро за връзка с европейските и евро-атлантическите институции, които оказват на ПСЮИЕ подкрепа в съответствие с Член 4.
24. Английският е работен език по време на срещите на РСС и на Секретариата.

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ РСС И ОТДЕЛНИТЕ ГРУПИ И ИНИЦИАТИВИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ЗАДАЧИ

25. За да може да преследва своите цели в конкретни приоритетни области, РСС следи и контролира – а там, където е необходимо, и подпомага работата на съответните групи и инициативи със специални задачи, работещи в областта на регионалното сътрудничество в ЮИЕ. И по-конкретно, РСС помага на тези групи и инициативи да си осигурят достъп до съответната регионална и международна политическа, техническа и финансова подкрепа, която им е необходима за изпълнение на своите цели. Между РСС и съответните настоящи или бъдещи групи и инициативи със специални задачи се създават подходящи взаимоотношения, които да гарантират, че полаганите от тези групи усилия се допълват взаимно и успешно, както и че ще бъде избегнато всяко ненужно припокриване.

Приложение 4

ПРИОРИТЕТИ НА БЪЛГАРСКОТО ДЕЙСТВАЩО ПРЕДСЕДАТЕЛСТВО НА ПРОЦЕСА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА (2015-2016 г.)

1. България пое Действащото председателство на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ) за периода 1 юли 2015 – 30 юни 2016 г. Под мотото „ПСЮИЕ – 20 години ключ към регионалното сътрудничество“, българското Действащо председателство работи активно за засилване на ролята на ПСЮИЕ като водещ политически формат на сътрудничество в региона и фактор за сигурност, стабилност и просперитет.

2. Двадесет-годишнината от създаването на ПСЮИЕ (1996-2016 г.), която съвпада с третото българско Действащо председателство, дава допълнителен положителен тласък към насърчаване на сътрудничеството в области от взаимен интерес. България ще насочи своите усилия към засилване на ролята на Процеса като ефективна, ориентирана към резултатите инициатива.

3. Подобряването на видимостта на ПСЮИЕ като функционална политическа платформа сред европейските институции е от голямо значение за успешната европейска и евро-атлантическа интеграция на страните от Западните Балкани, която България ще продължи да насърчава.

4. Загълбочаването на взаимодействието между ПСЮИЕ и Регионалния съвет за сътрудничество (РСС) като оперативен орган на Процеса е от съществено значение за ползотворното развитие на регионалното сътрудничество. Българското Действащо председателство работи активно в тази посока.

5. Загълбочаването на парламентарното сътрудничество в региона на ЮИЕ е един от основните приоритети на ПСЮИЕ. Усилията на Българското Действащо председателство са насочени към избиране на София за седище на Постоянния секретариат на Парламентарната Асамблея на ПСЮИЕ (ПА на ПСЮИЕ).

6. Що се отнася до секторното партньорство, Българското Действащо председателство се съсредоточава върху три основни области на взаимодействие:

Свързаност – транспорт, енергетика и инфраструктура. Изпълнението на проекти в областта на транспортната и енергийната инфраструктура води до голяма добавена стойност за региона, което пък осигурява сериозен тласък на конкурентоспособността и икономическия растеж в ЮИЕ. Поради ограничените финансови ресурси обаче трябва да се търсят алтернативни методи на финансиране, основани на публично-частното партньорство.

Свобода на медиите и свобода на словото. Подкрепата за свободата на словото и свободата на медиите чрез създаване на различна, независима и устойчива медийна среда е показател за напредъка на обществото. Българското Действащо председателство ще насочи своите усилия към осигуряване на достъп на гражданите до по-широк спектър от информация (преса, радио и телевизия, интернет, мобилни телефони), както и към създаване на платформа за регионални он-лайн медии.

Миграция и реакция на бежанските потоци. Съвместни усилия за овладяване на непрестанно растящия миграционен натиск чрез формулиране на ефективна регионална политика, основана на действителна солидарност със засегнатите

страни.

7. Освен върху посочените по-горе приоритетни области на взаимодействие, българското Действащо председателство поставя специален акцент върху принципа на приемственост в работата на ПСЮИЕ. Освен това, постигането на целите на българското Действащо председателство се ръководи от принципите на демокрацията и върховенството на закона.

8. Има и някои други важни за региона ключови области, сред които: 1) стабилизиране и икономически растеж; 2) опазване на околната среда и борба с климатичните промени; 3) регионална политика за младежта и спорта (с акцент върху гецамата със специални нужди); 4) развитие на човешкия капацитет – култура и образование.

Приложение 5

СЪВМЕСТНО ИЗЯВЛЕНИЕ НА ПСЮИЕ, СВЪРЗАНО С ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА НА МИГРАЦИОННАТА КРИЗА

София, 2 февруари 2016 г.

Ние, министрите на външните работи на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ), се събрахме в София на 2 февруари 2016 г. в присъствието на Генералния секретар на Регионалния съвет за сътрудничество и представителите на Европейския съюз,

Ангажирани с принципите на добросъседските отношения, териториалната цялост и регионалното право на собственост като основа за водене на регионално сътрудничество в Югоизточна Европа (ЮИЕ),

Препотвърждавайки значението на ПСЮИЕ като основен политически формат за регионално сътрудничество и фактор за сигурност, стабилност и просперитет в ЮИЕ,

Твърдо решени да запазим основните ценности на демокрацията, върховенството на закона и зачитането на човешките права и основни свободи като основа за икономическия и социален прогрес,

Смятайки, че безпрецедентните миграционни потоци от различни националности, пред които е изправен нашият регион, се превърнаха в основна икономическа, социална, хуманитарна и политическа загриженост на участващите в ПСЮИЕ държави, както и заплаха за сигурността,

Подчертавайки, че най-добрият и ефективен начин за справяне с незаконната миграция е изграждането на смислено сътрудничество между участниците в ПСЮИЕ,

Припомняйки свързаните с миграцията резолюции и декларации, приети в рамките на ООН, ОССЕ, Съвета на Европа, Европейския съюз и на някои други организации и институции, както и Съвместното изявление на ПСЮИЕ относно тероризма, прието в Тирана на 24 февруари 2015 г.,

Се споразумяхме за следното:

- Изразяваме своя значителен интерес към смекчаване на сериозните последиствия от непрестанния миграционен натиск върху управлението и сигурността на границите, както и върху правосъдието, социалните и икономически системи и системата за предоставяне на убежище;
- Признаваме необходимостта да се действа в дух на отговорност и солидарност за осигуряване на съгласувани действия, ефективна координация и безпристрастно управление на миграционните процеси в ЮИЕ;

- Потвърждаваме нашата решителност, зачитайки едновременно с това човешките права и върховенството на закона, да проявяваме нулева толерантност към всяко действие, заплашващо нашите общи ценности, сигурност и установен обществен ред;
- Повтаряме отново, че успешен може да бъде само всеобхватният, търсец трайни решения трансграничен подход, и осъзнавайки, че координираните действия могат да спомогнат за положителното и конкретно развитие на нещата, подчертаваме необходимостта от постоянно и все по-тясно сътрудничество на международно, европейско, регионално, национално и местно равнище;
- Изразяваме своята готовност да подобрим нашата координация, свързана с движението на миграционните потоци, чрез обмен на релевантна информация в рамките на региона, както и със съответните европейски агенции, международни организации и трети страни. В този контекст подчертаваме необходимостта да бъдем уведомени достатъчно рано за новите мерки, които ще бъдат въведени;
- Потвърждаваме своята решителност да предотвратяваме нелегалното преминаване на границата и рисковите пътешествия, включително и чрез засилен граничен контрол, като се борим с организираната престъпност и трафика на хора, някои превеждани през границата тайно;
- Подчертаваме необходимостта от подобряване на диалога със страните на произход на незаконните мигранти. Ще бъдат мобилизирани всички средства за ефективно връщане, като съблюдаваме изцяло принципа за избягване на принудителното връщане, както и процедурите за реадмисия, които са основна тема в сътрудничеството ни с тези страни;
- Споделяме виждането, че фокусът на международните усилия трябва да бъде насочен към основните причини за тази миграция;
- Признаваме, че намирането на политически решения за съществуващите в момента конфликти, генериращи миграционните потоци към нашия регион, както и победата над ИДИЛ/ДАЕШ, са задължителна предпоставка за успешното управление и смекчаване на миграцията в ЮИЕ;
- Потвърждаваме своята ангажираност да засилим сътрудничеството си в борбата срещу тероризма, както и да подходим към явлениято „чуждестранни бойци терористи“ чрез Инициативата на Западните Балкани за борба с тероризма (WBCTi) и Регионалната платформа на РСС за противодействие на радикализма и насилствения екстремизъм;
- Приветстваме предоставянето на финансова помощ от страна на Регионалния доверителен фонд на ЕС (the Madad Fund) в отговор на сирийската криза, както и на предложението този фонд да обхване и Западните Балкани, за да можем по такъв начин да подобрим общата си реакция на миграционните предизвикателства;
- Обещаваме пълната си подкрепа за действията на международната общност, насочени към ефективно справяне с предизвикателствата на миграционната криза.

Испания и Япония: близко приятелство и стабилни връзки с течение на времето

Бернардо Лопес Лопес-Риос & Шинго Сакай

I. Първи контакти

През 13-ти век Европа разбира за съществуването на Япония от разказите на Марко Поло – венецианският търговец, който всъщност не бил стъпвал на японска земя, но по време на пътуванията си около Китай научава за съществуването на остров, който не бил подчинен на никакви чужди монарси, но притежавал огромни богатства. Китайците го наричали *Cipango* – адаптация на оригиналното японско име към езика „мандарин“.

По времето на Марко Поло морските пътешествия от Китай до Япония са били изключително трудни. За да могат да стигнат до Япония, насрещният вятър е принуждавал корабите да пътуват почти цяла година. Заблуден от неточно изчислената карта на Тосканели, Колумб се опитал да стигне до митичния *Cipango*, но вместо да следва португалския маршрут, заобикалящ Африка, той поел курс на запад. Колумб изчислява, че Япония се намира на около 4500 км. от Канарските острови, като всъщност разстоянието е 19 600 км. Ако не бил попаднал случайно на Америка, неговата експедиция, финансирана от католическите крал и кралица, нямала да стигне никога до Азия, тъй като въоръженият испански търговски кораб на Колумб (*паи*) и двете му каравели не са били пригодени за такова дълго пътешествие, без да има къде да спрат по пътя. Впрочем Колумб е починал с мисълта, че е стигнал до Индия – а оттам идва и името, което е дал на американските аборигени. Даже и днес англо-говорящите острови в Карибския басейн все още се наричат „Западна Индия“.

Първият пряк контакт между Япония и Европа е установен през 1543 г., когато трима португалски корабкрушеници достигат до остров Танегашима (днес част от префектура Кагошима, Кушу). Нещо, което на днешната общественост е още по-малко известно обаче, е фактът, че Руй Лопес де Вилялос – морякът от Малага, е открил Япония няколко месеца преди това. Лопес де Вилялос води експедиция от седем испански кораба, когато забелязва три японски острова – островите Иво Джима, печално известни с кръвопролитната битка по време на Втората световна война и отново припомнени по-късно във филма на Клинт Истууд „Писма от Иво Джима“ (2006). В крайна сметка обаче Лопес де Вилялос не акостира на тези острови, така че славата на първи допир с тях остава, както казахме вече, за Португалия. През XVI век в Европа Испания остава все пак ключов играч по отношение на Япония, тъй като един от тези корабкрушеници – Мендес Пинто, по-късно се среща в Малайзия със Свети Франциск Ксавиер и, след като му разказва за Япония, през 1549 г. този йезуит от Навара се отправя към Кагошима – тогавашната столица на Кралството в южна Япония. Преди да отплава на север, Франциск Ксавиер прекарва цяла година в Кагошима, проповядвайки Евангелието.

Той основава малка християнска общност в Хираго. След това стига до Ямагучи, Сакаи и Меако, където прави неуспешни опити да бъде приет от императора, а след като се връща в Ямагучи, основава малка католическа общност. Преди да се върне в Индия, Франциск Ксавиер пътува до провинция Бунаго, като после остава след себе си първите католически общности в Япония, при които голяма част от покръстените в християнската вяра са самураи. Спътниците на Франциск Ксавиер – Косме де Торес и Хуан Фернандес, продължават започнатата от него евангелизация. През 1563 г. де Торес покръства първия християнски даймио – барон Омура Сумитага, чийто опит в последствие е последван и от други благородници. Развитието на християнството в Япония от испански свещеници е по-късно прекъснато от шогун Токугава Йеиасу. Изправен пред тази ситуация, испанският губернатор на Филипините предлага на християнския даймио – Такаяма Укон, военна помощ, за да свали японското правителство. Той обаче отказва, опасявайки се, че испанските войски имат намерение да останат на японска територия.

Няколко години по-късно японска дипломатическа мисия, водена от Хасекура Цуненага, успява да стигне за пръв път до Испания по времето на Филип III след дълго пътешествие, минаващо през вице-кралство Нова Испания (днешно Мексико), но Филип II и неговият син Филип III, също крал на Португалия, вече са се срещали с предишна дипломатическа мисия до Лисабон, водена от Манцио Ито. Някои самураи от мисията на Цуненага остават в Кория дел Рио (Испания), като създават там и потомство, поради което *Jarón* е все още популярно фамилно име в Кория дел Рио. Тази дипломатическа мисия до Испания добива наскоро популярност поради излизането на историческия роман на Франциско Нарла – *Ronin*.

Наложеният и поддържан от шогун Токугава изолационизъм означава, че едва проходящите взаимоотношения между най-великата по това време сила – Испания, от една страна, и Япония на шогунатите, от друга, са преустановени. Всъщност взаимоотношенията със Запада остават замразени до възстановяването на имперското владичество в Япония през 1868 г. по времето на Император Мейдзи, известно като „Революцията „Мейдзи““.

II. Близките взаимоотношения между испанското кралско семейство и японското имперско семейство

Стабилните взаимоотношения между Испания и Япония прозират ясно в близкото приятелство между испанското кралско семейство и японското имперско семейство, което започва с редица взаимни официални посещения: крал Хуан Карлос I посещава Япония по 7 повода, а настоящият Крал Фелипе VI – 3 пъти още като принц на Астурия. В замяна на това японският император Акихито е пътувал до Испания 4 пъти, а синът му, принц Нарухито – 6 пъти. Това доказва близките и предани взаимоотношения между кралските семейства на двете държави. Съвсем ясно е, че този обмен на посещения между испанското кралско семейство и японското имперско семейство води до заздравяване на основите на тяхното приятелство, независимо от огромното географско разстояние между двете страни.

Самата императрица Мичико има няколко преживявания по време на пътешествията си из Испания. Едно от най-интересните е в Саламанка – град на около 200 километра северозападно от Мадрид. Градът Саламанка е включен в списъка

със световното наследство на ЮНЕСКО, тъй като представлява средновековен град със световноизвестен университет, датиращ още от 1218 година.

По време на първото ѝ официално посещение в Саламанка група студенти от същия този университет я поздравяват, като свалят пелерините си и ги поставят на земята. Императрица Мичико – тогава все още принцеса, минава през тях, явно впечатлена от спонтанния жест на студентите. Десетина години по-късно – през 1985 г., когато е отново в града, тя има възможност да посети катедралата, където вниманието ѝ е привлечено от ренесансов орган с неоспорима стойност, който обаче е в много лошо състояние. Тя моментално е озарена от идеята да уреди реставрацията на органа с японска помощ и японска техника. Всъщност тази история има прецедент. През 1974 г. по време на обиколката си на Испания японският майстор на органи – Хироши Цуджи, се отбива в Саламанка, след като е бил на конференция в Португалия. След като вижда този великолепен орган в катедралата на Саламанка, решава, че трябва да го възстанови. Но въпреки отправената за това молба, той не получава разрешение поради недоверие в японската възстановителна техника. Майсторът чака повече от 10 години, за да получи разрешение. Накрая го получава, но при условие, че средствата за възстановяването трябва да дойдат от Япония.

Запозната с тази история, Мичико решава да вземе нещата в свои ръце. С помощта на японски компании и японски финансови кръгове тя организира кампания за набиране на средства в Япония, включваща концерти и др., благодарение на което реставрацията на органа започва през 1989 г. Една година по-късно неговата прекрасна ренесансова музика отеква отново в купола на катедралата. Концертът предизвиква огромен медиен интерес. Японската и испанската национална телевизия предават възпоменателния концерт за зрителите на двете страни. Малко по-късно, през 1994 г., по време на друго официално посещение в Испания Акихито и Мичико – вече имперско семейство на Япония, отново се връщат в Саламанка, за да чуят лично възстановения орган. Понастоящем в Саламанка има испано-японски културен център, който е основан през 1999 г. В сградата се помещава и „Аула Магна на императрица Мичико“ в чест на това символично, но изключително представително сътрудничество.

Най-скорошната визита на японското имперско семейство в Испания е през 2013 г., когато по време на официалното си посещение принц Нарухито не устоява да не посети Саламанка. Така той има възможност да види лично процъфтяващата дейност на испано-японския културен център, включваща курсове по испански език и програми за обмен.

III. Взаимоотношенията в момента: от 400-годишно приятелство към бъдещето

Испано-японските взаимоотношения водят началото си от Лопес де Вилялобос, който забелязва отдалече островите Иво Джима, както и от пристигането на Свети Франциск Ксавиер, но те ще бъдат възродени отново на един по-късен етап, както вече видяхме по-горе, от „Революцията Мейдзи“. Оттогава насам, но най-вече след установяването на дипломатически отношения през 1868 г., двете страни градят тези взаимоотношения на доверие въз основа на важни контакти

във всички важни области – от политика и икономика, до култура и общество.

Япония и Испания са партньори и в момента споделят общи принципи и ценности, включващи демокрация, пазарна икономика, върховенство на закона и др. Освен гържавните посещения и близките взаимоотношения между испанското кралско семейство и японското имперско семейство, напоследък бяха направени взаимни посещения от правителствените ръководители и на двете страни: през октомври 2013 г. в Токио, а през май 2014 г. – в Сантяго де Компостела, Испания. Един от най-забележителните резултати бе подписването на документа „Партньорство за мир, растеж и иновации“, съгласуван през 2013 г. между испанския министър-председател, Мариано Рахой, и японския министър-председател, Шинзо Абе. А конкретните резултати се изразяват в постигането на споразумения за сътрудничество и подписването на Меморандум в областта на митниците, ядрената енергетика, финансирането и търговията. Освен това, и Испания, и Япония споделят общо мнение относно значението на Латинска Америка като стратегически регион. От 2013 г. Япония участва в иберо-американските срещи на най-високо равнище в качеството си на гържава-наблюдател.

Освен тези срещи, съществува и рамка на диалог: испано-японският форум е рамка, създадена през 1997 г. в допълнение към взаимоотношенията на взаимно сътрудничество и засилване на корпоративните връзки. До този момент в рамките на този форум са проведени 17 срещи, на които са се разменили мнения по конкретни проблеми от широк кръг участници – политици, икономисти, финансови и културни специалисти и др.

В областта на икономиката Испания и Япония са съгласували приоритет за насърчаване на икономическия растеж във всяка от двете страни. Заслужава да се отбележат няколко инициативи, започвайки с проекта „Малага – красив и модерен град“. Началото на тази инициатива е поставено през 2012 г. от испански и японски специалисти, които започват да разработват интелигентни мрежи. Търси се оптимална интеграция и дистрибуция на възобновяемите енергийни източници в рамките на енергийната мрежа и електрическите автомобили, както и по отношение на някои други продукти, включващи интелигентни електромери. Целта на проекта е да послужи за пример при създаването на контакти между публичния и частния сектор в двете страни.

В последните няколко години се развиват значително търговията и преките инвестиции между двете страни, а така също и някои проекти, основани на споразумението за сътрудничество между испански и японски фирми. В този контекст авангардните японски технологии ще бъдат съчетани с най-добрите испански технологии, най-вече в областта на възобновяемите енергийни източници и водната инфраструктура. Нараства и обемът на съвместните инвестиции между Испания и Япония в трети страни – предимно в Латинска Америка.

По отношение на ЕС, в момента текат преговори за сключване на споразумение за свободна търговия между Япония и Европейския съюз. Тъй като в исторически план и Испания, и Япония са гържави с дългогодишна традиция в мореплаването и търговията, мненията им относно значението на постигане на по-голям обмен и по-малки ограничения съвпадат напълно. Сключването на такова споразумение в бъдеще ще допринесе съвсем ясно за икономическия растеж и в двата региона.

В този контекст през 2018 г. се очаква взаимоотношенията между Испания и Япония да поставят нов крайъгълен камък в своето развитие, когато ще бъде отбелязана 150-та годишнина от установяване на дипломатически отношения между двете държави. Периодът 2014-2015 г. допринесе значително за потвърждаване на взаимното разбиране, че отбелязването на посочената по-горе годишнина ще даде нов тласък на развитието на отношенията между двете държави.

Бернардо Лопес Лопес-Риос получава степен по право (1987) от Университета Комплутенсе в Мадрид. След това работи една година (1987-1988) като адвокат в испанската правна кантора „Мартинес Марина Асоциадос“. Учил е английски език в Торонто и Отава (Канада), португалски – в Синтра (Португалия), и френски – в Париж. През 1993 г. е приет в престижната Дипломатическа школа на Испания. Като дипломат е работил в качеството си на заместник ръководител на мисията в испанското посолство в Кингстон, Ямайка (1994-1997), в Панама сити, Панама (1999-2003 и 2010-2014) и в Рига, Латвия (2006-2010). Бил е и консул в испанското посолство във Варшава, Полша (1997-1999). Работил е също в различни области в Министерството на външните работи като: технически съветник по външнополитическите консулски въпроси (1994), съветник в кабинета на министъра на външните работи (2003), технически съветник в областта на сътрудничеството с Латинска Америка в испанската Агенция за сътрудничество и развитие (2003-2004), както и като технически съветник по въпросите на разоръжаването (2004-2006). В момента е директор по учебната част в Дипломатическата школа на Испания. Има публикувани три книги (едно историческо есе и два романа), както и редица външнополитически статии на английски език за вестник „Gleaner“ и на испански език – за вестник „Faro de Vigo“ с псевдоним Бернар Дюран.

Шинго Сакай е висш държавен служител в японското министерство на външните работи и бивш дипломат на японското правителство. От 2014 г. е на двугодишно обучение в Испания, а в момента работи като сътрудник към Дипломатическа школа на Испания. Професионалната му кариера започва в японската фирма за медицинска апаратура „Терумо Корпорейшън“ (2010-11), след което през април 2013 г. поставя началото на кариерата си в дипломатическата служба. В министерството е заемал три длъжности: в отдела за консулска политика, в Офиса на срещите на най-високо равнище между АСЕАН и Япония, както и в отдел „Централна Америка и Карибският басейн“. През 2010 г. е завършил испанска филология в университета в Осака (Япония), а наскоро – през 2016 г., получава магистърска степен по латиноамерикански изследвания от университета в Саламанка, Испания. Бъдещите му перспективи са свързани основно с работа за японската дипломация в испаноговорящия свят.

Една по-добра Европа за всички*

Изказване на Н.Пр. г-жа Ема Хопкинс

За мястото на Великобритания в Европа вече бе казано много – особено през последните две години. Част от казаното беше добре обмислено и точно, докато друга част не беше. Затова бих искала да ви дам идея за реформираната Европа, която бихме искали да постигнем – с Обединеното кралство в сърцето ѝ.

Ще започна с кратък преглед на миналото или, по-точно, с историята на Великобритания в Европа. След това ще се спра на настоящето – на британския дневен ред за реформи, и ще завърша с някои мисли за това, как би изглеждало бъдещето.

Благодарение на връзките, които поддържахме с останалата част на света и с които основателно се гордеем, Великобритания винаги е била европейска сила и винаги ще остане такава. От времето на легионите на Цезар до Наполеоновите войни. От Реформацията, Просвещението и Индустриалната революция – до победата над нацизма. Ние спомогнахме за написване на европейската история, а Европа ни помогна да напишем своята история.

В по-близкото минало изиграхме своята роля за премахване на Желязната завеса, като поддържахме през цялото време разширяването на Европа. А в тази гълга история неизменно присъства и най-важното, свързано с Великобритания, а то е нашият национален характер, нашето отношение към Европа.

Зная, че често на Обединеното кралство се гледа като на полемичен и госта „упорит“ член на семейството от европейски нации. Вярно е, че нашата география е оформила нашата психология. Поведението ни е като на типична островна страна – независима, пряма, защитаваща страстно своя суверенитет. Но ние не сме изолационисти. Ние сме единствената развита страна, която отделя 0.7% от своя БВП за развитие и 2% – за отбрана.

Така стигаме до Европейския съюз, чиято обща нагласа е по-скоро практична, отколкото емоционална. Що се отнася до нас, Европейският съюз не е самоцел, а средство за постигане на определени цели – просперитет и стабилност, както и стожер на свободата и демокрацията – в Европа и извън нейните граници.

В рамките на Европейския съюз ние редовно и настоятелно задаваме следните въпроси: Как? Защо? С каква цел? И с какъв резултат?

Което ме връща отново към настоящия момент. Защото съм сигурна, че днес европейските граждани се чувстват много по-малко защитени отколкото по-късно и да е време от Студената война насам. По нашите граници руската агресия застрашава източната част на Европейския съюз. А на юг провалението държави Либия и Сирия са сериозно предизвикателство пред нашата колективна сигурност. В рамките на Европа икономическата стагнация, безработицата, бързо застаряващото население и повсеместно царящата незаинтересованост на населението от гласуване будят дълбока тревога. Тази незаинтересованост прави политиките по-малко предвидими. А през последните години сме свидетели на появата на поли-

* Изказване, направено от британския посланик в България, Н.Пр. г-жа Ема Хопкинс, в рамките на публична дискусия „Бъдещето на Великобритания в ЕС“, организирана на 9 февруари 2016 г. в София от ПанЕвропа България и Британското посолство в България.

тически партии, които се противопоставят на целия Европейския проект или поне на части от него.

И така, някои питат защо Великобритания задава фундаментални въпроси за бъдещето на Европа, докато самата Европа се бори за преодоляването на няколко дълбоки кризи?

Според мен, ако в момента не обърнем внимание на тези предизвикателства, има опасност Европейският проект да бъде провален. А ние не желаем това. Моят Министър-председател иска Европейският съюз да успее. Той също желае взаимоотношенията между Великобритания и ЕС да успеят да задържат нашите сънародници в Европейския съюз – и то ангажирани!

Ако успеем да постигнем споразумение, приемливо както за Великобритания, така и за нашите европейски партньори, Дейвид Камерън ще направи всичко възможно да задържи Обединеното кралство в рамките на ЕС – с цялата си душа и сърце!

И така, какво искаме ние?

Искаме четири неща. Искаме Европа да бъде по-конкурентоспособна. Искаме справедливост за онези, които не желаят да се присъединят към Евроразона. Искаме по-голяма демократична отчетност. И искаме да направим „гестинацията“ Великобритания по-малко привлекателна за онези, които желаят да се възползват от нашата щедра система от социални обезщетения.

Конкурентноспособност

На първо място, силата и конкурентноспособността на европейската икономика.

Европа изостава от останалия свят. 90% от глобалния растеж се „случва“ извън границите на Европа. А европейската производителност отстъпва значително пред производителността на останалите – най-вече пред тази на Съединените щати. Една пета от младите хора не могат да си намерят работа. Ако ЕС позволи да бъде изтласкан извън рамките на световната икономика, следващото поколение ще остане без работа, а жизненият стандарт ще се понижи. Затова икономическият растеж трябва да стане пръв приоритет на Европейския съюз.

Това е нещо, с което са съгласни до голяма степен и останалите държави членки. Великобритания обаче смята, че трябва да се положат допълнителни усилия. Бихме искали да видим по-голям и по-бърз напредък в процеса на намаляване на ненужните, сложни и скъпи регулации, особено когато тяхната тежест пада върху малките и средни предприятия. Бихме искали да видим задълбочаване на Единния пазар – най-вече в дигиталната област и областта на услугите. Когато търгуваме със стоки, този пазар работи добре. Но не работи чак толкова добре, когато търгуваме с услуги, въпреки че последните представляват 75% от нашите икономики и генерират голяма част от новите работни места.

Бихме искали един млад британец или българин, завършил висше образование и с чудесни бизнес идеи, да има достъп до финансиране от страна на инвеститори навсякъде в Европа; както и да има възможност да продава услугите си навсякъде.

И накрая, бихме искали да видим по-енергична работа при осигуряването на търговските сделки. Споразумението за свободна търговия между ЕС и Южна Корея влезе в сила през юли 2011 г. Четири години по-късно виждаме, че европейският износ на стоки за Южна Корея се е увеличил с 55%. И съм сигурна, че има български фирми, които също се облагодетелстват от това. Има обаче търговски сделки с Япония и Съединените щати, както и инвестиционно споразумение с Китай, които все още

чакат да бъдат сключени.

Ние вярваме, че Европа трябва и може да направи повече, за да погледне растежа и да осигури работни места за всички.

Управление на икономиката

Втората реформа, която според нас трябва да бъде направена и за която смятаме, че е важна и за България, е да бъдат защитени легитимните интереси на страните извън Евроразона. Великобритания иска една по-силна Евроразона и подкрепя всички стъпки, необходими за да се случи това. Ние виждаме логика в засилване на икономическата, банковата и финансовата интеграция в рамките на Евроразона. И въпреки че не сме част от единната валута – и никога няма да бъдем, за нас е изключително важно тя да бъде успешна. Защото 40% от нашия износ е насочен към Евроразона.

Искаме обаче да бъдем сигурни, че тези промени няма да нарушат целостта на Единния пазар или да засегнат законите интереси на страните извън него, като например тези на Великобритания или България. Затова подкрепяме всички възможни правно-обвързващи принципи, които да гарантират работата на ЕС в полза на всички негови 28 държави членки, както и предпазен механизъм, който да гарантира спазването на тези принципи и прилагането им на практика.

Искаме например гаранции, че на данъкоплатците в страните извън Евроразона няма да се налага да я спасяват. Ще ви дам един пример: неотдавнашните опити за използване на Европейския механизъм за финансово стабилизиране с цел финансиране на временни/мостови заеми за Гърция разкриха риска, че, независимо от политическите уверения, страните извън Евроразона могат да се окажат финансово отговорни за проблеми в самата зона. И ако Великобритания не се бе намесила решително, случаят щеше да се окаже точно такъв.

Гаранциите, които търсим, ще бъдат от полза за тези, които няма никога да бъдат част от Евроразона, като например Великобритания, или тези, които се надяват да се присъединят към нея в някой бъдещ момент, като например България. Но това може да се случи само след няколко години.

Суверенитет

Третият основен елемент, който бихме искали да постигнем въз основа на дневния си ред за реформи в ЕС, е свързан със суверенитета, демократичната отчетност и властта. И това следва от казаното вече от мен по отношение на Евроразона, тъй като самото решение за създаване на евро то въведе една нова, съвсем различна динамика. Във Валутния съюз е заложена логика, според която с течение на времето държавите членки ще трябва да се интегрират още по-плътнo.

Това обаче не е свързано с избора или съдбата на отделните държави членки. Вярно е, че през юни 2014 г. Европейският съвет призна за пръв път, че „все по-тясно е единение“ в днешния разнообразен Европейски съюз би означавало за различните държави различни неща.

А това за Великобритания е изключително важно. Тъй като за нас фразата „все по-тясното единение“ е трудна за разбиране. Защото за мнозинството британци непрекъснатият и неизбежен политически и икономически съюз е просто неприемлив. Ето защо ние искаме да сложим край на задължението на Великобритания да работи непрекъснато за постигане на „все по-тясното единение“, особено когато

това трябва да се прави по един формален, правно-обвързващ и необратим начин.

Освен това ние смятаме, че националните парламенти трябва да получат по-голяма дискреция при осигуряване на връзката между своите граждани, от една страна, и вземаните от ЕС решения, от друга. Защото тези парламенти са и ще си останат истинският извор на реална демократична легитимност и отчетност в рамките на Европейския съюз. Затова бихме искали да засилим ролята на националните парламенти, като излезем с ново предложение, според което групи от отделни национални парламенти да могат да спират нежелани законодателни инициативи от страна на Европейския парламент.

И накрая, бихме искали да видим цялостно прилагане на европейския принцип на „субсидиарност“, заедно с ясни предложения как може да бъде постигнато това. Или, ако трябва да цитирам датчаните, нашата амбиция трябва да бъде: „Европа – там, където е необходимо; а националното – там, където е възможно“.

Миграция

И накрая, миграцията – вероятно една от областите, където има най-голямо разминаване с това, което иска да постигне Великобритания.

Какъв е контекстът? За разлика от повечето държави членки, към които естествено принадлежи и България, населението на Великобритания непрекъснато се увеличава. През периода 2000-2015 г. то нарасна от 59 на 65 милиона души, като така се увеличи с повече от 10%. До 2027 г. се очаква нашето население да достигне над 70 милиона души, а до 2050 г. – Великобритания да се превърне в най-гъсто населената страна в Европа. В момента нетната средна годишна миграция във Великобритания е над 300 000 души.

С това натискът върху нашите обществени услуги става огромен, в резултат на което обществената загриженост непрекъснато расте.

В момента напливът от мигранти се оказва много по-голям от предвидения, както и далеч по-интензивен от това, което бащите основатели на ЕС едва ли са могли да си представят. Естествено тези огромни маси от хора са оказали и значителен ефект върху други държави членки, тъй като тези страни са били масово напуснати от най-квалифицираните си граждани. Предполагам, че това се забелязва и тук, в България.

Великобритания винаги е била открита, търговска нация и ние не бихме искали да променим това. Принципът на свободно движение на работна сила е основно европейско право, както и ключов елемент от Единния пазар. Ние не бихме искали да променим и това.

Бихме искали обаче да постигнем договорки, които биха дали възможност на държави членки, като например Великобритания, да възстановят чувството за справедливост в социалната си система. Затова настояваме за по-голям контрол на миграционните потоци от страна на ЕС, които да ограничи злоупотребите и престъпността, като така намали източването на нашата социална система.

В рамките на ЕС Великобритания действа по малко по-особен начин, като предлага щедри социални придобивки и обезщетения с цел привличане на по-млада работна ръка или дълготрайно безработни, на които след това осигурява добри социални придобивки и обезщетения. Това нейно поведение обаче се превърна в примамка за работещи и от други държави членки на ЕС. Ние не бихме искали вашите висшисти да се чувстват финансово по-добре, като зареждат например супермаркети във Ве-

ликобритания, вместо да си намерят подобаваща работа в България. Много чужди граждани обаче имат претенции към тези наши обезщетения, и то още преди да са допринесли по какъвто и да е начин с нещо към нашата социална система. Средната сума, получавана чрез гандъчните кредити на семейство с минимум един гражданин на ЕС е около 6000 паунда годишно (15 000 лева), в допълнение към заплатата. Това е предизвикателство, което съществува в целия Европейски съюз.

Затова предложението, което ние сме направили и се обсъжда в момента, предвижда предпазен механизъм, който да даде възможност на онези държави членки, които са изправени пред голям очакван прилив от работници от други държави членки, да ограничат достъпа на новодошлите до работни обезщетения за период от 4 години, без обратна сила.

Другата промяна, която предлагаме, е свързана с детските надбавки. Британските гандъкоплатци не могат да разберат как може идващо от друга държава членка лице да претендира за детски надбавки във Великобритания, по британски ставки, за децата си, които не живеят в тази страна, а след това да ги изпрати обратно в собствената си страна. В това си предложение търсим начини да индексирате детските надбавки към ставките, които се прилагат в съответните родни страни.

Великобритания е едно от най-жизнените и мултикултурни общества в света. В икономическо, социално и културно отношение ние сме се възползвали от редица следващи една след друга вълни от мигранти, пристигащи най-вече от страните в Британската общност и в Европейския съюз. Или, както каза Дейвид Камерън: „Ние сме Велика Британия благодарение на имиграцията, а не въпреки нея.“ Обаче мащабът и скоростта на движението, което наблюдаваме през последните няколко десетилетия, просто не могат да продължат. Ето защо дебатът за миграцията в Обединеното кралство е толкова ожесточен. И ето защо този дебат е в центъра на нашия дневен ред за реформи в Европейския съюз. Проучването на общественото мнение в момента показва, че този въпрос е най-важен за избирателите в бъдещия британски референдум.

Процес

Надявам се да се съгласите с мен, че стъпките, които трябва да бъдат предприети, за да се почувства Великобритания по-комфортно в отношенията си с ЕС, могат трудно да бъдат наречени странни или лишени от всякакъв смисъл. Нито пък би било коректно британските амбиции за реформи да бъдат наричани егоцентрични или англоцентрични. Далеч не е така. Има конкретни области, в които се надяваме всяка държава членка на ЕС да може да разпознае нещо за себе си – нещо, което разбира, нещо, което желае, или нещо, по което може да работи заедно с нас.

Процесът на установяване на общото между нас отдавна е започнал. От срещата на Европейския съвет през юни миналата година се водят технически преговори в Брюксел и в отделните европейски столици. А през последните няколко месеца нашият Министър-председател предприе посещения в отделните европейски столици, за да може да подготви почва за реформите. През декември Дейвид Камерън беше тук, в София, за да се срещне с вашия Министър-председател, г-н Борисов.

Миналата седмица Доналд Тукс изпрати до всички държави членки на ЕС писмо с проекто-текст за договаряне, озаглавено „Нови договорености между Великобритания и ЕС“.

В момента ние сме в процес на оживени преговори, които навлизат в решителния

си стагий. Постигнахме доста голям напредък и вярваме, че скоро тези преговори ще приключат с успех. Чака ни обаче още много сериозна работа, за да можем да стигнем до споразумение с всички останали 27 гържави членки преди срещата на лидерите в Брюксел на 18/19, на която ще бъде обсъден крайният вариант.

Ако се стигне до споразумение, тогава моето правителство ще направи всичко възможно, за да задържи Великобритания в рамките на реформирания Европейски съюз. А ако споразумението бъде постигнато още през февруари, референдумът може да се проведе в края на юни. Но така или иначе, той трябва да бъде проведен до края на 2017 г.

Бъдещето

Дотук говорих за миналото и настоящето. А какво можем да кажем за бъдещето?

Много от гържавите членки са споделили с Министър-председателя по време на обиколката му из Европа, че ЕС е по-силен с Великобритания, както и че Великобритания е по-силна, когато е в Европейския съюз.

Ако ЕС е в състояние да отговори на загрижеността на гражданите на Великобритания и ако може да договори приемливо решение за всички 28 гържави членки, това ще бъде доказателство, че Съюзът може да се грижи за нуждите на своите граждани. Както и да действа гъвкаво и решително.

Вече обясних защо това е важно за нас, но то е важно и за бъдещето на ЕС.

Великобритания може да допринесе значително за Европейския проект. Обединеното кралство е петата по големина икономика в света. Най-големият играч в областта на отбраната в Европа, с една от най-добре развитите дипломатически мрежи на планетата. Като постоянен член на Съвета за сигурност на ООН, ние сме влиятелна гържава, с добре развити възможности да реагира на всяка терористична заплаха или заплаха за сигурността.

Въпросът не е как може Великобритания да бъде успешна извън Европейския съюз, а по-скоро как можем ВСИЧКИ ние да бъдем напълно успешни. Ако останем, ще продължим да се грижим за това Европа да работи за европейските страни, за европейския бизнес, за европейските народи и най-вече – за британския народ, който желае да работи, да има сигурност, да се развива и да използва живота си по най-пълноценен начин.

Това означава да проведем трудните разговори и да задаваме трудните въпроси – как Великобритания и всеки гържави членки на ЕС да могат да постигнат желания просперитет? Как ще можем да създадем възможно най-голям брой работни места? Как ще можем да имаме най-голямо влияние върху правилата, които оформят глобалната икономика и имат пряко влияние върху всички нас? Как ще можем да си осигурим най-висока степен на сигурност?

Дейвид Камерън винаги е казал, че най-добрите отговори на тези въпроси могат да бъдат намерени в един реформиран Европейски съюз и аз лично смятам, че това е нещо, с което всички можем да се съгласим. Това е нашата идея за Европа. И съвсем скоро британците ще могат да дадат своя отговор.

Латвийското председателство на Съвета на ЕС през 2015 г.: пример за България за изграждане на ефективна държавна администрация и успешна комуникационна стратегия

Виктория Павлова

България начело на Съвета на ЕС: възможност и предизвикателство

През 2016 г. се навършват 9 години от влизането на България в Европейския съюз като пълноправен член. Оценките за този период са разнопосочни. Страната постигна редица положителни резултати. Въпреки усилията за подобряване качеството на живот, прозрачност на политическата и съдебната система, в сила все още е Механизмът за сътрудничество и проверка.¹

В този контекст България се подготвя за първото си председателстване на Съвета на ЕС през 2018 г. Задачата на страната е улеснена с въведените от Лисабонския договор институционални промени – увеличаване прерогативите на Европейския парламент, установяване на постоянно председателство на Европейския съвет и на поста Върховен представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката за сигурност, създаването на Служба за външни действия. Въпреки това Председателството е голям политически риск за гържавата. Съюзът е изправен пред редица изпитания и начинът, по който тя ще проведе своето Председателство, е от значение като за нейния имидж в ЕС, така и за бъдещото развитие на общността.

За България Председателството е предизвикателство, справянето с което би могло да подобри възприятието за гържавата в Съюза като пълноценен и надежден партньор. Страната ще оглавява Съвета при условия, които създават допълнителни усложнения. Държавата не е член нито на Еврозоната, нито на Шенген, което означава, че няма тежест при взимането на решения по въпроси, свързани с тях. Българското председателство съвпада с последния период от мандата на комисията „Юнкер“, и на Европейския парламент, през който предстои да бъдат финализирани стратегически документи – нова многогодишна финансова рамка и стратегия за развитие след 2020 г. От съществено значение за подготовката на Българското председателство са периодът, в който то ще се проведе (втората половина на годината), и позицията на гържавата като последна в Тройката (Великобритания – Естония – България). Необходимо е да бъде взета под внимание и вътрешнополитическата обстановка в страната. Ако до средата на 2018 г. няма

¹ http://ec.europa.eu/cvm/progress_reports_bg.htm

предсрочни избори, то се създават условия за провеждане на такива по време на Председателството. Възможността за политическа нестабилност, опити за промяна на политическите приоритети и negliжиране на ангажиментите, свързани с председателския пост, за сметка на вътрешнополитическите борби поставя под съмнение успешното провеждане на Българското председателство.

С оглед на тези обстоятелства, като ключови елементи на подготовката за шестте месеца начело на Съвета на ЕС се открояват качествена подготовка на държавната администрация и адекватното планиране и провеждане на комуникационната стратегия. В тази публикация ще бъде разгледан опитът в посочените две дейности на Литва. Страната е избрана поради сходството с България – тя е сред последно присъединилите се държави членки и председателства за пръв път Съвета в условията, установени с Лисабонския договор.

Латвия: Методичната подготовка като условие за успешно председателство²

Латвия води Председателството на Съвета на ЕС в периода януари – юни 2015 г. Това е първо поемане на председателския пост за страната, присъединила се към Съюза през 2004 г. Сред предизвикателствата, пред които се изправя латвийският екип, са изострените отношения с Русия, увеличаване натиска на бежанската вълна към Европа в следствие на загълбочаващите се конфликти в Близкия изток, изострянето на политическото и военно противопоставяне в Украйна, атенатите в Париж от януари 2015, както и все по-силния глас на евроскептицизма както в институциите на Съюза, така и в отделните държави членки.

Поради краткия си опит като пълноправен член на Съюза, при подготовката си Латвия се стреми към изграждане на компетентна по европейски теми администрация, чийто капацитет да бъде използван и след Председателството. В екипа са включени 1247 души, като в това число влизат председатели и заместник-председатели на различните формати на Съвета, подготвителни органи (КОРЕПЕР 2 и 1, работни групи и комитети), представители на ЕС в трети страни и пред международни организации, експерти в Постоянното представителство на страната в ЕС и в столицата, подпомагащ дейността персонал и 107 стажанти.

Подготовката на държавните служители за Председателството стартира през 2012 г. Обучителната програма³ за Председателството се състои от обща централизирана обучителна програма и специализирани обучения по теми, свързани със секторните политики на ЕС, организирани и провеждани от ресорните министерства. Тази диференциация гарантира ефективност на подготвителната дейност. Обучителната дейност покрива 1140 души от екипа на Председателството.

Централизираните курсове се провеждат от водещи европейски обучителни институции, сред които са Европейският институт по публична администрация (EIPA) и Френският институт, както и от институции на ЕС – Генералният се-

² Results Of The Latvian Presidency Report, <http://www.es2015.lv/en/home/495-results-of-the-latvian-presidency-of-the-council-of-the-eu>

³ <http://www.vas.gov.lv/en/presidency-training>

кретариат на Съвета, Европейският парламент и Европейската комисия. EIPA се съсредоточава върху институционални и процесуални аспекти на Съюза, ключови умения за ефективно председателстване и документооборот. Запознаването с аспектите на Председателството е осъществено в сътрудничество с европейските институции. Този подход позволява ефикасното усвояване на знанията и уменията, необходими за Председателството, тъй като всяка сфера на необходимите компетенции се преподава не само от експерти, но и от практики в дадената тематика. Взаимодействието с европейските институции създава условия за установяване на лични контакти между екипа на Председателството, което е предпоставка за неговото успешно провеждане. Освен това, разходите по подготовката се намаляват. С цел подобряване на комуникацията е заложено и обучение по английски и френски езици.

При планиране на обучителната дейност е взето под внимание и провеждането на парламентарни избори непосредствено преди Председателството (4 октомври 2014 г.). След сформирване на ново правителство е проведена интензивна краткотрайна подготовка за новоназначените министри, на които предстои председателстване на отделните формати на Съвета, за да бъде сведен до минимум негативният ефект от промяната във вътрешнополитически аспект.

За целите на Председателството Латвия провежда и мащабна стажантска програма. 107 души стават част от нея. Те поемат основно функциите на служители за свързка за делегациите в столицата Рига и в Брюксел, както и подпомагащи дейността на централизирания пресцентър. Този подход спомага намаляването на разходите по Председателството. Също така, по този начин се дава възможност на млади хора (най-вече студенти) да се докоснат до процеса пряко, като по този начин те биха могли да бъдат въведени в държавната администрация като експерти по европейска тематика след завършване на необходимата образователно-квалификационна степен.

Обучителната програма, проведена за екипа на Латвийското председателство, е пример за ефективно планиране на необходимите човешки ресурси, както и ефикасно изграждане на кадри, чиято експертиза да бъде запазена в рамките на държавния апарат и след Председателството. Подготовката и провеждането на обучителната дейност е пример за постигане на максимален ефект при минимални средства.

Латвийският подход по отношение на комуникационната стратегия за Председателството също довежда до добри резултати с оглед на целите. Те са ориентирани по-скоро към представяне на страната пред държавите членки на Съюза, отколкото към вътрешната публика, тъй като европейската тематика и Председателството са добре познати и приемани положително от обществеността в страната. Това не означава, че липсва комуникационна политика, насочена към гражданското общество, но тя не е интензивна в същата степен като тази, ориентирана към европейската публика.

С цел постигане на кохерентност между всички дейности по комуникационната стратегия и културната програма в контекста на Председателството, Латвия определя следните приоритети: съвременна визия, неповторимост, свър-

шенство. На пръв поглед абстрактни, тези понятия могат да бъдат открити във всяка инициатива за промотиране на латвийската гържавна преди и по време на шестте месеца начело на Съвета.

Страната използва както традиционните комуникационни канали като дипломатическите и консулските представителства и културните центрове в чужбина, социалните мрежи, медиите, така и неконвенционални такива – влагат се ресурси в активизиране на латвийската диаспора в ЕС и в гържави извън Съюза.

Взето е под внимание и значението на визуалната идентификация на Председателството. Подборът на стила на визуализация – лого, сувенири, подаръци, публикации, както и дизайнът на помещенията, използвани за срещи, е подчинен на посланието за уникалност на латвийската култура и единство на Съюза. Латвия избира лого, изобразяващо мелничарски камък. Той е метафора на идеята, че ЕС е ефективен поради общите усилия и стремеж към подобряване на икономическото и политическото състояние на всички гържави членки. Също така, с цел представяне на латвийската история и култура, страната разпространява комплект от книги, изследващи тази тематика, в над 35 гържави. Интересен факт е, че голяма част от сувенирите, традиционно раздавани на срещи на Съвета на високо равнище, са ръчно изработени от латвийски занаятчии. Високо оценена е тяхната уникалност – всеки предмет е неповторим.

Мащабната културна програма, проведена преди и по време на Председателството, обхваща събития в 76 гържави. Организиран са над 130 концерта, 63 изложби, 26 филмови прожекции, театрални постановки и над 600 семинара. Всяко от тях е израз на посланията за обединена Европа, но и проследява пътя на латвийското изкуство и култура. Темите и локациите на събитията са подбрани и в съответствие с приоритетите на Председателството и състоянието на политическата сцена, включително отношенията ЕС-Русия, усилията на Съюза за активиране на диалога с гържавите от Източното партньорство и задълбочаване връзките с Централноазиатските гържави. Водещата линия е свързана с определените от Латвия приоритети – политика на растеж и финансова стабилност, дигитална политика, информационна и кибер сигурност, енергийна независимост и др.

Мащабът на комуникационната стратегия и културната програма на Латвийското председателство е присъщ на гържава членка, заемаща за пръв път председателския пост. Като сравнително непозната страна, Латвия използва ефективно шестте месеца и съумява да изгради образ на добър партньор, добре интегрирана в Съюза гържава, разполагаща с компетентна по европейски въпроси гържавна администрация. В края на Председателството нейният исторически образ, класическо и съвременно изкуство, туристически дестинации, културни особености са по-познати както на европейската публика, така и в гържави извън ЕС. В този смисъл, без съмнение може да бъде възприето, че подходът на страната е работещ.

Добри практики, които България следва да използва

Латвия е положителен пример за гържава членка, която подхожда систематично към планирането и подготовката на своето първо Председателство на Съвета на ЕС. Това стои в основата на нейния успех на ръководния пост както в политическо и административно отношение, така и по отношение на водената публична дипломация.

Латвийската обучителна програма е образец за целесъобразност, разумно използване на материалните ресурси и успешно изграждане на компетентна администрация, запазена и след Председателството, с което инвестицията в човешки ресурси е възвърната. След сравнение между модела на Латвия и приетата от България Националната обучителна програма за ЕС, може да се каже, че двете страни възприемат сходен подход по отношение на екипа на Председателството. След началото на интензивната подготовка на българската гържавна администрация през настоящата 2016 г. страната има възможност да въвежда промени в методиката си в хода на дейностите в съответствие с установените в хода на обучението позитиви и негативи на възприетата програма. Поради тази причина от ключово значение е поэтапното отчитане на ефективността на обучителната дейност и провежданата комуникационна стратегия и въвеждането на промени при необходимост съгласно резултатите.

България и Латвия имат прилики по отношение на опита си в рамките на Съюза, но докато Латвия се стреми по-скоро към представяне на характеристиките на гържавата изобщо в своята комуникационна стратегия, то България се ориентира по-скоро към подобряване на вече съществуващата за европейската публика образ на страната и на възприятието за политиките на ЕС сред националната публика. В този смисъл, страната следва да подчини комуникационната си стратегия до края на 2018 г. върху своите традиции, история, забележителности по примера на Латвия, но и да създаде впечатление за политическа стабилност сред своите партньори в ЕС.

На първо място, България следва да определи символите и посланията, които иска да комуникира чрез Председателството, за да бъде гарантирана последователност и единство на използваните инструменти и планираните дейности. Необходимо е да бъде постигнато високо ниво на координация между отговорните за комуникационната стратегия и културна програма институции, за да бъде избегната опасността от предаване на разнопосочни послания. За целите на Председателството от ключово значение са мерките за активизиране на академичните среди, неправителствения сектор, медиите, използването на социални мрежи, подсилване капацитета и използване на възможностите на българските дипломатически и консулски представителства в чужбина.

Към настоящия момент България разполага с малко над две години за подготовка на Председателството. Този ангажимент води със себе си голяма отговорност, но и дава възможност за подобряване репутацията на страната в ЕС. Резултатът, постигнат по време на шестте месеца начело на Съвета, зависи от ефективната подготовка на гържавната администрация и провеждането на комуникационната стратегия, както и от адекватното определяне на приоритетите на Председателството, добрата координация с Естония и Великобритания

като партньори в Тройката и с Европейската комисия, Европейския парламент и Европейския съвет. За постигане на всяка от тези задачи моделът на Латвия е подходящ поради своята методичност и амбициозност. И докато втората характеристика се забелязва и при България при досегашните ѝ постъпки по отношение на подготовката, то необходимо е да бъде постигната в по-голяма степен последователност на предприеманите действия и отрезвяване на преценката за реалния капацитет на страната като ресурси и възможности в подготвителния период и по време на провеждането на Българското председателство на Съвета на ЕС.

Използвани източници:

1. „Results of the Latvian Presidency“ Report, <http://www.es2015.lv/en/home/495-results-of-the-latvian-presidency-of-the-council-of-the-eu>, последно посетен: 19 февруари 2016
2. Шикова, И., „Ротационното председателство в Европейския съюз“, Дипломатически институт, С., 2012
3. Попова, Ж., „Право на Европейския съюз“, Дипломатически институт, С., 2015
4. <http://www.vas.gov.lv/en/presidency-training>, последно посетен: 7 март 2016
5. <http://www.es2015.lv>, последно посетен: 10 март 2016
6. <http://www.consilium.europa.eu/en/home/>, последно посетен: 11 март 2016

Виктория Павлова е младши експерт в отдел „Обучителни, изследователски и проектни дейности“ на Дипломатическия институт, където участва предимно в организирането на обученията по консулска дипломация, публична дипломация, обучение на чуждестранни дипломати и в разработването на проекти в сферата на европейската интеграция.

Българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г.: стандарти за прозрачност и отчетност

Д-р Линка Тонева-Методиева

Резюме

Сред институциите на европейската интеграция Съветът на ЕС единодушно е посочван от изследователи и наблюдатели като структурата с най-ниски гаранции за прозрачност, отчетност и публичен достъп. Ротационното председателство, поемано последователно от всяка от страните членки за период от шест месеца е основен координационен механизъм на работата на Съвета на ЕС. То е не само медиатор по време на срещите на Съвета и неговите структури, но изготвя дневния ред за срещите на институцията, разработва и представя своя шестмесечна програма, в много отношения то е „лицето“, на европейската политика за този шестмесечен период. Председателството има съществен принос към политиката на прозрачност и отчетност на Съвета и в по-общ смисъл, към цялостния дух на публичност и откритост в работата на тази институция. Публикацията има две основни цели. Първо, да положи проблема за публичността и отчетността в работата на ротационното председателство в един по-широк контекст – този на въпросите за легитимността на интеграционния процес и за ефективността на преговорите в Съвета. На второ място, да очертае някои основни насоки за подготовката на едно прозрачно, отчетно и публично Българско председателство на Съвета на ЕС през втората половина на 2018 г.

„В домовете на истинските калвинисти няма завеси. Един калвинист няма какво да крие от своите съседи, защото в бита на истинския калвинист няма нищо непристойно... но от друга страна, един истински калвинист не наднича в чуждите домове.“ (Larsson 1998: 39).

Както отбелязва Томаш Масарик, първият президент на Чехословакия, „демократията е дискусия“. Тя изисква „зрялост, а не гребнавост; добра воля, а не заядливост; идеализъм, а не алчност“ (Myers 1996: 4). Дискусиите за прозрачността и отчетността обикновено имат за своя изходна точка една сериозна доза идеализъм. Приемат идеализирани модели за цел, която трябва да бъде постигната. Това в голяма степен важи и за изследванията на европейското управление. Прозрачността е считана за ключово условие на демократичното управление в рамките на Европейския съюз. Лесният публичен достъп до документи, прозрачността и комуникацията позволяват на гражданското общество да упражнява контрол и да дава оценка на процеса на вземане на решения, което от своя страна увеличава гражданското участие, допринася за разбирането на процесите на провеждане на политики в ЕС и укрепва

доверието в него. За разлика от тази идеалистична гледна точка към проблемите на прозрачността, реалният дебат в ЕС за един по-прозрачен Европейски съюз показва, че позициите и гледищата по въпроса са разнопосочни (Bjurulf&Elgström 2004: 252). И страните членки, и институциите на ЕС открито заявяват, че въпросът за „демократичния дефицит“ на ЕС е най-сериозното предизвикателство пред Съюза, а прозрачността и достъпът до информация за процесите на вземане на решения в ЕС са пряк път към справянето с това предизвикателство. И все пак развитието в тази насока далеч не е задоволително.

Сред институциите на европейската интеграция Съветът на ЕС единодушно е посочван от изследователи и наблюдатели като структурата с най-ниски гаранции за прозрачност, отчетност и публичен достъп и участие. Това от една страна е свързано с факта, че Съветът е централната междуправителствена институция на ЕС, в която националните министри и гържавни служители защитават преди всичко своите национални интереси (Хикс 2007: 108). А това изисква търсене на фин баланс между публичност и ефективност на преговорния процес.

Ротационното председателство, поемано последователно от всяка от страните членки за период от 6 месеца е основен координационен механизъм на работата на Съвета на ЕС. То е не само медиатор и председател по време на срещите на Съвета и неговите структури, но изготвя дневния ред за срещите на институцията, разработва и представя своя шестмесечна програма, в много отношения то е „лицето“, на европейската политика за този шестмесечен период. В този смисъл председателството има съществен принос към политиката на прозрачност и отчетност на Съвета и в по-общ план, към цялостния дух на публичност и откритост в работата на тази институция.

Първо, председателството разработва своя **визия и принципи на работа със заинтересованите страни**, в това число медиите, гражданските организации, бизнес асоциациите и широката общественост. В тази визия и предварителна програма прозрачността и отчетността могат да имат по-централно или по-периферно място в зависимост от приоритетите и предпочитанията на съответната страна членка.

Второ, разполагайки със значителен контрол върху дневния ред на преговорите в Съвета (и спрямо други институции като Европейския парламент например) председателството може **да допринесе за постигането на съществен напредък или дори окончателно приемане на важни законодателни досиета в сферата на прозрачността**, достъпа до информация, лобистката дейност, антикорупцията и други.

Трето, **бюджетната отчетност** на подготовката за председателския мандат и на разходите при осъществяване на председателството има ключово значение за обществената оценка и цялостно доверие в работата на едно председателство. Недостатъчната публичност на обществени поръчки, разходи, логистика би могла сериозно да навреди на образа не само на правителството на страната членка, по-малка председателския мандат, но и на гържавата като цяло.

Четвърто, **интернет-страницата на председателството** е основен канал за предоставяне на информация за всички аспекти от работата му. Но най-откритите

и прозрачни председателства до момента са се възползвали и от други иновативни инструменти за връзка с европейските граждани и с медиите: онлайн излъчвания, активно използване на социалните мрежи като Facebook и Twitter, Instagram и много други, организирани на атрактивни събития като *open space* конференции, хакатони и пр.

В последните години се натрупа значителна по обем литература върху ротационните председателства. Същевременно тя има някои съществени ограничения – изследванията са подчертано емпирични по характер, част от тях се фокусират върху преговорния процес по приемане на ключови законодателни досиета и въпросът за отчетността и прозрачността в работата конкретно на председателствата не получава сериозно внимание. А в българския експертен дебат подобни текстове липсват.

Тази публикация има две скромни цели. Първо, да положи проблема за публичността и отчетността в работата на ротационното председателство в един по-широк контекст – този на въпросите за легитимността на интеграционния процес и за ефективността на преговорите в Съвета. На второ място, да очертае някои основни насоки за подготовката на едно прозрачно, отчетно и публично Българско председателство на Съвета на ЕС през втората половина на 2018 г. Както подчертава външният министър на Холандия в писмо относно прозрачността в ЕС, адресирано до Камарата на представителите в холандския парламент от м. януари 2016 г., „прозрачността и доверието вървят ръка за ръка, така както доверието и обществената подкрепа“. Ето защо въпросът за прозрачността и отчетността на Българското председателство не бива да бъде подценяван и следва да стои на вниманието на институциите и на експертната общност още в периода на подготовка.

Вземане на решения в ЕС – несигурност и баланс между прозрачност и ефективност

Европейският съюз днес се намира в парадоксална ситуация – едновременно е *изключително успешен* от гледна точка на постиженията, реализирани в хода на интеграционния процес, *все по-необходим* е с оглед съвременните предизвикателства пред гържавите членки, на които те не биха могли да отговорят самостоятелно, както и в контекста на глобалната конкуренция, но едновременно с това е все по-проблематичен от гледна точка на очакванията на гражданите.

Същевременно „едва половината от европейските граждани считат, че членството на страната им в ЕС е „нещо положително“. Дългосрочната жизнеспособност на ЕС е поставена под въпрос, ако тази негативна тенденция в подкрепата за проекта не бъде преодоляна (Них 2008: 2). От една страна, националните демокрации на гържавите членки са изправени пред сериозни предизвикателства (криза на традиционното политическо представителство, криза на участието). От друга страна, институционално-политическата система на ЕС се възприема като все по-проблематична от гледна точка на легитимност и демократичност. В контекста на изискванията на доброто обществено управление проблемът за демократичната легитимност и отчетност на ЕС, на неговите институции и политики все по-отчетливо преминава на преден план не само в академичния, но и в политическия и

институционален дневен ред на Съюза и поставя пред сериозно предизвикателство бъдещето на интеграцията.

От една страна, разминаването между очаквания и реалности, що се отнася до демократичната отчетност и прозрачност на ЕС, се дължи на самото естество на европейския интеграционен процес – на твърде фрагментирания, нестабилен, разнопосочен характер на интеграционните процеси и политики от гледна точка и на участници, и на процедури, и на лидерство, и на (точки за) достъп на интереси. Изследователите са единодушни, че политическата система на ЕС е силно фрагментирана (Ruzza 2004: 16), политическият процес в ЕС е децентрализиран (Хикс 2007: 22), изграждането на Европа е повелително, неопределено и неясно движение (Манан 2011: 85). Европейският съюз е сложно образувание. Структурите са преплетени и не са лесни за опознаване, процесите на вземане на решения могат да траят мъчително дълго (Ферхойген 2006: 43). Налице е разнообразие на участващите интереси и флуидност на механизмите за преговори, поради което е налице и галеч по-рисков процес на определяне на политическия дневен ред, отколкото на национално ниво (Mény, Muller&Quertonne 1996: 11), несигурност поради липсата на стабилни форми на лидерство (стр. 13), система на вземане на решения с променлива геометрия, при която позицията на различните актьори се променя в зависимост от съответния процес на вземане на решения и от конкретния въпрос (стр. 14). Не просто административната структура на ЕС се различава от познатите в традиционните политически системи на националните държави, а самият ЕС е в постоянно състояние на еволюция. Променя се членството, институционалният дизайн, политическите му приоритети, обхват на задачите и начин на работа периодично биват преформулирани (McCormick 2008: 247).

Ходът на процеса на европейска интеграция до тази фаза е бил възможен само чрез използването и на съществен дял непрозрачни и недемократични практики. Те компенсират ефективността на компромисните решения чрез задкулисност на договореностите и размита отговорност (Carvel 1998, Moravcsik 1999, Moravcsik 2002, Vjurluf&Eigström 2004). С други думи, винаги е съществувала известна доза непрозрачност и недемократичност в процеса на вземане на решения, и това е била цената за постигането на резултати (често с публично нелегитимни компромиси и институционална неопределеност). Тъкмо това позволява на участниците да припознават различни аспекти на интеграционното партньорство като своя кауза и основание

за легитимност на участието си в него¹ (вж. напр. Putnam 1988, Mattila&Lane 2001, Metcalfe 1998 и др.). Това обаче е било възможно преди интеграционният процес да навлезе дълбоко в живота на европейците като данъкоплатци, потребители на услуги и потенциални адресати... на европейската заповед за арест, например.

Днес обаче, и особено в условията на експоненциален ръст на достъпа до информационни и комуникационни технологии и нарастващо внимание на различни заинтересовани страни, на множество международни граждански организации и мрежи към процеса на вземане на решения в Брюксел, въпросът за прозрачността и отчетността на европейските институции излиза на преден план.

Прозрачност и отчетност на Съвета – принципи и практики

Много изследователи отчитат, че Съветът на ЕС е не само една от най-влиятелните институции в европейския законодателен процес, но и най-непрозрачната структура в Брюксел. Формално Съветът и Европейският парламент са равнопоставени участници в основните законодателни процедури, но на практика Съветът често има „последна дума“, при изработването на нормативни актове и според някои автори може да бъде сравнен с горните камари в други политически системи. От тази гледна точка прозрачността в работата на Съвета е от съществено значение за цялостната публичност и откритост на процесите на вземане на решения в ЕС. Същевременно обаче през последните години съществени опасения буги прехвърлянето на важни законодателни решения към т. нар. неформални триалози – преговори между ЕК, ЕП и Съвета, за които широката общественост получава твърде ограничена информация. Някои наблюдатели посочват, че именно „триалозите са законодателна „черна дупка“, в която се печелят и губят сериозни отстъпки и компромиси, а последващото гласуване в ЕП е само формално приемане на резултат, договорен от шепа участници, които заобикалят участието на 99% от останалите членове на ЕП в процеса,“ (Долан 2015). Документът „Стратегическо планиране за Генералния секретариат на ЕП“, публикуван през 2014 г., също подчертава необходимостта от баланс между прозрачност и ефективност при преговорите по законодателство между институциите в ЕС (вж. по-конкретно Глава 3 – Законодателство от стратегическия документ.).

В контекста на въпросите за отчетността и публичността в работата на Съвета на ЕС не може да не бъде отбелязан и проблемът за задълбочаващото се

¹ Вж. в този смисъл тезата на Пътнам (Putnam 1988) за международните преговори като „игри на две нива“, в които правителствата са принудени да балансират между националните интереси и общественото мнение на национално ниво и междуправителственото договаряне на наднационално ниво с всички произтичащи от това компромиси, задкулисност и непрозрачност. Вж. и Mattila&Lane 2001, които доказват, че в рамките на Съвета на ЕС рядко се прибегва до реално гласуване, а когато се провежда гласуване – само в по-малко от една четвърт от случаите един или повече от членовете на Съвета са гласували против съответното решение или въздържал се (изследван е периодът между 1994 и 1998 г.). Това означава, че в мнозинството от случаите държавите предпочитат да не заявяват официално своето несъгласие, особено ако конкретното решение не е от особено значение за страната и към него има слаб медиен интерес. Но това означава и че в замяна на предоставена подкрепа при гласуване страните-членки получават ответни отстъпки (т.нар. търгуване с преговорни позиции (англ. tradingofbargainingpoints), което, както подчертава Metcalfe 2001, е в основата на гласуването по т.нар. „пакетни сделки“ в Съвета – особено на по-високите нива като КОРЕПЕР и Европейски съвет, където участниците са овластени да предприемат такъв тип размени.

недоверие на европейските граждани в институциите на ЕС и по-общият проблем за демократичния дефицит на ЕС. Редовните изследвания на общественото мнение в ЕС „Евробарометър“, показват, че едва 40% от европейците изразяват доверие в Европейския съюз (данни към средата на 2015 г.). Нещо повече, по-малко от половината анкетирани, едва 42%, считат, че гласът им има значение в ЕС.

Формално погледнато, договорите, както и ключовите стратегически документи и нормативни актове на ниво ЕС признават значимостта на този проблем. Последната ревизия на учредителните договори – *Договорът от Лисабон* – изрично залага принципите на доброто управление и партньорството като демократични принципи на функционирането на ЕС: институциите поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните организации и гражданското общество и провеждат широки консултации със заинтересованите страни с цел съгласуваност и прозрачност на дейността на Съюза (чл. 11, Консолидиран текст на Договора за Европейския съюз, **ОJ C 83, 30.3.2010**). **Чл. 10 декларира, че „решенията следва да се вземат колкото се може по-открито и близо до гражданите,“.**

Законодателната дейност на министрите в Съвета е публична, а гражданите имат право на достъп до документите на Съвета. Заседанията на министрите от ЕС са публични, когато се обсъждат или гласуват проекти за законодателни актове. Съветът заседава публично и когато министрите обсъждат важни въпроси, отнасящи се до ЕС и неговите граждани или когато обсъждат работната програма на Съвета, приоритетите на председателството и работните програми и политическата стратегия на Комисията. Когато заседанието на Съвета е открито, протоколът от него също е публичен и в него е отразено гласуването по проектите за законодателни актове, както и мотивите за вота и изявленията на държавите членки. Освен това протоколът съдържа информация за обсъжданите документи, както и основните заключения на Съвета. Резултатите от гласуването също са публични и от тях е видно как са гласували отделните страни от ЕС. Регламент № 1049/2001 урежда правилата за достъп до документи. Специфичните правила за Съвета са предвидени в приложение II към Процедурния правилник на Съвета. Тези правила се прилагат и за документите на Европейския съвет. Съветът публикува и годишен доклад за прилагането на Регламент № 1049/2001.

Същевременно според някои наблюдатели от 2001 г. насам Съветът е създал или работил по над 117 000 документа с ограничен достъп и едва малко над 13 000 документа са регистрирани в неговия публичен регистър (Винуп 2014). Така на практика Съветът създава „двустепенна система за непрозрачност, за да държи хиляди документи встрани от публичния поглед. Този проблем се усложнява от неуспеха на Европейската комисия да разработи предложение за прилагането на текстовете от Лисабонския договор, които гарантират, че всички документи, касаещи законодателния процес, трябва да бъдат публични,“ (нак там).

Към повече прозрачност – ролята на Председателството

Така въпреки съществуващата нормативна регулация на достъпа и прозрачността в работата на Съвета на ЕС, на практика съществуването на множество различни конфигурации на Съвета, на процедури, които не винаги са ясни за външния на-

блюгател, на разнородни неформални механизми на договаряне и вземане на решения обуславя значителната степен на непубличност на работата на тази институция. Ротационното председателство има ключово място в този процес. От предпочитанията и приоритетите на страната членка, която поема председателския мандат, зависи доколко въпросите на отчетността и прозрачността ще бъдат определящи за подхода ѝ към председателството.

Някои държави членки поставят отчетлив фокус върху прозрачността и откритостта на своето председателство. За скандинавските страни прозрачността и отчетността са традиционни приоритети и тези държави членки обикновено проявяват най-сериозни усилия за гарантиране на достъп до информация на всички заинтересовани до работата на председателството. Датското председателство (2012 г.) например изрично включва въпроса за откритостта и прозрачността в интернет и печатните материали, които подготвя. Датското председателство подчертава, че тези стандарти ще бъдат водещи в неговата работа. Те се отнасят на първо място за интернет-страницата на председателството, която включва специализирана секция „Прозрачност,“ в която се публикува информация за това къде могат да бъдат намерени нормативни документи, онлайн архиви на проведени заседания, информация за гласуванията в Съвета. В публикувана от председателството информационна брошура също се подчертава, че Датското председателство предвижда провеждането на значителен брой пресконференции, както и определянето на голям брой говорители и лица за контакт от страна на всички датски министерства, които предоставят информация за работата и плановете на Председателството.

В контекста на традиционната скандинавска политика на прозрачност и публичност и във връзка с промените от Лисабонския договор, при своето председателство през втората половина на 2009 г. Швеция също е сред държавите, които се стремят да допринесат за повече публичност в работата на Съвета на ЕС. Швеция открива за обществеността някои части от срещите на европейските министри. Интернет страницата, блоговете, Twitter и Facebook акаунтите на Шведското председателство са ценен източник на информация за медиите. Често задаваните въпроси, включително такива като менюто по време на вечерите при срещите на европейските лидери, получават бързи отговори и дори стават основа за специални приложения и уебкастовете на страницата на Председателството в интернет. Интересен пример е идеята на един британски журналист да бъде направено кубче на Рубик с потенциалните кандидати за високите лидерски постове в ЕС. Министър-председателят на Швеция Ф. Райнфелд не само приема идеята и показва пред журналистите в Брюксел кубчето на Рубик с лицата на тримата лидери, избрани на ключови европейски постове по време на Европейския съвет през декември 2009 г., но нещо повече – в продължение на темата шведският прес екип интервюира Ерно Рубик, унгарският изобретател на известната игра (Валентина Поп 2009, euobserver). Този пример е особено показателен за традиционното шведско отношение към достъпа до информация и работата с медиите, които бележат и работата на Шведското председателство.

Предходното Шведско председателство през 2001 г. също допринесе за значителен пробив по отношение регламентацията на публичния достъп до работата на

европейските институции чрез приемането на Регламент 1049/2001. Приемането на този регламент е основно предприсъединително обещание на шведските правителства към обществеността в скандинавската държава. Шведският предприсъединителен дебат от първата половина на 90-те години на миналия век е основно доминиран от проблема за публичния достъп до информация и откритото управление, станали демократична традиция в Швеция от 1766 г. насам. Докато противниците на членството в ЕС подчертават, че то би довело до прехвърляне на голяма политическа и административна власт към Брюксел, където „прозрачност просто не съществува“, то защитниците на присъединяването са принудени да гарантират, (1) че ЕС никога няма да наложи на Швеция да се откаже от собствената си нормативна уредба на правото на публичен достъп и (2) че Швеция ще насърчава политиката на достъп до информация и документация на институциите на ЕС и ще настоява за въвеждане на политика на открито управление в ЕС. Тъкмо тези две „обещания“ са в основата на необходимостта Швеция да се заеме с насърчаването на по-висока степен на приемане на принципа на прозрачността сред останалите страни членки практически веднага след присъединяването си. Този процес кулминира с приемането на Регламент 1049/2001 от 2001 г. по време на Шведското председателство на Съвета, станал известен като „Регламента за прозрачност“.

Холандското председателство през първата половина на 2016 г. също прави сериозна заявка за работа по темата прозрачност и публичност. Председателството поема ангажимент проактивно да публикува нормативни документи и във възможно най-ранна фаза да премахва ограниченията за достъп LIMITE от нормативните документи, вкл. да публикува документи след обсъждането им в КОРЕПЕР и преди дебата в Европейския съвет. Холандия подкрепя работата на Европейската комисия върху предложението за задължителен регистър на лобистката дейност, както и борбата срещу избягването на данъци.

Тези примери са достатъчни за илюстрация на тезата, че ротационното председателство може да има съществен принос към прозрачността и отчетността на Съвета и, в по-общ смисъл, към цялостната политика на публичност и откритост в работата на европейските институции.

Ротационното председателство под лупата на гражданския мониторинг

Важен аспект на въпроса за прозрачността и отчетността на Председателството е свързан с наблюдението и мониторинга върху неговата работа от страна на гражданските организации и мрежи на национално и на европейско ниво. Работата на председателствата традиционно е във фокуса на вниманието на медиите и на експертните организации и тинк-танкове, които приоритетно следят развитието на европейската политика и интеграция. През последните години обаче е налице тенденция на нарастващ интерес към начина, по който председателствата адресират конкретни теми и проблеми от страна на глобални граждански организации и мрежи. Тези организации разработват специфични методики на оценка на представянето на председателствата във връзка с въпросите, които представляват основен интерес за тях – например, прозрачност, човешки права, права на мал-

цинствата и групи.

Подобен пример е „Антикорупционната карта за оценка на председателствата“, разработена и прилагана от *Transparency International*, глобалната мрежа за борба с корупцията и водеща неправителствена организация, която настоява за повишаване на прозрачността и отчетността на европейските политици и законодателство. За пръв път подобна Антикорупционна карта за оценка е разработена във връзка с председателството на Литва от 1 юли 2013 г. Картата за оценка е разработена по методика, която оценява както процеса на подготовка на председателството, така и шестмесечната работа в рамките на неговото провеждане. Сред въпросите, които представляват най-съществен интерес, са: прозрачността на процеса на разработване на работната програма на председателството; ангажирането с конкретни мерки за прозрачност, отчетност и почтеност; реалното влияние и участие на председателството в договарянето на антикорупционния дневен ред и законодателство на ЕС; и най-вече доколко председателството действително използва своето влияние и потенциал за повишаване на прозрачността в ЕС и за защита на каузата на антикорупцията (Koerner 2013).

Оценката е разделена в две основни части. Стълб 1 оценява прозрачността на подготовката на председателството от страна на правителството и на администрацията на страната членка, която поема ротационния мандат. Стълб 2 оценява отчетността на тези участници по време на председателския шестмесечен мандат. Стълб 3 оценява как председателството приоритизира в своята работа ключови антикорупционни теми и в каква степен е налице напредък по отношение на конкретни досиета в преговорния процес в Съвета. В рамките на оценката на председателството на Литва, например, е отделено специално внимание върху развитието на преговорите по въпроса за финансирането на европейските политически партии, създаването на Европейска прокуратура и споразуменията за асоцииране и търговия със страните от Източното партньорство. От друга страна, по отношение на Гръцкото председателство през първата половина на 2014 г. наблюдаваните от *Transparency International* досиета са Антикорупционният доклад на ЕС, четвъртата директива срещу изпирането на пари, директивата за корпоративната отчетност.

В началото на всеки нов председателски мандат Амнести Интернешънъл, друга влиятелна международна неправителствена организация с фокус върху човешките права и демокрацията, публикува своите Препоръки към Ротационното председателство. Те са свързани с призив за действие по конкретни теми от интерес за организацията като миграция, антидискриминация, човешки права, защита на борещите се за човешки права, законодателство във връзка с т.нар. „конфликтни минерали“, добивани в различни части на света, както и мерки срещу мъченията. Всяка от препоръките е съпътствана от конкретни индикатори за изпълнение.

Международната мрежа *Eurochild* активно следи работата на председателствата от гледна точка на инициативите за защита правата на децата. Сред оценяваните показатели са включването на децата в процеса на вземане на решения, които касаят важните за тях въпроси; промотирането на правата на децата; борбата с детската бедност и усилия и грижа за интересите на децата в рамките на европей-

ската и глобална политика. Така например при анализа на работата на Италианското председателство през втората половина на 2014 г. е оценено провеждането на Европейска младежка конференция в Рим, приемането на Заключения на Съвета във връзка със защитата на правата на детето по повод 25 години от приемането на Конвенцията на ООН за правата на детето, както и приемането на Заключения във връзка с прегледа на Платформата за действие от Пекин, която поставя въпроса за превенцията на бедността и насилието върху жени и деца.

Подготовката на Българското председателство през 2018 г. все още не е обект на целенасочен мониторинг от страна на неправителствения сектор у нас. Все пак може да се очаква, че с приближаването на председателския мандат на България по-големите неправителствени и експертни организации в страната ще насочат своето внимание към участието на България в Съвета. Тематично ориентирани граждански организации също ще следят ролята на България като медиатор в преговорите в Съвета по важни досиета свързани с миграцията, антикорупцията, екологията и др. Едно добре подготвено и открито председателство следва още на този подготвителен етап да отчита и да планира този процес.

Иновации за по-открито и прозрачно Председателство

Европейският съюз днес работи върху изграждането на Иновационен съюз. Идеи и възможности за по-отворено, устойчиво и включващо широката общественост вземане на решения, разработване на политики и публични услуги като интелигентна специализация, колаборации, краудсорсинг, ко-дизайн са част от дискурса на европейските институции днес. Показателен пример в това отношение е докладът на експертната група за иновации в публичния сектор към Европейската комисия от 2013 г. на тема „Задвижване на иновациите в европейския публичен сектор: към нова архитектура...“ В много от европейските държави отдавна са изградени центрове за иновации на национално или на общинско ниво като *MindLab* в Копенгаген, *NestaInnovationLab* в Лондон, *BarcelonaUrbanLab*, *La 27e Région* в Париж и много други. Това са екипи за планиране и приложение на иновативни модели на разработване на политики, публични услуги, градско планиране, гражданско участие, дискусии и колаборации между различни заинтересовани страни в управленския процес. Подобни инициативи все още нямат аналог у нас. Понятия като хакатони, неконференции, краудсорсинг, краудмапинг, отворени данни и др. са разбираеми само за много тесен кръг професионалисти, основно от сферата на креативните индустрии и информационните технологии.

Подобни иновации в публичното управление все по-често намират място в програмите на ротационните председателства на Съвета и опитът от приложението им до момента може да даде ценни насоки за Българското председателство през 2018 г. Това би допринесло не само за едно по-модерно, атрактивно и иновативно председателство, но и би повишило интереса на гражданите към европейските теми и политики – нещо изключително важно за българското общество, което все още остава в периферията на европейския политически дебат.

Интересен пример в това отношение е неконференцията² за прозрачността на Холандското председателство (2016 г.). В началото на Холандското председателство през м. януари 2016 г. министърът на външните работи на Холандия Берт Кундерс отправя предизвикателство пред европейските специалисти по информационни технологии и програмиране да разработят повече апликации, които подобряват прозрачността на вземането на решения в ЕС. В по-общ план целта е създаване на програми и приложения, които биха били от полза на европейците чрез използването на отворените данни на ЕС в сфери като мобилност, здравеопазване, образование и устойчивост. Към момента вече съществуват множество приложения, които позволяват на европейските граждани да проследят например как гласуват членовете на европейския парламент или с кои лобисти провеждат срещи. Холандският външен министър обаче настоява за повече, особено що се отнася до прозрачност на вземането на решения в ЕС.

В продължение на това предизвикателство Холандия планира организирането на онлайн състезание за разработване на приложения за отворени данни по време на Холандското председателство на Съвета. Като част от това състезание по програмиране на приложения няколко холандски посолства в европейски държави организират хакатони („диплохакове“) за решаване на това предизвикателство. „Диплохаковете“, са форма на хакатони – хакерски маратони или маратони по програмиране – които обаче са насочени не само към представители на ИТ индустрията, програмисти, дизайнери и софтуерни инженери, а събират на едно място дипломати, политолози, експерти по човешки права, дизайнери и ИТ експерти. Целта на тези събития е стимулиране на иновативни подходи и проекти към проблема за прозрачността и отчетността на европейските институции. Резултатите от тези мероприятия ще бъдат обобщени в рамките на планирана в края на Холандското председателство неконференция по темата прозрачност на европейските политики и институции. Подобни събития и приложенията, които се разработват в резултат от тях, могат да послужат като двигател на ангажирането на европейските граждани с процеса на интеграция.

Интересна и атрактивна инициатива е и Онлайн университетът на Датското председателство (2012 г.). В сътрудничество между Университета в Копенхаген, Университета в Архус и Европейската комисия Датското председателство на Съвета на ЕС организира поредица от семинари и лекции, които се фокусират върху някои от най-съществените предизвикателства пред Европа. Водещи европейски политически лидери са поканени да открият дискусиата по всяка от избраните теми като въведение към открит дебат с участниците във форума. Лекциите се излъчват на интернет-страницата на Председателството, а архивът на дискусиите остава достъпен. Сред темите, на които са посветени семинари и лекции на Онлайн университета, са външната политика на Европейския съюз, Арабската пролет, отношенията на ЕС със Съединените щати и Русия, социалната политика и

² Неконференция (англ. език – *unconference*) е дискусийно събитие, в рамките на което участниците сами определят темите, формата и принципите на работа. В рамките на неконференцията обикновено се обсъждат практически казуси, обменя се практически опит, идеи, дискутират се иновации и нови подходи в съответната сфера. Понятието е използвано за пръв път в края на 90-те години на миналия век във връзка с ИТ индустрията.

европейските икономики, бъдещето на ЕС.

Възможности и рискове пред Българското председателство през 2018 г. по отношение на прозрачността и отчетността

Българското председателство през втората половина на 2018 г. е едно от най-съществените дипломатически и административни предизвикателства пред България след присъединяването към ЕС. Но ротационното председателство ще бъде и важна възможност за фокусиране на общественото внимание и публичната дискусия върху европейската политика, върху дневния ред на Европа. За да бъде оползотворена тази възможност обаче прозрачността и отчетността трябва да бъдат водещи принципи както на процеса на подготовка, така и на самия председателски мандат. Това изисква целенасочена работа и предварително планиране.

На първо място от съществено значение е общата визия на Българското председателство спрямо прозрачността и отчетността. По време на подготовката на председателството тази визия е свързана с прозрачността и публичността на приоритетите на председателството и с бюджетната отчетност. Ранното публикуване на предварителните приоритети на председателството е от съществено значение за това доколко ефективно заинтересованите страни, вкл. гражданското общество и бизнесът ще могат да допринесат за дискусията и финалното определяне на тези приоритети. В България две години преди началото на председателския мандат тази дискусия на практика не се е състояла. Макар отделните страни членки да имат ограничени възможности за определяне на дневния ред на председателството в условията на т.нар. формат на Триото, все пак този процес не бива да остава изцяло в полето на високата политика и дипломацията. Една по-широка експертна и гражданска дискусия върху развитието на приоритетни сектори – сектори, върху които потенциал България иска да гради социално-икономическото си развитие, може да допринесе за работата на председателството и за приноса на България към европейския дневен ред в по-общ план.

Бюджетната прозрачност и отчетност е друг аспект на подготовката и на работата на Българското председателство, която не бива да бъде подценявана. Бюджетната прозрачност безспорно е условие за граждански контрол. Само бюджет, който представя ясно планирани и осъществени разходи, може да създаде условия за граждански мониторинг. Ако информацията не е пълна и не е публикувана във формат на отворени данни, това значително ограничава възможността за отговорност и отчетност на изпълнителната власт. Този въпрос е пряко свързан с въпроса за общественото мнение и за общественото доверие в работата на председателството. Значителна част от медийния и публичен дебат у нас по темата за Българското председателство е доминирана от въпроса за разходите, за това колко ще струва Председателството, за това какви търгове и обществени поръчки ще бъдат проведени. Не бива да се забравя и фактът, че България е първата страна членка, поемаща председателството, докато се намира в условия на мониторинг заради корупция и липса на върховенство на правото.

Това налага разработването и прилагането на стратегия и мерки за управление на имиджа. Прозрачността на разходите за председателството е съществен еле-

мент от тази стратегия, а евентуални корупционни разкрития биха сложили тежък печат върху доверието в председателството и образа на България като цяло. Не би било твърде амбициозно да се планира публикуване на финансова и друга статистическа информация, касаеща организацията на председателството във формат отворени данни, например в портала на Министерски съвет за отворени данни.

Интернет-страницата на Българското председателство ще бъде основен информационен и комуникационен канал между България и европейската общественост през втората половина на 2018 г. В началото на 2016 г. беше открита интернет-страница на подготовката на председателството. Това е едно добро начало на по-активна комуникация със заинтересованите страни и широката общественост. Много от функционалностите на тази страница обаче следва да бъдат допълнително развивани, обновяването на информацията за текущи новини и събития да бъде галеч по-редовно, а и да се инвестират по-съществени усилия в промотиране на този информационен канал. Активното представяне на работата по подготовката в социалните мрежи също трябва да бъде приоритетна задача.

Отвъд въпросите на прозрачността и отчетността на процеса на подготовка и на осъществяване на председателството, специално внимание заслужава конкретната законодателна програма, която Българското председателство ще предвиди по въпросите на прозрачността, отчетността и антикорупцията. Една от темите, която вероятно ще продължи да стои в центъра на вниманието на европейските институции и особено на ЕК и Парламента, е ефективността на регистъра за лобистка дейност. Отгласът от международни разкрития като *LuxLeaks* и Панамските досиета ще остави задълго във вниманието на европейските институции и дебата за корпоративната прозрачност и контрола върху спазването на изискванията на данъчното законодателство. Примерите за подобни ключови теми са много и Българското председателство може да допринесе за развитие в посока повече прозрачност и по-високи изисквания за отчетност, участвайки активно в договарянето на по-строго европейско законодателство в тези сфери.

В заключение, като всяко първо председателство на страна членка и Българското председателство на Съвета на ЕС ще бъде натоварено с високи очаквания. Очакванията ще бъдат още по-строги предвид положението на България като страна в условия на мониторинг и изоставаща от водещите стандарти на ЕС във важни сфери като върховенство на правото, антикорупция, прозрачност и ефективност в усвояването на финансови средства от ЕС и др.

Оставащите близо две години за подготовка позволяват да бъде изработена конкретна визия на Българското председателство по въпросите на прозрачността, отчетността, включването на гражданите и достъпа до информация. Приоритетите на Българското председателство следва да бъдат подложени поне на по-широка експертна, ако не и на гражданска и обществена дискусия. Възможностите на интернет комуникацията трябва да се използват активно още в периода на подготовка за преодоляване на неинформираността и липсата на заинтересованост на българските граждани към председателството. Потенциалът за иновации във връзката институции -граждани, който много граждански организации и креативни индустрии вече прилагат ефективно в България, следва да бъде разпознат и от ин-

ституциите, подготвящи председателството. Това би допринесло за едно успешно, амбициозно и отворено към гражданите Българско председателство.

Библиография

1. Манан, П. 2011. Смислът на нациите. Размисли за демокрацията в Европа, София: УИ "Св. Кл. Охридски".
2. Ферхойген, Г. 2006. Европа в криза. За преосмисляне на европейската идея, София: Български бестселър, Национален музей на българската книга и полиграфия.
3. Хикс, С. 2007. Политическата система на Европейския съюз, София: "Парадигма".
4. Bjuuluf, B., O. Elgström. 2004. Negotiating Transparency: The Role of Institutions, JCMS, 42 (2), 249-69.
5. Bunyan, T. 2014. Constructing the secret EU state: "Restricted" and "Limite" documents hidden from view by the Council, Statewatch, <http://www.statewatch.org/analyses/no-240-restricted-documents.pdf>
6. Carvel, J. 1998. Request for Documents of the Council: An Account of the Guardian Case, In: Deckmyn, V., Thomson, I. (eds.). Openness and Transparency in the European Union, 53-67.
7. Dolan, C. 2015. Trialogues: What goes on behind closed doors?, EurActive, <http://www.euractiv.com/section/eu-priorities-2020/opinion/trilogues-what-goes-on-behind-closed-doors/>
8. Eurochild. 2015. EU Presidency Score card. Performance assessment of the Italian EU Presidency from a Child Rights perspective, http://www.eurochild.org/fileadmin/public/05_Library/Thematic_priorities/07_EU_watch/04_EU_Presidencies/Scorecard_IT.pdf
9. Hix, S. 2008. What's Wrong with the EU and How to Fix It? Polity Press.
10. Koerner, J. 2013. Tackling Corruption in the Council: What is your EU Presidency Up To?, Transparency International EU Office, (<http://www.transparencyinternational.eu/2013/12/tackling-corruption-in-the-council-what-is-your-eu-presidency-up-to>)
11. Larsson, T. 1998. How Open Can a Government Be? The Swedish Experience, In: Deckmyn, V., Thomson, I. (eds.). Openness and Transparency in the European Union, pp. 39-51.
12. Mattila, M., Lane, J.-E. 2001. Why Unanimity in the Council? A Roll Call Analysis of Council Voting, European Union Politics, 2, 31-52.
13. McCormick, J. 2008. The EU. Politics and Policies, Westview Press.
14. Metcalfe, D. 1998. Leadership in European Union Negotiations: The Presidency of the Council, International Negotiation, 3, 413-434.
15. Meny, Y., P. Muller, J.-L. Quermonne. 1996. Introduction, In: Meny, Yves, Pierre Muller, Jean-Louis Quermonne (eds.). Adjusting to Europe. The impact of the European Union on national institutions and policies, London and New York: Routledge.
16. Moravcsik, A. 2002. In Defence of the "Democratic Deficit": Reassessing Legitimacy in the European Union, JCMS, 40 (4), 603-24.
17. Moravcsik, A. 1999. The Choice for Europe: Social Purpose and State Power from Messinatio Maastricht, University College London Press, London.
18. Myers, S. (ed.). 1996. Democracy is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies, Connecticut College.
19. Putnam, R. 1988. Diplomacy and Domestic Politics: The Logic of Two-level games. International Organization, 42, 427-60.
20. Ruzza, C. 2004. Europe and Civil Society. Movement Coalitions and European Governance, Manchester and New York: Manchester University Press.

Линка Тонева-Методиева е доктор по политология от СУ „Св. Климент Охридски„. Изследователските ѝ интереси са в областта на европейските институции и политики, публичните партньорства, гражданското участие и противодействието на политическата корупция. Има десетгодишен професионален опит в международни неправителствени организации, европейски институции и българската държавна администрация. Автор е на научни статии по проблемите на българското участие в евроинтеграционния процес, включително гражданското участие в провеждането на европейски политики, функционирането на Механизма за сътрудничество и проверка и др.

Възникващата европейска система за невоенна сигурност

Владимир Шопов

Контекст

Поредицата от кризи през последните години, свързани с европейската сигурност, има ефект върху базови възприятия за рисковете в новия глобален свят. Ако доскоро тезата за тяхното експонентно нарастване, за размиването на границата между вътрешни и външни заплахи или за непрестанно нарастващата скорост, с която те „пътуват“, звучаха като академични клишета, то ежедневната реалност вече директно илюстрира тяхната валидност. Факт е, че от повече от десетилетие аналитичната дискусия за промените в глобалната среда генерира консенсус около тезата за устойчиво множение на рисковете, техния експанзиращ характер, необходимостта от преосмисляне на аналитични и институционални разделителни линии като „мека“, и „твърда“, сигурност, външни и вътрешни заплахи. Широко съгласие съществува и по отношение на процесите, които предизвикват тези промени: технологична революция, социални промени, свързани с индивидуализация, намаляване на традиционни авторитети, нарастваща свобода на движение, нарастваща нестабилност на политически общности и регионални системи за регулиране на отношенията и групи. От подобен академичен и аналитичен консенсус обаче не следва автоматично политическо съгласие и единоредствие, дори в солидарни организации като ЕС и НАТО. То трябва да бъде изградено. Това създаване на политическо съгласие и единоредствие не е никак лека задача, а презумцията на мнозина, че те са възможни, едва ли не автоматично доказва своята наивност през последните години. Например, обострянето на терористичната заплаха в САЩ и Европа не се трансформира в задълбочаване на интеграционния процес в ЕС. Няма промени в баланса на правомощията по въпросите на тероризма, а декларативната подкрепа надделява над реалните институционални мерки. Споразумението от Прюм за задълбочаване на сътрудничеството в областта на анти-тероризма и трансграничната престъпност илюстрира именно трудността на превръщането на аналитичен консенсус в политически и институционален. Когато през 2005 г. бе предложена нова вълна от интеграционни мерки от страна на Германия и още няколко други държави, за тях нямаше политически консенсус вътре в самия ЕС. Всъщност, конвенцията бе подписана от едва 7 държави и остана извън рамките на европейското право, като няколко години по-късно някои от нейните разпоредби бяха трансформирани в норми на ЕС. Независимо от подобни примери, обаче, нарастването на осъществени рискове и превръщането им в директни заплахи представляват отчетлива динамика, която все повече ще принуждава страните да търсят политически, институционални и нормативни реакции.

Друга съществена промяна на контекста е свързана с трансформацията на терористичната заплаха в лицето на т.н. „Ислямска държава“. В по-широк контекст, преди нейната поява бяхме свидетели на усещане за постепенно овладяване на този тип рискове, независимо от дългосрочния им характер. Те продължаваха да бъдат

възприемани като по-скоро отдалечени, или поне лишени от непосредствено измерение, което е в състояние радикално да дестабилизира нашите собствени общества. Възникването на „ДАЕШ“, промени тези възприятия, а терористичните удари в Париж и прелитането на тази криза с мигрантската и бежанската внася елемент на спешност и връща госта граматично темата на политическия дневен ред. Спецификите на тази организация са важни и с последствия. Териториалната уседналост е сред най-съществените, като степента на този процес е госта отвъд постигнатото при „Ал Кайда“, и позволява генерирането на квази-гържавна структура, която да започне да осъществява подобен тип дейности (организация на публични услуги, данъчно облагане и други). Възникналият вакуум, който позволи нейното създаване, не е временно явление и очертаващата се дългосрочна дестабилизация на гържави и системи от граници ще улесняват подобни формирания, като оставят необходимите пространства. Създаването на финансов модел, който не разчита единствено на външна подкрепа, също е важен елемент, който отличава тази структура. От особена важност за Запада обаче са други характеристики на случващото се, които директно „внасят“, заплахата вътре в неговите общества. Чрез изключително ефективното онлайн присъствие „ДАЕШ“, успява да изгради и управлява широка мрежа, през която не просто рекрутира поддръжници, а разпространява свой „разказ за света“, наротив, който получава подкрепа в различни гържави и в различни групи в отделните общества. Същественото е, че чрез този инструментариум организацията успява да създаде „въображаема общност“, която събира в едно цяло тези, които я подкрепят. Тази връзка, опосредствана от социалните медии, „споява“, подкрепящите я вътре в самите западни общества. Социалните медии позволяват генерирането и разпространението на образите на тази общност, което създава характер на връзката, доста по-различен от този при други подобни организации. Тези отлики на т.н. „Ислямска гържава“, не просто усилват преките опасности, но илюстрират много-елементния характер на актуалните заплахи, отсъствието на разделения между „мека“, и „твърда“, сигурност, нуждата от най-различни видове социални и политически отговори и т.н.

Нормативната и институционална способност за реакция и управление на последните кризи на сигурността в рамките на ЕС заслужава особено внимание в прегледа на настоящия, променящ се контекст. Свободно придвижващите се потоци от хора през границите на няколко европейски гържави през последната година бяха последствие и точна илюстрация на актуалната конфигурация от норми, правомощия и институции. Исторически това поле се обозначава по различни начини, първоначално като „правосъдие и вътрешни работи“, а впоследствие – доста по-амбициозно – като „пространство на свобода, сигурност и правосъдие“. Неговата еволюция е достатъчно добре известна, но си заслужава кратък анализ. Тази област на европейска интеграция е остатъчна, тя никога не е била в ядрото на процеса. Сигурността е делегирана на НАТО, а в някои отношения твърде близо до националния суверенитет и основните прерогативи на националната гържава, за да бъде отдавана. Затова и в рамките на ЕС дълги години е имало единствено „сътрудничество“, между страните членки, по-скоро разбирано като общ и неамбициозен обмен на информация, споделяне на практики и т.н. Чисто институционално тези въпроси са били оставени в „третия стълб“, междууправителствения. Поне до влизането в сила на договора от Амстердам, когато важни елементи от това сътрудничество стават пълноценни общностни политики, например имиграция, убежище и други. Тук

обаче понятието „политика“, в смисъла на „секторна политика“, е аналитично по-веждащо, защото съдържанието на тези общи политики заема в малка степен широката обхват от процеси и норми, към които те имат отношение. Например, политиката на убежище предпоставя общи стандарти за третиране на хора, но не създава обща процедура. Управлението на граници предписва методологии, но не създава общи структури със силни правомощия и ресурси. Самото им назоваване като *politics* създава фалшиви очаквания и често не предполага работещ инструментариум за реакция и управление на процеси и кризи. По отношение на „Фронтекс“, например, тази реалност стана публично достояние едва през 2015 г., когато непълнотата на нейния мандат и ресурсно осигуряване станаха напълно видими. Множеството секторни политики, струпани под идеята за общо пространство на свобода, сигурност и правосъдие, не са и достатъчно добре интегрирани помежду си. Например, сътрудничеството между Европол и „Фронтекс“, едва сега започва да добива институционална плътност, независимо от очевидната необходимост от подобни връзки. Последните кризи особено отчетливо подчертават структурните недостатъци на развитието и съдържанието на тези политики и очевидна политическа задача ще бъде техният внимателен анализ с оглед осъвременяването им, за да са в състояние да позволяват противопоставяне на нарастващите заплахи.

Едно от другите важни последствия на поредицата от кризи и тяхната нарастваща интензивност и политически и социални напрежения е отварянето на нов дебат за бъдещето на европейската външна политика и цялостното присъствие на ЕС отвъд неговите граници. Отсега е видимо постепенното отдалечаване от поведението, базирано на ценности, или поне на претенцията за такова. Тази тенденция има своята история през последните години, а и повечето гържави членки в редки случаи са споделяли демократизационния ентузиазъм на някои американски администрации. Подобна съръжаност бе видима и по време на т. н. „Арабска пролет“, и ниското ниво на европейска ангажираност в процесите на политическа и институционална промяна в гържавите от широката периферия на „стария континент“. Дилемата ценности – сигурност бе очевидно решена в полза на второто и в отношенията с Турция в контекста на настоящата бежанска и имигрантска криза. Решението за ускоряване на преговорния процес на страната бе очевидно обвързано с нуждата от интензивно сътрудничество за намаляване на човешките потоци от югоизток. Нещо повече, всичко това се случи във време на консолидиране на режима на Таип Ердоган и свиване на демократичните права и свободи. Последен знак в тази посока е решението на ЕС от февруари тази година да вдигне в почти пълен обем санкциите срещу авторитарния режим на Александър Лукашенко в Беларус. Връщането към *realpolitik*, независимо от продължаващите настойчиви твърдения в обратна посока, ще се задълбочи. Тази динамика се разгръща в резултат на нарастващите и задълбочаващите се дългосрочни заплахи за Европа, отсъствието на достатъчен институционален, организационен и финансов ресурс за реакция и управление, политическата паника, която произтича от това, и постоянно увеличаващата се социален натиск за справяне със ситуацията.

Очертаните дотук няколко важни процеси имат общия ефект на динамизиране на политическата среда за търсене на по-устойчиви отговори на поредицата от кризи. Непрестанно увеличаващите се доказателства за трайна промяна в средата за сигурност, *de facto* изчезването на пространствения буфер, на който толкова много хора разчитаха, болезнено видимата незавършеност на нормативната и ин-

ституционална архитектура за управление на кризи вътре в ЕС и завръщането на *realpolitik* нагласа към света са съществени размествания, които създават променена среда и отварят възможност за намиране на малко по-системни и устойчиви политики.

Поредна криза?

Стандартно погледнато, бежанската криза е просто поредната от началото на новото столетие. Първото разтърсване дойде с атентатите от 11 септември 2001 г., а неговите продължения в Европа до средата на 2005 г. постепенно оформиха тази вълна от разклащане на оптимистичните западни усещания за бъдещето на глобализирания свят. Интервенцията в Ирак през 2003-та в крайна сметка допринесе за почти епидемична нестабилност по широката периферия на Европа. Глобалната, или наричана в далечния Изток западната, криза от 2008 г. пък се превърна в символ на гео-икономическо изместване на Изток и загуба на относителна тежест и позиции на Запада. Тази карта на бъдещето на света е вече дълбоко вкоренена в индивидуалното и колективно мислене на повечето хора в западния свят и дори мъчителното излизане от рецесията не е в състояние да подобри тези настроения. Вълната от протести и бунтове в северна Африка и близкия Изток от 2010 – 2011 г., интервенцията в Либия и не-интервенцията в Сирия допълнително ускориха дълбочаващата се нестабилност и генерираха сегашната имигрантска и бежанска криза. Последните терористични атентати в Париж приличат на предвестник на нова, по-остра, дългосрочна и трудна за разрешаване терористична вълна. Институционално и политически тези кризи се възприемат през тяхната хронология като ускорен, но в основата си обичаен ритъм на агресиване на възникващи предизвикателства. Подобен хронологически поглед е видим и в медийните отразявания на случващото се. Кризите са една след друга, частично се припокриват, но се възприемат като носещи отделни динамики, причини, решения.

Случващото се обаче изисква нова концепция за криза, някакво по-плътнo и аналитично разбиране, което не просто следва календара на възникващите сътресения и среднощните заседания на Европейския съвет. Подобно търсене започва да бъде и политическа задача, видима от реакциите на много правителства, осъзнаващи нарастващата необходимост от по-дълбинно разбиране на събитията и по-дългосрочни мерки и политики. Такъв по-аналитичен поглед разкрива взаимната обвързаност между много от тези кризи и дори тяхното частично предпоставяне. Например, ключови събития довели до последните атентати в Париж са функция и на недостатъчно интегрираните политики в областта на свободата, сигурността и правосъдието. Те включват отсъствие на свързаност между институции и информационни системи, в случая „Фронтекс“, Европол, или забавеното развитие на Шенгенската информационна система или по-специално – контрола върху движението на граждани на ЕС при тяхното напускане на територията на зоната за свободно движение. Бежанската криза пък се усилва от продължаващото фрагментарно състояние на отделните под-политики, например на убежище, имиграция, граничен контрол, реадмисия и връщане, интеграция. Например, по подобие на кризата в еврозоната механизмите за опазване на външните граници на практика нямаха готовност и ресурси за кризисно управление. Дори нормативно, страните членки все още нямат възможност за бърза интервенция при системни пропуски в опазването на тези граници. В случая с Гърция това доведе до *de facto* пробив на източната и югоизточната

й граница.

Постепенното осъзнаване на взаимната обвързаност между последните кризи (терористична, бежанска и мигрантска) е важен процес, който върви успоредно с техните продължаващи ефекти. Между подобен аналитичен процес и превръщането му в политически дебат и управленски решения няма автоматизъм или ясно очертана последователна траектория. Например, едно от решенията в отговор на терористичната криза бе въвеждането на системен контрол на гражданите на страните членки на ЕС при напускане или влизане в Шенгенската зона. Анализът на дебатите около това решение обаче показва отсъствието на по-широка рамка, в която да бъдат интегрирани политики от различни сектори. Нещо повече, независимо от различните информации за използване на мигрантските маршрути от терористични организации, те не бяха достатъчно основание за ускорено въвеждане на „горещите точки“, през които да бъде насочен и контролиран потокът от пристигащи хора. Това е илюстрация на сериозните трудности пред фактическото интегриране на разбирането за взаимнообвързани кризи с процеса на вземане на политически решения. Ясни са и политическите източници на тези трудности. Независимо от реториката, различните кризи имат неравномерен ефект върху отделните страни членки на ЕС. Макар от по-обща и системна гледна точка рисковете за тях да са идентични, вероятността те да се материализират в конкретно общество и държава е различна. Подобна оценка може да бъде илюстрирана чрез различните нива на политическа активност в рамките на отделните кризи. Например, макар и бързо и еднозначно подкрепена от останалите, Франция е в основата на активизирането на анти-терористичните действия, но в същото време е доста по-пасивна и скептична спрямо европейските политики по отношение на бежанската криза. Непосредствената острота на заплахите също влияе върху готовността на държавите да делегират нови правомощия в общностна посока. В ситуация на все по-активни и доста недоверчиви обществени мнения правителствата са внимателни, когато се съгласяват на нови политики, които властват ЕС. Списъкът може да бъде продължен, но дори от тези примери е видна трудността при синхронизиране на нужните елементи за постигане на политически консенсус за по-дългосрочни и системни решения на поредицата от кризи. Независимо от това, в настоящата ситуация могат да бъдат открити някои тенденции и събития, които подсказват нарастващи шансове за нещо подобно.

Събитията през последните години наистина създават по-стабилна основа и обща колективна оценка за рисковете и заплахите пред Европа. Това може да бъде видно в дебатите около новата глобална стратегия на организацията, в които тезата за трайна промяна на средата и нуждата от по-организиран и систематични реакции е вече „общо поле“, обект на съгласие. Поредицата от кризи, имащи отношение към сигурността на гражданите, предизвиква сериозни социални и политически трусове и поставя важни въпроси, свързани с идентичност, модели на съжителство и интеграция, културни дилеми, човешки права. Разклащат се партийни системи, а обществата са ангажирани в остри дебати по тези ключови въпроси. В тази ситуация политическите елити често са поставени под натиск и са принудени да търсят решения, отвъд временните ходове за намаляване на напрежението. Намирането на решения по повод мигрантската криза бе поредица от малки стъпки, които постепенно започват да придобиват известна цялост. Това е например видимо от еволюцията по отношение на външните граници. Ако в първите месеци рамката на

решенията включваше предимно *ad hoc* помощни мерки към страните по Шенгенските външни граници, то в крайна сметка политическото съгласие отиде много по-далеч – създаване на общоевропейска структура с далеч по-широки правомощия от сегашното статукво на „Фронтекс“. По-дълбокото обвързване на отделните секторни политики може да бъде видяно и в дискусиите за релокация и връщане. С други думи, преразпределението на бежанци между страните членки е пряко свързано с институционалната способност за бързо връщане на тези, които вече са получили отказ или са икономически имигранти. Овластяването и дългосрочното управление на имигрантския натиск изисква синхронизиране на множество отделни политики, а обществената и политическата натиска правят това актуална задача. В този „прозорец на възможността“, се създават някои важни елементи на една система за невоенна сигурност. Този процес няма да е нито лесен, нито еднопосочен, нито бърз.

Възникваща система?

Поредицата от кризи през последните години очаквано доведе до различни видове песимизъм относно самия европейски начин на справяне с тях. Различни изследователи настояват, че бавните, мъчителни и частични компромиси при управлението им подкопават позициите на ЕС, задълбочават разделенията вътре в Съюза и отнемат от международния му ореол. Немалка част от тях настояват, че духът на времето е дезинтеграция, като използват най-вече примери от кризата в еврозоната. Всъщност, задълбоченият поглед разкрива по-различна картина. Вярно е, че тази криза продължи твърде дълго, бе неравномерно и на моменти хаотично регулирана с немалко политическа нестабилност в доста страни членки. В някои столици дори бяха анализирани варианти и сценарии за напускане. Ако обаче погледнем по-отвисоко, ще видим една доста различна картина на ниво институции и политики. Отвъд политическия шум и реторика, ЕС излезе от кризата със структуриращ се банков съюз, нови институции за управление на финансови кризи, усилен надзор върху икономическата политика на страните членки, нови хармонизирани договорни правила относно публичните финанси, укрепена европейска централна банка, *de facto* европейски фонд за инвестиции и растеж и т.н. Нещо повече, и отвъд институциите, Европа излезе от кризата, убедена в отсъствието на реални алтернативи на монетарния съюз. Това по-малко видимо събитие често се подминава от анализатори и коментатори, макар в него да се коренят дълбоки основания за продължаване на интеграцията на европейската икономика.

Идентичен процес може да бъде открит и при сегашната криза, свързана с терористичната заплаха, мигрантската и бежанска вълна. Той е все още достатъчно незавършен, но неговите контури са отчетливи от политическите действия на последните няколко европейски съвета и динамиката на дебатите. По отношение на политики има видимо движение по посока на европеизация на най-различни секторни политики в рамките на пространството на свободата, сигурността и правосъдието. Например, върви законодателният процес по създаването на реална общеевропейска гранична полиция, която ще има разширени правомощия и ще има законова и институционална възможност да разгърне по-цялостна стратегия за управление на външните граници. Същото се отнася и по отношение на предоставянето на убежище, което има някои отделни общеевропейски компоненти, но най-вече при стандарти, а не толкова процедурно и съдържателно. Сега тази дискуссия не просто е подновена, но общото съгласие е за необходимост от нейната цялостна европе-

изация (общ списък на „сигурни трети страни“, обща процедура, изравняване на различните национални специфики и т.н.). Същото може да се каже и по отношение на политиките на реадмисия и връщане, които продължават да бъдат сложна палитра от индивидуални подходи, с различна ефективност и полезност по отношение на управлението на рисковете за сигурността, финансова адекватност и други. На ниво дебати е вече обект на съгласие, че в среда на свободно движение вътре в Съюза единната политика на връщане няма алтернатива. Тя е едновременно непосилна за повечето отделни страни членки, а освен това поставя толкова много политически, финансови, организационни и дипломатически предизвикателства, че на практика не може да функционира в ситуации като сегашната – на завишени бежански и имиграционни потоци. Ефектът на възникваща система идва и от една друга, не по-малко съществена промяна – а хоризонталният анализ и интегриране на отделни политики. Това включва например взаимния анализ на политиките на убежище и връщане като обвързани процеси, които изискват съвместимо и системно регулиране. Тази политическа логика се отличава от повечето досегашни ситуации, когато мерките в една област рядко биват интегрирани в тези в други секторни политики. Сега това започва да се променя.

На ниво институции също могат да бъдат идентифицирани важни и значителни размествания. Най-видимото развитие е превръщането на „Фронтекс“, във функционираща европейска структура за управление на границите, тъй като предвиждания му мандат е по-широк от тяхната охрана. Очертава се и трансформацията на европейската служба за убежище, която ще върви успоредно с европеизацията на тази секторна политика. Вървят дискусии за институционалното изражение на все по-интегрираната политика на връщане. В резултат на кризата в сигурността беше създадено ново звено в рамките на „Европол“, за борба с тероризма, което усилва обмена на информация и общите действия. Тук има и други не по-малко съществени размествания, които все още нямат отчетлива институционална форма. Постепенно нарастват гласове в полза на даването на възможност на „Европол“, да иницира и води пълноценни разследвания в областта на трансграничната престъпност. Това е например доста отчетливо при борбата с нелегалната имиграция и мрежите за трафик на хора, които много трудно могат да бъдат неутрализирани национално. Вече се чуват и гласове за преосмисляне на функциите и правомощията на европейската прокуратура, които засега са доста ограничени и се занимават основно със злоупотреби на европейски финансови средства. Очевидно е, че в дългосрочна перспектива този обхват ще трябва да бъде разширен, за да може Европа да се противопостави ефективно на непрестанно разширяващата се палитра от рискове и заплахи. Разбира се, във времена на остра криза непрестанно се чуват и гласове за европейска армия или разузнаване, но политическата вероятност да се върви в подобна посока е твърде ниска. Отново от системна гледна точка има важни събития, които остават недостатъчно добре интерпретирани. Сегашната криза е интересна, не просто защото усилва инерцията за европеизация на структури, но и защото маркира промени в начина, по който те функционират. Например, през последните месеци бяха създадени нови хоризонтални механизми за съвместна работа между Европол и „Фронтекс“, както и между цяла поредица от бази данни на различни европейски структури. Пример тук е скоростта и достъпът на национални право-охранителни органи до шенгенската информационна система. В момента върви процес на преосмисляне именно на тези хоризонтални връзки и механизми на съ-

трудничество, които със сигурност ще завършат с още „наплитания“, и създаването на все по-интегрирана институционална и информационна мрежа. И по тази причина е възможно да се говори за възникваща система за невоенна сигурност.

Постепенно стартират и дебати относно *финансирането* на политиките за сигурност на ЕС, както и тези, свързани с по-широкия проект на свобода, сигурност и правосъдие. През последните години множество политици и коментатори остро критикуваха работата на „Фронтекс“, и неговата наглед липса на капацитет да се справи с постоянно засилващата се вълна от имиграция от юг и югоизток. Реалността е, че на практика ЕС няма необходимия финансов и институционален капацитет да направи това. Структурата за граничен контрол има силно ограничени правомощия и е системно недофинансирана, а страните членки рутинно не изпълняват поетите ангажменти за нейното окомплектоване. В по-широк план, седемгодишната финансова рамка на Съюза заделя едва 1% за политики, касаещи сигурността му, и този факт ще бъде обект на политически дискусии при изработването на новата такава. През последните няколко години ЕК се справяше с нарастващите претенции към финансирането на отговорите на бежанската криза чрез гъвкавите механизми на годишно разпределение на фиксираните от общата рамка тавани, но това е неустойчив механизъм за адресиране на възникналите проблеми. Отсега може да се предвиди увеличение за политиките на сигурност, свобода и правосъдие след 2020 г., но е много вероятно да възникнат нови критични моменти и преди това, защото проекциите на актуалната криза ще продължат и през идните няколко години. Постепенното превръщане на сигурността в европейско публично благо от гледна точка на гражданите ще донесе подкрепа и легитимност при договарянето на нови нива на финансово осигуряване. Подобно развитие също ще има положителен ефект върху описваната тук възникваща система.

На по-общо политическо ниво има поне два други процеса, които заслужават внимание. Първият е свързан с нарастващите очаквания на европейските граждани по отношение на сигурността и нейното превръщане в европейско публично благо, което следва да бъде все повече осигурявано на ниво ЕС. Увеличената терористична заплаха и свързаните с нея атентати, руската агресия и нарастващите бежански и имигрантски потоци през последните години са в основата на този процес, както и общото усещане за скок в общите рискове в нестабилния глобален свят. Извън съмнение е, че все повече европейци гледат към ЕС и през призмата на сигурността, която той е в състояние да осигури. За съжаление, динамиката и поведението на политическите елити продължава да е реактивна, обикновено след различни терористични актове или кризи, така както еволюира тази секторна политика още от годините след 11 септември 2001 г. Съществуват обаче съществени рискове, свързани с разминаването между очакванията на гражданите и реалното състояние на политики и институции, които да доведат до по-бързи и ефективни контрамерки. Отдаването на суверенитет в тази особено чувствителна област на националните прерогативи е мъчителен процес, неравномерен, а често и амбивалентен в своите детайли. Например, няма еднозначно мнение за добавената стойност на предлаганата европейска разузнавателна служба. Нещо повече, различни институции в националните държави продължават да имат съмнения относно ускорена интеграция. Например, дори след атентатите в Мадрид и Лондон през 2004 и 2005 г. не бе постигнато достатъчно съгласие между страните членки за задълбочаване на обмена на право-охранителна информация и бе необходимо „група на желаещите“,

да направи междуправителствено споразумение извън рамките на ЕС, за да се случи това. Независимо от тези трудности, устойчивостта на настоящите заплахи все повече ще принуждава европейските политици да търсят промени и подобрения в инструментите за осигуряване на по-добро ниво на сигурност в рамките на Съюза. Тази тенденция също ще има положителен ефект върху описаната тук възникваща система за невоенна сигурност на „стария континент“.

Друга важна необходима промяна, която все още търси своите изявени политически говорители, е свързана с делението между „твърда“ и „мека“ сигурност и нейното институционализиране на ниво колективни организации. От поне десетилетие съществува съгласие относно постепенното размиване на границата между двете, на „взаимното им проникване“, и отживяването на това фактическо и аналитично деление. В същото време в Европа продължава да съществува голяма асиметрия между институционализирането на нейните политики и капацитет за управление и реакция. Например, независимо от различни коментари, НАТО продължава да бъде еднозначно организацията с доверие и ресурси, на която е поверена не просто териториалната отбрана, но и защитата спрямо различни предизвикателства от ново поколение (например, кибер тероризъм, защита на критична инфраструктура, енергийна сигурност и други). Допреди няколко години съществуваха немалко гласове в подкрепа на тезата за намаляващата важност на организацията, но комбинация от фактори обърнаха тази тенденция (общо влошаване на глобалната среда на сигурност, руската агресия в Крим и източна Украйна, засилването на влиянието на недържавни играчи и терористични организации). В резултат на тази променена динамика НАТО е в период на ускорено осъвременяване на организация, ресурси, капацитет, доктрина и позицията на организацията изглежда укрепена. Независимо от нейното продължаващо развитие, последните кризи в областта на сигурността и миграцията в Европа все повече налагат необходимостта от разработване на цялостна стратегия за интегриране или поне на ново ниво на сътрудничество между НАТО и ЕС. Движение в тази посока е вече видимо в контекста на бежанската криза – например, операцията на Алианса в Егейско море и нарастващия обмен на информация, оценки за рисковете и дори реални способности. Политическата скорост на подобно сближаване на двете организации засега изглежда по-скоро функция на кризите, с които двете организации трябва да се справят, но посоката на развитие е отчетлива.

Заклучение

Вълната от кризи през последните години ускорява процеса на синхронизиране на оценките за заплахите и рисковете сред европейските нации и ги принуждава да преминат от по-общо, абстрактно съгласие за тях към реални, политически и институционални мерки. Очаквано това не е нито лесен, нито автоматичен процес. В демократична структура от 28 държави винаги ще съществуват най-различни размивания, несъгласия и разнопосочни времеви рамки, които затрудняват подобен процес. Независимо от това, през последните години ЕС стартира трудния процес на създаване на *de facto* система за невоенна сигурност, която обхваща множество пръснати секторни политики, практики на работа, информационни полета и нагласи. В някои свои елементи този процес включва формална европеизация на политики (управление на граници, реакмисия, връщане и други), но и изграждане и развитие на институции („Фронтекс“, Европол и европейския офис по убежище), както и създава-

не на нови, по-горизонтални и мрежови ресурси за реакция чрез обмен на информация и нарастване на капацитета за реагиране и превенция (между Европол и „Фронтекс“, между отделни информационни системи и т.н.). Подобен процес не е лишен от политически трудности, свързани с концептуални и политически спорове, и трудно може да бъде структуриран добре в този модус на европейска „кризисна политика“, който доминира през последните години. Но е извън съмнение, че подобна система възниква и се изгражда търпеливо, макар и колебливо. Нейното оформяне ще бъде еднo от най-важните процеси на интеграция през идните години.

Библиография

1. De Bruycker, P., Watt, D., Labayle, H., Weyemberg, A. and Briere, C. (2016). The Paris Terrorist Attacks: Failure of EU's Area of Freedom, Security and Justice? Reseau Universitaire Europeen, на: <http://www.gdr-elsj.eu/2016/01/08/cooperation-judiciaire-penale/the-paris-terrorist-attacks-failure-of-the-eus-area-of-freedom-security-and-justice/>
2. European Council Conclusions (2015). Council Conclusions on Measures to Handle the Refugee and Migration Crisis. 11th of September 2015, на: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/09/jha-council-conclusions-on-measures-to-handle-refugee-and-migration-crisis/>
3. Giegerich, B. (2016). European Military Capabilities and Future Conflict. Публикация на European Geostrategy, United Kingdom.
4. Janning, J. (2016). Europe Under Pressure to Act. Публикация на European Council on Foreign Relations, London, England.
5. Kilcullen, D. (2016). The Islamic State and the Failures of the War on Terror. Презентация в Royal United Services Institute, London, UK.
6. Klysinski, K. (2016). Stability, Not Values: The EU Lifts Sanctions Against Belarus. Analyses Series, Institute of Eastern Studies, Warsaw, Poland, на: <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2016-02-17/stability-not-values-eu-lifts-sanctions-against-belarus>
7. Janning, J. (2016). Germany's Gambit: Turkey and the Refugee Crisis. A Note from Berlin, European Council of Foreign Relations, Berlin, Germany, на: http://www.ecfr.eu/article/commentary_germanys_gambit_turkey_and_the_refugee_crisis5080
8. Pascouau, Y. (2014). The Future of the Area of Freedom, Security and Justice: Addressing Mobility, Protections and Effectiveness in the Long-Run. Публикация на European Policy Centre, Brussels, Belgium.
9. Pisany-Ferry, J. (2011). The Euro Crisis and Its Aftermath. Oxford University Press, Oxford, England.
10. Raik, K., Helvig, N. and Iso-Markku, T. (2015). Crafting the EU Global Strategy. Building Blocks for A Stronger Europe. Briefing Paper 188, Finnish Institute of International Affairs, Helsinki, Finland.
11. Walt, S. (2015). ISIS as Revolutionary State. New Twist on an Old Story. Foreign Affairs, November / December Issue, Публикация на Council of Foreign Relations, Washington DC, USA.
12. Woods, N. (2016). The European Disunion. How the Continent Lost Its Way. Foreign Affairs, January / February Issue, Публикация на Council of Foreign Relations, Washington DC, USA.

Владимир Шопов е съосновател на Българския институт за международни отношения. Бил е съветник по европейски въпроси на министъра на вътрешните работи (1997-1998 г.), съветник в Мисията на Р България към ЕС (1998-2001 г.) и съветник по европейски въпроси в Британското посолство в София. Работил е с Европейския парламент и депутати в него, с Европейската комисия, Британския съвет и множество изследователски центрове. Консултирал е компании от Великобритания, Испания, САЩ и други. Гост-лектор в различни европейски университети и дипломатически академии. Колумнист към FORBES *Vulgaris*. Съосновател на *Reduta.bg*. Член на Британската асоциация за политически изследвания и на Европейската асоциация на политическите консултанти. Съветник на министъра на външните работи от 2014 година.

Възпитаник по политология на СУ „Св. Климент Охридски“, и London School of Economics and Political Science. Учил е още в Oxford University, London University (Queen Mary College), the New School for Social Research (USA), California University at Sonoma, Peking University, Китай. Професионални специализации в Kennedy School of Government, Harvard University и European University Institute, Флоренция. Външен преподавател в Нов български университет и Дипломатическия институт на МВНР.

Новата Глобална стратегия за сигурност на ЕС: размишления от София по време на създаването ѝ*

Проф. г-р Пламен Пантев

Напоследък стана модерно псевдо-интелектуалци да критикуват Европейския съюз или най-малко да се дистанцират от политиката, водена от неговите официални институции. Въпреки различните причини за скептицизма, свързан с бъдещето на ЕС, както и на неговите Обща външна политика и политика на сигурност (ОВППС) и Обща политика на сигурност и отбрана (ОПСО), новата Глобална стратегия на Съюза, която ще бъде приета тази година, може да се счита както за необходим, така и за навременен документ. Защо?

Първо, защото предлага подробна картина на взаимосвързания, оспорван и сложен свят, в който живеем – нещо известно, нещо, с което сме съгласни, и нещо, върху което можем да „стъпим“ в нашата обща бъдеща практика.

Второ, защото процесът на съзряване на Европейската интеграционна общност, включващ нейната външна политика и политиката на сигурност и отбрана, както и институциите ѝ за външна дейност, изисква добро средство за постигането на това съзряване – роля, която Стратегията може да изпълни добре.

Трето, тъй като го гържавите членки на ЕС, които преживяха криза, с която все още се борят, както и го партньорските глобални центрове на сила трябва да достигне новината, че в жизнеспособността и издръжливостта на ЕС не трябва да се съмнява никои.

От чисто „българска“ гледна точка тази стратегия е напълно адекватен отговор на световните събития, на събитията на европейския континент, както и на събитията в регионите, които са в непосредствена близост до ЕС. Стратегията е също адекватна на непоклатимото ни убеждение, че за историческата ни съдба няма по-добра алтернатива, освен да бъдем част от най-сложния европейски социален експеримент, който е провеждан някога – изграждането на Европейския съюз, както и на свят, в който европейските ценности са приети и тържествуват. Като малка страна, чието логично адаптиране към изискванията на глобализацията зависи изцяло от успешното позициониране на ЕС в световните взаимоотношения, България е силно заинтересувана от интелигентното формулиране и ефективното прилагане на тази стратегия.

Една от приоритетните задачи на тази стратегия е да служи, доколкото е възможно, за мост между Общата външна политика и политика на сигурност и Общата

* Изказване в рамките на публична дискусия „Новата Глобална стратегия за Общата външна политика и политиката на сигурност на ЕС – към по-сигурна Европа“, организирана на 4 април, 2016 г. в Дома на Европа в София от Дипломатическия институт, в сътрудничество с Института за изследване на сигурността на ЕС.

политика на сигурност и отбрана на ЕС, от една страна, и националните външни политики и политиките на сигурност и отбрана на държавите членки, от друга. Поставянето под общ знаменател на външнополитическите и отбранителни интереси, както и на интересите на сигурност на Европейския съюз и на държавите членки, ще постави началото на процес, който ще умножи успехите и на двете страни. А една решителна промяна в манталитета би довела до практическо реализиране на взаимната зависимост между постиганите от отделните държави членки и от ЕС успехи.

Новата глобална стратегия на ЕС подчертава необходимостта от ясен избор – да се гарантира реализация на националните интереси, като се насърчи политиката на ЕС, или тези интереси да бъдат рискувани чрез отделяне от европейското семейство. Някоя държава членка не е достатъчно силна, за да може да се справи успешно със сегашните предизвикателства самостоятелно, даже и водещите страни – Германия, Франция и Великобритания. А какво да кажем за по-малките държави.

Борбата с тероризма и миграционния натиск е сериозен аргумент в тази посока. На първо място, ако ЕС не се превърне в „трудна мишена“ за ислямския тероризъм – но не само на думи, а и на дела и, ако за „европейския военен театър“ (по терминологията на ислямските терористи) не се осигури поне едно място за събиране на разузнавателна информация, която да се използва съвместно от разузнавателните служби на държавите членки, както и от подобни координационни центрове в рамките на институциите на ОВППС/ОПСО, то съвсем скоро любимият ни континент ще бъде доведен до състояние на страна от третия свят – както в икономическо, така и в политическо отношение.

Също така, ако водещите европейски институции, както и лидерите на ЕС и на държавите членки, не си отворят очите и не видят разликите между бедстващите жертви на войната, икономическите мигранти и добре дегизирани терористи, Европейската интеграционна общност ще бъде изцяло компрометирана.

Опитвайки се да помислим и за периода след приемането на стратегията, ето някои идеи за това как можем да направим възприятата и интересите на отделните държави членки и на ЕС наистина общи, ако не и еднакви:

В политическата област

На първо място, държавите членки трябва да обсъдят публично факта, че в днешния свят нямат никакъв шанс да се справят сами с дългия списък от заплахи пред своята сигурност, освен ако не използват силата на Европейския съюз. Уреждането на отношенията с глобалните властови центрове по равноправен начин е възможно единствено на основата на ЕС, а не поотделно. Това е изключително важно не само за по-малките европейски страни, но и за по-големите. Нека не се заблуждаваме – излизането на Великобритания от ЕС ще има драматични последици както за самата нея, така и за Европейския съюз.

Второ, само един силен и функциониращ Европейски съюз може да осигури необходимото равновесие между различните и конкуриращи се помежду си властови центрове – САЩ, Китай и Русия. Отговорността на отделните държави членки за

витаалността и ефективността на Съюза е реална, а не само въпрос на теория. Един силен и функциониращ ЕС е гарант за глобалното равновесие и стабилност.

В организационната област

На първо място Върховният представител/Вицепрезидент на Комисията, Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), заедно с Института за изследване на сигурността на ЕС, както и държавите членки ще трябва да започнат постоянна разработка и осъвременяване на конкретни идеи в определени области на ОВППС/ОПСО. На практика това би означавало създаване, поддържане и осъвременяване на бази данни от информация и аналитични данни по конкретни въпроси и взаимоотношения, които оказват влияние както върху националните интереси, така и върху интересите на ЕС. Този вид дейност би повторил или би бил много подобен на част от дейността, извършвана от някои национални министерства на външните работи. Това би било нещо подобно на съвместно политическо и интелектуално „упражнение“, което би довело до намаляване на разликите между интересите на държавите членки и тези на ЕС. Обсъждането, взаимните контакти и търсенето на общи формули за такива идеи би могло да доведе до подготвяне на добре обмислени препоръки за политическите ръководства както на държавите членки, така и на Европейския съюз.

Положителният мултиплициращ ефект от подобна съвместна дейност би трябвало да бъде ангажимент и на други национални и европейски институции – различни от тези, занимаващи се с въпросите на външната политика и сигурността. Ако държавите членки не осъзнаят и не признаят необходимостта от преразглеждане и преформулиране на конкретни национални интереси в областта на външната политика и сигурността в посока на тези на Европейския съюз, едва ли може да се очаква някакъв напредък в отделните държави членки, както и в ЕС.

Днешният сложен, вътрешно конкуриращ се и взаимосвързан свят изисква оптимален баланс между националните интереси и интересите на ЕС. Много полезна роля в тази посока могат да изиграят националните разузнавателни служби на държавите членки – ако получат за целта политически мандат и си сътрудничат помежду си. Техният принос за създаването на една обща политическа идентичност на ЕС би бил от ключово значение, но положителният ефект би включвал и по-високо ниво на сигурност за всички.

Второ, след натиска на финансовата и икономическа криза в някои европейски държави се наблюдава засилваща се тенденция към „самостоятелни действия“, което намалява шансовете за по-интензивно европеизиране на националното стратегическо планиране, както и за съвместно планиране на стратегически подходи на европейско равнище. Даже и без конкретни изследвания в тази област е ясно, че съществуват проблеми, които трябва да бъдат решавани съвместно между държавите членки на ЕС и самия Европейски съюз. Конкретен пример за това е фактът, че някои държави членки все още не са признали Косово. През годините това се превърна в дестабилизиращ фактор за сигурността на Западните Балкани.

Трето, средното и университетско образование могат да допринесат значител-

но за развиването у младите хора на про-европейска система на възприятия. А това ще има положителен ефект върху процеса на европеизиране на националните външни политики и политиките в областта на сигурността.

В заключение можем да кажем, че приемането на новата Глобална стратегия за сигурност на ЕС през юни 2016 г. няма да бъде началото на края на тази тема, а само ще постави края на началото.

Проф. Пламен Пантев има докторска степен по „Международни отношения и международно право“ от Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Той е основател и директор на Института за изследване на сигурността и международните отношения (ИИСМО), София, 1994 г. (www.isis-bg.org). В момента е професор в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, където преподава „Право и международни отношения“. Той е също ръководител на магистърската програма в областта на сигурността в Катедрата по право на Софийския университет.

Проф. Пантев е бил също съ-председател на Работната група по „Регионална стабилност в Югоизточна Европа“ на Консорциума НАТО/ПЗМ на военните академии и институтите за изследване на сигурността (2002-2011 г.), както и на Работната група по евроатлантическа сигурност на ПЗМ Консорциума (1999-2003 г.).

Автор е на повече от 150 академични публикации на редица езици, включващи български, английски, немски, италиански, френски, полски, украински и руски, както и езика „бахаса“ – официалният език в Индонезия.

Член е на различни организации. На първо място, на Международния консултантски съвет на списанията „Международни преговори“ (1996-2011 г.) и „Светът на Европа“. Освен това, е член и на ISA. През периода 2006-2011 г. е бил заместник-декан на Юридическия факултет на Софийския университет. Член е също на Академията за политически науки, Ню Йорк, на Международния институт за стратегически изследвания, Лондон, както и на Фондация „Ванга“.

Може ли да укротим неукротимото? Еволюция на идеологията на “Мюсюлманското братство” – начало, упадък и перспективи за сътрудничество с умерените ислямисти

Клеантис Кириакидис

Увод

„Мюсюлманското братство“ – най-известното транснационално ислямско социално движение в съвременната история, въпреки и неохотата му да се присъедини към Арабските революции в Египет и Тунис¹, се оказва безспорен победител в „Арабската пролет“. Изключително мощно в Египет, то спечели изборите, без да представлява партия от западен тип, а по-скоро комбинация от най-различни мюсюлмански политически тенденции. „Мюсюлманското братство“ управлява съвсем за кратко – до неотдавнашния преврат в тази страна. А самият преврат бе последван от жестоки мерки за смазване на противника.² Самият факт че първият демократично избран египетски президент бе осъден на смърт в рамките на процес, който бе пародия на правосъдие³, както и новият етап от развитието на ислямския екстремизъм – появата на Ислямския халифат (ИДИС/ИДИЛ) заедно с ужасните му престъпления⁴, налагат преосмисляне на нашия подход.

Преди всичко широко разпространената ислямофобия⁵ е основана на редица погрешни схващания, някои от които са свързани с „Мюсюлманското братство“. Ислямът е представен като напълно монолитен, въпреки огромните разлики, които зависят от личната интерпретация или даже от широко признатите ислямистки доктрини.⁶ Освен това ислямският фундаментализъм винаги се е представял като „загължително насилствен“; а под „джихад“ винаги се е разбирала „агресивна, свещена война“⁷; и накрая, християните и евреите са „измъчвани и тормозени“ при мю-

- 1 Рубин, Бари, „Да разбереш „Мюсюлманското братство“, Институт за външнополитически изследвания, юли 2012.
- 2 Например в рамките на един единствен процес 529 члена на „Братството“ бяха осъдени на смърт. Виж Кингсли, Патрик: „Египет осъжда на смърт 529 поддръжника на Мохамед Мурси“, в-к „Гардиан“, 24 март 2014 г.
- 3 Виж „Амнести Интернешънъл“: „Египет: „В рамките на измислени процеси съдът препоръчва смъртни присъди за Мурси и за още повече от 100 души“, 16 май 2015.
- 4 Мюсюлмански обществен съвет: „Съветът не приема гнусните престъпления на ИДИЛ срещу човечеството“, 14 август 2014.
- 5 Ал Обейд Ареф и Кириакидис Клеантис, „Ислямофобия“, „Външни работи“, гръцко издание, март 2013.
- 6 Бохари, Раана и Мохамед, Седон, „Пълен илюстриран пътеводител на Исляма“ (Лондон: „Хермес Хаус“, 2009).
- 7 „Джихад“ произлиза от глагола „jahada“, означаващ „полагам усилия, боря се, правя всичко възможно, за да изразходвам енергия“. Погрешното тълкуване на този термин на Запад датира още от 1143 г., когато Робърт от Кийтон превежда Корана. Даже в някои много по-добри и не толкова „враждебни“ преводи, като например този на Хуан де Сеговия от 1453 г. „джихадът“ се разглежда като „Свещена война“. Вж. Р. У. Съдърн, „Западното тълкуване на Исляма през Средновековието“ (Кеймбридж: Харвард Юнивърсити Прес, 1962). Явно за ислямистите „джихад“ има и значение на „отбранителна, свещена война“, но все пак основното му е „борба със самия себе си“.

сюлманския режим.⁸ В този контекст става ясно, че едно „религиозно общество“ може лесно да бъде категоризирано като терористична група. И въпреки това, „Мюсюлманското братство“ не представлява конкретна групировка с последователна и обединяваща идеология. Както подчертава Торстенсон, „Мюсюлманското братство“ не е монолитен, а динамичен хамелеон, който се проявява в много различни форми и по различни начини.⁹ Следователно, за да можем да се противопоставим на осезаемата заплаха, трябва първо да разберем този „хамелеон“, както и да обсъдим неговото развитие в Египет, Йордания и Сирия.

Създаване и вярвания на „Мюсюлманското братство“

Ислямският ревизиализъм има своите корени в Индия и води началото си от Сайид Абул Ала Маудуди.¹⁰ Ако Маудуди се счита за бащата на пан-ислямисткия мироглед, то генезисът на „Мюсюлманското братство“ в Египет през 1928 г. се превърна в средство за разпространение на модерния ислямски фундаментализъм. Хасан ал-Банна – египетски учител, но непременно известен религиозен учен, е основател на тази организация, която остава влиятелната и до ден днешен. За ал-Банна, една ислямска държава може да бъде родена чрез джихад. В своите „Пет трактата“ той обяснява следното: „Днес мюсюлманите са принудени да се покоряват на не-мюсюлмани и се управляват от неверници. Техните земи са погазени, а честта им – поругана... Затова джихадът вече се превърна в индивидуално задължение...“¹¹ Според ал-Банна мюсюлманите трябва да следват „салаф-а“ и „сунна-та“¹², те трябва да бъдат етични, физически здрави, състрадателни и политически активни. За да могат да помагат на най-бедните, те трябва да учат религия, да се занимават с наука и да създават икономическа инфраструктура. Така организацията би могла да насърчава социалните връзки и да ръководи въз основа на личния пример. Целта на „Мюсюлманското братство“ е да ангажира хората в „тарбия“ (проповядване и обучение). На първо място, „Братята“ биха спомогнали за „изграждане“ на отделния мюсюлманин – в смисъл на маниери, култура, тяло и достойнство; след това биха „изградили“ идеалното мюсюлманско семейство въз основа на правилния избор на подходящия съпруг или съпруга и правилното възпитание на децата. И накрая, въз основа на социалните връзки те биха „изградили“ и мюсюлманското общество. И само ако тези стъпки се окажат успешни, „умма“ ще получи шанса да изгради реална мюсюлманска държава и да възроди халифата.¹³ Според ал-Банна успехът на мюсюлманите щеше да направи

8 В Светия Коран християните и евреите са наричани „хората от [Свещената] книга“ (Ahl al-kitab) и [затова] мюсюлманите трябва да ги почитат.

9 Торстенсон, Ерик, „Трансформация на политическия Ислям: към по-добро разбиране на „Мюсюлманското братство“, 1928–2011 г.“, Списание за студентски изследвания, Флоридски университет, 14/1, есен 2012, стр.5.

10 Наср, Сейед Вали Реза, „Маудуди и Джамаат-И Ислями: произход, теория и практика на ислямисткия ревизиализъм“. В Рахнема, Али, „Пионери на ислямското Възраждане (Ню Джърси: Зед Букс, 1994).

11 Хасан ал-Банна, „Пет трактата на Хасан ал-Банна, (Бъркли: Издателство на Калифорнийския университет, 1978), стр. 151.

12 При мюсюлманските вярвания: „Акцентът върху Мухамад-човена и неговата „откровенческа сунна“, заедно с най-близките му последователи като център на ислямско влияние, а не интелектуалната традиция, се съдържат в термина „салаф“ (благочестивите предци). Вж. Рипин, Ендрю, „Мюсюлманите, техните религиозни вярвания и практики“ (Ню Йорк: Рутлидж, 2001), стр.157

13 Мустафа Кемал Ататюрк премахна халифата, а „самото му премахване отекна в целия мюсюлмански свят. Толкова тясно свързани помежду си бяха мюсюлманите и толкова добре бе развито понятието „умма“, че в продължение на дълги години в Индия възбудата в подкрепа на халифата не стихна“. Вж. Ахмед, Акбар, „Ислямът днес“ (Ню Йорк: IB Таурис, 2002), стр. 100

възможно разпространението на гумата „Ислям“.

„Мюсюлманското братство“ в Египет

След убийството на ал-Банна през 1949 г., истински духовен лидер на „Братството“ стана друг не-ислямистки учен – Сайид Кутб, който беше обаче много по-радикален. Сайид Кутб всъщност се счита за кръстника на модерния тероризъм. Когато Гамал Абдел Насър пое властта в Египет, той успя чрез репресии, преразпределение на земята и ресоциализация¹⁴ на добре обучените млади хора да накара всички опозиционни сили да замлъкнат – включително и „Мюсюлманското братство“, което бе приветствало преврата от 1952 г. Няколко години по-късно „Мюсюлманското братство“ се оказа основна жертва на властта на Насър в Египет. След опита за убийството му през октомври 1954 г., за който самият той обвини изцяло „Братството“, Насър изпрати в изгнание или в затвора всички негови лидери, като уби някои от тях и забрани изцяло дейността му. Саид Кутб бе сред първите жертви. След дълъг престой в затвора той бе обесен през 1966 г. В прословутия си труд, озаглавен „Епохални събития“, Кутб прави следното внушение: „Целият свят тъне в *Jahiliya* (езическо невежество) ... *Jahiliya* се основава на въставане срещу върховната власт на Господ-бог на земята ... Резултатът от това въставане е потисничество на божиите твари ...“¹⁵ Ето защо „джихадът“ е задължение, а първи мишени трябва да бъдат владетелите в мюсюлманските страни, тъй като те са отстъпници, ренегати („*kafir*“).

Въпреки всичко, това не бе нито единствената, нито преобладаващата гледна точка в „Мюсюлманското братство“. Както твърдят Лайкен, Робърт и Брук, Стивън, „Худайби (официалният лидер на „Братството“) оспори от собствената си килия заключението на Кутб. Тъй като вярваше, че само Бог може да отсъжда по отношение на вярата. Той отхвърли „такфир“ (акта на обявяване на друг мюсюлманин за отстъпник), твърдейки, че „този, който решава, че някой друг не е вече мюсюлманин ... се отклонява от Исляма и престъпва Божията воля, като съди по отношение на вярата на другите.“¹⁶ Февруарските демонстрации в Египет през 1968 г. бяха организирани и ръководени предимно от ляво настроени работници и студенти. Ислямистите все още се криеха или на практика бяха разпуснати.¹⁷

Наследникът на Насър – Ануар Сагат, се представи като набожен мюсюлманин¹⁸ и обеща, че в Египет ще се прилага „шариа“-та – най-вече за намаляване на растящата левичарска опозиция, както и за преодоляване на идеологическите ограничения, наложени от Насър. През 1970 г. Сагат реабилитира „Мюсюлманското братство“, насърчи създаването на асоциации на студентите-ислямисти и разреши издаването на ал-Да'ва (вестникът на „Братството“). Той всъщност улесни разширяването на вече съществуващия „паралелен Ислямски сектор“ въз основа на традиционните ислямски НПО, които запълваха вакуума в случай на явна липса на граждански услуги,

14 Кари Росефски Уикам, „Мобилизиране на Исляма“ (Ню Йорк: Кълъмбия Юниверсити Прес, 2002), стр. 22

15 Джетелман Марвин и Стюарт Шар (редактори), „Христоматия на Близкия изток и ислямисткия свят“ (Ню Йорк: Гроув Прес, 1997), стр. 54

16 Лайкен, Робърт и Брук, Стивън, „Умереното „Мюсюлманско братство“, „Външни работи“, март/април 2007, стр. 27

17 Виж Кепел Джайлс, „Джихад, процесът срещу политическия Ислям“ (Бостън: Белкнап/Харвард, 2002), стр. 63.

18 Военният лозунг по време на войната „Йом Кипур“ беше религиозен („Allah-u-Akbar“), което е знак за истински поврат в египетската политика.

осигурявани от страна на гържавата. Въпреки това, „раздуването“ на гържавата и прекомерното разширяване на висшето образование доведе до срив на заплатите в гържавните институции, до забавяне на връзката между завършване на висше образование и назначаването на гържавна служба, както и до по-некачествено висше образование. „Братството“ се противопостави на всичко това, както и на концепцията за „политика на отворените врати“ (infithah)¹⁹, като принуди авторитарния режим да започне репресивна кампания, арестувайки стотици негови представители. Нещата излязоха извън контрол след подписване на мирния договор между Израел и Египет през 1979 г., който за ислямистите бе безспорен акт на гържавна измяна. Конфликтът приключи през 1981 г. с убийството на Сагат от военствен ислямист, който обаче не бе член на „Мюсюлманското братство“.²⁰

През 80-те години на миналия век администрацията на Мубарак, която трябваше да се справи с явлението „образована безработица“ като основен социален проблем, либерализира допълнително политическата система. Гражданското общество достигна своя разцвет, а НПО-тата никнеха като гъби. Пресата често критикуваше правителството, бяха създадени 13 партии, ненасилствената част от „Мюсюлманското братство“ беше толерирана, а военствено настроените ислямисти бяха преследвани. „Братството“ запази своите офиси, правеше публични изявления, продължи да издава своя вестник, а членовете му започнаха да участват в избори – или от името на някоя друга официална партия (1984), или като независими кандидати (1987). По-късно зашеметяващата победа на „Мюсюлманското братство“ по време на изборите за професионални асоциации, както и бързо разрастващия се негов политически успех, доведе през 90-те години до отстраняването му от администрацията на Мубарак. А претекстът бе съществуването на радикални ислямистки терористични групи, които всъщност бяха обявили война на режима. Ал-Джихад (групировката, която бе убила Сагат), но най-вече Гамаа Ислямия²¹ вече открито се бяха прицелили в правителството. През 1997 г. петгодишната квази-гражданска война бе приключила с пълна победа за режима.²² Радикалните терористи-ислямисти бяха победени – както на бойното поле, така и в морален контекст. По такъв начин те загубиха обществената си подкрепа, а оттогава „Братството“ остава почти безмълвно. Гражданското общество започна да става все по-контролирано. Вместо да търси открита конфронтация, „Мюсюлманското братство“ си наложи самостоятелно напълно съвръжано поведение, а в началото на новото хилядолетие продължи да се гържи „прилично“, като излезе с много по-малко кандидати както на националните избори, така и на изборите за професионални асоциации. През 2004 г. то извърши зашеметяваща само-реформа, като наложи прагматична трансформация на собствената си идеология. Чрез своята „Инициатива за реформи“²³ „Братята“ успяха да обхванат всеобщите човешки и гражданските права, наред с правата на малцинствата и на жените, заклеявайки яростно в същото време всяка проява на

19 МакЛолин, Джералд, „Infithah в Египет: „Оценка на египетската „политика на отворените врати“ в контекста на чуждите инвестиции“, *Fordham Law Review*, 46/5, 1978.

20 Спенсър, Ричард, Абуд ал-Зумур, „Ислямистът-джихадист, ръководил убийството на Сагат, се завръща след изборите в Египет“, в-к „Телеграф“, 3 декември 2011.

21 Хауслонер Абигейл, „Гамаа Ислямия в Египет се превръща от терористична група в сила за сигурност“, „Уошингтън Пост“, 20 март 2013.

22 Мърфи, Карайл, „Страсти около Исляма: оформяне на модерния Ближък изток: египетският опит, Ню Йорк: Скрибнер, 2002).

23 Якубиян, Мона, „Насърчаване на демокрацията в Близкия изток II: Арабски инициативи“, Институт за мир на Съединените щати, 10 май 2005.

насилие. След отстраняването на Мубарак от власт всичко това помогна за изборния им успех.

Взетите от египетското правителство енергични мерки обясняват защо „Братството“ не се включи така охотно в протестите на площад „Тахрир“. Впрочем някои салафити подкрепяха първоначално Мубарак.²⁴ Независимо от това, важната социална роля на „Братството“, което в момента е основен гоставчик на здравни услуги, образование, благотворителност, центрове за търговски умения, канализация и проекти за питейна вода, определено допринесе за изборния му успех. Египетският ислямски социален сектор действа паралелно с този на гържавата и може да бъде разделен на три категории: частни джамии; ислямски доброволни асоциации (включващи дружества за социални грижи, културни организации, здравни клиники и училища) и ислямски търговски и бизнес центрове с нетърговска цел (включително банки, инвестиционни компании, манифактурни предприятия и издателски къщи). До момента ислямският сектор е бил винаги толкова важен, че даже когато Насър чрез своя закон 32/1964 поставя прът в колелата на всички НПО, ислямските организации, които предоставят „много необходими социални услуги“ остават незасегнати.²⁵

В заключение може да кажем, че „Мюсюлманското братство“ претърпява огромна промяна – от основаването си до обявяването му неотдавна за терористична групировка в собствената му страна. Според създателя на движението – ал-Банна, под духовното ръководство на Кутб социално-ориентираният проект се превръща в квази-военен. Днес „*liben-интелигенцията*“, състояща се предимно от безработни или от назначавани от ислямистките НПО образовани представители на средната класа (висшисти или професионалисти) се е превърнала в твърдото ядро на ислямисткото движение в Египет. Търговците и горната средна класа винаги са предизвиквали след-революционен Египет.²⁶ И поради тяхната неоспорима обществена подкрепа „Мюсюлманското братство“, независимо от това, че в момента е преследвано, рано или късно ще изплува отново на повърхността.

„Мюсюлманското братство“ в Сирия

Какво се случва с „Мюсюлманското братство“ в други страни? В Сирия то е основано след Втората световна война и е преследвано много по-упорито, отколкото в Египет. С идването си на власт, баатисткият режим го поставя извън закона. В края на 70-те години на миналия век някои представители на „Братството“ започват да призовават за въоръжена борба, в резултат на което от него се отцепва група, наречена „Челен боеви отряд“. Тази войнствена отцепническа групировка отвърща на политическото насилие на режима с терористична кампания, политически убийства и бомбени атентати. Основни „крепости“ на „Братството“ са градовете в Северна Сирия (най-вече Алепо и Хама), където се организират протести на работ-

24 Браун, Джонатан дава примери за „салафитите и суфитите в Египет“, „Докладите „Карнеги“, декември 2011, „...През декември 2010 г. салафитският проповедник – Люфти Амир, издава „fatwa“ (религиозен мюсюлмански декрет), заклеявайки критиките на Ел Барадеи към Мубарак и даващ право на правителството да прати в затвора или да убие Ел Барадеи, ако последният не се откаже публично от ... В самото начало някои известни салафитски лидери осъдиха протестите на площад „Тахрир“, които смятаха за недопустим „въстанически“ акт от страна на ислямистите срещу гържавата ... В своята проповед известният салафитски проповедник Мухамад Хасан се обръща към мюсюлманите с призив да не оставят страната да изпадне в хаос ... Салафисти в Даманхур изписват с боя по стените: „Не въставайте срещу владетеля ...“

25 Пак там, Викам, стр. 95-97.

26 Мансур Моадел, „Изключителността на Йордания“, (Ню Йорк, Палгрейв, 2002), стр. 71

ници, търговци и студенти срещу алевитския диктатор Хәфез ал-Асад. През 1980 г. самото членство в „Братството“ е обявено за углавно престъпление.²⁷

Подобно на ситуацията в Египет, тук също има опит за убийство на сирийския владетел, за който опит се твърди, че е бил организиран от „Братството“. Реакцията на Асад е безмилостна. След убийството на най-малко 1,000 гържани в затвора члена на организацията Асад решава да превземе една от крепостите на „Братството“ – град Хама. През февруари 1982 г. с помощта на танкове, военни хеликоптери и артилерия сирийската армия изгаря града до основи. Всички семейства, за които се смята, че имат някаква връзка с „Мюсюлманското братство“, са изведени масово от домовете им и са разстреляни на улицата. Според данни на сирийския Комитет за човешките права около 30 000 души загиват по улиците на Хама – най-вече мирни граждани.²⁸ След този потресаващ удар „Братството“ остава безмълвно цели 30 години.

„Арабската пролет“ връща отново на сцената „Мюсюлманското братство“, което се радва на значителна подкрепа от страна на сирийското население, независимо от 30-годишния му престой в политическата пустош.²⁹ Нещо повече, тази организация излиза с манифест, много подобен на реформата на египетското „Братство“ от 2004 г. В манифеста се обещава плурализъм, конституция, демокрация и равни права за всички граждани, независимо от техния пол, религиозна, сектантска, етническа или политическа принадлежност. Там се призовава също за свобода на словото и на вероизповеданията, като се предлага дневен ред, съдържащ социална справедливост и равни възможности.³⁰

„Мюсюлманското братство“ в Йордания

Случаят с „Мюсюлманското братство“ в Йордания е коренно различен. Появата на арабски национализъм представлява непосредствена заплаха за йорданската монархия³¹ – най-вече след анексирането на Западния бряг в резултат на войната от 1948 г., което поставя голяма част от палестинското население под владичеството на крал Абдула I. Йорданското „Мюсюлманско братство“ е сред най-ревностните поддръжници на монархията, като през цялото време остава мирно настроено и защитава гържавата от радикални идеологии. „Братството“ води теологична и идеологическа борба срещу арабския национализъм и уахабизма; то дискредитира мюфтията на Йерусалим – Хаджи Амин, и спомага за маргинализирането на радикалната ислямистка групировка Хизб ал-Тахрир, бореща се за възстановяване на халифата и забранена през 1956 г.³²

27 *Прословутият Закон 49 от 1980 г. Виж Пиерет, Томас, „Сирийската партия Баас и сунитският Ислям: конфликти и мъчлаливо съгласие“, Краун център за близоизточни изследвания, февруари 2014.*

28 *Сирийски Комитет за човешки права, „Тридесет и три години от „клането“ в Хама: престъпниците остават извън обсега на правосъдието, 2 февруари 2015.*

29 *Халед Якуб Овейс, „Сирийското „Мюсюлманско братство“ възкръсва отново от пепелта, Ройтерс, 2 май 2012.*

30 *Ихван Уеб (официална МВ страница), „Сирийското „Мюсюлманско братство“ издава харта, ангажираща го изцяло с обещания за всички в периода след Асад“, 7 април 2012.*

31 *През 1956 г. на власт идва лявото правителство на ал-Набулси, а на следващата година, застрашен от преврат, крал Хюсеин обявява военно положение. За по-големи подробности виж Джордж Йофе, „Йордания в преход“, (Ню Йорк: Палгрейв, 2002.), стр. 73. През следващата година подобен преврат не само сваля от трона, но и убива неговия брат – кралят на Ирак, Файзал II. Пак там, Кепел, стр. 115*

32 *Дженифър Нойон, „Ислямът, политика и плурализъм“, Кралски институт за международни въпроси, Лондон, 2003, стр. 84*

В замяна на това Йордания е една от малкото арабски гържави, в която „Братството“ има правен статут още от 1945 г. През 1947 г. негови членове участват в първото Народно събрание. През 1953 г. „печели още по-висок статут и играе квази-политическа роля под формата на общ, всеобхващащ Ислямски комитет“.³³ Както ислямистите в Йордания, така и поддръжниците на монархията, са подкрепяни от едрите земевладелци, от племенните елити и от новопоявилата се „благочестива буржоазия“ (средна класа и професионални асоциации). Работниците, селяните, живеещите в лагери палестински бежанци, маргиналните градски маси и представителите на ниската средна класа („малкият“ частен сектор) не са нито широко представени в „Братството“, нито приятелски настроени към режима. През следващите години голяма част от обеднялото градско население „прегръща“ ислямистката кауза в социално-революционен контекст, въпреки че социално-политическата програма на радикалната част от йорданското „Братство“ не предвижда никакви мерки, с които да застрашава Хашемитската фамилия. През 1967 г. Шест-дневната война донесе още по-голямо унижение от това през 1948 г., а загубата на палестинска земя предизвика вълнения сред палестинските бежанци. По време на „Черния септември“ от 1970 г.³⁴ „Мюсюлманското братство“ оказва подкрепа на монархията, която смазва „нерелигиозната“ Организация за освобождение на Палестина и ал-Фатах, които имат позиции в Йордания и застрашават режима.

Мирният процес между Египет, Йордания и Израел води до временно влошаване на отношенията между монархията и „Братството“. Въпреки това, по време на изборите през 1989 г. в Йордания – една година след като крал Хюсеин се е отказал от административните си отговорности по отношение на Западния бряг, ислямистите оформят най-голямата парламентарна фракция³⁵ – с 23 от 80 места в парламента. На 1 януари 1991 г. кралят номинира нов кабинет, като една трета от министрите са представители на „Братството“. Все пак той си запазва контрола върху стратегическите министерства (на вътрешните работи, информацията, отбраната и външните работи). Същата тази година представителите на средната класа в рамките на „Братството“ – поддръжници на Саудитска Арабия, и представителите на бедните – поддръжници на Ирак, стигат до съгласие, че е недопустимо американски войници да се разхождат свободно по земята, на която се намират Двете свещени места. Малко по-късно въз основа на широк социален консенсус Йордания изготвя своята Национална харта (по подобие на египетската от 1962 г.). През 1993 г., заедно с независими ислямисти, „Братството“ създава партията „Ислямски фронт за действие“, която на изборите същата година жъне голям успех. Независимо от сериозните разногласия с монархията по отношение на мирния договор с Израел от 1994 г., който от своя страна води до търкания в самата организация между хардлайнерите и про-монархистите, както и от бойкота на изборите през 1997 г., ислямистите явно се разбират добре с крал Абдула II, който през 1999 г. наследява своя баща. Първият премиер-министър на младия крал е бивш член на „Мюсюлманското братство“, а ислямистите участват в изборите през 2010 г., независимо от неблагоприятния изборен закон. Даже по време на „Арабската пролет“ йорданското „Братство“ демонстрира самоконтрол, а да не говорим за ока-

33 *Пак там, Нойон, стр. 85*

34 *Бар, Шмуел: „Мюсюлманското братство“ в Йордания“, (Тел Авив: Център „Моше Даян“, 2000).*

35 *Ал Шариф Осама, „Мюсюлманското братство“ в Йордания поддържа подкрепата си на най-ниско равнище“, AIMonitor, 31 март 2014.*

заната подкрепя на краля. И независимо от факта, че „Братството“ е бойкотирало последните парламентарни избори и е едва представено в парламента, то не прави никакъв опит да подклажда каквито и да е безредици срещу краля.³⁶ Всъщност, независимо от политическото влияние на „Мюсюлманското братство“, прозападните политики остават непокътнати, а Йордания е все още арабската страна, която се ражда на най-добри отношения с Израел. Накрая се появяват значителни търкания, поради което крал Абдула II описва „Мюсюлманското братство“ в Йордания и Египет като „вълци в овча кожа. При тях съществува масонски култ, твърди той: винаги остават лоялни на своя лидер“.³⁷

Накрая завършваме сравнението на взаимоотношенията на „Мюсюлманското братство“ с гържавата в Йордания и Египет с цитат от Мансур Моадел: „Светският характер на гържавното управление в Египет доведе до политизиране на религията, докато неидеологическата ориентация на гържавата в Йордания³⁸ доведе до секуларизация на религията“.³⁹

Изгубена възможност и пътят напред

Арабските революции, както и изборите, които доведоха на власт „Мюсюлманското братство“ в арабския свят, можеха да предизвикат промени в правилата на играта. Със сигурност катастрофичните последици биха включвали *делегитимирани* на така наречения „ислямски тероризъм“. Жан-Пиер Филу, професор по близкоизточни изследвания, е заявил следното: „Мнозина смятат, че преди физическата и „втората“ смърт на лидера на Ал-Кайда – Осам бин Ладен, той е бил заробен жив от масовите арабски протести. Това прави останалите без лидер джихадисти безмълвни; те могат също да станат прозрачни и релевантни“.⁴⁰ От друга страна, колкото повече преследваме политическия Ислям, толкова по-силен става той, а „умерените“ ислямисти се превръщат в салафистки хард-лайнери. Ако разликите между секуларистите, коптите и мюсюлманите стават все по-големи, представителните политически институции престават да бъдат каквато и да е опция.⁴¹

В края на 60-те години ислямистите все още се крият или са фактически разпуснати, но 50 години по-късно ставаме свидетели на триумфалното им завръщане. Освен това, в периода след „Арабската пролет“ ислямският тероризъм има своя възход и своите падове – много подобни на промените при режима в Египет, а гражданската война в Сирия го превръща в ярък пламък. Днес пламъкът вече е разпален в буен огън, олицетворяван от Ислямския халифат. Тук трябва да подчертаем, че както Ислямският халифат, така и Ал-Кайда⁴² отхвърлиха със замах „Мюсюлманското братство“ като инструмент на неверниците, който отклонява мюсюлманите от задължението им да водят джихад. Дейвид Кирпатрик и Мери Ел Шейх ни напомнят, че „в египетските затвори по време на предишни крупни мерки някои от членовете

на „Братството“, разочаровани от водената ненасилствена политика, създават идеологията, която днес направлява Ал-Кайда“.⁴³

А какво ще кажете за мнимата опасност от правителство на „Мюсюлманското братство“, особено по отношение на Израел? Да вземем например Египет – единствено поради факта, че Кайро е барометърът на арабския свят, тъй като Египет разполага с най-мощната армия и има и най-многобройното население в арабския свят. Освен това се намира на стратегическо място, има контрол върху Суецкия канал и обединява арабите в Магреба с арабите в азиатските страни. Какво се промени в египетската политика, докато Морси беше на власт? По време на последните израелски атенати в Газа – операцията „Облачен стълб“, беше доказано, че мирът и сътрудничеството между Египет и Израел всъщност не бяха застрашени. Египетският министър-председател – Хишам Кандил, направи посещение в Газа в знак на солидарност, а президентът на Египет – Мохамед Морси, подкрепи палестинския народ вербално – и го направи много по-силно от Мубарак. Той също изигра решаваща роля при подписването на споразумението за спиране на огъня и така извоюва дипломатическа победа. Морси се движеше по тънък лед, но накрая успя. Той имаше собствени идеологически причини да се противопостави на Тел Авив, както и две прагматични причини. Първата бе натискът от страна на опозицията – ролята на салафитите. Те бяха радикални ислямисти и смятаха, че „Мюсюлманското братство“ е прекалено умерено.⁴⁴ Втората причина бе свързана с обществените настроения срещу Израел. Едно изследване от преди няколко години сочи, че въпреки тоталния контрол на Мубарак, „болшинството от анкетираните (92%) виждат враг в лицето на Израел, а на мирния договор с еврейската гържава гледат като на предателство към народа на Палестина“.⁴⁵ Може да звучи като нелепа шега, но много по-лесно е да намериш палестинец, който обича Израел, отколкото египтянин.

Какво ще стане с ислямизацията на страните, ако „Мюсюлманското братство“ дойде на власт? Вярно е, че Морси развали собствения си имидж с упорството да издаде конституционна декларация, осигуряваща имунитет на самия него и на партньорите му в учредителното събрание и в Съвета „Шура“. Това беше първоначалната провокация, която доведе до решението на Върховния конституционен съд да прекрати неговите функции; движейки се по много хлъзгав терен, Морси премина от машиници до насилие по отношение на ислямистката конституция⁴⁶, което накрая доведе до свалянето му от власт и осъждането му на смърт.⁴⁷ Той просто повтори стила на Мубарак, тъй като не беше готов да управлява по демократичен начин.

Не трябва обаче да съдим единствено по тази грешка, пренебрегвайки заявените от „Братството“ цели, даже и ако всички ислямистки партии никога не се откажат от мечтата си да създадат ислямска гържава. Манифестът на сирийското „Братство“ и инициативата за реформи от 2004 г. на египетското „Братство“

36 Според Шарп Джереми, „Йордания: най-обща информация и взаимоотношения със САЩ“, (CRS Доклад за Конгреса RL33546), 11 ноември 2011.

37 Асаади Мохамед, „Спечели ли кралят на Йордания от краха на „Мюсюлманското братство“?, Гласът на Америка, 18 юли 2013.

38 Синтез на различни тенденции, включващи арабски национализъм, ислямистки консерватизъм, племенен патримониализъм, предислямско славословие и западен модернизъм.

39 Пак там, Мансур Моадел, стр. 9

40 Филу, Жан-Пиер, „Арабската революция“ (Лондон: Хърст & Компани, 2011), стр. 119

41 Юсуф Халил, „Има ли „Мюсюлманското братство“ все още някаква роля в революционната политика на Египет?“, Близкоизточен монитор, 19 декември 2013.

42 Ихван Уеб (официална МВ страница), „Не може Ислямът да бъде винаги обвиняван“, 19 януари 2010.

43 Кирпатрик Дейвид и Мери Ел Шейх, „Арест в Египет, а „Братството“ избяга“, 8-н „Ню Йорк Таймс“, 20 август 2013.

44 Бланкард Кристофър, „Ислямистките традиции на ухабизма и салафия“ (CRS Доклад за Конгреса RS21695), 24 януари, 2008.

45 Русо Ричард, „Израел: риск от нова война с арабските страни“, Списание „Политически размисли“, 2/4, февруари 2012

46 Ел Рашиди Ясмин, „Египет: управлението на „Братството“, The New York Review of Books, 7 февруари 2013.

47 Виж Малак Карим, „Египетската революция: вземи гве?“, „Открита демокрация“, 27 ноември, 2012. На он-лайн адрес: <http://www.opendemocracy.net/karim-malak/egyptian-revolution-take-two>

показват, че „Мюсюлманското братство“ е преминало през важна „самореформа“.⁴⁸ Всички клонове на „Братството“ бяха поели ангажимент да подкрепят гражданските, религиозните и човешките права⁴⁹, включително правата на християните и правата на жените. Те поне отхвърлиха теокрацията номинално⁵⁰, избирайки светския характер на гържавата и препотвърждавайки верността си към демокрацията и разделението на властите. „Мюсюлманското братство“ подкрепи плурализма и твърдо осъди всяка употреба на насилие.⁵¹

Как реагира Западът при свалянето на Мурси? Подкрепи още веднъж военен преврат, който също свали избрания лидер и продължи да лепи етикети на мощното мюсюлманско социално движение, наричайки го „терористична групировка“. Докато американците останаха доволни и бързо квалифицираха преврата като истинска реакция на египетския народ срещу мнимата автокрация на „Братството“, Европа остана безмълвна и неподвижна, а по-късно просто се присъедини към оваците.

Заклучение – препоръки

Заклучението от нашия анализ е, че „Мюсюлманското братство“ е прагматично. Шадо Хамид бе написал следното: „Без да бъдат идеологически неприспособими, „Братята“ представляват завършен политически играч – отстъпвайки рутинно от идеалите си, те преследват своите организационни интереси. Това ги прави много „по-повратливи“ и готови да се оттежат всеки момент, отколкото някой може изобщо да си представи“.⁵² Те се нуждаят от огромната помощ на Запада, като в същото време продължават да въртят търговия, да използват Суецкия канал, да поддържат мир с Израел и да си сътрудничат със Запада в най-важните сектори, например в туризма. Освен това харвардският професор Ноа Фелдман стига до извода, че: „съчетавайки принципността с прагматизма, основната част от политическия Ислям успя да премине през впечатляваща демократична трансформация. И успя да направи това по времето, когато радикалните джихадисти заплашваха ислямисти-

те- демократи с убийство и затвор. От гледна точка на световния идеал на демокрацията, това е историческа победа“.⁵³ Освен това, в областта на икономиката, умерените ислямисти са неолберали, тъй като даже когато отхвърлят теоретично голяма част от политическите системи, те всъщност подкрепят капитализма като икономическа система.

По-важната заплаха обаче е нашето арогантно „аз“. Някой може да каже или да си помисли, че „новите арабски ръководства наистина се нуждаят от нас, но на нас не са ни необходими и всеки трябва да върви по собствения си път“.⁵⁴ Всяка арогантност предвещава бедствие. Това беше и все още е случаят с най-големите политически грешки, направени от Запада, като например в Куба или Иран, където единственото общо между правителството и опозицията бе анти-колониалното или анти-западно чувство. След сериозна изследователска работа Робърт Лайкен и Стивън Брук подкрепиха следната теза: „Братството“ представлява комбинация от национални групировки с различни виждания, като отделните фракции имат разногласия по това, как могат да преследват най-добре своите цели. В същото време обаче те всички отхвърлят глобалния джихад, като приемат изборите, заедно с други основни елементи на демокрацията. В „Братството“ има и течение, желаещо да се ангажира със Съединените щати. През последните няколко десетилетия това течение – заедно с реалностите на практическата политика – успя да тласне голяма част от „Братството“ към умереност“.⁵⁵ Следователно, можем да си сътрудничим с политическия Ислям, но най-вече – с „Мюсюлманското братство“.

Перспективите за сътрудничество с демократично избраното „Мюсюлманско братство“ са големи, но зависят предимно от западните страни, както и от разбиранията и поведението на институциите. Обуздавайки най-силните си страхове, ние трябва да преговаряме и да си сътрудничим с някои от така наречените наши „врагове“. А ако пренебрегваме обществените настроения и предпочитания, ние ще зачеркнем не само нашата роля в този район, но така също и шансовете на Близкия изток за мирен преход и бъдещ просперитет. Трябва да презърнем (някои биха предпочели „укротим“!) „Мюсюлманското братство“ и да направим по-умерен политическия Ислям, преди да е станало твърде късно. И трябва да направим това заради собствените си интереси, като използваме реалистичен подход. Защото алтернативата е борба с Ал-Каида, както и с Ислямския халифат.

Освен това, даже и заради демократичните си ценности да използваме идеализъм, приобщаването остава условие *sine qua non*. Западът винаги е бил маяк на демокрацията, солидарността и човешките права. Не трябва да не обръщаме внимание на злоупотребите и корупцията заради собственото си спокойствие, стабилността и про-западната политика. Историята вече доказва, че когато са на власт, ислямистите някак смекчават собствената си позиция, тъй като им се налага да

48 Ал Хумни Сайед Махмуд, „Инициативата на „Мюсюлманското братство“ като програма за реформи: критичен преглед“, Брукингс, 6 октомври, 2004.

49 Илхан Уеб (официална МВ страница), „Принципите на „Мюсюлманското братство“, 1 февруари 2010.

50 Според Далакура Катерина, „Турция, Иран и въстанията в арабските страни: провалът на политическия Ислям и пост-идеологичните политики“, списание „Политически размишления“, 2/4, февруари 2012, „Арабските граждани не може да не са забелязали делегитимацията на Ислямската република – нещо, което стана ясно още при опорочените избори през 2009 г., както и потълкването на „Зеленото движение“ в резултат на това. Можем да разглеждаме събитията от 2009 г. в Иран като предшественици на арабските революции, тъй като имат доста сходни елементи с тях“.

51 Критици на тази инициатива подчертават, че тя „размива донякъде линията между политическата визия и религиозната проповед“. Виж Фарахат Мохамед Файез, „Либерализиране на „Мюсюлманското братство“: може ли да се състои?“, Arab Insight, 2/6, зима 2009. Трябва обаче да се има предвид, че „Мюсюлманското братство“ е много по-умерено от втората по популярност партия в Египет, състояща се от изключително радикални салафити. Терминът „салафизъм“ се отнася до теорията на ислямисткия ревивализъм, където трябва да се следва точно примера на салаф-а („предците“ на първите мюсюлмани). Според Шарп Джереми, „Египет в преход“, (CRS Доклад за Конгреса RL33003), 18 ноември 2011, „Ислямисткият алианс се състои предимно от салафистки партии, отцепени се от Демократичния алианс, включващи партията „Нур“, партията „Асала“ (автентичност), „салафисткото течение“, както и Партията на строителството и развитието – политическата „ръка“ на Ал Гамаа Ал Ислямия – бивша бунтовническа и терористична група, отговорна за убийството на бившия египетски президент Анвар Садат. Партия „Нур“ е най-голямата салафистка ислямистка партия. Най-общо казано, салафитите са поддръжници на буквалната версия на Исляма. Очаква се Ислямисткият алианс да спечели втори по брой места от системата с партийните листи“.

52 Хамид, Шади, „Мюсюлманското братство“ – новата сила в египетския парламент“, Брукингс, 23 декември 2011.

53 Фелдман, Ноа, „Победата на ислямистите в Тунис – победа за демокрацията“, Блумберг, 31 октомври 2011.

54 В един неотдавнашен анализ на Андру Терил – специалист по близкостоичните въпроси в Института за стратегически изследвания към Колежа по отбрана на американската армия, основната констатация може да бъде лесно интерпретирана погрешно от арогантните ориенталисти така: „Ново-появяващите се политически ръководства няма да имат политическата воля или репресивни възможности, за да настояват за по-голяма жертво-готовност на населението, за да предизвикват Запада“. Виж Терил, Андру, „Арабската пролет, бъдещето на американските интереси и общата сигурност в арабския свят“, SSI, 2 август, 2011.

55 Лайкен и Брук, стр. 26

се справят с ежедневните проблеми⁵⁶, а специално „Мюсюлманското братство“ изглежда вече готово за такова приобщаване, което прозира и от думите, и от делата му – като например прагматичната реакция на Морси по време на израелската операция „Облачен стълб“ през ноември 2012 г.

Клеантис Кириакидис е командир от гръцката флота, но изразява личното си мнение, което не е задължително да отразява официална позиция на Министерството на отбраната. Той е старши научен сътрудник и редактор на Международния стратегически мозъчен център. Има три магистърски степени, две от Морската следдипломна школа в Монтерей, Калифорния (магистърска степен по „Физическа океанография“ и магистърска степен с отличие по „Близкоизточни изследвания“), както и магистърска степен по „Публична администрация“ от Училището за политика „Кенеди“ към Харвардския университет, където е награден с отличието „Луисис Литауер“. Проучването му за докторска степен е на тема „Политически ислям“. Публикувал е седем книги на историческа и политическа тематика, съавтор е на още четири книги, както и на повече от 250 статии, свързани с широк обхват от актуални теми, главно в американски и гръцки списания. Преподавал е в различни институции и е участвал в над 40 международни конференции. Бил е главен редактор на *Kenedy School Review* – списание на Училището за политика „Кенеди“ към Харвардския университет. Освен член в множество организации, той е основател на Академията за стратегически анализи и генерален секретар на Комисията на Гърция по военна история.

60 години България в ЮНЕСКО – постижения и нови предизвикателства

г-р Лилия Чаушева¹

„ЮНЕСКО притежава всички качества, за да даде интелектуален и хуманен отговор на глобализацията и икономическата криза: ние знаем, че културата и изкуствата, науката, образованието, комуникацията и знанието са истинските ценности, които формират същността на човечеството.“

Ирина Бокова,
Генерален директор на
ЮНЕСКО

Организацията на ООН за образование, наука и култура (ЮНЕСКО) е създадена в Лондон през ноември 1945 г. ЮНЕСКО е първата организация в света, която насърчава сътрудничеството във всички области на интелектуалния живот и това е факт от самото ѝ създаване. В наши дни това е една от най-големите специализирани агенции в системата на ООН, чийто престиж се издигна значително под лидерството на Генералния директор Ирина Бокова. В ЮНЕСКО членуват 195 държави и 10 асоциирани членове.²

Опити за развитие на научно, културно и образователно сътрудничество между държавите има още в междувоенния период. Често като предшественици на ЮНЕСКО се посочват Международният комитет за интелектуално сътрудничество, съществувал в Женева от 1922 до 1946 г. и неговата изпълнителна агенция Международен институт за интелектуално сътрудничество, базиран в Париж в периода 1925-1946 г.; Международното бюро за образование в Женева, което от 1969 г. е част от Секретариата на ЮНЕСКО; пактът „Рьорих“, който е международен договор за закрила паметниците на културата, инициран от философа и художника Николай Рьорих и подписан през 1935 г. във Вашингтон.

Показателно е, че в разгара на войната, през 1942 г., правителствата на европейските държави, които се борят срещу нацистка Германия, провеждат среща на министрите на образованието във Великобритания. Краят на войната е далеч, но тези страни осъзнават необходимостта да изградят наново своите образователни системи, след като приключи световният конфликт.

Учредителната конференция на ЮНЕСКО се провежда едва няколко месеца след края на Втората световна война. През есента на 1945 г. в Лондон се събират представители на 44 държави, които споделят убеждението, че новата организация трябва да създаде усещане за интелектуална и морална солидарност за човечеството и по този начин да предотврати избухването на нова война.

⁵⁶ За повече подробности виж Кириакидис Клеантис, „Регионално сътрудничество в района на Източното Средиземноморие след „Арабската пролет“: опасности и перспективи“, „Стратегия за сигурност в Югоизточна Европа и трансатлантическо лидерство, III/2012. На он-лайн адрес: <http://www.strategyinternational.org/magazine/?issueID=14#/0>

¹ Лилия Чаушева е дипломатически служител IV степен в отдел „ЮНЕСКО“, дирекция „Права на човека“. Авторът изразява благодарност за подкрепата при подготовката на настоящата статия на г-жа Мария Донска, главен секретар на Националната комисия за ЮНЕСКО, посланик Александър Савов, г-жа Станислава Нишкова и г-жа Любов Драганова, държавни експерти в отдел „ЮНЕСКО“.

² Считано към м. април 2016 г.

Учредителният акт на ЮНЕСКО, подписан на 16 ноември 1945 г., влиза в сила една година по-късно – на 4 ноември 1946 г., след като е ратифициран от 20 държави.³ Най-често цитираният текст от конституцията на ЮНЕСКО гласи, че „войните започват в умовете на хората и затова в умовете на хората трябва да изградим защитата на мира“.⁴ Първата сесия на Генералната конференция на ЮНЕСКО се провежда в Париж в периода 19 ноември - 10 декември 1946 г. с участието на 44 държави, от които само 30 делегации имат право на глас. Към този момент българската държава все още не е част от семейството на ЮНЕСКО.

България е приета за член на Организацията на **17 май 1956 г.**, шест месеца след като се присъединява към ООН (14 декември 1955 г.). Това е безспорен успех за българската дипломация, която в следвоенното десетилетие има редица нелеки задачи, като подписването на мирен договор (10 февруари 1947 г.), нормализиране на отношенията със съседните държави, контролиране на техните претенции към България, преодоляване на международната изолация и др.

Основните институции, които отговарят за развитието на сътрудничеството между България и ЮНЕСКО, са **Министерството на външните работи** и **Националната комисия (НК) за ЮНЕСКО**. Последната е създадена през май 1956 г. и функционира като структура към МВНР. Международноправната база за дейността ѝ е Хартата на националните комисии, приета на 20-та сесия на Генералната конференция (1978 г.).⁴

Основната задача на НК е да координира цялостната дейност на страната в Организацията и да поддържа контакти със Секретариата в Париж. НК се състои от Председател, Бюро и Секретариат. Председателят е заместник-министър на външните работи, определен със заповед на министъра. От своя страна, Бюрото включва представители на основните министерства, ведомства и институти, вземащи участие в програмите на ЮНЕСКО, изтъкнати учени, дейци на културата и образованието.⁵ Секретариатът функционира като отдел в МВНР и се ръководи от главен секретар.

Българска делегация за пръв път участва в 9-та сесия на Генералната конференция, проведена в Делхи, Индия, през 1956 г. Най-високото ниво на представителност в периода на социализма е през 1980 г., когато делегацията за участие в 21-та сесия на ГК в Белград се ръководи от Людмила Живкова. На същата сесия Генералната конференция приема специална резолюция, посветена на 1300 години от създаването на българската държава.⁶ В периода до 1989 г. страната ни веднъж е домакин на сесия на Генералната конференция, която се провежда в София през 1985 г. и се председателства от акад. Николай Тодоров. В същия период страната ни е била член

3 Ратификациите са извършени от Австралия, Бразилия, Канада, Китай, Чехословакия, Дания, Доминиканска република, Египет, Франция, Гърция, Индия, Ливан, Мексико, Нова Зеландия, Норвегия, Саудатска Арабия, Южна Африка, Турция, Обединеното кралство и САЩ.

4 В другите държави членки на ЮНЕСКО също функционират Национални комисии, които могат да бъдат на разпореджение на МВНР, на министерство на образованието или министерство на културата.

5 Ведомствата, представени в Бюрото на НК, са Администрация на Президента, Министерство на културата, Министерство на образованието и науката, Министерство на околната среда и водите, Министерство на младежта и спорта, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, парламентарни комисии, БАН, Софийски университет „Свети Климент Охридски“, Технически университет – София.

6 За повече информация, виж Records of the General Conference 21st session, Belgrade, 23 September-28 October 1980, at: http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001140_цищ_жщ/114029e.pdf; last visited: April 7th, 2016.

на Изпълнителния съвет на ЮНЕСКО два пъти – през 1972-1976 г. /Николай Тодоров/ и през 1985-1989 г. /Милан Миланов/.

Българска делегация участва и в Световната конференция по въпросите на културната политика в Мексико през 1982 г. Георги Йорданов, председател на Комитета за култура и ръководител на българската делегация, е избран за заместник-председател на конференцията.

Доказателство за българския ангажимент към целите и програмите на ЮНЕСКО са различните форуми, на които българската държава е домакин през 70-те и 80-те години на миналия век. Сред по-важните домакинства могат да бъдат открити следните: провеждане на Световния конгрес по философия и на Световния конгрес по социология във Варна през 70-те години, домакинство на 94-та сесия на Изпълнителния съвет на ЮНЕСКО във Варна през 1974 г., провеждане на Третата конференция на министрите на образованието от Европа и Северна Америка в София през 1980 г., домакинство на Международния конгрес на мрежата на асоциираните училища на ЮНЕСКО в София през 1983 г.

Безспорен успех за България е вписването на девет културни и природни обекта с изключителна стойност за човечеството в Списъка на световното културно и природно наследство. Това се случва в края на 70-те и средата на 80-те години. Става дума за следните обекти:

- Културни обекти – Магарски конник (1979 г.), Боянска църква (1979 г.), Казанлъшка гробница (1979 г.), Старият Несебър (1983 г.), Рилски манастир (1983 г.), Скалните църкви в с. Иваново (1979 г.), Тракийската гробница в с. Свещари (1985 г.);
- Природни обекти – национален парк „Пирин“, (1983 г.) и биосферен резерват „Сребърна“, (1983 г.).

От същия период датира и **българското участие в секторни програми и органи** по линия на природните науки като „Човекът и биосферата“, Международната програма за геоложко сътрудничество, Международната хидроложка програма, Международната океанографска комисия и др. България се присъединява към програмата „Човекът и биосферата“, през 1977 г. с обявяването на 17 биосферни резервата.⁷ Една година по-рано, през 1976 г., България е домакин на международен семинар, посветен на водния баланс в Европа, който се провежда в курорта „Златни пясъци“.

През 70-те и 80-те години български учени участват в изследователски дейности под егидата на ЮНЕСКО, свързани със сеизмология и възможността за предвиждане на земетресения в Балканския регион. Основната институция от българска страна, участвала в тези дейности, е Българската академия на науките чрез някои от своите институти. Освен това, със средства на ЮНЕСКО е създаден Национален фитохимичен център в България. Участието на български учени в програмите на ЮНЕСКО е интензивно, тъй като това е една от възможностите за контакт със световната научна общност.

В сътрудничеството с ЮНЕСКО по линия на **образованието** водещата институция от българска страна е Министерството на образованието и науката. Важно е да се отбележи, че **България се присъединява към Мрежата на асоциираните учили-**

7 Към настоящия момент биосферните резервати в България са 16 на брой. Това са Али ботуш, Бистришко бранище, Боатин, Джендема, Джинджирица, Дупката, Камчия, Купена, Мантарица, Парангалица, Сребърна, Стенето, Узунбоджак, Царичина, Червената стена, Чупрене. Маричини езера е изключен през 2002 г. след сливането му с Централен Рилски резерват.

ща на ЮНЕСКО през 1965 г. Създадена през 1953 г., Мрежата на асоциирани училища обхваща над 10 000 образователни институции в 181 държави по света към момента.

Считано към 1 март 2015 г., българската мрежа обхваща 56 училища от всички образователни степени и географски региони. Тя се ръководи от Национален координатор към Министерството на образованието, който осъществява връзка с Националната комисия на България за ЮНЕСКО в Министерство на външните работи и централата в Париж. Българските асоциирани училища са сред най-активните в световната мрежа със сериозен и иновативен принос в областта на образованието за демократично гражданство, култура на мира, межкултурен диалог, опазване на културното наследство и други.

Интересен е фактът, че България е първата държава, ратифицирала Конвенцията на ЮНЕСКО за признаване на обученията, дипломи и степени, свързани с висше образование в държавите от Европа, подписана на 21 декември 1979 г. Нашата страна депозира ратификационната си грамота на 22 април 1981 г.

Без съмнение една от най-успешните сфери на сътрудничество между България и ЮНЕСКО за целия период на членството е **културата**. През 70-те и 80-те години доброто ниво на сътрудничество се дължи на няколко фактора, сред които политиката на „културно отваряне“, на България, издигането на културата в държавен приоритет, идеите на Людмила Живкова за представяне на една друга България зад граница, а именно държава с вековни културни традиции и със собствен принос в европейската културна съкровищница, отбелязването на 1300 години от създаването на българската държава и др.⁸

От тази гледна точка, безспорен успех са проведените **Дни на България в централата на ЮНЕСКО** в Париж /септември 1981 г./, които са под почетния патронаж на тогавашния Генерален директор на Организацията Амаду-Махтар М'Боу. Те са свързани с честването на 1300 години от създаването на българската държава и с приетата по този въпрос резолюция от Генералната конференция на сесията, проведена в Белград.

За Дните на България в ЮНЕСКО Амаду-Махтар М'Боу споделя следното: „(...) те отразяват годишнина от създаването на една от най-старите държави в Европа, чийто народ е успял през вековете да съхрани своята национална идентичност и да създаде една от най-оригиналните славянски култури“. Основните културни събития от Дните на България са изпълнение на фолклорен ансамбъл „Тракия“, рецитал на българския пианист Иван Дреников, концерт на хор „Йоан Кукузел“, историческа лекция на академик Николай Тодоров, изложба и други.

Други значими събития от края на 70-те и 80-те години включват предоставянето на патронаж на Генералния директор на Международната детска асамблея „Знаме на мира“. Изпълнителният съвет на ЮНЕСКО определя първата детска асамблея от 1979 г. като едно от най-значимите събития в Международната година на детето, обявена от ООН.

В средата на 80-те години в София отваря врати книжарница на ЮНЕСКО, в която се предлагат книги, списания и специализирани издания на Организацията. По това време излизат от печат много статии, посветени на България, нейната култура и история в издания на ЮНЕСКО като *Cultures, Museum, UNESCO Courier* и др. В София е създаден и Международен информационен център по балканска исто-

рия. Разработен е и съвместен проект между България и ЮНЕСКО, който има за цел опазване на археологическите разкопки в центъра на София след започване на строителството на метрото.

През 90-те години България е избрана два пъти за член на Изпълнителния съвет на ЮНЕСКО – в периода 1993-1997 г., когато постоянен представител към Организацията е Симеон Ангелов, и през 2008-2009 г., когато българското постоянно представителство се оглавява от Ирина Бокова.

Това е периодът, в който България се присъединява към пет от най-значимите конвенции на ЮНЕСКО, отразени в таблицата по-долу:

КОНВЕНЦИЯ НА ЮНЕСКО	ДАТА НА ПОДПИСВАНЕ	ДАТА НА ВЛИЗАНЕ В СИЛА	РАТИФИКАЦИЯ ОТ СТРАНА НА БЪЛГАРИЯ ¹
Конвенция за признаване на квалификации, свързани с висшето образование в европейския регион	11 април 1997 г., Лисабон	1 февруари 1999 г.	19 май 2000 г.
Конвенция за опазване на подвижното културно наследство ²	2 ноември 2001 г., Париж	2 януари 2009 г.	6 октомври 2003 г.
Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство	17 октомври 2003 г., Париж	20 април 2006 г.	10 март 2006 г.
Международна конвенция срещу допинга в спорта	19 октомври 2005 г., Париж	1 февруари 2007 г.	12 януари 2007 г.
Конвенция за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване	20 октомври 2005 г., Париж	18 март 2007 г.	18 декември 2006 г.

Фигура 1. Конвенции на ЮНЕСКО, ратифицирани от Република България през по-

⁸ Евгения Калинова, *Предпоставки и последици на културната политика на Людмила Живкова*, 19 октомври 2012 г., Софийски университет „Свети Климент Охридски“.

следните две десетилетия

Важно място в сътрудничеството между България и ЮНЕСКО заемат посещенията на някои от Генералните директори в нашата страна, а именно на Рене Майо, Амаду-Махтар М'Боу, Федерико Майор и Коичиро Мацуура. От особено значение са двете посещения на Коичиро Мацуура (Япония), който е начело на ЮНЕСКО от 1999 до 2009 г.

В периода 26-28 август 2003 г. **Коичиро Мацуура е на официално посещение в България** по покана на президента Георги Първанов. На 27 август г-н Мацуура открива Музея на спорта в София в присъствието на министър-председателя и министъра на младежта и спорта.

В рамките на посещението е подписано споразумение между ЮНЕСКО и българското правителство, съгласно което японският доверителен фонд за паметниците на културата към ЮНЕСКО отпуска близо 1 милион щ.д. за консервация и реставрация на паметници на културата в стария Пловдив. От своя страна, българското правителство поема задължения на стойност 100 хиляди щ.д. Проектът е с продължителност три години, като идеята е през този период да бъдат напълно реставрирани и консервирани седем къщи в стария Пловдив. Става дума за ансамбъла от Баятова и Бакалова къщи, къщите на Георгиади, Недкович, Клианти, Хинглиян, Ниханян и Стамболиан.⁹

Съгласно параметрите на проекта, помощта е отпусната директно на община Пловдив, като управлението на проекта се извършва на две нива. На местно равнище управлението се осъществява от общинското сдружение „Старинен Пловдив“, а на национално – от Министерството на културата и Националната комисия на Република България за ЮНЕСКО. Проектът предвижда и научен контрол по неговото изпълнение от българо-японска работна група на ИКОМОС, Международния съвет за паметниците на културата и забележителните места, в сътрудничество със Секретариата на ЮНЕСКО.¹⁰

Считано към 2003 г., помощта, отпусната от японското правителство, представлява най-голямата помощ, предоставяна по линия на ЮНЕСКО за български проект. Това е и най-голямото дарение на японския фонд към ЮНЕСКО за европейска държава дотогава.

Второто посещение на Коичиро Мацуура в България се провежда в периода 20-21 май 2005 г., когато Генералният директор взема участие в **регионалния форум във Варна на тема „Културните коридори в Югоизточна Европа – общо минало и споделено бъдеще, ключ към бъдещо партньорство„**. Форумът е под патронажа на президента Георги Първанов, Коичиро Мацуура и Тери Дейвис, генерален секретар на Съвета на Европа.

9 Япония отпуска един милион долара за реставрация на Стария Пловдив, вестник „Капитал“, 23 август 2003 г. За повече информация, виж http://www.capital.bg/biznes/predpriemach/2003/08/23/222697_japoniia_otpuska_edin_milion_dolara_za_restavracija_na/.

10 Пак там.

Основната идея на организаторите е свързана с региона на Югоизточна Европа, неговата хилядолетна история и съществуването на т.нар. **културни коридори**, които са най-силните връзки между балканските народи и тяхната жива памет. Форумът защитава идеята, че културните коридори не познават граници. Те започват от Адриатическо море, преминават няколко държави и стигат до Черно море. Други започват на Средиземноморското крайбрежие и завършват в Карпатите. Трети са свързани с река Дунав.

Във форума участват политици и експерти от региона, които очертават конкретни стъпки за опазване и насърчаване на уникалното културно-историческо наследство в Югоизточна Европа, за устойчиво развитие на това наследство като един от начините за икономическо и социално развитие на региона, промотиране на идеята за единно културно-историческо наследство за преодоляване на национални, етнически и религиозни разделения на Балканите и средство за създаване на регионална идентичност, чувство за гордост и др.

Форумът завършва с приемането на **Декларацията от Варна** на президентите от Югоизточна Европа. В нея държавните глави изразяват подкрепата си за създаване на регионална мрежа, която да изработи стратегия за идентифициране, опазване и промотиране на културните коридори в региона и план за действие. Декларацията предвижда насърчаване на опазването и популяризирането на нематериалното културно наследство, опазването на културното наследство в риск, мерки за борба с незаконния трафик на културни ценности, устойчиво развитие на културно-историческото наследство в региона и др.¹¹

В тази връзка, България се гордее, че е домакин на **Регионалния център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа категория 2 по егидата на ЮНЕСКО**. Той е създаден през 2008 г. като юридическо лице с нестопанска цел. С резолюция, приета от 35-та сесия на Генералната конференция на ЮНЕСКО през октомври 2009 г., Регионалният център е одобрен да функционира по егидата на Организацията.

Центърът е открит с тържествена церемония на 20 февруари 2012 г. Съучредители на Регионалния център са три институции – Министерството на културата, Министерството на външните работи и Българската академия на науките. По силата на Закона за културното наследство, Центърът се финансира целево от българската държава.

В Регионалния център членуват 14 държави. Очаква се през 2016 г. Молдова да се присъедини към Центъра и по този начин държавите-членки да станат 15 на брой.

Безспорен връх в историята на отношенията между България и ЮНЕСКО е **избирането на Ирина Бокова за Генерален директор на ЮНЕСКО**. Тя става десетият Генерален директор на Организацията, като в същото време е първата жена и първият представител на Източна Европа, заел тази висока и престижна позиция.

11 Пълният текст на декларацията може да бъде видян тук: <http://www.novinite.com/articles/47930/Varna+Declaration+of+SSE+Presidents>; последно посетен на 2 април 2016.

Ирина Бокова остава начело на ЮНЕСКО за два последователни мандата.

ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР	МАНДАТ	ДЪРЖАВА
Джулиан Хъкли	1946-1948 г.	Великобритания
Хаиме Торес Богет	1948-1952 г.	Мексико
Джон Тейлър	1952-1953 г.	САЩ
Лутър Еванс	1953-1958 г.	САЩ
Виторино Веронезе	1958-1961 г.	Италия
Рене Майо	1961-1974 г.	Франция
Амаду-Махтар М'Боу	1974-1987 г.	Сенегал
Федерико Майор	1987-1999 г.	Испания
Коичиро Мацуура	1999-2009 г.	Япония
Ирина Бокова	2009 г. - досега	България

Фигура 2. Таблица с имената и мандатите на Генералните директори на ЮНЕСКО от създаването на Организацията до сега

През 2009 г. Коичиро Мацуура няма право да се кандидатира отново за най-високия пост в ЮНЕСКО след два мандата начело на Организацията. Излъчени са 9 кандидати за наследник на Мацуура. Почти до последния момент международната общност възприема като кандидат с най-големи шансове за успех Фарук Хосни, дългогодишен министър на културата на Египет по времето на президента Хосни Мубарак. Останалите кандидати са от Литва, Алжир, Танзания, Бенин, Руската федерация, Екватор, Бенита Фереро-Валднер /номинирана от Австрия и Колумбия/ и българския дипломат от кариерата Ирина Бокова.

Изпълнителният съвет на ЮНЕСКО гласува общо пет пъти, преди да избере Ирина Бокова. В първите три гласувания води Фарук Хосни; в четвъртия тур гла-

совете са на равно – 29/29; петият тур /22 септември 2009 г./ е успешен за българската кандидатура, която печели с 31 на 27 гласа. До голяма степен резултатът е шокиращ както за Египет, така и за Хосни Мубарак, за когото се предполага, че е лобирал лично за египетския кандидат Фарук Хосни. Мубарак е търсил подкрепа за египетската кандидатура сред гържавите-членки на Лига на арабските гържави, Африканския съюз и Организацията за ислямско сътрудничество /Организация Ислямска конференция/.

Изборът на Ирина Бокова за Генерален директор е утвърден от Генералната конференция на ЮНЕСКО на 15 ноември 2009 г. В рамките на първия си мандат Ирина Бокова проведе мащабна реформа на Организацията с основна цел ЮНЕСКО да съответства на нуждите и очакванията на гържавите-членки и да има по-голяма видимост като специализирана агенция в системата на ООН. Освен това, Генералният директор успешно изпълни амбицията си ЮНЕСКО да бъде по-ефективна, по-търсена и по-концентрирана върху предизвикателствата на глобалния свят, мира и развитието.

Реформата на ЮНЕСКО включва **пет големи въпроса**:

- Фокусиране върху отделни приоритети
- По-ефективно изпълнение на програмите на терена
- Дефиниране нишите на ЮНЕСКО и лидерската роля в системата на ООН
- Установяване на нови и дълготрайни партньорства
- Оптимизиране на управлението и структурата на Организацията

Ирина Бокова дефинира като глобални приоритети на ЮНЕСКО **Африка и равенството между половете**; определи като водещи цели **изграждането на култура на мир и устойчивото развитие**; фиксира **три приоритетни групи**, а именно младите хора, малките развиващи се островни гържави и най-слабо развитите гържави.

През октомври 2011 г. ЮНЕСКО изпадна в тежка финансова ситуация заради прекратеното американско финансиране след приемането на Палестина за пълноправен член на ЮНЕСКО. Генералният директор Ирина Бокова предприе мерки по съкращаване на разходите, оптимизиране на персонала и структурата и учредя Фонд за извънредни ситуации.

Въпреки съществуващия проблем с финансовите задължения на отделни гържави-членки, осъществяването на реформата на Организацията продължи. Беше извършена реформа на регионалните бюра на ЮНЕСКО, с цел увеличаване ефекта на секторните програми в гържавите. Бяха реализирани нови партньорства и приета дългосрочна стратегия. Освен това ЮНЕСКО утвърди нови стратегии по двата глобални приоритета – Африка и равенство между половете. Всички тези действия позволиха на ЮНЕСКО да издигне своята лидерска роля и видимост в системата на ООН.

Успешната дейност на Генералния директор Ирина Бокова в рамките на първия ѝ мандат позволи тя да бъде преизбрана за шеф на ЮНЕСКО през есента на 2013 г. Изпълнителният съвет гласува в нейна подкрепа на 4 октомври, а Генералната конференция утвърди направения избор на 12 ноември 2013 г. Сред успехите във втория мандат на Ирина Бокова можем да открийм отбелязването на 70 години

от създаването на ЮНЕСКО през 2015 г., приносът на ЮНЕСКО за приемане на Дневния ред на устойчивото развитие, борбата с радикализацията на младите хора, с разрушаването на културно-историческо наследство в зоните на конфликт, кампанията **#Unite4Heritage**¹², приемането на резолюция 2199 на Съвета за сигурност на ООН и др.

Относно Дневния ред на устойчивото развитие, един от най-големите успехи за ЮНЕСКО през 2015 г., дължащ се на личната ангажираност на Генералния директор Ирина Бокова, бе приносът на Организацията за няколко от Целите на устойчивото развитие, а именно цел 1 /изкореняване на бедността/, цел 4 /приобщаващо и равностойно качествено образование/, цел 5 /равенство между половете/, цел 11 /приобщаващи и устойчиви градове и общности/, цел 14 /Съхранение и устойчиво ползване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие/ и цел 16 /Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всеки и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички нива/. **Огромен принос от страна на ЮНЕСКО е включването за пръв път на културата в Дневния ред на развитието по линия на девет цели.** Международната общност призна ролята на културата за постигане на икономически растеж, устойчиво производство и потребление, качествено образование, устойчиви градове, екологично развитие, мирни и приобщаващи градове и общества. Беше подчертана ролята на културата и културното многообразие за устойчиво развитие на човечеството. Държавите-членки акцентираха, че културните конвенции на ЮНЕСКО трябва да допълват усилията по прилагане на Дневния ред на устойчивото развитие.

Сътрудничеството между България и ЮНЕСКО през 2016 г. – какво предстои?

В средата на март т.г. бе одобрен **Национален план за отбелязване на 60 години от членството на България в ЮНЕСКО**, който включва събития и инициативи в пет области – образование, наука, култура, природно наследство, мултимедия и популяризиране на годишнината. Бе създадено и специално лого в чест на годишнината.

Сред институциите, ангажирани със събития от Националния план, можем да открием Министерството на външните работи, Министерството на образованието и науката, Министерството на културата, Министерството на околната среда и водите, Министерството на младежта и спорта, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Българско национално радио, Българска телеграфна агенция, Дружеството за ООН в България, институти на БАН, Държавния културен институт, Фонд „13 века България“ и др.

¹² Това е кампания в социалните мрежи, насочена към опазване на културно-историческото наследство и културното многообразие. Започната в отговор на безпрецедентното разрушаване на културни ценности в зоните на конфликт, кампанията призовава хората да се борят с екстремизма и радикализацията като споделят снимки или информация за места, паметници, ценности и артефакти, които са заплашени. За повече информация, виж официалната интернет страница на кампанията: <http://www.unite4heritage.org/en>.

През настоящата година по линия на сектор „култура“ България ще продължи работа по **двете номинации в областта на нематериалното културно наследство**:

- Фестивалът на българското народно творчество в Копривщица, който кандидатства за включване в Регистъра за добри практики;
- Номинацията на мартеницата /съвместна номинация на Румъния, България, Молдова и Република Македония/ за включване в Представителния списък на нематериалното културно наследство на ЮНЕСКО.¹³

Националната комисия за ЮНЕСКО ще съсредоточи усилията си и върху двете български номинации за включване в **регистъра „Паметта на света“**, а именно Борилевият синодик и Лондонското Четвероевангелие /съвместна номинация на България и Великобритания/. Обмисля се възможността за самостоятелна номинация на Асеманиевото евангелие, старобългарски ръкопис, който се съхранява в Библиотеката на Ватикана.

Други дейности, с които ще бъде ангажирана Националната комисия, са подбор на проекти в **Програмата за участие** на ЮНЕСКО, съдействие за предоставяне на **патронаж на събития и инициативи**, които имат връзка с дейностите на ЮНЕСКО, отбелязване на **значими дати и събития от календара на ЮНЕСКО**. Предстои провеждането и на Шестото издание на **конкурса „За жените в науката“**, който се организира съвместно от Л'Ореал и ЮНЕСКО. Ще бъдат връчени три стипендии на стойност 5000 евро всяка на жени-учени от областта на природните науки.

Ще бъдат отбелязани следните **две годишнини**, с чието честване се асоциира ЮНЕСКО през 2016 г.:

- **150 години от рождението на поета Пенчо Славейков** /1866-1912 г./ - годишнина, подкрепена от Италия и Германия;
- **1100 години от смъртта на свети Климент Охридски** /830-916 г./ - съвместна номинация на България и Република Македония с подкрепата на Полша и Руската федерация.

Изминалата 2015-та година доказва на света, че ЮНЕСКО е по-необходима от всякога. Европа е изправена пред безпрецедентна бежанска вълна, неравенствата по света нарастват, проблемът с бедността и крайната бедност продължава да съществува, светът е потресен от прояви на т.нар. културно прочистване и от посегателствата върху човешките права и достойнство в зоните на конфликт. На фона на тази ситуация Ирина Бокова заяви при откриването на 38-та сесия на Генералната конференция през ноември т.г., че *„седем десетилетия след създаването ѝ, идеята за ЮНЕСКО отеква по-силно от всякога: ние можем да изградим по-силни и устойчиви общества чрез образованието, науката, културата и свободния обмен на идеи. (...) Ролята на ЮНЕСКО е да предлага инициативи, които обединяват хората, независимо от тяхната вяра или произход. Нашата роля е да засилим интелектуалната и морална солидарност между народите, да заздравим усещането за единство на човечеството. Това е смелостта, която сме имали при създаването на ЮНЕСКО,*

¹³ Водещата държава по тази номинация е Румъния. От българска страна ресорното ведомство, което се занимава с този въпрос, е Министерството на културата.

и от която имаме нужда и днес.“

От Националната комисия на Република България за ЮНЕСКО вярваме, че настоящата година ще бъде успешна за сътрудничеството между нашата страна и международната организация, и ще отбележим достойно и емоционално 60-та годишнина от членството на България в ЮНЕСКО.

Библиография

1. Евгения Калинова, Предпоставки и последици на културната политика на Людмила Живкова, 19 октомври 2012 г., Софийски университет „Св. Климент Охридски“.
2. Искра Баева, Евгения Калинова, Следвоенното десетилетие на българската външна политика (1944-1955 г.), Лекционен курс, София, издателство „Полис“, 2003.
3. „Япония отпусна един милион долара за реставрация на Стария Пловдив“, вестник „Капитал“, 23 август 2003 г. Линк: http://www.capital.bg/biznes/predpriemach/2003/08/23/222697_japonia_otpuska_edin_milion_dolara_za_restavracija_na/.
4. Constitution of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO Editions 2006.
5. Milan Milanov, UNESCO and Bulgaria, Sofia Press, 1985.
6. Records of the General Conference 21st Session, Belgrade, 23 September-28 October 1980, available at: <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001140/114029e.pdf>.
7. Resolution on the 1300th Anniversary of the Bulgarian State adopted by the 21st session of the General Conference.
8. #Unite4Heritage official website - <http://www.unite4heritage.org/en>.
9. UNESCO at a glance, edition 2010, available at: <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001887/188700e.pdf>.
10. Varna Declaration of SEE Presidents, May 21st, 2005, available at: <http://www.novinite.com/articles/47930/Varna+Declaration+of+SEE+Presidents>.

“Кои ценности ни обединяват днес?”

Светломира Димитрова
ст. експерт
Дипломатически институт

На 11 и 12 март т.г. в София Хотел Балкан се състоя международна конференция на тема „Кои ценности ни обединяват днес?“, организирана от швейцарската Асоциация Женевски духовен апел и българския Институт за публична политика и под патронажа на Генералния Директор на ЮНЕСКО. В нея участваха учени, политици, религиозни дейци и общественици от Европа, Азия, Америка. Целта е тази мрежа от хора да се разраства и да включва все по-голям кръг от хора от целия свят, убедени в наложителната необходимост днес да се разговаря и да се защитава ценностното измерение на живота.

За значимостта на конференцията говори и фактът, че тя бе специално приветствана от най-високото ниво на българската държава – Президент, Председател на Народното събрание, Министър-председател, Националният омбудсман, както и от Генералния директор на ЮНЕСКО, от Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, от Генералния секретар на Световния съвет на църквите, от Президента на Българския червен кръст, от Президента на Международния фонд Черно море-Каспийско море, и др.

Бившият президент на Тимор Лесте и носител на Нобелова награда за мир (1996) **Жозе Рамос Хорта** в специално видеообращение към организаторите и участниците на Конференцията призова за повече солидарност между държавите и народите като водеща ценност за разрешаване на глобалните проблеми на човечеството и настоя за по-определяща роля на ООН в тези процеси.

В своето встъпително слово при откриването на конференцията посланик **Здравко Попов**, Президент на Института за публична политика, заяви, че поведението на хората в съвременния свят все по-малко се направлява от съзидателни и обединяващи ценности, все по-малко говорим за споделими универсални ценности, за това, което ни съюзява и солидаризира, а не за това, което ни разделя, отчуждава и противопоставя. Ние сме пренебрегнали, а дори и съзнателно отхвърлили, ценността на Другия (Различния), ценността на Природата, на Историята, на Свещеното, на Мъдростта. В този смисъл сме станали безотговорни към съдбата си като човечество, а не само към съдбата си като индивиди. Конференцията е мобилизирала мислещи хора от всички краища на света, които бидейки различни и оставайки различни, са убедени, че трябва да достигнат до общото, което ни обединява. Много трудна задача, обобща Здравко Попов, но задача, която си струва усилията.

В своето приветствие към аудиторията на Конференцията, г-н **Венцислав СъбеВ**, вицепрезидент на Женевския духовен апел, обяви, че София е избрана да бъде първия домакин на този уникален многостранен диалог, но вече има заявки за продължението му в Женева, Париж, Мюнхен, Абу Даби, Лондон, Джакарта....

Специално участие в конференцията взе министърът на културата и образованието на Индонезия **г-р Анис Басуедан**. В своето изказване той се спря на индонезийския модел в търсенето и постигането на прогрес и хармония в цялото общество. В Индонезия, разположена на над 17 хиляди острова, живеят 300 етнически групи, които говорят на 700 езика. Индонезия е най-голямата мюсюлманска страна в света. През 2013 година БВП на страната достига 7 трилиона долара, което я нарежда на 7-о място в света непосредствено след Китай и Индия с ръст от 7%. Историята на страната е доминирана от дълги периоди на конфликти и кратки периоди

на мир. Епохална е борбата ѝ за освобождаване от колониализма, а през втората половина на 20-и век – и от диктатурата. Според г-р Басуедан много са факторите за напредъка на страната, но на първо място той постави въображението. Благодарение именно на въображението може да се обясни решението на народа да не приеме за официален език на мнозинството (явански – бел.а.), а на малцинството (диалект на малайския – бел.а.). Въображението е било нужно и на представителите на потомствената аристокрация да се съберат и да решат, че повече не са им необходими привилегиите, които им дава тяхната класа. Въпреки че преобладаващата част от населението са мюсюлмани, индонезийците имат равни права по отношение на религиозните изповедания и са се споразумели помежду си, че всъщност Бог е един. Те вярват в справедливостта като върховна гражданска ценност на обществото си и са обединени днес от всеобщите демократични ценности. От гражданите на Индонезия не се изисква да изоставят своята културна, етническа, религиозна и езикова идентичност, целта на управлението не е да се постигне безлична и нивелираща разнообразието на хората униформеност. Изкуството на управлението е, на базата на общи и споделени от всички принципи и цели на общественото развитие, да се съхраняват и развиват и различията между хората.

„Ние сме наследници на общи цели. Трябва да се справим с взаимния страх. Мирът е справедливост. Хубаво е да се учим от историята, но трябва и да се учим да правим история“. С тези думи завърши пленарната си реч индонезийският министър на културата и образованието.

Конференцията „Кои ценности ни обединяват днес?“, беше структурирана в четири панела – „Ценности и Кризи“, „Ценности и Общества“, „Свобода и Сигурност“, и „Религии и Ценности“, – с по 4 основни докладчици във всеки от панелите и с достатъчно време за дискусия по съответната тема. Последният панел се превърна и в много плодотворна кръгла маса за ролята на религиите в съвременния свят.

Видният учен, писател и философ **г-р Мохамед Шарур** от Обединените арабски емирства участва в панела „Ценности и кризи“. Той застъпи тезата, по която работи от дълго време, че ислямските ценности в наше време, както и ислямската терминология, са достигнали до нас от основателите на религията през 8-и и 9-и век. Тогава религията е трябвало да обслужва целите на най-могъщата по онова време държава, която е била обградена от врагове. Враговете са били наричани неверници и идолопоклонници. На империята ѝ е трябвала легитимност на велика държава, затова използването на груба сила срещу неверниците е било нещо съвсем нормално. На онази форма на ислямската религия съответствали и предписанията от онова време. Но в днешния свят те трябва да бъдат отхвърлени. Д-р Шарур обвини радикалната организация „Ислямски братя“ за създаването на днешния радикален ислямизъм. Джихадът, по неговите думи, не е създаден от Осама бин Ладен, а той го е наследил заедно с организацията „Ал Кайда“ от Абд ал-Акан. Структурата „Ал Кайда“, е създадена от традиционно признати ислямски легитимни институции. Ако не преосмислим из основи исляма, ще оставим голяма празнина в разбирането си за него, предупреди г-р Шарур.

Когато през 60-те години на миналия век арабите преживяват военно поражение от Израел, в джамиите започва да се внушава, че поражението е заради това, че жените не носят бурки. Д-р Шарур откри три проблема във вярата и мисленето на арабите:

1. Синонимия: Те вярват че техният баща е Бог. За тях Бог и Баща започва да се отъждествяват, както някога е било в поезията. Но арабската поезия загива в момента, в който се появява Коранът.
2. Аналогия: Когато се молят, те преживяват психологически, че се пренасят в света на пророка и неговите следовници и черпят значения за себе си само

оттам.

3. Мислене: Арабите мислят, че всичко на тази земя е грешно. Малко неща са позволени. Всички немюсюлмани и само някои неправедни мюсюлмани отиват в ада. Всъщност арабският разум не произвежда съзнание за Другия. Ако въобще има отношение към Другия, към Различния, то е само омраза към него – явна или спотаена. Мюсюлманите вярват в Бог, който обича само праведните мюсюлмани. Това мислене поражда диктатура и терор и чрез него е много лесно да се управлява.

Всъщност „мюсюлманин“, значи „вярващ“, и като такъв е гражданин на света, подчерта г-р Шарур (мюсюлманин от арабски значи само „отдаден на бог“, нищо повече). Ако си вярваш в Моисей, ти ще си мюсюлманин израелтянин, ако вярваш в Христос, ще бъдеш мюсюлманин християнин, ако отнесеш вярата си към Мохамед, ще си мюсюлманин мохамеданин. „Ислям“ означава просто принадлежност към Бога. Ислямските ценности са универсални религиозни ценности. Например, сурата „Фуркан“ съвпада напълно с 10-те Божии заповеди на Мойсей. В нея са изброени 14 ценности, като интересното е, че молитвата не е сред тях. Стълбовете на Корана са взети от Писанията. Наказанията са преписани от скрижалите на Моисей. Разликите в религиите са само в ритуалите и практиките.

Д-р Шарур смята, че дори да се премахнат терористичните организации, те пак ще се възстановят, защото именно агресивната идеология е хранителната им среда. Това не са принципи на исляма и на пророка, а на имама. Той постановява да мразим в сърцата си грубоверците. Цялата екстремистка терминология на Корана беше пусната в употреба след 1990 година. Срещу това обаче трябва да се борим, завърши речта си г-р Шарур.

Ценностите са свързани с културата, подчерта **Олга Зиновиева**, ръководител на Международния център за изследвания „Александър Зиновиев“ към Московския Университет „Ломоносов“ и съпредседател на международното издание „Россия сега“, Когато се унищожават културни паметници, унищожават се човешки ценности. Тя цитира Александър Зиновиев, според когото човечеството ще се самоунищожи поради своята глупост. Много лесно е да се унищожава нещо, което е създадено с хиляди години. Това е опасен вирус. Много е трудно то да се изгради отново. Кризите в човешкото съществуване обаче ни напомнят за битието на ценностите, без които човешкият живот не би бил възможен. Ценностите са въплътени в личността, в семейството, в държавата, в човешките права, в културните институции, в традициите.

Негово височество **Георг фон Хабсбург**, съветник на вицепремиера на Унгария и бивш служител на унгарския Червен кръст, изтъкна, че ценностите се проявяват именно при криза. Големите общности не могат да възпитат тези ценности, които малките общности правят. Обществото, училището, църквата не са в състояние вече да възпитат онези ценности, които родителите формират у децата си чрез своя пример. Той изрази мнение, че унищожението на религията силно вреди на днешните общества. Европейският съюз е в криза, защото хората забравят целта му, която е зададена при неговото създаване – мир и сигурност.

Д-р Хорст Мар от Асоциацията за външна полтика в Мюнхен припомни, че тази година се навършват 200 години от победата над Наполеон, която увенчава Европа със 100 г. траен мир.

Днес, всеки ден в Германия вече влизат по 2000 мигранти. Тревожното е, че от солидарност Европа минава към дискриминация. Тя сключи сделка с Турция, която показва безпомощност. В същия ден, в който президентът на ЕС Доналд Туск отиде на посещение в Анкара, турските власти превзеха редакцията на опозиционен вестник. Това беше изключително унижение за ЕС. Според Индекса за свобода от

120 наблюдавани гържави 55 са с авторитарен режим, а 45 – със строга диктатура. Турция не е в сегашния си вид демократична гържава.

В същото време в Африка се надига груга опасност. На юг от Сахара, където също има много терористи, 200 хиляди от тях са готови да поемат пътя към Европа, предупреди г-р Мар. Днес Европа е изправена пред съдбоносен мент, от който зависи нейното бъдеще.

Водещата журналистка на индонезийското многомилионно списание „Темпо“ г-жа **Хермиен Клеген** говори за предизвикателствата пред медиите в Индонезия в панела „Ценности и Общества“. За 71 години независимост те са имали възходи и падения. От 1998 г. медиите са свободни. Преди това е било много трудно с авторитарния режим. Приоритетите на медиите днес са правосъдието, човешките права и образованието. Днес те са свободни, никой не ги закрива, но все пак могат да бъдат притискани по икономически начин. Нейното списание прави периодично доклади за напредъка на политиката на правителството. Има голяма опасност от социален радикализъм и нетолерантност особено към някои религии. Клеген даде и обратния пример: на пръв поглед населението на Джакарта би трябвало да мрази своя кмет, защото той има два смъртни греха – той е китаец и е християнин. Миналата година обаче той отново е спечелил изборите, защото е поставил ценностите и интересите на обществото над всичко останало.

Проф. Антоний Тодоров от Нов български университет се запита има ли универсални ценности в днешния свят. Днес конфликтите се пораждаат от незачитането на другия. Глобализацията дава на хората да се опознават, но и налага униформеност. Образованието е нож с две остриета – то води до напредък, но може да се окаже и инструмент на властта. Има нужда да се преосмисли природата на цялата модерна цивилизация днес.

Проф. Никола Офенцат от Сорбоната в Париж, смята, че най-доброто решение днес е да се създаваме непрекъснато критично мислене, не да втълпяваме ценности, а да предложим интелектуалните инструменти, с които всеки сам да стигне до тях. Държавата не създава идентичност, подчерта той. Няма една-единствена френска идентичност, както се е опитал да внуши президентът Никола Саркози. Идентичността не е естествена, тя се изгражда. Историята също не произвежда идентичност. Всеки един от нас изгражда своята идентичност и носи сам отговорността си за нея.

Г-н **Ален Дик** от организацията „Operation Smile Foundation“, Швейцария, изтъкна, че равновесието в обществото означава закон, ред, сигурност, уважение към човешкото достойнство, което включва и достъп до сносен живот. Той подчерта, че кризата с бежанците има и положителни страни, като даде за пример това, че 12 хиляди италианци и гърци са се записали доброволци в Червения кръст, за да помагат.

В третия панел, **проф. Мишел Вьоте**, вицепрезидент на Международния институт за хуманни закони и постоянен наблюдател на Малтийския орган в ООН, смята, че религиозните лидери са пионери в мисленето за хората. Той призова да се пренапишат ценностите, за да са единни за всички. Неговото кредо е „Аз мога да те науча, но по-добре е да се поуча от теб“, защото ние трябва да живеем заедно, споделяйки ценности и познания един от друг.

Равният от Лондон **Джефри Нюмън** анализира текста на „Хартата за Земята. Ценности и Принципи за едно Устойчиво Бъдеще“, и каза, че това е уникален документ, споделян от толкова много страни, организации и личности, което дава надежда, че съзнанието на човечеството за всеобщи ценности не е угаснало. **Д-р Хавиг Абас**, заместник-председател на комисията за човешки права в Индонезия, на примери от индонезийския преход от диктатура към демокрация разясни как именно ценностите са градивните материали на пътя към политическата демокрация и

гражданската свобода. В края на първия ден на конференцията **г-р Елена Мустакова-Посарг**, социален учен и психолог от Вирджиния, САЩ, се опита да изведе справедливостта като универсална ценност, която би могла да обедини човечеството.

Вторият ден от конференцията беше посветен изцяло на темата Ценности и Религии. Темата беше приветствана от представителите на българска православна църква, от католическата църква в България, от евангелистките църкви, от мюфтийството, от националния съвет по вероизповеданията, от световното бахайство и др. Бяха изнесени две лекции, последвани от кръгла маса.

Проф. Никола Офенцат направи преглед на религиозната пропаганда през Първата световна война. Той доказа, че пропагандата и от двете страни (френската и германската) е една и съща. И двете страни твърдят, че Бог е с тях, макар той да е един и същ и за двете страни – Християнският Бог – и заявяват, че водят войната заедно с Бог за общественото благо. И двете страни идентифицират вярата в Бога с ценностите на патриотизма. Свещенниците освещават и благославят оръжието и знамената на армиите. Според проф. Офенцат, това явление начева още от възгледите на Свети Августин, прогължава с кръстоносните походи и всички последвали религиозни войни. Религията е в сърцето на войната, езикът на войната е този на спиритуализма. Същото е и при Османската империя, която обявява в Първата световна война джихад на Русия, Франция и Англия.

Първата световна война, според лектора, е война на благородници (да не забравяме, че монархиите са се легитимирали чрез Бог), докато Втората световна война е война на популисти (избраните от народа). Втората световна война се води вече в името на Родината или на Вождя (Хитлер или Сталин), но не и в името на Бога. След създаването на атомната бомба, войната не може повече да бъде под егидата на Бога. Оттук нататък всяка голяма война ще се третира като война срещу човечеството изобщо. Войните днес се водят в името на интереси, а не в името на ценности. Днес терминът „справедлива война“ не съществува. Църквата вече говори само за справедлив мир.

Проф. Шарур се спря накратко на своето изследване, което проследява как се набират терористите джихадисти. Най-напред им се представят най-тежките проблеми на мохамеданите, после им се предлага божествена награда в небесния свят и се пуска в действие теорията на конспирацията, според която има световен заговор на неверниците срещу пророка Мохамед. Те са призовани да го бранят, те имат свещен дълг към Всевишния. Има Вселенска война на неверниците срещу Ислама. Правоверните мохамедани трябва да отговорят с живота си в тази битка за Бога. Те ще станат зрели мъже чрез джихад. Инициацията им в духовното измерение става чрез саможертва в името на Аллах. Нищо не се обсъжда, задава им се като истина от последна инстанция. Така се постига пълна загуба на идентичност и пълна преградоположеност за манипулация на съзнанието им.

Деканът на Богословския факултет на Софийския университет **проф. Александър Омарчевски** убедително защити тезата, че отсъствието на любовта в съвременната цивилизация е вследствие на загубата на хоризонта на надеждата, която пък от своя страна винаги се е основавала на вярата. Вярата-надежда-любов е духовно триединство, и когато е загубен един елемент от него, значи е загубено цялото триединство. Неoliberalизмът днес е убил тези три нива на духа.

Д-р Бирали Бирали, заместник главен мюфтия, защити виждането, че един истински вярващ човек никога не може да бъде манипулиран от други хора, защото той сам е направил своята първа връзка с Бога. Тя му е дала опората и истината. След това идва богослужението и милостта като висша ценност. Ако съзнаваме, че сме гости на Вселената, няма да воюваме помежду си, а ще живеем съвместно в мир.

Доц. Тодор Тодоров от Философски факултет на Софийския университет раз-

ви една интересна теза за връзката между капитализма и религията. Ако се вземе оригиналният и позитивен смисъл на понятието „джихад“, то означава „човешко действие в името на Бог“. На основата на протестантската етика капитализмът е възникнал именно като джихад – в името на Бога той произвежда, твори, създава. Възникването на капитализма е на базата на ценности. С развитието си обаче капитализмът се трансформира в противоположността си – той унищожава собствените си ценности – християнството, културните традиции, традиционното семейство, критическото мислене и поведение. Той провежда отново джихад, само че негативен, безбожен и деструктивен. Това, което е реалността днес, вследствие на този мутирал капитализъм, това е реалността на консумативизма, на удоволствията, на притежанията, на насилието, на фундаментализмите. Дори вече не си задаваме въпроси за ценности.

Равин Джефри Нюман изрази становището, че е възможно да разберем универсалния Бог само чрез изключване на всички позитивни определения за Него, така както е направил Мойсей, провеждайки негативната процедура на мисленето за Него – „Той не е ...“. Според него всички основни конфликти между религиите в историята идват от опита на всяка религия да определи какъв Бог *Е*, и да привилегирова своите определения като истинни и единствени, за разлика от другите и против другите.

В разгара на кръглата маса относно дебата „Кои религиозни ценности ни обединяват днес?“, беше прочетено поздравление от Световния съвет на църквите до участниците в конференцията, в което беше направено предложение, че всички вероизповедания в света биха могли да се обединят около върховната ценност на всички религии – Сътворението.

Пастор Уилям Маккомиш, Президент на Асоциацията Женевски духовен апел, предупреди, че не трябва да гледаме на творението и еволюцията като на нещо завършено. „Бог още не е свършил работата си с нас,“, напомни той.

Равин Джефри Нюман призова всички участници да се обединят около текста на „Хартата за Земята. Ценности и Принципи за едно Устойчиво Бъдеще,“, текст, който е един сравнително адекватен на духа на времето ни отговор на въпроса на конференцията „Кои ценности ни обединяват днес?“

В заключителното си слово посланик **Здравко Попов**, каза, че да се говори и да се търси съгласие за ценности в една отделна култура, в една отделна традиция, в една отделна страна е сравнително лесно постижимо. Но когато се съберат хора от много различни култури, традиции и страни и искат да постигнат съгласие по това, което ги обединява, е наистина сложно изпитание на ума и сърцето. Затова той смята, че тази конференция е похвална и успешна, защото, обсъждайки много ценности като любов, свобода, доверие, справедливост, достойнство, сигурност, толерантност и други, участниците начертаха посоката и пътя, по който трябва да се върви в търсенето на отговора „Кои ценности ни обединяват днес?“. Ние разбрахме в този уникален диалог между нас, изтъкна Здравко Попов, че ценността в нас е нещо повече от нас. Това е постижение. Да превърнем това постижение в кауза и движение, което не трябва да спира и което всъщност няма край.

“Отчетност на институциите на Европейския съюз“

Автор: г-р Гергана Рагойкова

РЕЗЮМЕ

Развитието на процеса на европейска интеграция и отдаването на все повече правомощия на наднационалните институции превръщат дебата за тяхната отчетност във връзка с постигнатите резултати в изключително важен въпрос. Макар демократичната отчетност все повече да се утвърждава като основна характеристика и легитимиращ фактор на доброто управление, по отношение на нейното изследване и анализиране все още съществуват множество празноти както на европейско, така и на национално ниво.

Самата дефиниция на понятието „отчетност“, създава известни трудности, защото терминът е широк и включва в себе си множество различни концепции. Можем да определим демократичната отчетност като една социална връзка между актьор – изпълнител, и форум – изпълномощител, при която актьорът е задължен да обяснява и обосновава своето поведение, а форумът може да задава въпроси, като впоследствие актьорът получава оценка и носи последиците от своите действия.

Договорът от Лисабон внася редица ключови промени в правомощията, функционирането и взаимодействието между институциите на Европейския съюз, а демократичната отчетност се затвърждава като легитимиращ фактор на тяхната работа. В книгата се анализира демократичната отчетност на всяка една от институциите на европейското обединение. Започваме с най-представителната от тях – Европейският парламент – защото тя е единствената, която се конституира посредством прякото волеизявление на гражданите на Европейския съюз. Правомощията на Европейския парламент значително се увеличават след 1 декември 2009 г., а анализирано от гледна точка на отчетното взаимодействие, Европейският парламент присъства преобладаващо в качеството си на форум, търсещ отчетност от останалите институции. Интерес за автора представлява и начинът, по който всеки един от депутатите в ЕП се отчита за дейността си на национално ниво, пред своите избиратели.

Тъй като отчетността е характеристика основно за институциите, натоварени с изпълнителни правомощия, се спираме подробно върху този аспект от работата на Европейската комисия и Съвета на ЕС. Политическите и административни реформи в ЕК допринасят съществено за преодоляване на дефицита на отчетност в „изпълнителното ядро“, на Съюза, но често пъти водят и до „пренасищане с отчетност“, което затруднява работата на институцията. Изключително интересна е картината и при Съвета на ЕС, който по презумпция е най-неотчитащата се институция, но новите договорености създават по-добри възможности за взаимодействие между него и Европейския парламент.

Отчетността на Европейската централна банка и на Европейската сметна палата също е обект на анализ, най-вече заради нарасналите им правомощия с оглед на справянето с последиците от икономическата и финансовата криза и необходимостта от повече прозрачност на тяхната дейност. Анализът на отчетността на

институциите се допълва от още два елемента. На първо място, авторът обръща внимание на практиките за търсене и предоставяне на отчетност на изпълнителните агенции на ЕС. Внимание се отделя и на т.нар. комитети по комитология, които са ключови за прилагането на законодателството на ЕС.

Особено внимание се отделя на отчетността на Европейския съвет. След влизането в сила на Договора от Лисабон през декември 2009 г. неговата демократична отчетност „се удвоява“. В контекста на управление на много нива държавните и правителствени ръководители се отчитат пред два форума. Като колективен орган, те защитават общия европейски интерес и предоставят отчетност на Европейския парламент. Индивидуално всеки един от тях се отчита пред националния законодателен орган на съответната държава членка.

Изследването на отчетността на българския министър-председател пред Народното събрание на Република България има висока добавена стойност. Заключениеята са направени на базата на изследване на три различни тематични казуса в периода 2008-2015 г., при които основният въпрос, на който авторът търси отговор, е „Дали практиките по търсене и предоставяне на отчетност в Българския парламент са се подобрили, или пропадната между очакваните от гражданите резултати и политическата реалност става все по-голяма?“ Целта на автора не е да даде категорични отговори, а по-скоро да стимулира гражданския дебат по тази значима тема.

Тази книга следва да ни напомня как наистина би трябвало да изглежда истинската демократична отчетност, но и как отчетността се транспонира от общоевропейската в българската действителност. В действителност всяка една отчетна връзка трябва да съдържа в себе си поне три основополагащи елемента: информация, дебат, както и оценка и последици от предприетите действия. Реалността обаче ни показва, че третият последен елемент твърде често отсъства. На политиките непрекъснато трябва да бъде напомняно, че те са избрани и следва да служат на гражданите, които представляват. Отчетността не е придирчивост, а необходимост. Тя не е просто абстрактно право на гражданина, а конкретно задължение за политиките и администрацията.

Книгата е предназначена за студенти, за експерти по европейски въпроси, както и за по-широк кръг от читатели, които се интересуват от темите, свързани с изграждането на Европейския съюз и функционирането на неговите институции.

Гергана Рагойкова е доктор по европеистика и главен асистент в катедра „Политология“, на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Изследователските ѝ интереси се фокусират върху динамиката на изграждането на Европейския съюз, отчетността на публичните институции на европейско и национално ниво, участието на България във формирането на дневния ред на европейското обединение, както и върху различните механизми за гражданско участие в политическия процес.

“Международноправен режим на биоразнообразието”

Автор: Ангел Анастасов

РЕЗЮМЕ

Изследването е посветено на международноправния режим на биоразнообразието. То обхваща съвкупността от норми, правила, стандарти и процедури, които се създават от международни и национални субекти, които имат специфични отговорности за опазване на биологичните видове.

Характерна особеност на юридическите аспекти на биоразнообразието е това, че те са тясно свързани с научните емпирични изследвания и конкретните политически подходи за опазване на биоразнообразието. Важна особеност на правната регламентация е широкоото използване както на традиционните правни норми, така и на „гъвкавото право“, което включва резолюции на международни организации, планове, програми и политики.

Целта на научното изследване е чрез системен анализ на глобалните и европейските регионални международноправни инструменти да се изясни и определи съответствието на националната ни правна уредба с международната регулация на биоразнообразието. Определена особеност на съвременната международноправна регламентация представляват природозащитните стандарти, на които също се отделя място в проучването. Изследвана е ролята на Европейския съюз и на Република България за опазване на биоразнообразието. Обръща се внимание на някои положения, нуждаещи се от прецизиране, на необходимостта от унифициране на терминологията и на изискванията, визирани във всички юридически инструменти в тази област, както и на определяне на санкции при неприлагане на съответните правни норми.

Изследвани са някои основни принципи на международното право, които имат важно значение за правната уредба на биоразнообразието – равенство между поколенията, принцип на предпазливостта, задължение за сътрудничество, екосистемен подход.

Анализирани са основните глобални международноправни инструменти – Конвенцията по биологичното разнообразие; Протоколът от Картахена по биологична безопасност; Допълнителният протокол от Нагоя-Куала Лумпур относно отговорността и обезщетяването; Протоколът от Нагоя за достъп до генетични ресурси и справедливо и равноправно разпределение на ползите, произтичащи от тяхното използване; Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата; Протоколът от Киото; Конвенцията за международна търговия със застрашени видове на дивата фауна и флора; Конвенцията за опазване на мигриращите видове диви животни; Международният договор за растителни генетични ресурси за и земеделие; Конвенцията за влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птици; Конвенцията за опазване на световното културно и природно богатство; Конвенцията на ООН за борба с опустиняването в тези държави, които изпитват силна суша и/или опустиняване, особено в Африка.

Предмет на анализ са и някои специфични въпроси на биоразнообразието, като например ролята на защитените територии, аграрното биоразнообразие, измене-

нието на климата, опазването на биоразнообразието в морските зони извън юрисдикцията на държавите, традиционните знания, горските системи и почвите, геотехногенерингът, сертификационните стандарти и схеми.

Очертана е тенденцията при споразуменията за регулиране на биоразнообразието на дивата природа. Тези юридически инструменти многократно са изменени или чрез изпълнението им се е разширявал обхватът на защитата на отделните биологични видове. Обоснована е необходимостта от по-активно използване на емпирични данни за биоразнообразието, като се отчитат конкретните условия. Направен е и изводът, че особеностите на тези условия в съответната област, държава или регион и, разбира се, на конкретните биологични видове, трябва да се имат предвид при изследването на биоразнообразието.

Ангел Анастасов е доктор на юридическите науки, доцент в Института за държавата и правото при БАН. Доц. Анастасов е работил като практикуващ юрист, дипломат и консултант на редица международни организации. Автор е на шест научни книги в сферата на сигурността, международните организации, опазването на околната среда и биоразнообразието, а така също на раздели от книги, студии и статии по актуални въпроси на международното публично право, публикувани от известни чуждестранни издателства. Негови публикации са включени в библиотеките на ООН в Ню Йорк, Женева и Виена, Двореца на мира в Хага, във водещи университети във Великобритания, Кения, Русия, САЩ, Франция, Швейцария, Япония и др.

16/2016
January/May

JOURNAL

DIPLOMACY

DIPLOMATIC
INSTITUTE

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
REPUBLIC OF BULGARIA

2015: a year of challenges and of seeking solutions for a uniform European future of solidarity for all

Editorial review
Mr. Daniel Mitov
Minister of Foreign Affairs
of the Republic of Bulgaria

Dear readers of the Diplomacy Journal,

From a foreign political and diplomatic perspective, 2015 was a rather difficult year brimming over with numerous challenges to this country and to our partners from the EU and NATO. The existing conflicts to the North-East and the South-East of Bulgaria persisted while some new, risk-bearing hazards came to the fore, including the refugee-and-migration influx into the whole of Europe. The negative effects of these crises excited some attempts at drawing dividing lines within the EU, as well as among the EU Member States, which put to the test some of the fundamental European values.

In the context of this difficult international situation, Bulgaria found itself on the road of this massive human influx from the South-East and, at the same time, at the confrontational borderline between Russia and the West.

Notwithstanding the strong dynamism of the external environment and the entropic nature of international relations, Bulgaria managed to preserve its national priorities. This country proved to be a loyal and foreseeable partner lending stability to South-Eastern Europe.

The processes current in Bulgaria's immediate vicinity have demonstrated in practice the meaning of the maxim, which reads: it is much easier to win the war than peace. The exacerbated international environment rediscovered the meaning and the power of diplomacy as a means of seeking preventive solutions to pending crises, as well as a way of riding out some more serious crises.

I could assert with satisfaction that, given the challenges that we have been faced up with, the Bulgarian diplomacy managed to assert its steadfast and principled positions by putting forth constructive solutions that have taken into consideration the country's national interests. I do hope that nobody doubts any longer the practical power of diplomatic activities, neither the need for securing adequate resources for this kind of activities.

Bulgaria won recognition in the international arena by generating and launching constructive political positions. Last year's landmark visits to this country on the part of some European and world leaders showed that the Bulgarian position and Bulgaria's expertise are highly valued and legitimate. There is no doubt that the visits of a number of top-ranking politicians were, in effect, political signs of confidence, among these, the visits of: the current United States' Secretary of State, John Kerry; NATO's Secretary General, Jens Stoltenberg; the British Prime-Minister and the Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs, David Cameron and Phillip Hammond; the German Minister for Foreign Affairs, *Frank-Walter Steinmeier*; the current High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy, *Federica Mogherini*; as well as a number of others.

These visits have had a clear and foreseeable outcome as regards the future deepening of relations with our allies and partners. A single example of the USA in this respect will suffice.

The bilateral cooperation between our two countries is on a strategic partnership level, which is very important in view of the complicated international set-up and the speed with which the security challenges appear and begin to grow. In the context and, against the background of these developments, we set up four working groups for the purpose of further developing our strategic dialogue in some priority areas of mutual interest, such as security and defense, energy security, the rule of law, and education. Later on, the successive work of these groups was further supported by the establishment of a fifth working group in the area of terrorism combating. This can be evaluated as both recognition of the efficiency of the previous formats, as well as an indication that the strategic partnership between Bulgaria and the USA will go deeper.

Last year, on the basis of our comprehensive approach and persistency, we managed to make some progress in yet another area of particular interest to the general public, i.e. the liberalization of visas. Notwithstanding the complicated international situation and the general trend towards tightening of access control, we managed to attain some visa facilitation for the Bulgarian citizens travelling to Canada, for example. We have continued to work, as a priority, with our key oversea partners towards full visa reciprocity.

Also last year, the enhanced political confidence in the relations with our Euro-Atlantic partners resulted in an increase in the turnover between Bulgaria and the EU Member States. The more intensive EU integration and the enlargement of the European Union continue to be among Bulgaria's top priorities. We believe that it is the EU that provides the most successful formula for the prosperity of the people based on stronger civil control mechanisms and on the development of democratic institutions.

We also worked hard within the framework of the so called „format 16+1“ initiative – the Initiative for Cooperation between the Central and Eastern European countries (CEE) and China. We had the actual opportunity to extend and enhance our bilateral relations with Beijing in the area of trade, investment, agriculture, the energy sector, the technologies, education and culture. We assumed a coordinating role in this kind of cooperation in the area of agriculture and agreed to have Sofia nominated as a host-capital of the Center for Enhancing Cooperation in Agriculture between China and the CEE countries. We also expect fruitful cooperation in the area of transport along the so called „Silk Road“.

Bulgaria was also active in the international debate about seeking common solutions to the most pressing issues of our time. In the context of the European efforts to address the migration crisis, the Bulgarian position was that the only effective way to ride out the crisis involves a unified approach of jointly distributing the responsibilities within the EU on an equal basis, as well as concerted action to address the root causes of the crisis. As a token of solidarity, we supported the proposal of the European Commission that the persons needing protection should be relocated from Greece and Italy, but we also emphasized that this was only a temporary measure which was not going to result in a sustainable solution to this issue. This is the view of the majority of the EU Member States today. We insisted that there is some difference between refugees and economic migrants, and also that we need a differentiated approach to these two groups of persons. At the same time, Bulgaria shares the understanding that the stabilization of the countries of origin is essential for curbing the refugee-and-migration flows. In this context, we have been doing everything within our powers to help normalize the current processes in the Middle East and Northern Africa regions: we have provided the „*peshmerga*“ Kurdish armed forces with military aid, including small arms and ammunition, for their fighting against the Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL); we have organized and conducted training for Iraqi senior border police officers; we have provided 100 000 euro to the Regional EU Trust Fund in response to the Syrian crisis and have also extended some other financial assistance.

In the context of the migration crisis, Bulgaria has demonstrated that this country does not only fulfill its obligations as an EU Member State but that it also functions *de facto* as a *Schengen* state. Bulgaria has proven that it is in a position to fully protect the EU external border – a difficult task when you are located along the „highway“ of the migration influx. As we have been contributing to the pan-European security on the basis of our professionalism, we reckon that it would be fair enough to also share some of the advantages of the *Schengen* Member States because this is going to contribute to extending the expert potential of both this country and the *Schengen states*.

Before I conclude with the issue related to the refugee-and-migration flows, I would like to concentrate on yet another aspect of this issue, i.e. the need to put into effect the solutions that we have already agreed upon. Turkey is a country neighboring on Bulgaria, as well as a key partner of the EU, and the migration crisis has attributed additional significance to the relations between the two states. Therefore, we welcome the adoption of the Joint Action Plan which involves the provision of EU support to Turkey. At the same time, however, we cannot but emphasize the necessity that this plan should be carried out conscientiously and strictly, and we should also stress the need for more rapid progress of the negotiations conducted between our countries concerning the signing of the protocol on the implementation of the Readmission Agreement between the EU and Turkey. It is extremely important to us that the joint efforts within the EU should prevent any re-orientation of the migration flows towards the Turkish-Bulgarian or the Turkish-Greek land border, or else, towards the Bulgarian Black Sea border.

As regards another serious crisis in the vicinity of Bulgaria and, more particularly, to the North-East of this country, it is a well known fact that this crisis has made a change in the strategic security environment. The confrontation between Russia and the West was not our choice; however, in the new context, it is our responsibility to reaffirm that we are on the side of legitimacy, democracy, and the international law – something that we declared way back when we were acceding to the EU and NATO. This was yet another reaffirmation which we voiced in due time, and without any hesitation, during the conflict between Ukraine and Russia.

Bulgaria is in support of the sovereignty and territorial integrity of Ukraine and does not recognize the annexation of Crimea. This country stands for finding a peaceful solution to the Ukrainian crisis, as well as for full abidance by the Minsk arrangements. The measures and the sanctions adopted by the EU against Russia are a means for attaining actual implementation of these arrangements. We value highly every effort, including the Normandy format, aimed at lessening the tension in Eastern Ukraine. Furthermore, we have been supporting the international peace-making efforts by participating directly, on the field, as well as through our representatives in the *OSCE Special Monitoring Mission (SMM) to Ukraine* and via our leading role in the NATO Trust Fund for the rehabilitation of injured military Ukrainian personnel.

Bulgaria has taken an active part in the formulation of NATO's Readiness Action Plan, adopted at the Alliance's Wales Summit, and has been implementing the measures aimed at guaranteeing the Alliance's long-term adaptation, provided for in this Plan. Bulgaria is one of the NATO Eastern-flank countries, which has hosted multinational NATO Force Integration Units. That was an essential Bulgarian national contribution to the coordination of the activities related to training operations, possible deployment of forces, and securing the collective defense. Led by our conviction that some additional measures are needed for strengthening security in the Black Sea region, we have been working hard in the area of NATO's „open doors“ policy, especially with respect to Georgia.

The crisis to the North-East of Bulgaria has complicated the geopolitical situation in terms of energy security both in respect of the individual countries which depend entirely on a single

energy supplier (such as Bulgaria), as well as of the whole of the EU. Led by the understanding that the national and the pan-European interests should be protected, Bulgaria has taken particular steps towards implementation of the European initiative for the establishment of an Energy Union. This country has contributed to the improvement of the energy connectivity in South-Eastern Europe. We are satisfied with the fact that, on the basis of our purposeful and comprehensive efforts, a final investment solution was arrived at in respect of the gas interconnector with Greece which, as an element of the Southern gas corridor, is of primary importance for diversifying the routes and the sources of natural gas in this country. Some additional diplomatic efforts were made in the same direction having to do with the idea to set up a Vertical Gas Corridor, as well as with the setting up of the High-Level Group for building gas interconnectors in Central, Eastern, and Southern Europe which was established in Sofia upon Bulgarian initiative.

Last year, the globally complicated international environment had its effect in the South-East European region, as well. As we belong to this region, this is particularly important to Bulgaria, as well as to the country's diplomacy and foreign policy.

Last year, too, not necessarily in the context of the migratory flows, we witnessed, unfortunately, deepening of some negative processes in the Western Balkan countries, such as discrediting the democratic reforms, unstable domestic political situations, worsening of the economic situation, etc.

Otherwise, it is a well known fact, but I will have to mention it here, too, that Bulgaria has been a consistent supporter of the EU enlargement process because we believe that the progress made by the Western Balkan countries and the Republic of Turkey, in this context, is in full harmony with the general interest of building a region of stability, security, and prosperity, thus guaranteeing the preservation of the democratic values, principles, and standards of the EU – in a nutshell, the rules of the European Union. We have also been consistently standing our own ground that any progress in the negotiation process should be based on individual merits in the context of satisfying the established objective membership criteria; in addition, this should also be a function of the implementation of the good-neighborliness principle. Based on our experience, we are fully aware that the path of European integration is neither a smooth, nor a short one. We do believe, however, that once we have got to the end of this path, this is going to guarantee to us the needed capacity in advance, which is of interest to both the future, as well as to the current EU Member States.

On the basis of this understanding, we believe that the negotiation of a Good-Neighborliness and Cooperation Contract between Bulgaria and the Republic of Macedonia should be among our top priorities. We regard such a contract as a prerequisite for Bulgaria's support for launching negotiations on Macedonia's accession to the EU. I would like to declare, quite clearly, that the conclusion of such a contract is not going to impose any additional requirements on the Republic of Macedonia; on the contrary, it is going to be in a way reaffirming the declarations we have already made, as well as recognizing the existing realities. A contract like this one is going to guarantee that there will be no longer any territorial claims on Bulgaria, and also that we will be no longer asked to recognize any non-existent Macedonian national minorities in Bulgaria. We are confident that our common past should unite, rather than divide us. This has been our attitude towards the Republic of Macedonia since it was proclaimed an independent state.

The commitment to good-neighborly relations is also an element of the EU negotiation framework with Serbia. We expect that the negotiations for signing a Good-neighborly Rela-

tions Contract with Serbia will continue, as proposed by Bulgaria as early as February, 2013. As far as we are concerned, it is important to maintain, in our bilateral relations, the identity and the economic prosperity of the Bulgarian national minority there which is confronted every day by difficult political, cultural, social and economic situations.

I am glad that, last year, there were a couple of significant achievements in the area of NATO's „open doors“ policy and of the EU integration process. In 2015, Bulgaria made an effort to induce the extension of an invitation for an EU and NATO membership to Montenegro, the signing of an agreement on Kosovo's stabilization and association with the EU, and the opening of the first negotiation chapters for Serbia's accession to the EU. We have been consistent in supporting the European and Euro-Atlantic integration of Bosnia and Herzegovina, as well as the European future of Albania. At the same time, we still expect that something more will be done with respect to some other key issues, such as: the preservation of the cultural and religious heritage in Kosovo, the rule of law in Albania, as well as the demonstration of clear-cut will and consensus on the part of the political leaders in Bosnia and Herzegovina as regards the priority reforms that have to be carried out in this country.

In July, 2015, Bulgaria took on for the third time the Chairmanship of the South-East European Cooperation Process (SEECP) and, in November, 2015, it assumed the Chairmanship of the Committee of Ministers of the Council of Europe (CoE). In 2018, we have to take on, for the first time, the rotating Presidency of the Council of the European Union and are, therefore, getting ready for the fulfillment of this mission. We view these chairmanships as an opportunity for this country to exert much more influence on the European processes and the future of the European continent, as well as to consolidate and promote the image of Bulgaria.

Bulgaria considers the SEECP to be a leading political format of cooperation in this region. Twenty years ago, we were among the main initiators of this format and, today, we believe that this format has proven its significance in strengthening the security, prosperity, and stability in South-Eastern Europe and also that it has had a positive effect on the processes of European and Euro-Atlantic integration of the Balkan countries. An illustrative example of this is what has been achieved under the third Bulgarian Chairmanship and, more particularly, the Joint Statement on Migration Challenges that was adopted by the SEECP foreign ministers' meeting earlier this year in Sofia. As regards our chairmanship of the Council of Europe's Committee of Ministers, we assumed this chairmanship with the clear commitment that, in addition to our joint efforts to address the migration challenges, we are also going to work in the area of promoting the Rights of the Child, of extending the young people's access to culture, of enhancing media independence, and of protecting the vulnerable groups of people.

Before I conclude, I am going to touch upon yet another aspect of the work done by the Bulgarian diplomatic service. Notwithstanding last year's complicated geopolitical situation, we continued to pursue the leading and sustainable Bulgarian foreign political priority to protect the political, economic, and cultural rights of the Bulgarians, the Bulgarian communities, and the Bulgarian minorities living abroad. Regardless of the geographical location, we enhanced our contacts with these people living abroad. We continued to support the processes of formulating cultural and educational policies aimed at the practical integration of the Bulgarian communities living abroad into the Bulgarian social, political, and cultural life. We rendered support, in terms of textbooks, computers, and financial resources, to the Bulgarian language teaching schools in Ukraine and Moldova. We visited the Bulgarian community in the Odessa region and bestowed some computers and Bulgarian fiction literature on the „Georgi Sava Rakovski“ secondary school in Bolgrad. We rendered financial assistance to the „Grigorii Tsamblak“ Bulgarian university in the town of Taraklia. We sent some scientific and educational literature to

Serbia and the Republic of Macedonia. Whenever possible, we managed to establish direct contacts with the „new“ Bulgarian immigrants living in America and Europe, during our official or working visits to the relevant countries. We did our best to improve and facilitate the provision of consular services.

Dear readers,

As a result of last year's challenges, the European countries found themselves faced up with the dilemma whether to seek, on their own, a way out of the crisis, or to join efforts in an attempt to find a common and uniform solution to the current situation. Bulgaria demonstrated quite clearly that it sides with those insisting on negotiations and on finding a unanimous solution. Moreover, we managed to prove that the challenges facing Bulgaria and the EU could be also interpreted as opportunities, which we managed to put to good use: in the face of the numerous threats, we made the Bulgarian expertise much more visible, thus managing to carry through the Bulgarian national interest in the framework of the pan-European policy. We managed to demonstrate that a country with limited resources is in a position to pursue a clear-cut and firm foreign policy capable of finding specific solutions in an atmosphere of complex circumstances.

2015 was the year in which the challenges were getting more dramatic and had a pronounced cumulative effect, while, at the same time, we were actively seeking and trying to formulate adequate solutions. 2015 reaffirmed the conviction that the refugee-and-migration crisis can be settled only on the basis of common efforts; the negotiations for finding a political solution and a well-controlled political transition in Syria are the only way to establish peace in this country and in the region; the Minsk arrangements can serve as a basis for attaining a long-term solution to the Ukrainian conflict; the establishment of an Energy Union is an opportunity for the energy security in Europe; the European and Euro-Atlantic integration of the Western Balkan countries is the only way to achieve lasting stability and prosperity in the SEE region, while Montenegro's success in this direction can only be welcome.

I believe that in 2015 – the year that confronted us with a number of risk-bearing circumstances, we managed to stand our ground. It is my conviction that the constructive solutions that have already been outlined with respect to this country and the European continent are going to find their practical realization this year, too.

And all that – in the name of Bulgaria's prosperity and peace in Europe.

Can diplomacy be taught?

Nathalie Loiseau

Ladies and Gentlemen,

In the beginning I would like to pay tribute to the great diplomat and man of peace Boutros Boutros Ghali who recently passed away and bring to your attention an exceptional book on him by Alain Dejammet. Alain Dejammet whom I had the privilege to have as my first boss is an outstanding diplomat himself. So to start providing an answer to the question that was put to me, let me point out already that diplomacy can be learned at the side of those who practice it at the highest level, and it is my personal good fortune to have been granted such an opportunity.

Daniel Rondeau assigned me this task, and as I am undertaking to carry it out, I would like to say I am very grateful to him as the subject I am going to present is very personal to me for two reasons: I have been a diplomat for 30 years and now for more than three I have been at the helm of an important higher education institution.

Today's conference also fills me with joy because through its title – The Return of Democracy, and through the nature of what is being said here it sends out the message that we have outgrown the foolish fashion that proclaimed diplomacy for dead. Our meeting is a proof for precisely the opposite and this is already great news. Should we go, as far as to say that diplomats are useful? It is obviously a weakness of mine to believe they are.

So, since we have gathered here to state that diplomacy could be useful, my task would consist of conveying my conviction that it is not impossible and is even desirable for its mysteries to be taught.

That being said, things in general seem to point to the contrary and ascertain it wouldn't be wise to engage in such an education. Indeed, diplomacy can hardly be defined as anything but an art and as all arts do, it more than anything, requires the gift of talent. And don't we know that talent is undeniably the greatest injustice inflicted on mankind because it is never equally distributed. The people granted talent seem to be chosen at random by the gift itself, and it often proves impossible to determine how they have acquired the abilities they seem to possess. Thus it is safe to assume Talleyrand did not attend diplomacy classes, neither did Metternich probably, and yet if we are to pick between the two architects of the Vienna Treaty it is natural to favor the French who managed to preserve the interests of a defeated state rather than the Austrian who above anything else was attempting to restore an order of the past.

So it is an art form having to do with natural abilities that when at work move a person to understand another without compromising themselves, give them the will to explain without excusing altogether, make them be convincing without being hurtful and keep them immune to the excessive desire to be right or to distribute blame. All of the things that common language calls: „to be a diplomat“.

This is the first hurdle of teaching diplomacy for the human qualities it calls on are considered innate and they, at the very least, are not commonly shared.

The second hurdle is certainly more difficult. The reality we live in is rapidly changing and does not respond well to trying out old practices anew. This is precisely the challenge of the school I am in charge of whose task it is to forge those who tomorrow will be the decision makers of France and of the world: The overhauls our society is experiencing run so deep that

* Lecture given at UNESCO on the 18th of February 2016 in the framework of the „The Return of Diplomacy“ conference organized by the United Nation's University.

our familiarity with the crafts they will practice in the future and our knowledge of the context they will exercise their trade in has grown uncertain.

In the field of diplomacy those changes are overturning the state of play; the high stakes of globalization outgrow the limits of mere foreign policy just like state borders cannot contain climate change, nor the Ebola virus or Zika presently. The companies of the new economy the „GAFAs“ are world stage actors, more powerful than many states. The internet does speed up information but it's a fact that raw emotions suffer the same acceleration, and a single click is enough for either reason or extremism to be projected all the way across the globe.

Everything is networked from the collaboration platforms to terrorist fractions, with in-between all kinds of trafficking whether it's of weapons, drugs, women or migrants. Wikileaks is the strongest manifestation of the notion of secrecy, an essential part of diplomacy until today, breaking apart. Adding to that there are new tools in development starting with an international justice system still in the process of defining itself with certain countries evading it: we have been discussing at length the slowness of the ICC while we have to realize that the trial of Hussein Habre in Dakar, today, presents a new kind of justice, one facing an African dictator in an African Democracy.

Only 20 years ago which diplomat could have foretold those changes? In what way could diplomacy evolve the ability to detect faint signals and incorporate the potential of the perspectives they reveal? To put it briefly: is it possible to teach what as of yet remains unknown?

It is necessary however to keep in mind that in spite of the particular qualities it requires from diplomats, in spite of the shifting world it inscribes itself into, diplomacy does rely on its share of the sciences. A multitude of sciences rather than a single one if we take into account how critical it is for a diplomat of today to be in simultaneous command of history, sociology, law, demographics, economy, psychology or game theory... To follow in other words the prescription of Fernand Braudel and his call for the consolidation of knowledge, something he, in jest, described as the „bringing down of custom duties between different disciplines“.

On this note I never stopped being convinced that science not to mention the sciences is something that requires teaching. In view of that, I created the Diplomatic and Consular Institute for the Quai d'Orsay and I resolutely integrate the international challenges in the curriculum to be followed at the ENA, regardless of whether it is in the initial training for all the French and foreign students that join us and that are destined to become the leaders and decision makers in the public sphere of tomorrow, or in the continuing education of diplomats from all over the world, who come to the school in order to refresh their expertise and further develop their skills. At this time 7 foreign ambassadors stationed in Paris are ENA alumni: Also many members of diplomatic missions accredited in France come from this school. More than a quarter of our foreign students currently in training are foreign diplomats. What they are expecting from us is first and foremost a specific set of competences that we are teaching and that they wish to acquire: negotiation techniques, new activities and emerging diplomatic practices, an understanding of the stakes and functioning of the European Union, development assistance project management, communication and diplomacy...

Apart from the mastering of specific techniques it is my sincere belief that the transformation of our world, however fast and fierce it might be, should not justify learning from the lessons of the past. Indeed let's not commit the mistake of forgetting that this very world has been through a series of significant upheavals before and that escaping the chains of history, as Tony Blair urged in his speech on the peace negotiations in Northern Ireland, is not easily attained.

I would add that the past sometimes changes color depending on the side from which it is

observed. Benjamin Stora vividly describes the gap in how Algerians and French remember the „Algeria events“ as we were calling them for quite a while by means of understatement. It is a difference of memory that persists even in the midst of the French people itself. Let's today remind ourselves that because we chose to deny our opponents the honor of calling them our enemies for very long we failed to recognize we were fighting a war in Algeria. We ought to have learned our lesson and be aware, from now on, that denying a given reality because it is not to our liking does not make it disappear and all we do is waste away valuable time that should be better spend for the building of our capacity to analyze and confront this reality.

On a larger scale, and the conflicts on memory aside, it's imperious for us to come to terms with the fact that while it is the goal of any diplomacy to promote peace, well-being and progress we cannot take for granted that all nations give those terms the same significance.

„Negotiations of the Past – Lessons for the Present“: This is the title of a remarkable publication compiled by Emmanuel Vivet. I have at least three reasons to evoke it: It is fascinating, and as in the next few minutes I will rely on it for inspiration, I do recommend that you read it. Its author is a former ENA student who, without being a diplomat himself, discovered a passion for negotiations and went on to collect many testimonies from diplomacy researchers and practitioners. In addition to that, Emmanuel Vivet is working for an institute we have a partnership of quality with and to which our students go to acquire negotiation skills

But coming back to the lessons inherited from the great negotiations of the past: You might be thinking of the Congress of Vienna, the Versailles Treaty or the Oslo Agreements. Please bear with me as I take you on a journey down less travelled roads.

I will start by reminding you something that should be self evident and still recent history does seem to forget it on occasions: To make an ultimatum means to be ready for war, decisions must have already been taken and chances of victory diligently assessed. We should be prompt to remember the roman envoy that went to Carthage for negotiations and ended up sparking an armed conflict. Forgive me the playfulness with which I will note his name: Quintus Fabius

A second example that modernity all too easily reminds us of: Splitting up a coalition hostile against its own interests is achievable even from a position of weakness provided that one perfectly explored strategy is adopted: In order to split up a coalition proceed to negotiate with the most powerful of its members, choose to tackle the most difficult issues first and make true concessions in view of the interests of the stakeholders. In 1465 by acting so while he was encircled by the royal princes, the dukes and counts of the kingdom, Louis XI managed to arrange a treaty that put an end to their coalition. Entrenched in Paris, he began separate negotiations with the strongest of the union, making considerable concessions and eventually obtaining that they break the pacts with their weaker allies and refuse to defend them. The first negotiations were secret and took the coalition by surprise. Through all of this Louis XI managed to maintain personal contact with his enemies even after severe military setbacks and always remained courteous and gracious towards them. His attack was directed at his enemies' interests, never at their persons.

Several centuries later, in his Political Testament, Richelieu dispensed identical guidance: „...it is absolutely necessary for the well-being of the state to negotiate ceaselessly, either openly or secretly, and in all places, even in those from which no present fruits are reaped, and still more in those from which no future prospects as yet seem likely.“

Let us in turn review the lessons hidden in the 1856 Congress of Paris. I bring it up for two reasons: it was the first diplomatic event hosted in the Quai d'Orsay after it was built and this is a house I hold dear. And the context in which the congress was taking place hits an eerie

note today: While the rest of Europe was weakened by „the Spring of Nations“, Russia was hoping to assert its exclusive influence on the Ottoman Empire – „The sick man of Europe“. Its calculations turned out wrong. In contrast to Russia's predictions France, England and Piedmont opposed those plans and united, starting the Crimean war. The city of Sebastopol fell to coalition forces in 1855. Russia was defeated. The general principles of the negotiations had already been fixed before the congress: Neutralization of the Black Sea, preserving the integrity of the Ottoman Empire, protection for its Christian subjects. It is worth noting that during the war itself negotiations had never been interrupted. The congress would be remembered for the astonishing flexibility during the talks and for their rather informal nature. All issues were discussed simultaneously. The divisive subject of the holy sites was left aside. On that occasion, France, by not demanding anything herself, acquired a kind of a moral authority.

Let's now proceed to a jump in time and examine the peace process in Northern Ireland: There are common ingredients both from Louis XI's tactics and from the Congress of Paris with a touch of Talleyrand at the Congress of Vienna: The stakeholders' firm determination on reaching the objectives coupled with a genuine flexibility on the means to achieve them. Due to a clear acknowledgement of each other's profound expectations both parties made important concessions from the start. We should also note that the leaders of the two camps were absolutely resolved not to be discouraged by violence. Neither of the parties was under the impression that it was surrendering or giving way to the other. Those principally in charge managed to make the transition from negotiating on the positions to the building of a common interest. The negotiators made sure both parties had an exit door available at all times; the disarmament of the two sides, instead of being a precondition for the dialogue, was carried in parallel to the talks so as to prevent strain on the participants.

Finally, let's try to study a failure, since failure is just as good, if not better, a source of wisdom as success.

I want to discuss the failure of the first negotiation on the Iran nuclear program (2003 - 2005) that on the Iranian side resulted in the renewal of the conversion preliminary to Uranium enrichment, while the three European countries ended up passing the issue to the United Nations' Security Council in view of sanctions. What was the reason for the process to be derailed? There were certainly interests that did not really converge. The Europeans wanted enrichment to cease. The Iranians idea was to only suspend it, not an end in itself but a means to regain the trust of the International Community. Both Europe and Iran were insufficiently united to be strong negotiators. The absence of the Americans from the process did not prevent Washington from preserving a strong capacity for blocking a deal. At the end of the day too many of the protagonists involved did not want for the negotiations to succeed. At present it is easy to identify the elements that were not in place. When the protagonists eventually addressed all of these shortcomings, negotiations were reopened and finalized.

Today we must built on our past achievements, but also learn from our failures. And we must remain vigilant, so as not be led astray by false novelties. Economic diplomacy, for instance, is no different than it has ever been: When Vergennes was leaving his post at the embassy the French merchants of Constantinople awarded him with a sword in appreciation of the many favors he had been able to secure for them.

Let us consider from the required distance the impact of public opinion on international relations. Is it indeed as strong as we like to say, and do we know the side on which it tilts political decision? What is the image that would have mattered most in shaping the opinion of Europeans regarding the refugee crisis? Was it Aylan's body on a Turkish beach or the serious incidents in Cologne that were all too quickly blamed on the refugees?

As of today we should start working on the conclusions to be drawn from the undeniable success of the COP 21; in terms of negotiation techniques the lessons from this conference can and must be applied even if it is too early to make a prediction on the future impact it will really have.

I hope to be able to provide the students of ENA with a real feedback on the one of a kind experience the COP21 was. But in this case, as in others, we must learn to preserve a real record of the actual negotiations. From this stand point the massive intrusion of the digital in the practice of diplomacy is a huge challenge: How are we going to ensure the custody of the archives of the present so that in the future they could be put to use.

In order to teach diplomacy we must allow diplomats to express their ideas, share their experience and speak their mind. In this line of thought I would like to pay special tribute to Daniel Rondeau for the courage and lucidity he showed when he was ambassador to Malta. He was among the first to decry the drama of the migrants drowning in the Mediterranean at a time when very few raised their voice. Ensuring he was going to be heard and for his words to raise awareness, he did it with restraint and talent on two superb pages published in *Le Monde*. It would be wildly exaggerated to claim that he received the congratulations of the minister serving at the time for having spoken so freely. However, I extend my gratitude to him for in so doing, Daniel Rondeau brought credit to our diplomacy.

So, yes, diplomacy is beyond uncertainty more useful than ever before. It is excellent news that it is back. May it be taught like a science, while being practiced like an art form, and may it learn to evolve to the rhythm of a continuously more dynamic world.

Mrs. Nathalie Loiseau is Director of the French National School of Administration, Ecole Nationale d'Administration (ENA). She was appointed Director of the French ENA in October 2012. Before that, she had worked as a diplomat in the French Ministry of Foreign Affairs for 26 years. She served both in the Paris headquarters of the Ministry and in several postings abroad, including Indonesia, Senegal, Morocco and the United States, where she was press counselor and spokesperson of the Embassy in Washington between 2002 and 2007. In Paris, her most recent positions in the Foreign Ministry were Director of Human Resources and then Director General for the administration of the ministry.

Nathalie Loiseau is a graduate of the Paris Institute of Political Studies (Sciences Po Paris) and of the National Institute of Oriental Languages and Civilizations (INALCO) in Mandarin Chinese.

Beyond the Korean Wave: South Korea's middle power public diplomacy¹

Prof. Taehwan Kim

I. Introduction

Public diplomacy, as both academic discipline and diplomatic practice, has dramatically evolved since the second half of the past century. Its change as diplomatic practice is particularly notable in the early 21st century. Technological breakthroughs in information and communication, and the advent of Web 2.0 combined with widespread wireless communication in particular, were a crucial driving force to push public diplomacy into a new shape in the past decade. The limits of hard power revealed through a series of events since the dawn of the century² also spurred countries across the globe to the rising new realm of diplomatic practice that relies on soft power. It is no coincidence that the United States and China, the two strongest in hard power, are the first who rushed to the field.

South Korea³ has also stepped up its efforts at public diplomacy since the latter half of the 2000s. Although it is too early to tell, Seoul's public diplomacy already reveals some features that are distinctive from those of great and smaller powers. There are many factors that shape a nation's public diplomacy – endowed soft power resources, state capacity to create strategic soft power assets, geopolitical context, historical path of development, and the status a nation occupies in the international society, only to name a few. What accounts for today's contour of South Korea's public diplomacy? How has it evolved so far and where is it located now? What are its distinct features? Is there a „Korean model“ of public diplomacy distinctive from others? Where should it be heading in the coming years?

These are the questions this paper address. The following section, after providing a notion of public diplomacy widely used in South Korea, will present a brief overview of historical evolution of Korea's public diplomacy for the past decades. In section III, we will look into the current governmental organization of public diplomacy functions and in section IV will configure a Korean model of public diplomacy with five characteristics. Section IV also identifies some challenges South Korea should resolve to further advance in its public diplomacy. Section V assesses collaborative public diplomacy as the future directions a middle power Korea is heading towards.

¹ This report was presented as discussion paper for the Public Diplomacy Forum – Cultural Diplomacy „Sunny Side“ of Foreign Policy. The forum was organized in December 2015 by the State Institute for Culture, Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria and the Embassy of the Republic of Korea in Bulgaria, supported by the Korea Foundation. The views expressed in this paper are the author's own, and do not necessarily reflect those of the KNDA's.

² These include, among others, the 9/11 terrorist attacks, the ensuing wars in Iraq and Afghanistan, and the outbreak of the global financial crisis in 2008.

³ In this paper, the term ‚South Korea‘ will be used interchangeably with ‚Korea,‘ both of which refer to the Republic of Korea.

II. Evolution of South Korea's public diplomacy

Defining public diplomacy

In the 21st century, however, the international order is changing well beyond the post-Cold War structure. The technological innovations as „meta-power“ (Sing, 2013)⁴ are triggering changes in the existing world order that has been put in place since the Westphalia Treaties in the mid-17th century. Three pillars have been the backbone of the Westphalia order: the first pillar is the nation-state as the prime international actor wielding absolute sovereignty over a bounded territory. Government-to-government diplomacy, and war as an extension of diplomacy, is the major means of defining and regulating inter-state and international relations, in which hard power, military and economic capability in particular, has reigned as the dominant source of influence. As a result, the international society has been shaped in a hierarchical order. Different groupings of nations such as great, middle and smaller powers or core, semi-periphery and periphery in fact reflect a hierarchical stratification of nations in terms of the size of their hard power.

Meta-power is generating changes from within the existing Westphalia order. First of all, people, greatly empowered by the massive spread of new information and communication technologies, are now emerging as an important subject, as well as the object, of diplomacy. They not simply make their voices heard in the international public sphere, but further advocate particular policies and take actions through the globalized networks of people. In a global network society in information age (Castells, 2010), non-state actors such as NGOs, corporations, and even individuals are coming to the surface of the international society, together with the traditional nation-state actors. Second, new types of power are arising as a source of influence and persuasion. Soft power is but one of those. Other types of power include „social power“ (van Ham, 2010), „network power“ (Castells, 2013), and „collaborative power“ (Slaughter, 2011), which are based not on particular attributes of the power wielders, but rather on the relations between the actors. The new types of power could be subsumed under the rubric of „relational power“, in which power is embedded in social relationship between the actors and thus, the notion of „power over“ is replaced with the notion of „power with“. As a result, a network order is being shaped in parallel with the existing hierarchical order in the international society. In contrast to the hierarchical order, the new network order is built on trust and reciprocity, shared values and norms, and repeated interactions. The change in the international order currently taking place is neither abrupt nor disruptive, however. It is rather gradual with the new post-Westphalia order spreading within the existing Westphalia order. The blossoming new realm is the focal space of the rising new public diplomacy.

Today, there are at least three different kinds of diplomacy – traditional diplomacy, old public diplomacy of the 20th century, and new public diplomacy of the 21st century. These different types of diplomacy can be compared in terms of five core elements consisting policy implementation process: the subject and object of public diplomacy, resources and assets used, and carrier/medium of policies and programs. New public diplomacy departs from old public, as well as traditional, diplomacy on each of these five elements.

⁴ J. P. Singh argues that information technologies trigger changes in the existing international order by facilitating the interactive changes in the actors' identity and the meaning of the global political issues.

[Table 1] Three types of diplomacy in comparison

	Traditional Diplomacy	Old public diplomacy	New public diplomacy
Subject	Government	Government	Government, Non-state actors
Object	Government	Foreign publics	Foreign publics, Global space, Global networks
Resources & Assets	Hard power	Soft power	Soft power, Relational powers
Carrier/medium	Negotiation between governments	Mass media, PR, campaign, propaganda	New media
Communication mode	Horizontal	Vertical, one-way, asymmetric	Horizontal, interactive, symmetric

Traditional diplomacy, often defined as „the process by which governments, acting through official agents, communicate with one another“ (Plischke, 1979, p. 32) involves governments and governmental actors, who are both the subject and object of diplomacy. Public diplomacy is distinguished from traditional one as it is directed at foreign publics, and non-state actors such as NGOs, private enterprises, and even individuals can be the subjects of diplomacy. While the government was a dominant subject in old public diplomacy, non-state actors are emerging as no less active subject in this century. Particularly notable is the advent of cyberspace and global networks as a new object, or space, of public diplomacy. The worldwide hit of the Korean singer Psy's *Gangnam Style*, for example, was made possible by targeting at the cyberspace, not foreign publics of a particular country, through the new medium YouTube. Today's Internet and social media using the Web2.0 technology plays the role of „public sphere“ (Habermas, 1989), in which such conditions as public opinion formation, users' access, and unconstrained discussions are satisfied. The worldwide digital networks constructed through technological innovations enable publics to weave global human networks, which in turn become „cyber public sphere“ via social media. Technology empowers people.

With the development of communication technologies, the mode of public diplomacy has also evolved from monologue to dialogue in the last century (Cowan and Arsenault, 2008), while traditional diplomacy continues to be conducted through arm's length horizontal communications between governments. Monologic communication is one-way distribution of information and message from the sender to the receiver. In the monologic mode, the subject of public diplomacy conveys and disseminates its ideas, visions and perspectives in such forms as speech, editorial, press release, cultural works, and international broadcasting without, however, listening to the receiver of the information. Monologic public diplomacy is basically a tool for advocacy that practitioners can and must use to raise awareness about their country's policies, identities, or values. Public diplomacy in the monologic mode is practically indistinguishable from public relations, campaigns and propaganda and as such, was prevalent in the past century. The shortwave radio broadcasting, Voice of America, is a prime example

of this mode of public diplomacy.

Interactive communication technologies, however, began to expedite the evolution from the monologic to the dialogic mode of public diplomacy since the turn of the century. The dialogic mode of public diplomacy underscores the exchanges of ideas and information, rather than their unilateral dissemination. Listening to the recipient of information is now added to the core elements of public diplomacy, together with advocacy, with an eventual purpose of engaging with foreign publics. In this mode, ideas and information are exchanged and communication is reciprocal and multidirectional between the subjects and objects of public diplomacy. Germany's international broadcasting arm, Deutsche Welle, for example, instituted several initiatives centered on incorporating dialogic communication into its broadcasting strategies by launching such programs as „Dialogue of Cultures“ that features topical discussions by prominent thinkers in Germany and the Arab world.

In terms of resources and assets, traditional diplomacy basically resorts to hard power as a diplomatic leverage. On the other hand, public diplomacy uses soft power and other types of relational power. Both hard power and soft power have in common that they are based on resources or attributes, relational power emanates from the social relations forged by an individual, group, or institutions in relation to another individual, group, or institutions. Based on the comparison, new public diplomacy can be defined as ‚diplomatic activities to understand, influence, and engage foreign publics through the process of open communications by utilizing soft power and other powers, with the eventual purpose of enhancing national interests.‘

Public diplomacy is still relatively new a notion for policymakers and experts alike, let alone publics at large, in South Korea. South Korea's diplomacy has revolved around the two pillar issues – political affairs and security on the one hand, and economy and trade on the other – and four major powers surrounding Korea – the United States, the Soviet Union (and Russia), China and Japan – in the last century. It is only in the past decade that South Korea began to direct attention to public diplomacy.

[Table 2] Evolution of Korean diplomacy

Period	Diplomatic focus	International context	Domestic context
1948-1980s	Political affairs and security	Cold War	Political authoritarianism Anti-communism Intensive industrialization
1980s-1990s	Economy and trade as the second pillar	Post-Cold War American unilateralism ,Washington Consensus‘	Democratization Consolidation of export-oriented market economy
2000s	Global diplomacy Double dependency Public diplomacy as the third pillar?	Deepening globalization Mass commercialization of ICT Retreat of American unilateral moment Rise of China Limits of hard power revealed, Internet public sphere‘	Democratic consolidation Blossoming civil society Consolidation of middle power status due to economic and political development
2010s			

Interactions between the geopolitical context and domestic political and economic development have shaped South Korea's diplomacy since the end of World War II. Reflecting the Cold War confrontation and the authoritarian regime's political mentalities of „anti-communism“ and „economic growth“ South Korea had set as its diplomatic priority national security against North Korea and loans and trade up to the early 1980s, both of which were centered on the United States and Japan. During this period, public diplomacy was conducted by such succeeding governmental organizations as the Bureau of Public Information (1948), Ministry of Public Information (1961), and Ministry of Culture and Public Information (1968), but they shared the monologic mode of communications, which hardly went beyond domestic and external propaganda of the authoritarian regime and its policies.

By the 1990s, the end of the Cold War combined with Korea's successful export-oriented industrialization brought economy and trade to the fore of Korea's diplomacy, together with security. The Ministry of Foreign Affairs for the first time since its establishment in 1948 changed its name to the Ministry Economy and Trade, absorbing trade-related functions across the governmental ministries and organizations into the new in-house Office of the Minister for Trade in 1998. During this period, public diplomacy was put in charge of such governmental organizations as the Bureau of Public Information (1990), Office of Public Information (1998), Government Information Agency (1999) and Korean Overseas Information Service (1999) separated from the Ministry of Culture and Public Information, and began to publicize Korean „state“ rather than „political regime“ abroad. But the subject matters were limited to culture while still holding to the monologic communication mode.

By the turn of the century, South Korea also began to turn its attention to the swelling realm of new public diplomacy. The jurisdiction of culture ministry, annexing the Government Information Agency (2008), was extended to become the new Ministry of Culture, Sports and Tourism, while the Korean Overseas Information Service was expanded as the Korean Culture and Information Service. Under the Ministry of Foreign Affairs, the Korea Foundation was established in 1991 as a comprehensive public diplomacy agency, whose business areas broadly include cultural exchanges, promotion of Korean Studies and language, and intellectual exchanges. Although the importance of dialogic communications and symmetric exchanges is now widely recognized in Korea's public diplomacy communities at both the governmental and societal levels, the practical areas of interest are still narrowly concentrated on cultural diplomacy. It may not be an exaggeration to say that Korea's public diplomacy of today is caught in the trap of culture diplomacy, over-relying on the Korean Wave in particular.

For most of the past seven decades, Korea's diplomacy has been dedicated to the political and economic survival as a nation state. Because of the division of the Korean peninsula into the confronting North and South, and because of the poverty with its income per capital hovering well below 100 dollars up to the early 1960s, the nation's top priority had been „Wealthy Economy and Strong Military, “ adapting to the rigid confrontational Cold War order in Northeast Asia. It was quite natural that the realist paradigm of international relations prevailed Korea's diplomacy not so much Seoul wielded power and influence as it was vulnerable to it. South Korea has now grown up to rank the top twenty nations in terms of military and economic capacity. As a middle power, South Korea is among the first group of nations that appreciate the importance of new public diplomacy. Seoul has already begun to incorporate public diplomacy as the third diplomatic pillar in addition to security and trade, while at the same time diversifying its spacial reach beyond the four major powers. The new trends in Korea's diplomacy began to be revealed in the late 2000s.

In 2008, then Foreign Minister Yoo Myung-hwan was Korea's first chief of foreign affairs

who publicly underscored public diplomacy when he said, „The Ministry will conduct soft power diplomacy to secure Korea’s international status equivalent to its hard power capacity and for this purpose, it is imperative to dramatically enhance our competence for public diplomacy.“ (Chosun Ilbo, April 29, 2008). His successor Kim Sung-hwan also put priority to public diplomacy in his inauguration speech: „Public diplomacy is the core element of Korea’s complex diplomacy. Hard power alone is not enough to achieve the goals of complex diplomacy, in which private sector companies and civil society organizations take part together with the government, and for which all available soft power and network resources should be utilized.“ (Chosun Ilbo, October 8, 2010). The Ministry of Foreign Affairs declared 2010 as the first year of South Korea’s public diplomacy. In May, the Ministry, together with the Korea Foundation, launched Korea Public Diplomacy Forum as an intellectual venue to facilitate societal discussions and researches on public diplomacy and in September 2011, for the first time in South Korea’s history, established a new position Ambassador for Public Diplomacy. In January next year, Cultural Policy Division of the Ministry’s Cultural Affairs Bureau was renamed as Public Diplomacy Division and in July 2013, Public Diplomacy Cooperation Center was launched under the Bureau. The recognition and effort continues in the Park Geun-hye administration inaugurated in February 2013. In the Ministry of Foreign Affairs first report to the President, middle power diplomacy and public diplomacy were among the top diplomatic agendas, together with the North Korean nuclear issue. While South Korea’s middle power diplomacy is focused on its contribution to the international society, public diplomacy places great emphasis on Korean people’s participation.

III. Mapping the governmental structure of public diplomacy

The renewed recognition of public diplomacy in South Korea certainly mirrors the changes in the international context, its status in the global community, and domestic political and economic development. The Ministry of Foreign Affairs is at the center of conducting public diplomacy, but South Korea’s public diplomacy functions are in fact spread across the governmental organizations as shown in [Table 3].

[Table 3] Governmental organization of public diplomacy

Organizations	Public diplomacy functions
Ministry of Foreign Affairs	Spokesperson and Deputy Minister for Public Relations; Cultural Affairs Bureau; Development Cooperation Bureau; Comprehensive public diplomacy 161 overseas missions
Affiliated public institutions*	Korea Foundation Korea International Cooperation Agency Overseas Koreans Foundation Comprehensive public diplomacy ODA, DEEP Korean diasporas
Ministry of Culture, Sports and Tourism	Cultural diplomacy

Affiliated public institutions*

Korea Arts Management Service	Culture & arts exchanges
Korea Craft and Design Foundation	Support for arts and crafts promotion
Arts Council Korea	Arts and personnel exchanges
National Museum of Contemporary Art	Arts exchanges
National Center for Korean Traditional Performing Arts	Korean traditional performing arts exchanges
National Folk Museum of Korea	International exchanges
National Institute of the Korean Language	King Sejong Institute (Korean language promotion)
Literature Translation Institute of Korea	Korean literature promotion
Korea Arts and Culture Education Service	Culture and arts exchanges
Korean Culture and Information Service	Operates overseas Korean Cultural Centers
Cultural Heritage Administration	Cultural properties research exchanges
Korea Tourism Organization	24 overseas branches in 14 countries
Korea Foundation for International Culture Exchange	Promotion of Korean Wave and cultural exchanges
Korea Creative Content Agency	4 overseas branches in 4 countries
Korean Film Council	Support for Korean films promotion
Korea International Broadcasting Foundation	Airang TV
Ministry of Education	Scholarship; Student and scholar exchanges; Korean Studies promotion

Affiliated public institutions*	National Institute for International Education	Global Korea Scholarship
	Korea Education and Research Information Service	Knowledge sharing in education
	Academy of Korean Studies	Promotion of overseas Korean Studies
Ministry of Strategy and Planning		Knowledge Sharing
Affiliated public institution*	Korea Development Institute	Developmental consulting and training
Ministry of Trade, Industry and Energy		Promotion of Korean technology and design
Ministry of Gender Equality and Welfare		Youth exchanges
Ministry of Health and Welfare		Healthcare and medical assistance
Affiliated public institution*	Korea Foundation for International Healthcare	Healthcare and medical assistance; overseas disaster relief

* *Affiliated public institutions list only those active in public diplomacy.*

Ministry of Foreign Affairs

In the Ministry of Foreign Affairs, the Cultural Affairs Bureau performs the most comprehensive public diplomacy functions. The Bureau consists of three divisions: Public Diplomacy Division takes charge of strategic planning, cultural cooperation with the countries in Asia and Oceania, the UNESCO, and other international organizations, while Culture and Arts Division manages cultural cooperation with the countries in the Americas and provides support for overseas cultural performances and exhibitions, as well as the globalization of Korean cuisine. Cultural Cooperation Division, on the other, deals with cultural cooperation with the European, Middle Eastern and African countries and provides support for sports diplomacy that includes international Taekwondo cooperation. The Division is also supporting the Korean Wave and international youth exchanges, as well as educational and academic exchanges.

Three public institutions affiliated with the Ministry are working in different subfields of public diplomacy. The Korea Foundation, established in 1991 by a law, is the most comprehensive organization dedicated to public diplomacy in the country. The Foundation's core lines of programs include promotion of Korean studies and language abroad, culture and arts exchanges, and intellectual and knowledge exchanges. The Foundation also runs media and publication programs to disseminate information on Korea. In particular, the Korea Foundation is pioneering a new frontier of knowledge diplomacy through intellectual exchange and seminar

programs. It invites over 1,000 foreigners each year, mostly opinion leaders, from across the globe, hosts annualized bilateral forums with a dozen countries, and organizes conferences and seminars on global and bilateral issues. The Foundation also runs grant programs for overseas research institutes and domestic NGOs.⁵

The Korea International Cooperation Agency (KOICA), also founded in 1991 as another agency affiliated with the Foreign Affairs Ministry, implements official development assistance (ODA) programs on behalf of the South Korean government. The Agency also provides training and expertise services in the fields of education, health, public administration, agriculture, forestry and fisheries, industrial energy and others for public servants and public sector workers under the KOICA Fellowship Program. Thus far, approximately 60,000 participants have participated in the Program, which runs from less than three months to over a year. In May 2009, the Agency officially launched the World Friends KOICA Volunteers, under which Korean volunteers are dispatched to developing countries across the continents. During the period of 1991 and 2010, almost 8,000 volunteers were sent overseas to work in such sectors as education, health, rural development, and ICT.⁶ Another affiliated organization, the Overseas Koreans Foundation (OKS), runs programs for seven million Korean diasporas throughout the world. Its core activities are on education and networking of overseas Koreans.

Ministry of Culture, Sports and Tourism

The Ministry of Culture, Sports and Tourism has been the central governmental organization in conducting culture diplomacy since the Korean Wave began to gain global recognition in the late 1990s. The Ministry's public diplomacy functions are operated mostly through more a dozen affiliated agencies and institutions.

Among others, the Korean Culture and Information Service (KOCIS), launched in 1971 as an agency of the Ministry, currently operates 28 Korean Cultural Centers in 24 countries and 9 Culture and Information Officers in 9 countries, all of which are devoted to disseminating information on Korea in general, and its cultural heritage in particular. The Service serves as a communication bridge between Korea and the world, promoting Korea overseas, shedding light on international cultural exchanges, and bringing foreign news back to the Korean audience. To this end, the agency reports on Korean government's ongoing policies and international cooperation activities. It also hosts Korean art performances, exhibitions, and music and film festivals abroad. The Service also runs programs to reach out to opinion leaders worldwide by inviting and organizing conferences for journalists, scholars and artists from abroad.

The King Sejong Institute Foundation was officially launched in 2012 to propagate Korean language and culture abroad. There are currently 130 King Sejong Institutes in 55 countries, which are dedicated to teaching Korean language as a foreign language and introducing Korean culture. The Foundation also runs programs to develop curriculum and texts, dispatch Korean language teachers abroad and train local teachers.

Ministry of Education

The Ministry of Education has three pillars in its public diplomacy programs: global scholarship, knowledge sharing in educational informatization, and promotion of the Korean studies abroad. The first pillar, the Global Korea Scholarship (GKS), is operated by the National Institute for International Education (NIIED) affiliated with the Ministry. The GKS has been integrating and coordinating all the government-sponsored scholarship programs since

⁵ For details of the Korea Foundation's programs, visit its English website at <http://www.en.kf.or.kr>.

⁶ KOICA's website at koica.go.kr.

2010, with the objectives of facilitating global educational exchanges, generating a deeper understanding of Korea, and eventually weaving intellectual networks friendly and favorable to Korea. Invitation programs for foreign students include the former Korean Government Scholarship Program (KGSP), which provides foreign students with the opportunity to pursue undergraduate and graduate studies in Korea, a program that supports foreign exchange students studying in Korean universities based on agreements between the respective universities, a program that supports self-financed foreign students studying in Korean universities, and a short-term program for undergraduate students.⁷ As for the Korean students, the NIIIE runs two programs – the Government Scholarship for Korean Students' Overseas Studies and the Korea-Japan joint government scholarship for undergraduate science and engineering students.

The Korea Education and Research Information Service (KERIS), dedicated to developing and operating Korea's e-Learning and national educational information system, joins Korea's knowledge sharing program in the field of education and policy research. The KERIS provides developing countries with consulting and training services in such areas as policy and training on ICT use in education, educational information infrastructure and standardization, educational content and curriculum, and online learning.

The Academy of Korean Studies (AKS) performs the function of promoting Korean studies abroad. The AKS dispatch Korean lecturers to overseas educational institutions every year to enhance the quality of Korean studies, while providing support for the relevant academic research, seminars, and publications. The Center for International Affairs (CEFIA), a division of the AKS, is in charge of operating such diverse programs as the invitation to Korea of, and support for, foreign scholars specializing in Korean studies, establishing Korean culture classes in educational institutions abroad, hosting the World Congress of Korean Studies, and publishing English journal *The Review of Korean Studies*. The CEFIA also carries out the Understanding Korea project, whose activities include reviewing foreign textbooks to find out and rectify any misinformation and inviting textbook publishers to Korea.

Ministry of Strategy and Finance

The Ministry of Strategy and Finance has been overseeing the Knowledge Sharing Program (KSP) since the Program was officially launched in 2004 with the objective of „Enhancing South Korea's national image through the medium of knowledge and expertise accumulated through its developmental experience.“ The Korea Development Institute (KDI) under the Prime Minister's Office implements the core functions of the KSP, policy consulting and technical training services in particular, offering 34 developing countries consultations on over 300 developmental subjects during the period of 2004 and 2010. The Institute also hosts knowledge sharing seminars for foreign missions in Korea.

Ministry of Trade, Industry and Energy

The Ministry of Trade, Industry and Energy takes part in South Korea's public diplomacy in the areas of technology and design. With the objective of establishing Korea's national image in the international society as a country rich and strong in the fields, the Ministry runs programs to aid Korean companies in developing world-class brand products and making inroads into the global markets. The Ministry makes an effort to expand the number of companies producing brand products guaranteed by the Korea Trade Investment Promotion Agency (KOTRA) and

7 For further information on these programs, refer to the Study-in-Korea website at <http://www.studyinkorea.go.kr/en/main.do>.

aid their participation in international exhibitions. The Ministry also has been sponsoring the Korean Wave fashion concerts under the program „Global Fashion Brand“ since 2009, which combine K-Pop and total fashion. More recently, the Ministry designated 17 new growth engine industries that include cultural contents and software, as well as high-tech sectors.

Ministry of Gender Equality and Family

The Ministry of Gender Equality and Family carries out domestic policies for multicultural families. As of 2013, the number of naturalized Koreans in multicultural families reaches around 750,000 or 1.5 percent of total population and is expected to amount to one million by 2020 (Ministry of Health and Welfare, 2014).⁸ Since naturalized Koreans keep relations with families and relatives in their home countries, their first-hand experience in Korea is a significant source of information on Korea not only for themselves but also for their acquaintances in their home countries. The programs for multicultural families include expanding livelihood assistance and educational services. The Ministry also manages international programs for youth under age twenty-four, under which around 3,000 young people participate every year in youth exchanges, volunteers, training, and conferences and events abroad.

Ministry of Health and Welfare

Public diplomacy functions of the Ministry of Health and Welfare are carried out by the Korea Foundation for International Healthcare (KOFIH).⁹ The Foundation manages programs for healthcare and medical assistance to developing nations, as well as North Korea, and to migrant workers in South Korea. The KOFIH also runs programs addressing cross-border health issues such as epidemics and organizes dispatching the Korea Disaster Relief Team and international medical volunteers for humanitarian emergency relief assistance. Its Medical Resources Center provides invitational training for healthcare and medical practitioners from developing nations.

IV. Configuring a Korean Model of Public Diplomacy

Is there a distinctive Korean model of public diplomacy? This is a question for both Korean public diplomacy scholars and practitioners to contemplate on for years to come. It may be too early to discuss the issue because Korean model, if any, is still in the making. Nevertheless, we could now identify at least five characteristics of South Korean public diplomacy from the country's practices of the past two decades.

Middle power public diplomacy

Middle power in the international society refers to those countries located in between great and small powers in terms of hard power, military and economic capacity in particular. Another dimension defining middle power is the roles and functions countries play in the international society, and based on this dimension, middle powers could be defined as those countries that have both proactive intent and capacity to play the bridging role between great and non-great powers, and between states with conflicting interests.¹⁰

For middle power countries like South Korea, public diplomacy is of particular significance in

8 Ministry of Health and Welfare, „Yearly Statistics of Multicultural Families,“ (in Korean) (May 2014). http://www.mogef.go.kr/korea/view/policy/policy02_05a.jsp.

9 For details on the KOFIH's activities, visit its website at http://121.78.145.84/hboard3/index_e.php.

10 For theoretical and empirical arguments on middle power diplomacy, see Byrne (2011), Cooper (1997), Gilboa (2009), Gilley (2011), PD Magazine (2009), Ravenhill (1998), Rudderham (2008), YulSohn (2012), and Ungerer (2007).

at least two aspects: First, international relations capitalizing on hard power are not only highly expensive, but also highly risk-prone. The „security dilemma“ (Herz, 1951) triggers spiral, and highly expensive, military buildup by the involved parties, which will eventually lead to increased tensions that create conflict, even when no party involved really desires it. In contrast, public diplomacy, utilizing soft power and relational power, engenders relatively low-expense inter-state and international relations and thus, better suited for non-great powers subjected to more hard power constraints than great powers. For middle powers like South Korea, which possess considerable, but limited hard power with soft power potential, public diplomacy is a window of opportunity.

Second, public diplomacy could be an instrument, by which middle and small nations can reduce their reliance on great powers. South Korea is being caught in the great power rivalry between the United States and China. The Korea-US alliance has been the backbone of South Korea's security since the Korean War, and its reliance on this cannot but deepen as long as the country faces a nuclear North Korea. The economic side of the story unfolds otherwise, however. South Korea is among those economies most heavily dependent on international trade with its GDP share of international trade topping the G20 countries, hovering well over 90 percent. Since 2003 China has been its No. 1 trading partner, accounting for over 20% of South Korea's trade volume. Bilateral trade, reaching over \$270 billion in 2013, has swollen almost 55 times since 1992. China also tops South Korea's FDI charts, as its accumulated investments amounted to \$5 billion in 2013 (Korea International Trade Association). Staying evenly balanced between the two great powers is not an easy task, but South Korea needs a diplomatic way out of the dual reliance on the United States and China. Public diplomacy could be such an outlet, enabling South Korea to align itself with other likeminded countries. A „pivot state“¹¹ out of the double reliance would be what South Korea pursues through public diplomacy.

The realist school of international relations argues for employing „smart power“, which combines hard and soft power (Nye, 2011), to maximize national interests in the anarchical international society. Following this logic, public diplomacy capitalizing on soft power is nothing but another realm of inter-state competition, which may lead to „clash of civilizations“ as foreseen by Samuel Huntington at dawn of the post-Cold War world order (Huntington, 1993 and 2011). This logic of arguments suits great powers in possession of superior hard power. Middle power countries are, however, much more constrained by hard power and in many cases soft power as well, than great powers. This is the reason middle power public diplomacy should be liberalist in nature – liberalist in the sense that it pursues absolute rather than relative gains, common rather than parochial national interests, and collective public rather than private goods for the global society.

Plowing model

The Korean Wave¹², a South Korean brand of culture diplomacy that utilizes popular cultural products of the entertainment industry, has been tilling the soil of the country's public diplomacy since the 1990s. The Korean Wave had started in the 1990s with the popularity of K-Drama (Korean soap operas) in East Asia and developed in the 2000s beyond Asia with the ascent of K-Pop (Korean popular songs).¹³ Contents and marketing capability of the Korean entertainment companies has been the fundamental driving force that propelled the Korean Wave, which, as

11 A pivot state, according to Ian Bremmer, is a „nation that is able to avoid capture in terms of security or economy at the hands of a single country and to build profitable relationships with multiple major powers without becoming overly reliant on any one of them (Bremmer, 2012).

12 The name „Korean Wave“ is known to be first coined by and circulated in Chinese media in the late 1990s.

13 For the Korean Wave, see Kim (2013), Huat (2012), and Kuwahara (2014).

economic commodities of popular media and entertainment industry, had first made successful inroads into the East Asian regional markets in the 1990s. Greatly encouraged by the success of the Korean Wave as economic commodities, the South Korean government then took an industrial policy approach to boost the economic effects of the Wave, while at the same time employing it as soft power for public diplomacy purposes. The success of the Korean Wave, thus, is a good example of public-private partnership between the government and the media and entertainment industry. The Korean government is now stepping up its effort to spread the effects of the Korean Wave into other sectors such as animation, online games, foods, fashion, and even administration skills and technologies. Exports of Korean contents industry are expected to amount to \$120 million in 2015, or 7 percent increase from the last year (*Chosun Ilbo*, January 30, 2015).

The Korean Wave may be enjoying its heydays now, but there are some reasons to doubt about its further sustainability. First of all, the popularity of pop-culture, and its products, is a fad, in the sense that it has a limited life- and product-cycle. We had already witnessed, for example, the popularity of J-Pop and J-Drama in the 1970s and 1980s to wane from the 1990s. The Korean Wave, basically an aggregate of pop-cultural commodities, would be no exception. The great hit of K-Pop since the mid-2000s has indeed sustained the popularity of the Korean Wave up to today. For further sustenance of the Wave, we will need another succeeding hit product. Otherwise, we will see the Korean Wave withering away. Second, as aforementioned, the major driving force of the Korean Wave is commercial interest. There is nothing wrong with this in an era of global capitalism, but it is also true that there is a clear limit to the extent that the Korean government relies on the Korean Wave as its main assets of public diplomacy. In the global politics of soft power being accelerated by the ascent of new public diplomacy, the Korean Wave already breeds negative backfire. Recently, „anti-Korean Wave“ is clearly noticeable in such countries as Japan and China. As the popularity of the Korean Wave ignites reactionary cultural nationalism in some countries, negative perception on South Korea's „cultural imperialism“ spreads rapidly through the cyberspace. Even more worrisome, the entire South Korea, including the government, have fallen a captive to the popularity of the Korean Wave. The myth of the „eternal“ Korean Wave may hinder the development of alternative soft power assets to be used for post-Korean Wave public diplomacy. This implies that just like farmers, South Korea now needs to sow seeds on the soils plowed by the Korean Wave – the seeds of alternative or complementary soft power assets that will further nourish the interests stimulated by the Korean Wave.

Knowledge diplomacy

Seen in this perspective, South Korea's knowledge assets have a great potential as a source of soft power to succeed the Korean Wave. Knowledge diplomacy can be defined as a branch of public diplomacy employing knowledge of ideas, values, institutions and policies accumulated through a country's historical experiences (Johnston, 2012). It is well known that South Korea is the first and only country that had turned from an international aid-recipient to a donor in half a century, with its successful economic development combined with political democratization. South Korea's experience in economic development, often christened as the „Miracle of Han River“, is the basis of its knowledge diplomacy under the programs of DEEP (Development Experience Exchange Program) and KSP (Knowledge Sharing Program)¹⁴. Developing countries across the globe show keen interests in South Korean model of economic growth, and South Korea as a middle power could perform a bridging role by sharing its experience in the form of knowledge with those developing countries.

14 DEEP and KSP are basically the same in their contents. While DEEP is managed by the Ministry of Foreign Affairs and its affiliated institutions, KSP is in the jurisdiction of the Ministry of Strategy and Finance.

South Korea, under the catchphrase „Contribution Diplomacy“ has recently accelerated ODA and PKO (Peace Keeping Operation), while focusing on KSP and DEEP for developing countries as its main knowledge diplomacy since the mid-2000s. Seoul's knowledge sharing diplomacy has three pillars – developmental policy consultation conducted on a bilateral basis¹⁵; joint consulting with international organizations such as the World Bank, the Asian Development Bank, and the Inter-American Development Bank on a multilateral basis; and modularization of South Korea's development, which aims at documenting policies, their implementation and outcomes, institution building process, and public projects that had greatly contributed to Korea's economic success. Technical training of public and civil servants and students is also an important element of KSP¹⁶. Knowledge has indeed emerged as an essential component of development cooperation. In January 2013, the Annual Conference of OECD Development Assistance Committee (DAC) officially launched the Knowledge Sharing Alliance. This formalized knowledge sharing as the third pillar of development cooperation, in addition to the existing two pillars of financial assistance for infrastructure building and technical cooperation that includes personnel training and volunteer dispatch. This signifies that Korea's KSP is now consolidated as an international leading model.

South Korea has a potential in other areas as well than developmental knowledge. Human resource development (HRD) that includes its education system, e-Government and e-Security systems utilizing information technologies, and its experience of political democratization are another assets that could be shared through the medium of knowledge. Conflict and crisis management as a divided country confronting with North Korea could also be sharable experience not because Seoul is good at it, but because Seoul is struggling with, and suffering from it. Science and technology diplomacy is worth noting as it uses scientific knowledge as a medium for cooperation. International cooperation anchored on science and technology is essential particularly for those issue areas as nuclear safety, cyber-security, disaster management, and climate change. These are the new emerging realms of public diplomacy, to which Seoul is directing its attention.

Another type of knowledge for diplomacy is „forum diplomacy“. Forum provides diverse intellectual venues in the form of international conference, seminar, and symposium, in which participants could build up international knowledge coalition and consensus on the global issues of common interests. Participants of forums could build up consensual knowledge, which could eventually lead to the formation of global epistemic communities. Forums also facilitate weaving intellectual and human networks, particularly when they are regularly convened, which could function as institutionalized channels of communication for inter-state and international cooperation. South Korea, both the government and non-state actors, has been very active in forum diplomacy, hosting, for example, the G20 Summit in 2010, the 4th High Level Forum on Aid Effectiveness in 2011, and the Nuclear Summit in 2012.

Niche diplomacy is still another realm of knowledge diplomacy, to which Seoul has been increasingly paying attention. Niche diplomacy refers to „specializing and concentrating on specific diplomatic areas in which a country could produce positive outputs (Evans and Grant, 1991).“ Niche diplomacy thus defined has been crucial part of the foreign policies of middle powers like Canada and Australia since the 1980s (Henrikson, 2007; Cooper, 1997). South Korea, again both the government and NGOs, has been recently making diplomatic efforts at such niche issues as development cooperation, climate change, global water shortage, and non-traditional security issues.

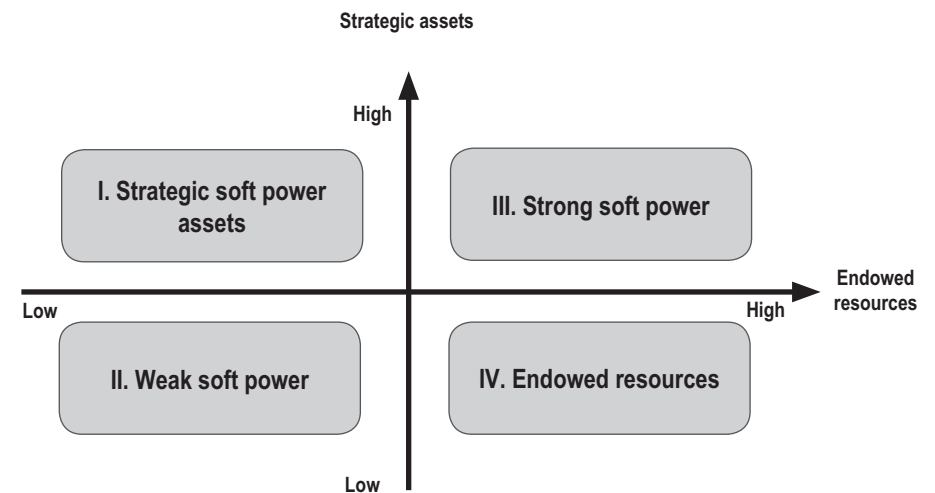
¹⁵ 38 partner countries have received policy consultations on a bilateral basis until 2014.

¹⁶ For details of the KSP programs, refer to the KSP website at <http://ksp.go.kr/main/main.jsp>.

Resource processing model

While resources employed for public diplomacy are a country's material and non-material heritages such as endowed natural environments, culture, and accumulated historical experiences, „assets“ refer to soft power refined from those resources that can be immediately put to use. This conceptual distinction is useful because public diplomacy of those countries without comparative advantage in material and non-material resources should be different from that of the countries with comparative advantage. Those countries without comparative advantage need to create competitive soft power by processing and refining relatively scarce resources. This could be understood as the notion of competitive, as opposed to comparative, advantage (Porter, 1998) in public diplomacy. Based on the conceptual differentiation, Figure 1 shows a typology of resources and assets to be used for public diplomacy. Countries like South Korea, which are relatively inferior in terms of endowed resources as in the case of Realm I of the figure, are required to produce competitive soft power assets by strategically refining the endowed scarcer resources. KSP and DEEP, as well as the Korean Wave, are the prime assets with competitive advantage created through the processing process of endowed raw materials.

[Figure 1] Public diplomacy resources and assets

Source: Kim, „Paradigm Shift in Diplomacy“, p. 544.

Participatory public diplomacy

Another feature eminent in South Korea's public diplomacy is Korean people's participation. The importance of domestic people's support for and participation in public diplomacy cannot be emphasized too much, given the fact that non-state actors emerge as a no-less important actor in the 21st international society. Participatory public diplomacy demonstrates strategic competitive advantage that democratic nations have over non-democratic nations. This is so because civil society in democratic countries is in itself an important source of soft power assets, as well as an active and autonomous subject conducting public diplomacy.

Foreigners residing in a country also should be considered not simply as passive objects but as proactive participants of public diplomacy. South Korea is fast becoming a multicultural society with the number of domestic foreigners, including naturalized Koreans, reaching 1.45

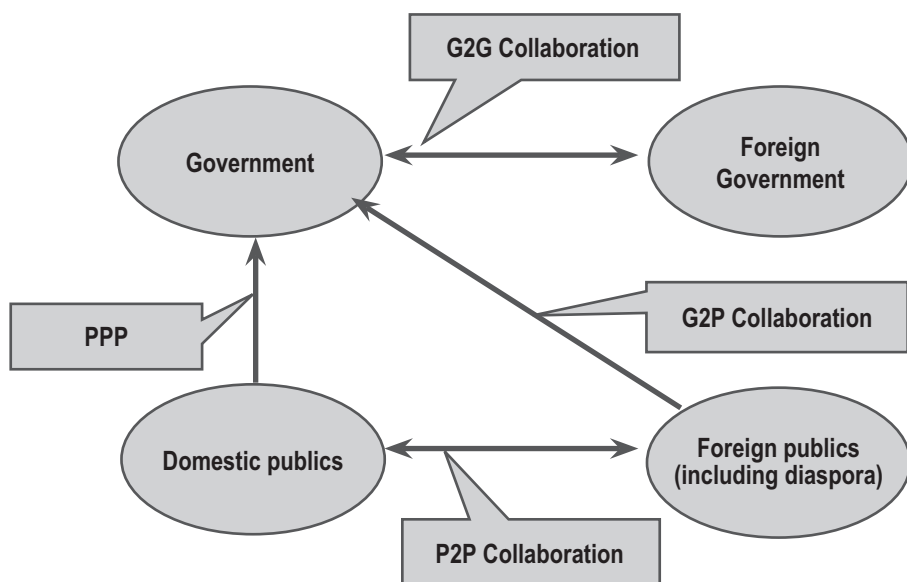
million, or 3 percent of the South Korean population, as of 2013. That the origins of „anti-Korea Wave“ include foreign students studying in South Korea demonstrates the need for programs engaging domestic foreigners as partners and subjects of public diplomacy, who are having first-hand experience of Korea.

In this context, the Ministry of Foreign Affairs and its affiliated institutions like the Korea Foundation recently steps up their effort to devise and implement participatory public diplomacy programs. The Ministry of Foreign Affairs launched in 2013 a series of participatory public diplomacy programs that include „All Koreans Are Public Diplomats“, Junior and Senior Public Diplomats Corps, Scholar Group for Public Diplomacy, Goodwill Ambassador for Public Diplomacy, and „Cyber Community for NGOs“, while the Korea Foundation has been operating such programs as Public Diplomacy Program Contest for NGOs and Korea Friendship targeted at foreign students studying in South Korea, and Youth Volunteers Corps.

V. Towards a Collaborative Public Diplomacy

As a middle power country, a fundamental comparative, and competitive as well, advantage of South Korea's diplomacy lies in its intent and capacity to produce public goods in the international society. In this sense, collaborative public diplomacy, to which Seoul has just begun to direct its attention, is worth noting¹⁷. Cowan and Arsenault (2008) defines collaborative public diplomacy as „the initiatives in which participants from different nations participate in a project together.“ Both the government and civil society may be the subject of collaborative public diplomacy programs. Depending upon different combinations of these two subjects, four types of collaborative public diplomacy may be identified as in Figure 2.

[Figure 2] Types of collaborative public diplomacy

G2G (Government-to-Government) collaboration is the type of public diplomacy initiated by at least two governments in partnership. Not many examples, however, exist in this realm yet. This may be due to the fact that governments still abide by the realist rules of the game established in the existing international order, whilst non-state actors are more active in the rising new sphere of public diplomacy. Among the rare cases is the Korea-China Public Diplomacy Forum that was launched under the co-sponsorship of the Korean and Chinese ministries of Foreign Affairs in 2013 as an annual venue for designing collaborative public diplomacy programs between the two countries.

P2P (People-to-People) collaboration, on the other, is relatively widespread by and among international NGOs. Numerous international NGOs are collaborating in the fields of environment and comprehensive human security. A prime example of this type is the International Campaign to Ban Landmines (ICBL) that was started as an association of six NGOs in the early 1990s and eventually lead to the conclusion of the Ottawa Treaty¹⁸, to which there are 162 state parties to date. South Korean NGOs are also active in this type of collaboration. For example, the Future Forest, a prominent Korean NGO working in the field of environmental preservation, has been engaged for years in combating desertification in Western China, in collaboration with Chinese counterparts¹⁹.

Public-Private Partnership (PPP), or participatory public diplomacy, refers to those public diplomacy programs or projects that are financed and managed through the partnership between governmental or public institutions on the one hand, and one or more private sector entities of a country on the other. PPP as a form of collaborative public diplomacy may take different forms: The government provides financial support for the public diplomacy programs initiated by private sector entities; Private entities participate in the government-initiated public diplomacy programs as their co-subject; or, governmental or public entities simply procure public diplomacy services from private entities. Public-private joint venture is the case in which private entities takes partial financial responsibility for public diplomacy programs. Through PPP, the private sector could imbue the public sector with professional expertise and innovative capacity while the public diplomacy programs get both financial support and public credibility. The public sector is also able to utilize the rising people power through PPP.

G2P collaboration, or foreign participation, is a type of collaboration, in which foreign public participate not simply as passive audience but as active stakeholder or co-subject in public diplomacy programs initiated by a host government. China's Confucius Institute is a good example of a network-based collaborative approach to public diplomacy (Zaharna, Hubbert, and Hartig, 2014) Seoul has recently been active in G2P collaboration. The Ministry of Foreign Affairs is getting closer to G2P collaboration when it devised such programs as „Quiz on Korea“, „Video Contest“, „K-Pop World Festival“ and „K-Food World Festival“ although these programs engage foreign publics more as participants than as co-subjects or partners of the programs. Another example of G2P collaboration is the Korea Foundation's „KF Global e-School“ program, in which educational institutions of host countries take part not simply as audiences, but as co-hosts²⁰.

There are three core prongs that are central to the process of implementing collaborative

17 For recent discussions of collaborative public diplomacy, see Zaharna, Arsenault, and Fisher (2013).

18 Known as the Ottawa Treaty, the Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and on their Destruction was concluded in 1997.

19 For further details, see the NGO's website at <http://www.futureforest.org/eng/page/main/index.asp>.

20 For details on KF Global e-School, see <http://en.kf.or.kr/?menu=539>.

public diplomacy. The first prong is relation-building between the parties of collaboration. In the realm of new public diplomacy, it is important to establish reciprocal partnership between the subject and the object of public diplomacy that goes beyond unilaterally conveying information and messages. A key to relationship-building is the bilateral and reciprocal exchanges of information and knowledge as well as interpersonal exchanges. Therefore, establishing institutional pathways for information and interpersonal exchanges is crucial in relation-building.

Another prong is network-weaving, under which the parties to relation-building expand their dyadic relationship by engaging or incorporating other actors both as the subject and object of public diplomacy programs. Public diplomacy entrepreneurs, or focal nodes in the networks, are those who play the role of facilitating communication and exchanges within and without the networks. They also set agendas and frame issues in the networks. All networks do share a common trait: ideas, visions, projects and frames spawn the programs, through which they do generate network power. Manuel Castells (2013) argues that power in the network society is communication power since discourses are generated, diffused, fought over, internalized, and ultimately embodied in human action, in the socialized communication realm constructed around local-global networks of multi-modal, digital communication, including the media and the Internet.²¹

The third prong of collaborative public diplomacy is joint projects and programs designed and implemented by the collaborative parties. Relationships and networks build on common traits that should be further solidified through repeated and sustainable interactions. Joint projects and programs are the glue that bond collaborating parties together as a collective.

VI. Conclusions

It has been less than a decade since South Korea began to incorporate the newly rising public diplomacy as its new pillar of diplomacy. In a quite short span of time, Seoul was able to nourish its own 'style' of public diplomacy, capitalizing on its soft power resources and assets. Although still under making, South Korea's public diplomacy has begun to take shape with some distinctive features. Given the country's middle power status, and the roles it should play in the international society, South Korea will be advancing in coming years towards a liberalist collaborative public diplomacy geared to generating global public goods.

In today's world, old political conflicts and contentions do not abate. We are recently witnessing the return of classic geopolitics as most vividly demonstrated in the conflicts in the South and East China Seas and the Ukrainian crisis. Some pundits hurriedly foresee the arrival of a new Cold War. Another source of dire international global conflicts is, ironically, the ascent of such violent non-state actors as the Islamic State. The old rules of the game, under which hard power dominates, are not on the wane, and certainly are prone to further and more conflicts, hardly leaving any principal roles for non-major powers to play. Non-great powers are rather preoccupied with adapting to the international order shaped and prevailed by great powers.

The international order of today is changing – if not disruptively, but gradually. The ascent of the post-Westphalia order certainly opens a new realm and opportunity for middle and smaller power countries to play roles. It is quite rational, and desirable, for middle power

²¹ Castells (2013) again divide network into four types – networking power, network power, networked power, and network-making power.

countries like South Korea to maximally utilize the new opportunity through the medium of public diplomacy. 'Realist public diplomacy', however, may lead the world to nothing but another arena of inter-state and international competition and conflict. Whether the new opportunity turns into a realm of cooperation or conflict depends to a great extent upon the roles middle power countries play – how they employ public diplomacy to shape a new international order. South Korea has great potential to create and initiate a liberalist paradigm for middle power public diplomacy. For this potential to realize, South Korea, first of all, should put its national interests in the longer time horizon over and beyond short-term parochial interests. This is the direction in which South Korea's middle power public diplomacy is headed.

Bibliography

1. Bremmer, Ian. *Every Nation for Itself: Winners and Losers in a G-Zero World*. New York: Portfolio, 2012.
2. Byrne, Caitlin. „Campaigning for a Seat on the UN Security Council: A Middle Power Reflection on the Role of Public Diplomacy”, *CPD Perspectives on Public Diplomacy Paper 10* (2011).
3. Castells, Manuel. *The Rise of the Network Society, The Information Age: Economic, Society, and Culture*, Vol. 1, 2nd ed. New York: Wiley-Blackwell, 2010.
4. *Communication Power*. New York: Oxford University Press, 2013.
5. Cooper, Andrew F. ed. *Niche Diplomacy: Middle Powers after the Cold War*. New York: Macmillan, 1997.
6. Cowan, Geoffrey, and Amelia Arsenault. „Moving from Monologue to Dialogue to Collaboration: the Three Layers of Public Diplomacy”, *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616 (March 2008), pp. 10-30.
7. Evans, Gareth, and Bruce Grant. *Australia's Foreign Relations in the World of the 1990s*. Melbourne: Melbourne University Press, 1991.
8. Gilboa, Eytan. „The Public Diplomacy of Middle Powers”, *Public Diplomacy Magazine* (2009).
9. Gilley, Bruce. „Middle Powers during Great Power Transitions: China's Rise and the Future of Canada-US Relations”, *International Journal* (Spring 2011).
10. Habermas, Jürgen. *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*, translated by Thomas Burger. Cambridge, MA: MIT Press, 1989.
11. Henrikson, Alan K. „Niche Diplomacy in the World Public Arena: the Global ‚Corners’ of Canada and Norway”, in Jan Melissen ed. *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. New York: Palgrave Macmillan, 2007, pp. 67-87.
12. Herz, John H. *Political Realism and Political Idealism: A Study in Theories and Realities*. Chicago: University of Chicago Press, 1951.
13. Huat, Chua Beng. *Structure, Audience and Soft Power in East Asian Pop Culture*. Hong Kong: Hong Kong University Press, 2012.
14. Huntington, Samuel P. „The Clash of Civilizations?” *Foreign Affairs* (Summer 1993), pp. 22-49.
15. *Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. New York: Simon & Schuster, 2011.
16. Johnston, David. „The Diplomacy of Knowledge”, *The Globe* (February 17, 2012) at <http://www.theglobeandmail.com/commentary/the-diplomacy-of-knowledge/article546590/>.
17. Kim, Hui-jung. „Culture Diplomacy and International Cultural Exchanges: Policy Recommendations”, *NARS Issue Briefing*, Vol. 145 (March 13, 2012). [in Korean]
18. Kim, Taehwan. „Paradigm Shift in Diplomacy: A Conceptual Model for Korea's New Public Diplomacy”, *Korea Observer*, 43:4 (Winter 2012), pp. 527-555.
19. Kim, Youna. ed. *The Korean Wave: Korean Media Go Global*. New York: Routledge, 2013.
20. Kuwahara, Yasue. *The Korean Wave: Korean Popular Culture in Global Context*. London: Palgrave Macmillan, 2014.
21. Nye, Jr., Joseph. *The Future of Power*. New York: Public Affairs, 2011.
22. *PD Magazine*, Special issue on Middle Powers: Who They Are, What They Want (Summer 2009).
23. Plischke, Elmer (ed.). *Modern Diplomacy: The Art and the Artisans*. Washington, D.C.: AEI Press, 1979.
24. Porter, Michael E. *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press, 1998.
25. Ravenhill, John. „Cycles of Middle Power Activism”, *Australian Journal of International Relations*, 52:3 (1998).
26. Rudderham, M. A. „Middle Power Pull: Can Middle Powers Use Public Diplomacy to Ameliorate the Image of

- the West?" YCISS Working Paper 46 (February 2008).
27. Sing, J. P. „Information Technologies, Meta-Power, and Transformations in Global Politics“, *International Studies Review*, 15:1 (March 2013), pp. 5-29.
 28. Slaughter, Anne-Marie. „A New Theory of the Foreign Policy Frontier: Collaborative Power“, *The Atlantic* (November 30, 2011).
 29. Sohn, Yul. „Middle Powers like South Korea Can't Do Without Soft Power and Network Power“, *Global Asia*, 7:3 (Fall 2012), pp. 30-34.
 30. Ungerer, Carl. „The Middle Power Concept in Australian Foreign Policy“, *Australian Journal of Politics and History*, 53:4 (2007).
 31. van Ham, Peter. *Social Power in International Politics*. New York: Routledge, 2010.
 32. Zaharna, R. S., Amelia Arsenault, and Ali Fisher. eds. *Relational, Networked, and Collaborative Approaches to Public Diplomacy: The Connective Mindshift*. New York: Routledge, 2013.
 33. Zaharna, R. S., Jennifer Hubbert, and Falk Hartig. *Confucius Institute and the Globalization of China's Soft Power*. LA: Figueroa Press, 2014.

Prof. KIM Taehwan is Associate Professor of Public Diplomacy of the Korea National Diplomatic Academy (KNDA), the Republic Korea's Ministry of Foreign Affairs. Before joining KNDA in 2013, he had served as Director of Public Diplomacy at the Korea Foundation since 2008. He also taught as Research Professor at the Division of International Education of Yonsei University during 2002 and 2008. He is a book review editor for the quarterly *Global Asia* published by the East Asia Foundation. Dr. Kim graduated from Yonsei University (B.A. and M.A. in Political Science) and received his Ph.D. in Political Science from Columbia University. His research focus is on comparative political economy of post-socialist transformation and Korea's public diplomacy. His recent works include „Beyond Geopolitics: South Korea's Eurasia Initiative as a New Nordpolitik“, „Paradigm Shift in Diplomacy: A Conceptual Model for Korea's New Public Diplomacy“, „Can Putin Go Beyond Putinism, Or Will It Be More of the Same?“, and „Impassive to Imperial?: Russia in Northeast Asia from Yeltsin to Putin“.

Bulgaria's contribution to the South-East European Cooperation Process (SEECF)

**Regional Cooperation Department
South-East Europe Directorate
Ministry of Foreign Affairs of Bulgaria**

The Republic of Bulgaria has been an active participant in the regional cooperation in South-Eastern Europe (SEE) and has played a key role in the stability and security of the region. Bulgaria's foreign policy has always been focused on strengthening security and democracy in this region, as well as on the region's political stability and economic development.

The political changes of 1989 made Bulgaria aware that the inter-state relations had to be reinstated and the multilateral political dialogue had to be improved. Therefore, following the Balkan peace achieved in 1996, the country initiated the establishment of the South-East European Cooperation Process (SEECF) as a political dialogue leading format in this region. That was one of the major achievements of Bulgaria's foreign policy in the area of multilateral cooperation over the past two decades.

The SEE foreign ministers' meeting, held in July, 1996, in Sofia, adopted the Sofia Declaration on Good-Neighborly Relations, Stability, Security and Cooperation in the Balkans (Appendix 1). In actual fact, this meeting had been the result of a well-realized necessity that peace in South-Eastern Europe had to be tightened and also that the SEE region had to be restored as an integral part of Europe. The eight countries signatory to the Sofia declaration included Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Greece, the Republic of Macedonia, Rumania, Serbia (Serbia and Montenegro at the time), and Turkey. The success of this initiative resulted in some other countries joining the Declaration, including Croatia (in 2005 г.), Moldova (in 2006 г.), Montenegro (in 2007 г.) and Slovenia (in 2010 г.). Kosovo was a somewhat different case as its membership was initially blocked by a couple of Balkan states. In 2014, however, Pristine was incorporated into the process „on equal basis“. It was in this way that the number of participating countries was increased to thirteen while the regional format became comprehensive and turned into a common rostrum for all the countries in this region.

The SEECF priority areas of cooperation include strengthening stability, security, and good-neighborly relations; economic development; humanitarian, social, and cultural issues; justice and combating organized crime; illegal drug and arms trafficking; and terrorism.

The SEECF founding and cooperation mechanism is based, first and foremost, on multi-lateral formal and informal dialogue. The SEECF activities are steered by a one-year rotating Chairmanship on the part of each and every SEECF participant, while the cooperation process involves annual meetings of the participants' heads of state, ministers of foreign affairs, Speakers of the relevant Parliaments, line government ministers, etc. The annual meetings date back to the 1997 convention in Crete while the ultimate consolidation of the SEECF took place by virtue of the adoption of the Charter on Good Neighborly Relations, Stability, Security and Cooperation in South-Eastern Europe (Appendix 2), which was signed at the Bucharest meeting in 2000.

This Charter became the underlying document of all major areas of cooperation. The SEECF ultimate objective, i.e. integration of all the participating countries into the European Union, was set three years later at the meeting held in Belgrade. This act was bound to have

an effect on the EU accession geometry as it introduced additional rules to the EU enlargement process.

In addition to being a SEECP initiator, Bulgaria has been one of its most active participants. Currently, the country is holding, for the third time, the SEECP Chairmanship (1996-1997, 2007-2008, 2015-2016).

The second Bulgarian SEECP Chairmanship coincided with the country's accession to the EU which, together with its NATO membership, gave a fresh impetus to Bulgaria's foreign policy. It also turned out to be a decisive factor for identifying the priorities of the second SEECP Chairmanship, namely: integration of the Western Balkan countries into NATO and the EU; trying to find a favorable decision for the status of Kosovo; and establishing the principle of regional affinity, which was going to make the SEE countries take the initiative of, and assume responsibility for stabilization and cooperation in the region.

In this context, the meeting of the SEECP foreign ministers, held in 2008 in Sofia, set up a Regional Co-operation Council (RCC), which was intended to function as an institutional and operative body of the SEECP. Based on the principle of regional affinity, this format has turned out to be a successful successor, in terms of activity and achievements, of the Stability Pact and of the Initiative for Cooperation in South-Eastern Europe. These two initiatives ceased to exist during the second Bulgarian Chairmanship by transferring their tasks and objectives to the newly established Regional Co-operation Council. It was in this way that the last Stability Pact „regional table“, held in February, 2008, in Sofia, merged into the first RCC meeting by virtue of the adoption of a Joint Declaration on the Establishment of the Regional Co-operation Council (RCC) (Appendix 3).

The major RCC objectives incorporated support to the SEECP activity, maintaining contacts with the European Commission, coordinating the financial support provided to the SEE countries, and encouraging civil participation in the regional cooperation with a view to obtaining the common ultimate objective – accession of the Western Balkan countries to the European Union.

The SEECP Secretariat is based in Sofia and Bulgaria was also the country to initiate the introduction of a parliamentary dimension to the SEECP. In 2007, a Memorandum of Understanding was signed under the second Bulgarian Chairmanship and Sofia was designated to assume the role of a host-capital for the newly established Regional SEE Secretariat for Parliamentary Cooperation. Deepening of the SEECP parliamentary cooperation became one of the country's top priorities as it is considered to be an essential mechanism for enhancing the dialogue and promoting the political openness of the SEE countries.

The third Bulgarian SEECP Chairmanship has been taking place under the motto: „The SEECP as a key to regional cooperation over the past 20 years“. This motto was intended to raise the SEECP efficiency and improve its visibility, first and foremost among the European institutions, as well as to make the SEE region more attractive to both foreign investors and foreign tourists. The third Bulgarian Chairmanship coincides with the 20th anniversary of the establishment of the SEECP, which emphasizes once again Bulgaria's contribution to the successful development of regional cooperation over the past two decades. As an EU and a NATO member-state, Bulgaria has made a commitment to be an immediate partner of the Balkan region countries in internalizing the norms and principles of the above two organizations. As regards the SEE countries, we have not only a common historical and cultural past, but also common prospects for future economic and political development.

The current Bulgarian Chairmanship has been placing emphasis on the project and result-oriented interaction between the SEECP and the EU, as well as on cooperation with some

other international organizations and regional formats. In order to further promote the successful cooperation between the SEE countries, it is essential that the synergy between the SEECP and the RCC Secretariat as a SEECP operational body should be enhanced.

The continuity policy implemented by the SEECP is an important instrument for the further establishment of this process as a reliable, consistent and foreseeable initiative. Therefore, Bulgaria has made a commitment to continue the efforts of the preceding Chairmanships made in particular cooperation areas, such as stabilization and economic development; security and legal order; preservation of the environment and combating the climate change; sports and youth regional policy; human potential development; and culture and education (Appendix 4).

In its capacity of a major driving force of parliamentary cooperation in this region, Bulgaria has been working hard to further develop the SEECP parliamentary dimension. Since the establishment of the SEECP Parliamentary Assembly on May 10, 2014, in Bucharest, Bulgaria has been lobbying hard to have Sofia designated as headquarters for the Permanent Secretariat of the SEECP Parliamentary Assembly. The Bulgarian candidacy has significant advantages from both economic and political point of view. The extensive experience and resources amassed by the Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South-Eastern Europe should be put to good use in order that this objective could be attained.

Ms. Tsetska Tsatcheva, Chair of the SEECP Parliamentary Assembly and Speaker of the Bulgarian Parliament, took the initiative and managed to get into contact with Mr. Elmar Brok, Chairperson of the European Parliamentary Committee on Foreign Affairs for the purpose of launching negotiations on institutionalizing this particular kind of cooperation. A Memorandum of Cooperation is expected to be signed between the SEECP Parliamentary Assembly and the European Parliament as a symbol of the political will of the two parties to work jointly in the future.

As regards the sectoral partnerships, the Bulgarian Chairmanship has been working on the following three priority areas of cooperation: interconnectivity, involving transport and energy infrastructure; media freedom and the freedom of speech; and migration and dealing with the migration flows. In view of the latter area, the Second Informal Meeting of the SEECP Foreign Ministers, held on February 2, 2016, in Sofia, adopted a SEECP Joint Statement on Migration Challenges (Appendix 5).

Over the past 20 years, the SEECP has won recognition as the „the official voice“ of South-Eastern Europe, it has contributed to the creation of an atmosphere of confidence, cooperation, and good-neighborly relations among the Balkan countries, and has turned into a platform for European and Euro-Atlantic integration. In its capacity of an EU member state, Bulgaria has been working for improving the visibility of the SEECP as a leading political format of cooperation in South-Eastern Europe, as well as for deepening the cooperation with some other international and regional formats. In this context, Bulgaria has been firm in doing its best to avoid any duplication of activities or initiatives in South-Eastern Europe.

To date, the SEECP initiative can be defined as being the most successful initiative of its kind in the region of South-Eastern Europe. This has been attested by the fact that this format has turned out to be a durable mechanism and also that it has gradually become a platform for a dialogue, as well as for getting closer to the European and Euro-Atlantic values.

Annex 1

Sofia Declaration on Good-Neighbourly Relations, Stability, Security and Cooperation in the Balkans adopted at the meeting of the Ministers for Foreign Affairs of the Countries of South-Eastern Europe, held at Sofia, on 6 and 7 July 1996

The Ministers for Foreign Affairs and heads of delegations of countries of South-Eastern Europe met at Sofia on 6 and 7 July 1996.

Ministers Theodor Melescanu, Milan Milutinovic, Theodoros Pangalos, Gueorgui Pirinski, Under-Secretary Onur Oymen, Deputy-Ministers Dr. Hasan Dervishbegovic and Arian Starova attended.

Representatives of Austria, as Chairman-in-Office of the Central European Initiative (CEI); Croatia; France; Germany; Hungary; Ireland, as Presidency of the European Union (EU); Italy; Russian Federation, also in its capacity of Chairman of the Black Sea Economic Cooperation (BSEC); Slovenia; Switzerland, as Chairman-in-Office of the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE); United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland; United States of America; the High Representative Carl Bildt, the Secretary-General of the Council of Europe, Daniel Tarschys, representatives of the United Nations, the Economic Commission for Europe (ECE), the European Community (EC), the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) and the World Bank also attended.

The Prime Minister of the Republic of Bulgaria, Mr. Jean Videnov, addressed the meeting.

Messages to the meeting were received from Russian President Boris Yeltsin, United States President William Clinton, United Nations Secretary-General Boutros Boutros-Ghali, French Prime Minister Alain Juppe', President of EC Jacques Santer, Russian Minister for Foreign Affairs and Chairman of the Black Sea Economic Cooperation (BSCE) Region Evgueni Primakov, Austrian Minister for Foreign Affairs and Chairman-in-Office of the Central European Initiative (CEI) Wolfgang Schussel.

The Ministers for Foreign Affairs convened their meeting at a time of crucial importance for the future of the region. Time has come for a new beginning of inter-State relations between the countries of the region and for developing a comprehensive multilateral cooperation. They pointed out that as a result of the profound changes in Europe, which started in 1989, the principles of democracy and market economy, respect for fundamental human rights and freedoms and the rule of law have become common values. With peace in Bosnia and Herzegovina, a window of historic opportunity opens to fulfill the hopes and expectations of their peoples to live in lasting peace and prosperity.

The Ministers pointed out that multilateral cooperation in the Balkans has its pre-history and traditions. The meetings of the Foreign Ministers of the Balkan countries in Belgrade in 1988 and in Tirana in 1990 indicated substantial interest and introduced prospects to engage in a broad range of activities in the political, economic and humanitarian fields.

Taking into consideration positive past experience and new developments, the Ministers committed themselves that every effort shall be made to transform the region into an area of stability, security and cooperation in line with the general developments throughout Europe. These endeavours are aimed at contributing to the construction of a new Europe - a Europe of democracy, peace, unity and stability, thus enabling all nations in the region to live together in peace with each other as good neighbours.

The Ministers agreed to launch a comprehensive process of multilateral cooperation in the following areas:

- Enhancing good-neighbourly relations including confidence and security-building measures;
- Development of economic cooperation through cross-border cooperation, upgrading transport, telecommunications and energy infrastructures, trade and investment promotion;
- Development of humanitarian, social and cultural contacts;
- Cooperation in the field of justice, the combating of organized crime, illicit drug and arms trafficking and the elimination of terrorism.

The Ministers stressed the importance of the improvement of multilateral political dialogue and cooperation at all levels and on all issues of common interest. They took note of the idea to establish a consultative assembly of the parliaments of the participating States.

The Ministers considered the prospects for multilateral cooperation in European perspective and as deriving from the common aspirations of each country of the region to integrate into Europe.

In this connection they expressed their readiness to interact with other initiatives for regional cooperation in South-Eastern Europe with mutually reinforcing effect, stressing particularly the significance of the initiative of the European Union as well as the South-East European Cooperative Initiative. They also stated their willingness to develop cooperation on matters of common interest with the countries of the Black Sea Economic Cooperation and the Central European Initiative.

ENHANCING STABILITY, SECURITY AND GOOD-NEIGHBOURLINESS

Good-neighbourly relations

The Ministers pointed out that lasting good-neighbourly relations between the countries of the region based on universally recognized principles of inter-State relations set forth in the Charter of the United Nations, the Helsinki Final Act and the Paris Charter for a New Europe, are indispensable prerequisites for promoting the comprehensive process of multilateral cooperation. In this respect they expressed their determination to respect and put into practice all 10 principles - sovereign equality, respect for rights inherent in sovereignty, refraining from the threat of use of force, inviolability of frontiers, territorial integrity of States, peaceful settlement of disputes, non-interference in internal affairs, respect for human rights and fundamental freedoms, including the freedom of thought, conscience, religion or belief, equal rights and self-determination of peoples, cooperation among States, fulfilment in good faith of obligations under international law. They stressed that all principles apply equally and unreservedly, each of them being interpreted taking into account the others. They focused on the importance of implementing General Assembly resolutions 48/84 B and 50/80 B on developing of good-neighbourly relations among Balkan States.

They also expressed support to the ongoing process of full normalization of the relations between the countries of the former Yugoslavia and the favourable conditions it creates for promoting good-neighbourly relations.

Confidence- and security-building measures

The Ministers shared the view that confidence- and security-building measures are of particular importance for enhancing peace and stability in the Balkans.

They stressed the significance of bilateral confidence- and security-building measure agreements signed so far, complementary to the Vienna Document 1994.

They agreed on the need for exploring the potential for developing confidence- and security-building measures with a regional scope of application.

They expressed support for a meeting of the Ministers of Defence of the Balkan States to be held at Sofia.

Overall implementation of the peace agreement

The Ministers stressed the importance of the General Framework Agreement for Peace in Bosnia and Herzegovina for enhancing stability and security in the region and the need for its full and strict implementation by the signatory parties. They confirmed the willingness of their respective countries to contribute to the consolidation of the peace process in all its aspects. They shared the view that multilateral cooperation in the Balkans will effectively contribute to the success of the peace implementation process. They expressed their understanding that constructive joint efforts by both the international community and the countries of the region, give new prospects for solving unsettled issues and differences and for transforming this part of Europe into a region of lasting peace and cooperation.

The Ministers emphasized that rapid reconstruction and economic recovery, with equal respect for interests and needs of all parties, is of prime importance for the lasting peace and stability in Bosnia and Herzegovina.

The Ministers stressed the importance of holding the elections in Bosnia and Herzegovina within the deadline set in the peace agreement. Free and democratic elections represent a foundation of bodies and institutions, rebuilding confidence and common life in Bosnia and Herzegovina.

The Ministers commended the signing of the Agreement on the Subregional Arms Control in Florence on 14 June 1996, which they assessed as a major contribution to the implementation of the Dayton Agreement and the strengthening of the peace process.

They stressed that the countries of the region have the potential to contribute to the success of the economic reconstruction through appropriate arrangements.

DEVELOPING MULTILATERAL REGIONAL ECONOMIC COOPERATION

The Ministers noted the existing potential for developing multilateral economic cooperation, despite the difficulties of economic transition or post-conflict reconstruction that various countries of the region are facing today. They emphasized the importance of accelerated development of regional economic cooperation for achieving lasting stability in the whole region. Efforts should be made for introducing European norms and standards in the field of production, investment, transfer of technologies, financing and trade with the objective of integrating most of the economies of their countries into the European economy.

Cross-border cooperation

The Ministers agreed to promote the development of cross-border cooperation on a bilateral and multilateral basis in the framework of the relevant EU programmes, including the elaboration of a regional programme for its development with the assistance of EU and other international organizations and institutions.

Such a programme will be directed towards the implementation of projects for improving

border infrastructure, including road and railway communications with the border-crossing points, opening new border-check points, promotion of cross-border trade and tourism, protection of the environment.

This cooperation will be developed on three different levels: State to State; region to region; people to people. The Ministers recommended to hold a meeting of the aid coordinators from their countries to analyse the state of implementation of existing programmes, identify priority projects of trans-regional dimension, identify the national contributions of the different countries and elaborate new joint projects to be submitted for possible financing to the European Community.

Transport, telecommunications and energy infrastructure

The Ministers stressed the necessity of accelerated infrastructure development in the region as an important factor for trade expansion, economic growth, as well as for overall regional stability. They reaffirmed the readiness of their countries to upgrade and modernize the transport, telecommunications and energy infrastructure in the region in interaction with the countries of the Black Sea Economic Cooperation and the Central European Initiative.

To this end they expressed their support for setting up a Trans-regional Centre for Transport Infrastructure in Sofia.

They also stressed the importance of the meeting of the Ministers of Transport of the BSEC participating States and the countries of CEI, which will be held in November 1996, according to the decisions of the BSEC Ministerial Meeting in Bucharest. They focused on the importance of the European Crete corridors passing through the region. They agreed to work jointly with the EU, G-24 and ECE on the issues of infrastructure development, attracting investments and integrating the region in the Trans-European Networks.

The Ministers also noted the importance of developing the transport infrastructure of the region and expressed their appreciation to the relevant ECE agreements; harmonizing the transport legislation of the countries of the region with EU legislation in that field, facilitating transport operations on bilateral basis, etc.

The Ministers took note of the idea for the establishment of a Balkan Agency for Transport Safety, which would be based on the European policy of integration and harmonization of the system of flight control.

The development of cooperation in the field of telecommunications and postal services, was defined as encouraging, as well as the steps to set up a Telecommunications coordination committee, a Balkan Postal Pool and other initiatives, undertaken at the April 1996 meeting of the Ministers of the Balkan countries responsible for posts and telecommunications.

Promotion of trade and investments

The Ministers discussed questions related to the promotion of trade and investment. They recommended the elaboration of measures for further trade facilitation, harmonizing of trade practices and in general encouraging regional trade.

The Ministers agreed to improve customs authorities cooperation through the conclusion of relevant agreements in order to establish more efficient customs clearance procedures. They also noted that a positive contribution to further promotion of regional cooperation could be the conclusion of bilateral agreements on free trade areas in conformity with EU regulations as applicable, and in line with the provisions of the World Trade Organization's agreements.

The Ministers agreed to support the activities of the Association of the Balkan Chambers of Commerce as an important venue for promoting the common interests of the business

community in the region to expand and liberalize trade and for economic cooperation. The idea of creating a Regional Centre for Trade Promotion in one of the participating countries, to analyse trade policies in view of their harmonization and further liberalization was supported.

The Ministers confirmed the necessity for joint efforts aimed at creating a climate more conducive to attracting investments to the region, encouraging and promoting economic growth throughout the region. They underlined the importance of concluding agreements in the fields of protection and encouragement of investments and prevention of double taxation among the countries of the region.

The Ministers called for the international financial institutions, the EU and individual countries with a considerable investment potential to take part in this process through joint initiatives including economic conferences, business forums, etc.

Protection of the environment

The Ministers confirmed the necessity of promoting regional cooperation in the environmental protection on the basis of bilateral and multilateral instruments as well as the Declaration of the Ministers of environment from the region of the ECE, adopted by the Third Ministerial Conference on "Environment for Europe" of October 1995. The need for common endeavours was noted with regard to the transboundary impact of air pollution and the effects of industrial and nuclear accidents as well as transshipment of hazardous wastes. In this respect the importance of assessing the transboundary environmental impact was emphasized.

In this context the Ministers called on the international financial institutions, G-24 and other relevant international organizations to support initiatives and projects of the countries in the area.

PROMOTION OF HUMANITARIAN, SOCIAL AND CULTURAL COOPERATION

The Ministers expressed their conviction that the protection of human rights and the promotion of free personal and professional contacts, represent an essential element for lasting stability and a climate of confidence in the region.

The Ministers stated their readiness for the promotion of social and cultural cooperation, for widening the scope for humanitarian cooperation and personal human contacts on the basis of their international obligations and universally recognized human rights and principles such as: freedom of travel for personal or professional reasons, free access to and dissemination of information, freedom of contacts on the basis of family ties, facilitating the reunification of divided families and promotion of free individual contacts in the field of science, culture, sports and tourism. Examining ways towards the elimination of visas in all South-Eastern European countries would be a positive step in this direction, taking into account their international obligations.

The Ministers recalled their statement in the Tirana Joint Communique' that persons belonging to national minorities have the right, within the existing constitutional order of their country, which guarantees equal rights and status for all, to freely express, preserve and develop their ethnic, cultural, linguistic and religious identity, and to enjoy all human rights and fundamental freedoms in full equality with other citizens.

Desire was expressed for promoting and expanding the cultural, scientific and educational cooperation between the countries in south-eastern Europe and their institutions, competent in those spheres, not only in multilateral projects and initiatives within the region but also under the aegis of intergovernmental organizations in the spheres of culture, science and education.

Particular interest was expressed in the various forms of exchange in the areas of the arts and education.

The Ministers underlined the importance of youth exchange as well as the development of direct contacts between cultural, scientific and educational institutions and the setting up of networks for cooperation in specific fields.

The respect for the cultural heritage and the exchange of information on the illicit traffic of objects of cultural value were also taken into consideration.

The important role of the mass media for overcoming the negative stereotypes of the past, for free flow of information and for better mutual acquaintance with the cultural diversity of the region was underlined.

The Ministers agreed to encourage the involvement of non-governmental organizations and unions on the basis of professional, cultural and scientific interest into this process with the participation of representatives of all countries of the region.

ILLICIT DRUG AND ARMS TRAFFICKING AND COOPERATION IN THE FIELD OF JUSTICE, COMBAT OF ORGANIZED CRIME, ELIMINATION OF TERRORISM

The Ministers stressed the need for closer cooperation in the field of justice, combat of organized crime, illicit drug and arms trafficking and elimination of terrorism. They agreed to elaborate a regional programme which will complement national efforts in this respect.

This programme should envisage, inter alia, the accession of all countries of the region to the relevant international conventions and their effective implementation; exchange of information on the legislation of the countries and the changes taking place in them; creation of modalities between the competent institutions for a quick response to requests for legal assistance.

The Ministers expressed their condemnation of all acts, methods and practices of terrorism, regardless of their motivation, in all its forms and manifestations and pointed out the need to take all necessary and effective measures, in accordance with relevant provisions of international law and international standards of human rights.

The Ministers underlined the importance of strengthening border controls and called for joint action against illegal and irregular migration. They proposed a semestrial review of the cooperation in this field. They encouraged the conclusion between States of the region of agreements concerning the readmission of persons, illegally residing in each State's territory.

A common concern was expressed with regard to the proliferation of drug-related criminal activities adversely affecting the countries of the Balkan region. A regional conference on combating the illicit cultivation, production, processing, trafficking, trade and use of narcotic drugs and psychotropic substances was proposed as a starting-point for a more comprehensive cooperation among the participating countries and with the involvement of the relevant international bodies and programmes such as the United Nations International Drug Control, the relevant Poland and Hungary Assistance for Economic Restructuring (PHARE) programmes and the Council of Europe Pompidou Group.

* * *

The Ministers expressed their belief that the above agreements shall contribute to the overall objective of stability, security and cooperation in Europe. They are convinced that they are in consonance with the EU Platform for action and the Royaumont process and accordingly

expect that they will be fully supported by the European Union.

The Ministers expressed satisfaction with the results achieved and constructive spirit of their meeting. They shared the view that this represents a new beginning of multilateral regional cooperation. With that in view the Ministers decided to hold a meeting of their representatives in Sofia to examine the proposals presented during their meeting as well as to coordinate future action. It was agreed to hold the next meeting of the Ministers for Foreign Affairs of the Countries of South-Eastern Europe in 1997 in Greece.

Sofia, 7 July 1996

Charter on good neighbourly relations, stability, security and cooperation in Southeastern Europe

PREAMBLE

We, the Heads of State and Government of the countries participating in the South-East European Cooperation Process (SEECF), representing the freely elected Governments of our peoples, solemnly reaffirming our unreserved commitments to the principles and the norms enshrined in the UN Charter, as well as in the Helsinki Final Act and the subsequent OSCE documents and in the relevant instruments of the Council of Europe, aiming at promoting good neighborly relations, determined to further work together to create in our region conditions for the prosperity of our nations in an environment of peace, security, good neighborliness and stability, strongly determined to overcome divisions and conflicts in our area through a comprehensive and coherent approach of regional cooperation and in close contacts with the other Euro-Atlantic countries and structures, considering the differences in economic development and the diversity of the specific problems of each country in our region, stressing the crucial importance of turning the South-Eastern Europe into a region free from violence and instability and building security, prosperity and democratic civil societies, thus integrating our countries into the Euro-Atlantic family of free and democratic nations, expressing our political will to pursue the South-East European Cooperation Process on mutually beneficial and equal basis, in a spirit of solidarity and in full respect for the territorial integrity and sovereignty of all the states in the region, emphasizing the importance of promoting in our region universal democratic values, respect for and protection of human rights and fundamental freedoms, including the rights of persons belonging to national minorities, and the rule of law, conscious of the present historic opportunity for the development of good-neighborliness, cooperation and stability in our region, created by the elimination of political and ideological divisions in Europe, emphasizing the European orientation of our countries as an integral part of their political, economic and social development, expressing our strong belief that European and Euro-Atlantic integration is essential in promoting our countries' common objectives and cannot be complete without the participation of all of our countries, determined to further develop the South-East European Cooperation Process, originating from the countries of the region, as an expression of their solidarity and as a framework for their concerted efforts to strengthen the ties and cooperation among themselves and with other Euro-Atlantic states and structures, considering the previous Declarations adopted by the Heads of State and Government and by the Ministers of Foreign Affairs as milestones in the development of this framework coming from within the region, without prejudice to our countries' obligations under multilateral or bilateral treaties and agreements, in conformity with international law, Have agreed on the following:

I. SCOPE AND PRINCIPLES OF THE REGIONAL COOPERATION

The primary objective of the South-East European Cooperation Process - SEECF- is to strengthen the good-neighborly relations among all states in this region, for transforming this region into an area of peace, security, stability and cooperation. We commit ourselves to firmly act to reach this objective in a spirit of solidarity and cooperation, to the benefit of our countries and peoples, of Europe as a whole.

We aim to create a South-Eastern Europe whose future lies in peace, democracy, economic

prosperity and full integration into European and Euro-Atlantic structures and, to this end, we commit ourselves to continued democratic and economic reform in our countries.

We recognize the responsibility of our countries to closely work with the international community to develop and implement a shared strategy for stability and growth of our region.

We welcome the adoption of the Stability Pact for South-Eastern Europe and we expect all international organizations and institutions involved to work closely with the countries of the region for the successful and timely implementation of its goals.

We consider that responses to new security challenges and elimination of their root-causes require efforts in a wide range of areas, as well as strengthening international solidarity, including our participation in conflict prevention and crisis management activities, peace support operations undertaken by the international community, in particular in the framework of the UN, NATO, the OSCE, WEU and other Euro-Atlantic institutions.

We welcome the determination of NATO to actively contribute to the building of a more secure and cooperative relationship with and among the countries of the region.

The framework of this process comprises political cooperation which includes questions of security and stability, developing economic and environmental cooperation, promotion of humanitarian, social and cultural cooperation, cooperation in the fields of justice, combat against organized crime, elimination of terrorism, illicit drugs, arms and human trafficking.

The cooperation among our countries shall be founded on the UN Charter, on the principle of full observance of the territorial integrity and sovereignty of all the states in our region, on the principles of the OSCE and the relevant documents of the Council of Europe, in particular the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

We reaffirm that our Governments are accountable to their citizens and responsible to one another for the implementation of the commitments undertaken through our countries' membership in the OSCE and which are matters of direct and legitimate concern to all the states in this region. We recognize that the respect for these commitments constitutes one of the foundations of the international relations to which we intend to make a substantial contribution.

II. OBJECTIVES AND MECHANISMS OF COOPERATION

II.1 Enhancement of political and security cooperation

We believe that the security of South-Eastern Europe is essential for achieving lasting stability throughout the Euro-Atlantic area and that all the states and the peoples in the South-Eastern Europe should enjoy peace and stability and establish normal relations with one another. Our political and security cooperation serving this purpose shall be focused on:

Creating peaceful and good-neighborly relations in the region through reconciliation, recognition of the inviolability of the existing international borders and the peaceful resolution of disputes, on the basis of international law; we shall cooperate in the framework of UN, NATO, OSCE and other international fora in developing arms control and regional confidence building measures and mechanisms for security cooperation.

Preventing and putting an end to tensions and crisis as a prerequisite for lasting stability.

The major forms of cooperation in the political and security field shall be mainly the following:

Promotion of an intensive political dialogue, through regular meetings of the Heads of State and Government, Ministers of Foreign Affairs and Political Directors of the participating countries, as well as sectorial inter-governmental meetings on subjects of common interest, as it may be decided.

Encouragement of the inter-parliamentary dialogue, of the direct contacts among the representatives of the civil society, non-governmental organizations and cultural and scientific personalities.

Enhanced regional cooperation in the field of security, including the South-East European Defense Ministerial framework and the Multinational Peace Force - South-Eastern Europe as

instruments for building confidence and security in the region.

Conclusion between the participating countries of multilateral and bilateral cooperation agreements, as well as the promotion of domestic measures to overcome the existing potential for conflict.

Exchanges of views conducting consultations and, as appropriate, taking joint initiatives on matters relevant to the stability, security and good-neighborly relations in the area, including the implementation of the 10 principles of the Helsinki Final Act.

Promotion of confidence building measures in the area and, in particular, the normalization of the relations between all participating countries.

While preserving and building upon the existing arrangements, examination within the SEECP mechanisms or in other relevant fora of proposals and ideas for additional measures in order to respond to specific regional needs for prevention of conflicts and easing of tensions, including observation missions, peace-keeping operations or crisis management activities.

Active participation to the efforts developed by the international community aiming at consolidating stability and security in the South-Eastern Europe, both in the planning and implementation phases.

II.2. Fostering economic cooperation

We are convinced that fostering bilateral, multilateral and regional economic cooperation and between the region and the rest of Europe constitutes an essential dimension of the good-neighborly relations, security and stability in our area.

To this end, our joint action shall be concentrated on:

Creating viable and vibrant market economy based on sound macro policies, greatly expanded foreign trade and private sector investment, effective and transparent customs and commercial/regulatory regimes, developing strong capital markets and diversified ownership, including privatization, leading to a widening circle of prosperity for all our citizens.

Creating the conditions for individual full integration of our countries into Euro-Atlantic political, economic and security structures.

The major instruments, mechanisms and programs for joint cooperation in the economic field are as follows:

Trade and investment promotion, including removal of existing obstacles, encouraging free flows of goods, capital and commerce, facilitation of business contacts, harmonization of the legislation with EU standards, further liberalization and harmonization of trade and transport policies, conclusion of trade liberalization agreements and support for the establishment and efficient functioning of the free trade instruments.

Improved cross-border cooperation in view of promotion of business cooperation, enterprise development, financial cooperation and cooperation among institutions, representing the business sector, technology transfer and marketing for small and medium size enterprises; cooperation in the fields of tourism and health, particularly the sharing of resources and facilities on a cross-border basis; improvement and facilitation of information and communication flows between border regions, including media.

Promotion of comprehensive Programs for development of integrated regional transport infrastructure system, including projects on road, rail, air, maritime, river and lakes, as well as bridges and border-crossing infrastructure construction and development, connecting the transport system of South-Eastern Europe region to Central and Western Europe by the construction of the relevant Pan-European Corridors; rehabilitation and development of Danube as a waterway of an

European importance; development of a regional network of oil and gas pipelines, part of the European network; interconnection of high voltage electrical transmission lines within the region and with the Western European system; further modernization of the telecommunication system; cooperation in all aspects of the tourism industry; development of new financial instruments, together with the international community in particular with the international financing institutions required to meet such objectives.

Holding of ministerial or other high-level meetings on the development of the infrastructure of the region and of regular inter-governmental meetings, at least once a year, with the participation of the representatives of official agencies, experts and business community, to encourage, monitor and implement current activities and to develop new schemes for the economic cooperation.

Establishing, streamlining and activating various joint regional programs, projects, centers and institutions on the basis of cost-effectiveness, mutual interest and a fair distribution among the regional countries.

Encouraging consistently and systematically the official agencies, associations and business community to create and implement cooperative schemes in all areas of common interest.

II.3. Enlargement of cooperation in the fields of human dimension, democracy, justice and combating illegal activities.

We recognize the utmost importance of intensifying contacts and cooperation in human dimensions, social and cultural fields, developing democratic institutions and civil society, facilitating free circulation of information and ideas, as well as of citizens. We underline that our countries are attaching the highest priority to the protection of human rights and fundamental freedoms as an essential basis for good governance, friendship and mutual understanding. In this direction, our common endeavor shall be oriented to:

Bringing about mature democratic political processes, based on pluralism, free and fair elections, grounded in the rule of law and full respect for human rights and fundamental freedoms, including the rights of persons belonging to national minorities, with legislative branches accountable to their constituents, independent judiciaries and deepening and strengthening of civil society.

Promoting social harmony within our countries and in the region and recognizing the important role which respective national minorities may play as social and cultural bridges between our peoples.

The mechanisms and the programs of joint action in these ample areas shall cover:

Further development of cooperation in such fields as human dimensions, democratization, justice and rule of law, interethnic tolerance, free circulation of ideas and individuals, youth education, programs to eliminate misperceptions and prejudices, all of them playing a significant role in strengthening stability and security in our region.

Support for enhanced cooperation in the fields of education, science and technology, cultural and art, increased exchanges and contacts between journalists and between youth, organized independently or through national associations and educational institutions, sports competitions, festivals and other events in order to bring our nations closer.

Respect for cultural heritage and for regional cultures, protection and restoration of monuments, if necessary through mutual assistance, constitutes another dimension in our region, where different cultures have coexisted and flourished.

Besides the cooperation in relevant institutions such as UNESCO, Council of Europe

and bilaterally, participating countries will seek a more advanced cooperation in these fields through their competent authorities and by encouraging non-governmental organizations in this direction.

Well aware of the threats which terrorism, organized crime, illicit drug and arms trafficking constitute for our peoples, as well as for our societies at large, we express our determination to strengthen the cooperation among the participating countries in these fields, by new and effective measures and joint actions and by working together with existing regional and international bodies competent in this direction.

Strengthening border controls to combat the activities described above, as well as illegal migration, directing national authorities to a more developed cooperation, as well as coordination and timely information exchange in these fields, as necessary, by conclusion of agreements and other instruments for cooperation; actions in these fields should respect international standards for the protection of individual rights and the freedom of circulation of the citizens, without harassment and discrimination.

Cooperation and joint actions for environmental protection, in particular through systematic exchange of information, bilateral and multilateral agreements and concrete common projects mainly in the border areas.

III. FINAL PROVISIONS

The South-East European Cooperation Process is a comprehensive framework for regional cooperation. We reaffirm our willingness to closely participate in, and cooperate with all other international organizations and regional initiatives aiming at promoting security, stability, economic and social prosperity in our area, in particular with UN, NATO, EU, OSCE, the Council of Europe, BSEC, CEI, SECI, the Royaumont Process, and to coordinate our actions in order to avoid unnecessary duplications.

Taking into account the specificity of the areas of interest of other regional initiatives and considering that not all participating states of the SEECP may be taking part in such initiatives, we stress the importance of making flexible arrangements for opening relevant schemes and projects to the participation or to the benefit of all regional countries, without prejudice to the charters and regulations of the respective initiatives.

The South-East European Cooperation Process is open, by agreement among the participating countries, to the participation in appropriate forms to States which geographically belong to this area and declare their full adhesion to the present Charter.

The cooperative arrangements among a limited number of regional partners conforming to the objectives of this Charter, as well as interaction with other regional initiatives considered as complementary efforts to the jointly conducted cooperation between our countries as full participants or observers, as it may be relevant.

This Charter may be reviewed for the purpose of its updating, upon the proposal by any participating state and with the agreement of all the other participating countries.

The procedural aspects and follow-up mechanisms of the SEECP are included in the Annex to this Charter.

Signed at Bucharest, on 12 February 2000

Mr. Emil Constantinescu
Mr. Ivan Kostov

Mr. Bulent Ecevit
Mr. Ilir Meta

Mr. Ljubco Georgievski
Mr. Costas Simitis

Annex**PROCEDURAL ASPECTS AND FOLLOW-UP MECHANISMS OF THE SOUTH-EAST EUROPEAN COOPERATION PROCESS (SEECP)**

The Heads of State and Government of the countries participating to SEECP will have yearly meetings to review the overall process of cooperation and to offer guidance and recommendations for future activities. The SEECP Summit shall be chaired by the Head of State or Government of the host country.

Meetings of the Ministers of Foreign Affairs are the main fora for consultations, management of the cooperation and the advancement of the objectives of the Process. The Ministers will meet at least once a year to conduct political consultations and to promote cooperation on issues of regional stability, security and political and economic cooperation.

These meetings will be chaired by the Minister of Foreign Affairs of the host country for a period of one year, on a rotational basis. As Chairman-in-Office, he/she may propose additional meetings or other consultative arrangements when circumstances justify or if so asked by his/her colleagues. These meetings can be arranged with restricted participation, for short duration, or on the margin of international events as working meetings.

The Committee of Political Directors will be formed by the Political Directors in the Ministries of Foreign Affairs of the Participating States, or by representatives designated for that purpose. The Committee of Political Directors will be chaired by the representative of the host country and will meet every three months, for consultations, for the preparation and follow-up of the Summit and ministerial meetings and to carry out other activities in order to facilitate coordination and consultations on matters of common interest. It will report to the Ministers. The Committee may also be convened for restricted sessions with the participation of the representatives of the full participating countries only.

Due to its role to facilitate coordination and consultation, the Committee will monitor the progress and developments on subjects mentioned in this Charter and on the implementation of the decisions taken by the Summits and ministerial meetings. It will also act as a focal point to prepare and facilitate the task of the Ministers to streamline and enhance cooperation and will conduct consultations on other issues brought to its attention by members.

The Committee of Political Directors may establish expert groups and task forces on areas of cooperation indicated in the ministerial decisions.

Sectorial ministerial or high officials meetings may be organized upon decisions or recommendation of the Summit or Foreign Ministers meetings. The Sectorial meetings may be organized by any of the participating country which launched such initiatives.

In order to assure the continuity of the activities, a Troika of the SEECP will be set-up at the ministerial level, political directors and other high officials levels. The Troika, formed by the representatives of the current, past and future SEECP

Chairman-in-Office, performs fact-finding and observation missions or any other tasks entrusted to them by the ministerial meetings.

The Chairman-in-Office will nominate a coordinator and the participating countries will nominate representatives, as contact points, in order to facilitate correspondence, to collect national contributions and relevant information.

The Chairman-in-Office or his representative will represent the SEECP in the meetings of other international organizations and regional initiatives, when invited.

Secretarial services will be provided by the country of the Chairman in Office and, when

necessary, with the assistance of other participating countries.

Decisions of the meetings of the Heads of State and Government, Ministers of Foreign Affairs and Political Directors, including those regarding the participation, are taken by consensus, which is understood as absence of objection.

The chairman of the Committee of Political Directors will prepare and distribute before the meeting a draft report on the activities and on the agenda items. The chairman and the members may also present non-binding, informative working papers to the Committee.

The SEECP is open to the countries in the South-Eastern Europe. These countries could take part in the meetings of Heads of State and Government, Ministers of Foreign Affairs and Political Directors, as full participants or observers, as they may wish and following the decisions taken by consensus.

The plenary sessions of the SEECP ministerial meetings may be attended by special invitees representing countries outside the region and international organizations or regional initiatives. The invitations will be sent by the Chairman-in-Office by agreement among the participating countries.

The observers and the special invitees to the SEECP plenary meetings may take the floor, if they so wish, with prior consultation with the participating countries.

The SEECP, through the Chairman-in-Office, will maintain working contacts with other international organizations and regional initiatives.

The Chairman-in-Office may inform interested countries outside the region, as well as the international organizations and regional initiatives, on the deliberations in the SEECP meetings, the common positions and the documents adopted on matters of common concern.

Joint Declaration On the Establishment of the Regional Co-operation Council (RCC)

Representatives of the Participating States of the South East European Co-operation Process (SEECP), the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (UNMIK) on behalf of Kosovo in accordance with United Nations Security Council Resolution 1244, the European Union (EU), represented by the Troika, consisting of the EU Presidency, the European Commission and the Council Secretariat, as well as those donor countries, international organisations and international financial institutions substantially and actively engaged in support of regional co-operation in South Eastern Europe and represented at the meeting in Sofia on 27 February 2008 (ref. Annex I)

reaffirm that regional co-operation is an important tool for promoting stability, security and social and economic development in South Eastern Europe and that regional co-operation processes should continue and grow to the benefit of the region;

acknowledge the importance of regional co-operation as a means to address the common challenges faced by the countries of South Eastern Europe and a facilitator of further European and Euro-Atlantic integration;

recognise the contribution to date of the international community to enhancing regional co-operation in South Eastern Europe and the continued willingness to provide political, technical and financial support;

recognise the positive developments in South Eastern Europe in the past decade and the valuable role and contribution of the Stability Pact for South Eastern Europe in fostering stability, development and co-operation in the region;

underline the need to safeguard the significant achievements of the Stability Pact including the instigation and development of various co-operation processes in the fields of democracy, economic development, justice and home affairs and security;

note the successful co-operation of the countries of the region within the framework of the SEECP and their commitment to enhance its role in regional co-operation processes;

underline the importance of a structure dedicated to regional co-operation in South Eastern Europe to ensure the strategic co-ordination and development of regional processes in support of the SEECP as well as in co-ordination with the EU, NATO, international donors and financial institutions;

recall the decisions taken by the Stability Pact's Regional Tables in Belgrade (May 2006) and Bucharest (November 2006), the SEECP Summit and the Regional Table in Zagreb (May 2007) on the transformation of the Stability Pact into more regionally owned and led co-operation framework;

welcome the signing of the agreement on the host country arrangements in Plovdiv on 14 September 2007, providing the legal basis for the Secretariat of the Regional Co-operation Council;

declare their commitment to support the newly established Regional Co-operation Council in its activities and express their common understanding that

1. the Regional Co-operation Council (RCC) is intended to sustain focused regional co-operation in South Eastern Europe through a regionally owned and led framework that also supports European and Euro-Atlantic integration;
2. the Statute of the RCC (ref. Annex II) is intended to be the foundation of its operations;
3. as specified in the RCC Statute, the RCC Board will provide operational guidance and supervision and the Board will consist of those RCC Members contributing to the budget of the RCC Secretariat as well as the EU represented by the Troika consisting of the EU Presidency, the European Commission and the Council Secretariat.
4. the RCC will function as a focal point for regional co-operation in South Eastern Europe and will provide political guidance to and receive substantive input from relevant regional task forces and initiatives active in specific thematic areas of regional co-operation;
5. the RCC, supported by the Secretary General, its Secretariat based in Sarajevo and its Liaison Office in Brussels, will provide the SEECP with operational capacities as well as act as a forum for the continued involvement of those members of the international donor community engaged in the region; and that
6. the RCC should focus its activities on the priority areas outlined in the statute – namely Economic and Social Development; Infrastructure; Justice and Home Affairs; Security Co-operation; Building Human Capital; as well as Parliamentary Co-operation as an overarching theme – and should maintain close working relations with all actors of relevance in these areas, e.g. governments, international organisations, international financial institutions, regional organisations, civil society and the private sector.

Adopted in Sofia, 27 February 2008.

ANNEX I - Participants of the Regional Co-operation Council

- Albania;
- Austria;
- Bosnia and Herzegovina;
- Bulgaria;
- Canada;
- Council of Europe;
- Council of Europe Development Bank;
- Croatia;
- Czech Republic;
- Denmark;
- European Bank for Reconstruction and Development;
- European Investment Bank;
- European Union (EU), represented by the Troika, consisting of the EU Presidency, the European Commission and the Council Secretariat, as well as the European Parliament;
- Federal Republic of Germany;
- Finland;
- France;
- Greece;
- Ireland;
- Italy;
- Hungary;

- Latvia;
- Moldova;
- Montenegro;
- North Atlantic Treaty Organisation;
- Norway;
- Organisation for Economic Co-operation and Development;
- Organisation for Security and Co-operation in Europe;
- Poland;
- Serbia;
- Slovakia;
- Slovenia;
- South East European Co-operative Initiative;
- Spain;
- Sweden;
- Switzerland;
- Romania;
- The Former Yugoslav Republic of Macedonia;
- Turkey;
- United Kingdom;
- United Nations;
- United Nations Economic Commission for Europe;
- United Nations Development Programme;
- United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (UNMIK) on behalf of Kosovo in accordance with United Nations Security Council Resolution 1244;
- United States of America;
- World Bank.

ANNEX II

Statute of the Regional Co-operation Council (RCC)

INTRODUCTION

1. The positive developments in South Eastern Europe (SEE) in the past decade and the need to safeguard the significant achievements of the Stability Pact for South Eastern Europe necessitate the development of a more regionally owned and led co-operation framework with continued support of the international community.
2. Based on decisions taken by the Stability Pact Regional Table in Belgrade (May 2006) and Bucharest (November 2006), the Summit of the South East European Co-operation Process (SEECP) and the Regional Table in Zagreb (May 2007) thus jointly decide to transform the Stability Pact for SEE into a Regional Co-operation Council (RCC). The final meeting of the Regional Table of the Stability Pact shall take place back-to-back with the first meeting of the RCC no later than February 2008.

TASKS OF THE RCC

3. The tasks of the RCC are defined as follows: to sustain focused regional co-operation in SEE through a regionally-owned and led framework; to provide political guidance to and receive substantive input from relevant task forces and initiatives active in

specific thematic areas of regional co-operation; to promote European and Euro-Atlantic integration; and to provide guidance to the Secretariat of the RCC and its Secretary General.

4. The RCC should provide the SEECP with operational capacities through its Secretariat and task forces as well as act as a forum for the continued involvement of those members of the international donor community engaged in SEE.

Priority Areas for Co-operation in the framework of the RCC

5. Priority areas for co-operation in the framework of the RCC are as follows:
 - Economic and Social Development.
 - Infrastructure
 - Justice and Home Affairs
 - Security Co-operation
 - Building Human Capital
 - as well as Parliamentary Co-operation as an overarching theme
6. In the context of these priority areas, gender mainstreaming, social cohesion and the involvement of civil society actors will be important factors.
7. The RCC on recommendation of the Secretary General as well as in accordance with political guidelines of the SEECP Summit may decide to adapt these priority areas depending on developments in the region.

MEETING FORMAT OF THE RCC

8. The membership of the RCC consists of the participating states of the SEECP, the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (UNMIK) on behalf of Kosovo in accordance with United Nations Security Council Resolution 1244, the European Union, represented by the Troika, consisting of the EU Presidency, the European Commission and the Council Secretariat, as well as those donor countries, international organisations and international financial institutions *actively and substantially engaged* in support of regional co-operation in SEE.¹¹ Requests for membership of the RCC require the consent of the existing members.
9. The Annual Meeting of the RCC is held back to back with the SEECP Summit. The Annual Meeting of the RCC is co-chaired by the *Secretary General* and the Foreign Minister of the SEECP Chairmanship in Office (CiO), hosted by the SEECP CiO and prepared by the Secretary General in co-ordination with the SEECP CiO. The Annual Meeting of the RCC meets at the level of Senior Civil Servants or above. It shall ensure the strategic co-ordination and development of the regional co-operation processes, review and endorse the Secretary General's *Annual Report* on regional co-operation in SEE as well as the *Strategic Work Programme* for the following year. The RCC Annual Meeting is open to other countries, international organisations and partners as guests upon request to and/or the initiative of the Secretary General following the consent of the members of the RCC Board.
10. In between Annual Meetings of the RCC operational guidance and supervision of

¹¹ Based on these criteria, Stability Pact partners *actively and substantially engaged* in support of regional co-operation in SEE are requested to indicate their interest to become a member of the RCC to the Special Co-ordinator of the Stability Pact by 15 November 2007. The Special Co-ordinator, after consultation with the Secretary General, will then make a proposal outlining the membership of the future RCC for endorsement at the final meeting of the Regional Table in February 2008.

the RCC is provided by the *RCC Board*. The Board accepts the Annual Report of the Secretary General and adopts the Strategic Work Programme for the following year, supports the Secretary General in its implementation and reviews progress in the course of the year. The Board consists of those RCC members contributing to the budget of the RCC Secretariat as well as the European Union, represented by the Troika, consisting of the EU Presidency, the European Commission and the Council Secretariat.²² The RCC Board meets quarterly and is chaired by the Secretary General. RCC Board meetings are convened and prepared by the Secretary General in co-ordination with the SEECP CiO. The RCC Board meets at the level of *RCC National Co-ordinators*, which are Senior Civil Servants in each RCC member responsible for co-ordination of RCC relevant issues within their respective national administration.

11. The host of any particular meeting will bear all costs in connection with holding meetings unless otherwise decided or organised at the seat of the RCC Secretariat itself, while other participants will cover their expenses relating to travel and stay of their respective delegations.
12. Decisions of the RCC will be taken by consensus, which is understood as absence of objection.

STRUCTURES OF THE RCC

13. The Secretary General shall be a strong political figure from the region, with the ability to interact with donor states and international organisations and to work with governments in the region at the highest appropriate level, and shall have a record of successful engagement in regional co-operation. The mandate of the

Secretary General shall be to:

- Promote and facilitate the achievement of the RCC's objectives, in particular to foster regional co-operation, to follow and co-ordinate regional co-operation activities and initiatives in SEE and to support European and Euro-Atlantic integration;
- Chair the RCC Board's quarterly meetings and co-chair the RCC's Annual meeting with the SEECP CiO Minister of Foreign Affairs;
- Head the RCC Secretariat, having executive authority with regard to staff operations, including personnel recruitment and management;
- Maintain close, co-operative contacts with all members and partners of the RCC, and in particular with the participating states of the SEECP, as well as with relevant regional initiatives and organisations;
- Provide support to the SEECP and its CiO through the RCC Secretariat, including by preparing meetings and conferences;
- Take part in meetings of the SEECP at all levels;
- Submit an Annual Report on regional co-operation in SEE and an Annual Strategic Work Plan to the RCC for review and endorsement;
- Present the strategic aspects of this Annual Report to the SEECP Summit thus contributing to the elaboration of the political guidelines of the SEECP;
- Co-operate closely with all institutions of the EU and its Member States in order to support the EU integration process of SEE and to contribute to the full complementarity of regional co-operation activities with the EU integration process;

²² For membership of the RCC Board, a minimum contribution of 50.000 Euro to the budget of the RCC Secretariat is required. Contributions for SEECP participating states and UNMIK/Kosovo are regulated in a separate document.

- Work closely with other international institutions and organisations, including international financial institutions, and the private sector in promoting regional co-operation in SEE, and support the involvement of civil society actors in regional co-operation processes;
 - Ensure that the RCC focuses on priority areas for regional co-operation.
 - Facilitate efforts to secure funding for regional co-operation activities under the auspices of the RCC.
14. The process of nominating a Secretary General is as follows:
 - SEECP Participating States can propose one suitable candidate each to the SEECP CiO, according to the terms of reference outlined in the mandate of the Secretary General no later than 6 weeks before the SEECP Summit and through the SEECP CiO immediately consult with the RCC Board members and the SEECP Participating States on these candidates.
 - Consultations are concluded 3 weeks before the SEECP Summit.
 - The SEECP Committee of Political Directors makes a nomination proposal, taking into account those consultations no later than 2 weeks before the SEECP Summit.
 - The nomination proposal is forwarded to the RCC Board for consideration and endorsement at the Annual Meeting the day before the SEECP Summit.
 - Following the endorsement of the RCC Annual Meeting, the Secretary General is appointed by SEECP Foreign Ministers a day before the SEECP Summit.
 - The SEECP Summit approves the appointment.
 15. The Secretary General is appointed for 3 years with the possibility to extend his/her term by 2 years.
 16. The mandate of the Secretary General can be discontinued by decision of the RCC Board based on the terms of his/her contract. The procedure for the dismissal of the Secretary General can be launched on request of at least two members of the RCC Board and requires a decision by *consensus minus one* of the RCC Board. It becomes effective subject to a written procedure among SEECP Participating States.
 17. In case of incapacity or dismissal of the Secretary General, the RCC Board can take decisions necessary to ensure the functioning of the RCC Secretariat, including the appointment of an acting Secretary General until a formal decision on the succession is taken in accordance with article 14.
 18. The Secretary General is responsible to the *RCC Board* for the appropriate use of funds made available to the budget of the RCC Secretariat. The administration and financial management procedures governing the budget of the RCC Secretariat, including an independent audit, are outlined in a separate document, based on agreement of the RCC Board.
 19. The *Secretariat* of the RCC is directed by the Secretary General and supports the RCC as well as the SEECP in fulfilling their tasks by working towards the preparation and implementation of decisions of the RCC Annual Meeting and Board as well as decisions of SEECP Summits and/or Ministerial meetings. The Secretariat provides technical, organisational and analytical support to the Secretary General, the RCC Annual Meeting and Board as well as operational support – if required – in preparing SEECP Ministerial meetings and Summits. It provides a co-ordination framework for regional co-operation activities within SEE and acts as an information and focal point for such activities.
 20. The Secretariat's staff, with the exception of the Secretary General, should be recruited

on a competitive basis in accordance with the competencies required, while taking into account gender and geographical balance as appropriate. In addition, the Secretary General may accept staff secondments for specific assignments.

21. The Secretary General shall designate, in consultation with the members of the RCC Board, a deputy from among the senior staff of the Secretariat to act on his behalf as necessary.
22. The Secretariat is located in Sarajevo and the host country agrees to provide it with the necessary legal basis.
23. The RCC Secretariat shall establish a Liaison Office in Brussels with European and Euro-Atlantic institutions, providing support to the SEECP consistent with article 4.
24. The working language of RCC meetings as well as of the Secretariat is English

RELATIONSHIP BETWEEN THE RCC AND INDIVIDUAL TASK FORCES AND INITIATIVES

25. In order to pursue its goals in the specific priority areas, the RCC will monitor and where necessary facilitate the work of relevant regional co-operation taskforces and initiatives in SEE. In particular, the RCC will assist the taskforces/initiatives in gaining access to regional and international political, technical and financial support required to fulfil their objectives. Appropriate relationships will be established between the RCC and current and future individual taskforces/initiatives to ensure that their respective efforts are mutually reinforcing and avoid unnecessary overlap.

PRIORITIES OF THE BULGARIAN CHAIRMANSHIP-IN-OFFICE OF THE SOUTH-EAST EUROPEAN COOPERATION PROCESS /2015-2016/

1. Bulgaria took over the Chairmanship-in-Office of the South-East European Cooperation Process (SEECP) for the period 1 July 2015 – 30 June 2016. Under the motto „SEECP – 20 Years Key to Regional Cooperation“, the Bulgarian Chairmanship-in-Office works actively towards **strengthening the role of SEECP as a leading political format for cooperation in the region** and a factor for security, stability, and prosperity.
2. The 20th Anniversary of SEECP (1996-2016), which coincides with the Bulgarian Chairmanship-in-Office, entails additional positive impetus for enhancing cooperation in the fields of mutual interest. Bulgaria will concentrate its efforts on **strengthening the role of the Process as an effective and result-oriented initiative**.
3. **Raising the visibility of SEECP among the EU institutions**, as a functional political platform, is of great importance for the successful European and Euro-Atlantic integration of the Western Balkan countries, which Bulgaria will continue to encourage.
4. **Deepening the interaction between SEECP and the Regional Cooperation Council (RCC)**, the operational arm of the Process, is fundamental for the successful and fruitful development of regional cooperation. The Bulgarian Chairmanship-in-Office works actively in this direction.
5. **Deepening the parliamentary cooperation in the SEE region** is one of the major priorities of the SEECP. The efforts of the Bulgarian Chairmanship-in-Office are directed towards the election of Sofia as the seat of the Permanent Secretariat of the SEECP Parliamentary Assembly (SEECP PA).
6. Regarding the **sectoral partnership**, the Bulgarian Chairmanship-in-Office focused on three key areas of interaction:
 - **Connectivity – Transport, Energy, and Infrastructure.** The implementation of projects in the field of transport and energy infrastructure entails much added value for the region and it will give a strong impetus to the competitiveness and economic growth of SEE. Due to limited financial resources, alternative methods of financing based on public-private partnership should be pursued.
 - **Media Freedom and Freedom of Expression.** Promoting the freedom of expression and the media freedom – through the creation of diverse, independent, and sustainable media environment – is an indicator of societal progress. The Bulgarian Chairmanship-in-Office will focus on ensuring access to a wider spectrum of information sources for the citizens (press, radio and television, internet, mobile phones) and on creating an online regional media platform.
 - **Migration and Tackling the Refugee flow.** Joining efforts to address the increased

migratory pressure by creating an efficient regional policy, based on actual solidarity with the affected countries.

7. In addition to the above-mentioned priority areas of interaction, the Bulgarian Chairmanship-in-Office put a special emphasis on the principle of continuity in the SEECP's work. Furthermore, achieving the objectives set forth by the Bulgarian C-i-O is guided by the principles of democracy and the rule of law.
8. Priority is also given to other key areas, which are important for the region, such as: **1) stabilisation and economic growth; 2) environmental protection and fighting climate change; 3) regional youth and sports policy** (focus on children with special needs); **4) human capacity development – culture and education.**

SEECP JOINT STATEMENT ON MIGRATION CHALLENGES

Sofia, 2 February 2016

We, the Ministers of Foreign Affairs of the South East European Cooperation Process (SEECP) Participants met in Sofia on 2 February 2016, in the presence of the Secretary General of the Regional Cooperation Council and of the representatives of the European Union,

Committed to the principles of good-neighbourly relations, territorial integrity and regional ownership, as the ground for the successful implementation of the regional cooperation in Southeast Europe (SEE),

Reiterating the importance of SEECP as the main political format for regional cooperation and a factor for security, stability and prosperity in SEE,

Determined to safeguard the essential values of democracy, rule of law and respect for human rights and fundamental freedoms as the basis of economic and social progress,

Considering that the unprecedented mixed migration flows the region is facing have become a major economic, social, humanitarian, political and security concern for the SEECP Participants,

Emphasizing that the best and effective way of dealing with irregular migration is to build meaningful cooperation between the SEECP Participants,

Recalling the resolutions and declarations on migration in the framework of the UN, OSCE, Council of Europe, EU and other relevant organizations and institutions, as well as the SEECP Joint Statement on Terrorism, adopted in Tirana, 24 February 2015,

Have agreed on the following:

- Express our high interest to alleviate the serious effects that the continuous migratory pressure poses to the border management and security, and to the justice, social, economic and asylum systems;
- Recognize the need to act in a spirit of responsibility and solidarity to ensure concerted action, effective coordination and evenhanded management of migration flows in SEE;
- Confirm our determination, with respect for human rights and the rule of law, to maintain a zero tolerance approach to all acts aimed at challenging our common values, security and the established public order;
- Reiterate that only a comprehensive cross-border approach seeking to find long-term solution can be successful, and being aware that coordinated actions may facilitate positive and concrete effects, stress the need for continuous enhanced cooperation at international, European, regional, national and local levels;
- Express our readiness to enhance coordination regarding the movement of migratory flows through relevant information exchange within our region, as well as with relevant EU agencies, international organizations and third countries. In this regard, point out

the need on early notification on new measures to be introduced;

- Reaffirm our determination to prevent illegal border crossing and risky journeys, and to fight against organized crime, migrant smuggling and trafficking in human beings, including through an enhanced border management;
- Emphasize the need of improving the dialogue with the countries of origin of irregular migrants. All tools shall be mobilized to enable effective return, in full respect of the principle of non-refoulement, and readmission procedures as one of the main topics of our cooperation with those countries;
- Share the understanding that the focus of the international efforts should be kept on addressing the root causes of migration;
- Recognize that finding political solutions to the existing conflicts generating migration flows towards our region, as well as the defeat of ISIL/Da'esh, are indispensable prerequisites for successful management and mitigation of the migration in SEE;
- Reaffirm our commitment to intensify cooperation in the fight against terrorism and to address the phenomenon of foreign terrorist fighters through the Western Balkan Counter-Terrorism Initiative (WBCTi) and the RCC led Regional Platform for Countering Radicalisation and Violent Extremism;
- Welcome the provision of financial assistance from the EU Regional Trust Fund in Response to the Syrian Crisis, the Madad Fund, as well as the proposal to extend it to the Western Balkans, in order to improve our common response to the migration challenges;
- Pledge full support for the activities of the international community aiming at effectively addressing the challenges of the migration crisis.

Spain and Japan: close friendships and strong ties with the passage of time

Bernardo López López-Ríos & Shingo Sakai

I. First Contacts

In the 13th century Europe became aware of the existence of Japan through the tales of Marco Polo, the Venetian merchant, who had not actually set foot on Japanese soil, but who in his travels around China was told about an island that was not subject to the power of any foreign monarch and possessed great riches. The Chinese called it *Cipango*, a Mandarin adaptation of the original Japanese name.

In the times of Marco Polo, sailing from China to Japan was a very complicated matter. Adverse winds made vessels take approximately one year to make the journey to and from Japan. Misguided by Toscanelli's miscalculated map, Columbus tried to reach the mythical Cipango by sailing west and not by following the Portuguese route circumnavigating Africa. Columbus estimated Japan to be some 4,500 kilometres from the Canary Islands when it was actually 19,600 kilometres away. If he had not come across America the expedition sponsored by the Catholic King and Queen would have never made it to Asia, as Columbus's nau (carrack) and two caravels were not prepared for such a voyage, with no ports of call. In fact Columbus died believing he had reached India, name given to the American aborigines. Even today the English speaking islands in the Caribbean are still called the West Indies.

The first direct contact between Japan and Europe took place in 1543, when three shipwrecked Portuguese sailors reached the Island of Tanegashima (today part of the Prefecture of Kagoshima, Kyusu). What is more unknown to the general public, however, was that Ruy López de Villalobos, the sailor from Malaga, had discovered Japan a few months earlier. López de Villalobos was leading an expedition of seven Spanish ships when he sighted three Japanese islands, the islands of Iwo Jima, sadly notorious because of the bloody World War II battle, and again remembered by Clint Eastwood's film *Letters from Iwo Jima* (2006). But López de Villalobos finally did not land on the islands so the glory of this first encounter would pertain, as we have said, to Portugal. However, in Europe, Spain would stand out as a key player with regard to 16th-century Japan, because one of those castaways, Mendes Pinto, would later meet with Saint Francis Xavier in Malaysia and after telling him about Japan, the Jesuit from Navarre would travel to Kagoshima, then the capital of the Kingdom in south Japan, in 1549. Francis Xavier spent a year preaching the Gospel in Kagoshima before heading for the north. He founded a small Christian community in Hirado. He reached Yamaguchi, Sakai and Meaco, where he tried, unsuccessfully, to be received by the Emperor. After his return to Yamaguchi he founded a small Catholic community. He later travelled to the province of Bungo before returning to India, leaving the first Catholic communities in Japan, many of the first converts to Christianity being Samurai. His companions Cosme de Torres and Juan Fernandez continued his evangelization. In 1563, de Torres baptized Baron Omura Sumitada, the first Christian Daimyo, who was to be followed by other noblemen. The advance of Christianity promoted by Spanish priests in Japan would later be halted by Shogun Tokugawa Ieyasu. Faced with that situation, the Spanish governor of the Philippines offered Takayama Ukon, the Christian Daimyo, military assistance to overthrow the Japanese government but he refused it, suspicious of the Spanish

troops wanting to remain on Japanese territory.

A few years later the first Japanese would reach the Spain of Philip III on a diplomatic mission led by Hasekura Tsunenaga after a long voyage crossing the Viceroyalty of New Spain (the current Mexico), but Philip II, and his son Philip III, also King of Portugal, had already met a previous Embassy to Lisbon, that of Mancio Ito. Some Samurais of Tsunenaga's Embassy would remain in Coria del Rio (Spain) and have descendants there, which is why *Japón* is still a popular surname in Coria. This Embassy to Spain has been recently become popular because of a historical novel, *Ronin*, by Francisco Narla.

The isolationism promoted by the Shogun Tokugawa would mean, however, that the fledgling relations between Spain, the greatest power at that time, and the Japan of the shogunates were brought to a halt. In fact relations with the West would remain frozen until the Meiji Restoration of 1868.

II. The close ties between the Spanish Royal Household and the Japanese Imperial Household

The sound relationship between Spain and Japan is clearly demonstrated in the close friendship between the Spanish Royal Household and the Japanese Imperial Household. Beginning with the very many mutual official visits: King Juan Carlos I visited Japan on 7 occasions and the current King, Felipe VI, has visited 3 times as Prince of Asturias. In turn, Emperor Akihito of Japan has travelled 4 times to Spain and his son, Prince Naruhito, 6 times. This proves the close and affectionate relationship between the Royal Families of both countries. Clearly, these exchanges between the Royal Household of Spain and the Imperial Household of Japan have strengthened the foundations of friendship between them, despite the great geographical distance.

Empress Michiko herself experienced some anecdotes during her travels around Spain. One of the most interesting took place in Salamanca, which is a city that is 200 km to the north west of Madrid. It is a UNESCO World Heritage Site because of its medieval old town and its renowned University, which dates back to 1218.

During her first official visit to this city, a group of Salamanca University students welcomed her by taking off their capes and laying them on the ground. Empress Michiko, then still a Princess, walked over them, clearly impressed by the spontaneous gesture of the students. A decade later, in 1985, when she returned to the city, she had the opportunity to visit Salamanca Cathedral and her attention was drawn to a Renaissance organ of unquestionable value but in a bad state of disrepair. She instantly had the idea of having it restored with Japanese assistance and techniques. In fact, there is a precedent to this story: A Japanese organ builder, Hiroshi Tsuji, visited Salamanca in 1974, when he was travelling around Spain after attending a conference on organs that had been held in Portugal. When he saw it, he felt compelled to restore the magnificent organ of the Salamanca Cathedral. However, despite his request to restore it, he was not granted permission, because of mistrust of Japanese restoration techniques. The organ builder waited more than 10 years to be given the authorization to restore the organ. He was finally granted permission, with the condition that the necessary funds for the restoration had to be offered by Japan.

Aware of this, Michiko decided to take the lead in this restoration: In cooperation with Japanese companies and financial circles, she organized fund-raising activities in Japan such as concerts, with which the restoration of the organ was begun in 1989. A year later, its beautiful music, dating back to the Renaissance, once again resonated in the Cathedral's dome. The concert received great media attention. The national television stations in both Japan and

Spain broadcast the commemorative concert for the public in both countries. Afterwards, in 1994, during another official visit to Spain, Akihito and Michiko, by then Emperors of Japan, went to Salamanca and had the opportunity to listen to the restored organ in person. There is now a Spanish-Japanese Cultural Centre in Salamanca that was founded in 1999. The building houses the „Empress Michiko Aula Magna“, which commemorates this symbolic but very representative collaboration.

The most recent visit by the Japanese Imperial Household took place in 2013, when Prince Naruhito could not fail to visit Salamanca on his official visit to Spain. He was able to see for himself the thriving activity of the Spanish-Japanese Cultural Centre, the Spanish courses and the exchange programmes.

III. Current Affairs: From the 400-year-old friendship towards the future

The beginnings of Spanish-Japanese relations date back to López de Villalobos's sighting from afar of Iwo Jima island and the arrival of Saint Francis Xavier, and would again be fostered, as we saw earlier, with the Meiji Restoration. Since then, and especially since the establishment of diplomatic relations in 1868, both countries have been building a relationship of trust with important ties in every field, from politics and the economy to culture and society.

Japan and Spain are partners that currently share core principles and values such as democracy, the market economy, the rule of law.... In addition to State visits and to the close relationship between the Spanish Royal Household and the Japanese Imperial Household, in recent years there have been visits by their respective heads of government: In October 2013 to Tokyo, and in May 2014 to Santiago de Compostela in Spain. One of the most salient outcomes has been the „Partnership for Peace, Growth and Innovation“, agreed in 2013 by the Spanish President of the Government, Mariano Rajoy, and the Japanese Prime Minister, Shinzo Abe. Concrete results were the cooperation agreements on with the signing of a Memorandum in the field of customs, nuclear energy, funding and trade. Moreover, both Spain and Japan concur on the importance of Latin America as a strategic region. Since 2013, Japan attends Ibero-American Summits as an Observer State.

In addition to these meetings there is a framework for dialogue: the Spain-Japan Forum, a framework created in 1997 to complement the relations for mutual cooperation and the strengthening of corporate relations. Up to now, this Forum's meetings have been held 17 times, during which they shared opinions on specific topics, with varied participation: politicians, economists, financial experts, cultural experts, etc.

In economic matters, Spain and Japan agree that it is a priority to persevere with the recipes to promote the economic growth in each country. In this area, several cases are worth mentioning, such as the *Smart City Málaga* project. This initiative began in 2012, with Spanish and Japanese technologies, to work on Smart Grids. It seeks optimal integration and distribution of renewable energy sources in the power grid, electric cars and other products such as smart electricity meters. The project aims to serve as an example for the creation of ties between public and private entities of both countries.

In recent years, not only trade and direct investment have flourished between both countries, but also projects based on the alliance for cooperation between Spanish and Japanese companies. In this regard, cutting-edge Japanese technologies are combined with Spain's best technologies, especially in the fields of renewable energies and water-related infrastructure. There is also a growing number of joint investments between Spain and Japan in third countries, essentially in Latin America.

From the European Union standpoint, negotiations are also under way for the conclusion of a Free Trade Treaty between Japan and the EU. Both Spain and Japan have historically been countries with deep-rooted seafaring and trade traditions, which is why they concur on the importance of achieving greater degrees of exchange and fewer restrictions. The future conclusion of such an agreement will clearly contribute to the economic growth of both regions.

In this context, the relationship between Spain and Japan is to reach a new milestone in 2018, when we will celebrate the 150th anniversary of the establishment of diplomatic relations. The 2014-2015 Dual Year contributed to fostering mutual understanding that will be further strengthened with the commemoration of this anniversary, which will allow for greater reinforcement of the relations between both countries.

Bernardo López López-Ríos has a degree in Law at Complutense University, Madrid (1987). He worked as a barrister for one year (1987-1988) in the Spanish law firm *Martínez Marina Asociados*. He has studied English in Toronto and Ottawa (Canada), Portuguese in Sintra (Portugal) and French in Paris (France). In 1993 he was accepted at the prestigious Diplomatic School of Spain. As a diplomat he has been posted Deputy Chief of Mission of the Spanish Embassy in Kingston, Jamaica (1994-1997), Panama City, Panama, (1999-2003 and 2010-2014) and Riga, Latvia (2006-2010). He has also been Consul of the Spanish Embassy in Warsaw, Poland (1997-1999). At the Ministry of Foreign Affairs he has worked in different fields. He has been technical adviser for Foreign Consular Matters (1994), adviser at the Foreign Minister's Cabinet (2003), technical adviser for Cooperation with Latin America at the Spanish Cooperation and Development Agency (2003-2004) and technical adviser for Disarmament Matters (2004-2006). At the present he is Director of Studies at the Diplomatic School of Spain. Bernardo López-Ríos has published three books (one historical essay and two novels) and numerous articles about Foreign Policy in English for the *Gleaner* and in Spanish for the *Faro de Vigo* with the pen-name of Bernard Duran.

Shingo Sakai is a government official of the Ministry of Foreign Affairs of Japan and future diplomat for the Japanese Government. From 2014, he has been receiving training in Spain for 2 years, and now, he works as a collaborator for the Diplomatic School of Spain. As to his professional career, after he works in a Japanese medical devices company, *Terumo Corporation*, (2010-11), he started his career on the diplomat service from April, 2013. In the Ministry, he has worked at three positions: the Consular Policy Division, the ASEAN-Japan summit meeting Office and the Mexico, Central America and Caribbean Division. He graduated from the *Osaka University (Japan)* with the title of Spanish philology in 2010, and he recently obtained a master's degree on Latin American studies at the *Salamanca University of Spain* in 2016. He will, in the future, mainly pass his career for the Japanese diplomacy in the Spanish-speaking world.

A better Europe for all*

Speech by H.E. Emma Hopkins

A lot has been said about Britain in Europe, particularly in the last two years. Some of it has been thoughtful and accurate. A lot of it hasn't. I want to give you an idea of the reformed Europe we are aiming to build – with the UK at its heart.

I want to start by looking at the past, at Britain's history in Europe. I'll come on then to the present, to the UK's reform agenda, and I'll conclude with some thoughts on what the future looks like.

For all our connections to the rest of the world – of which we are rightly proud – Britain has always been a European power and we always will be. From Caesar's legions to the Napoleonic Wars. From the Reformation, the Enlightenment and the Industrial Revolution to the defeat of Nazism. We have helped to write European history, and Europe has helped write ours.

In more recent decades, we have played our part in tearing down the Iron Curtain and championing enlargement of the EU. And contained in this history is the crucial point about the UK, our national character, our attitude to Europe.

I know that the UK is sometimes seen as an argumentative and rather strong-minded member of the family of European nations. It is true that our geography has shaped our psychology. We have the character of an island nation – independent, forthright, passionate in defence of our sovereignty. But we are not isolationists. We are the only advanced economy that commits 0.7% of our GDP on development spending as well as 2% on defence.

And so we come to the European Union with a frame of mind that is more practical than emotional. For us, the European Union is a means to an end – prosperity, stability, the anchor of freedom and democracy both within Europe and beyond her shores – not an end in itself. Within the EU we regularly and insistently ask: How? Why? To what end? What will be the outcome?

Which brings me to the present. I believe that European citizens are feeling less secure than at any time since the Cold War. On our borders, Russian aggression threatens the eastern neighbourhood. To the South, the failed states of Libya and Syria present dramatic challenges to our collective security. Within Europe, economic stagnation, unemployment, a rapidly ageing population and widespread voter disengagement cause deep unease. Voter disengagement is making politics much less predictable. In recent years, we have already seen the rise of parties that are opposed to all, or parts of, the European project.

So some have asked: why is the UK raising fundamental questions about the future of Europe when Europe is already grappling with several deep crises?

Our view is that if we don't address these challenges now, the danger is that the European project will fail. And we do not want that to happen. My Prime Minister wants the European Union to be a success. And he wants a relationship between Britain and the EU that keeps the British people in it – and engaged. If we achieve an agreement that works for Britain and works for our European partners, David Cameron will campaign to keep Britain inside the EU with all his heart and soul.

* This speech was delivered by the British Ambassador to Bulgaria, H.E. Emma Hopkins at the public discussion „The Future of Great Britain in the EU“, organized on 9th February 2016 in Sofia by PanEuropa Bulgaria and the British Embassy in Bulgaria.

So, what is that we want?

We want four things. We want Europe to be more competitive. We want fairness for those who choose not to join the Eurozone. We want greater democratic accountability. And we want to reduce the attractiveness of the UK as a destination for those who want to take advantage of our generous benefits system.

Competitiveness

First, the strength and competitiveness of the European economy.

Europe is losing ground to the rest of the world. 90% of global growth is originated outside Europe. And EU productivity lags significantly behind that of others, especially the US. One fifth of young people can't get a job. If the EU allows itself to be priced out of the world economy, the next generation will not get jobs and living standards will decline. Growth must now be the EU's number one focus.

This is an area on which MS largely agree. However, the UK believes we need to intensify our efforts. We want to see more and faster progress in cutting unnecessarily complex and expensive regulation, particularly when its burden is borne by small and medium size businesses. We want to see a deepening of the Single Market, particularly in digital and services. The Single Market works well when we're trading goods – much less well when we are trading services, despite the fact that services account for 75% of our economies and are generating the vast majority of new jobs.

We want a young British or Bulgarian graduate with a great business idea to be able to get finance from investors anywhere in Europe – and to be able to sell their services anywhere too.

Finally, we want to see more energetic work on securing trade deals. The EU-South Korea Free Trade Agreement came into force in July 2011. Four years later we see that EU exports to South Korea of goods increased by 55%. I am sure that there are Bulgarian companies benefiting from this as well. But there are trade deals with Japan and the US and an investment agreement with China waiting to be concluded.

We believe Europe must and can do more to drive growth and jobs for all.

Economic Governance

The second reform we're seeking, which we believe is important for Bulgaria too is to protect the legitimate interest of those not in the Euro. The UK wants the Eurozone to be stronger, and supports the steps needed for that to happen. We see logic in furthering economic, banking and financial integration within the Eurozone. Even though we are not part of the single currency – and never will be – it is firmly in our interests for it to be a success. 40% of our exports go to the euro area.

But we want to make sure that these changes respect the integrity of the Single Market and the legitimate interests of non-Euro members – like the UK but also Bulgaria. So we are seeking legally-binding principles that safeguard the operation of the Union for all 28 Member States – and a safeguard mechanism to ensure these principles are respected and enforced.

For example, we want to ensure that taxpayers in non euro countries will not have to bail out the Eurozone. Let me give you an example – recent moves to use the European Financial Stabilisation Mechanism to fund bridging loans to Greece have highlighted the risk that despite political reassurances, euro outs might find themselves financially liable for euro area problems. This would have been the case if the UK had not spoken out strongly.

The guarantees that we are seeking will benefit those that will never be in the Euro like the UK and those that hope to join at some future point like Bulgaria but that might be several

years in the future.

Sovereignty

The third essential element of what we want to achieve through our EU reform agenda is about sovereignty, democratic accountability and power. And this follows on from what I have said about the Eurozone, because the decision to create the Euro introduced a new and different dynamic. Currency union has an in-built logic that dictates that Member States will need to integrate more closely over time.

But that's not the choice or destiny of every Member State. Indeed, the European Council acknowledged in June 2014 for the first time that „ever closer union“ in today's diverse EU would mean different things for different countries.

And that is critical for the UK. For us, the phrase „ever closer union“ is difficult to understand. Continual and inevitable political and economic union is simply not appealing to the majority of Britons. And that is why we want to end Britain's obligation to work towards an „ever closer union“ – and to do this in a formal, legally-binding and irreversible way.

In addition, we believe national parliaments should be given a far greater say in connecting citizens to decisions made by the EU. National parliaments are, and will remain, the true source of real democratic legitimacy and accountability in the EU. So we also want to enhance the role of national parliaments by proposing a new arrangement where groups of national parliaments, acting together, can stop unwanted legislative proposals from the European Parliament.

Finally, we want to see the EU's commitment to subsidiarity fully implemented, with clear proposals to achieve that. As the Dutch have said, the ambition should be „Europe where necessary, national where possible“.

Migration

Finally, migration – perhaps the one area where there is the greatest misunderstanding of what the UK wants to achieve.

Let me set out a bit of the context. Unlike most other Member States, including Bulgaria of course, the UK's population is expanding. The UK population grew from 59 to 65 million between 2000 and 2015 – more than 10%. Our population is set to reach over 70 million by 2027 and we are forecast to become the most populous country in Europe by 2050. Currently net annual migration to the UK is running at over 300,000 a year.

The pressure this puts on our public services is immense. As a result there is real public concern.

These very substantial flows of people are much higher than forecast – and far higher than the EU's founding fathers ever envisaged. These flows have also, of course, had a significant impact on a number of Member States, many of whose most highly qualified citizens have departed en masse. You will recognise this here in Bulgaria.

The UK has always been an open, trading nation and we do not want to change that. The principle of the free movement of labour is a basic treaty right and it is a key part of the single market. We don't wish to change that, either.

But we do want to find arrangements to allow a Member State like the UK to restore a sense of fairness to our welfare system. So we are seeking to have greater control on migration from the EU by cracking down on abuse and criminality and reducing the draw of our welfare system.

The UK is unusual across the EU in that it provides generous in work benefits designed to attract the young or long term unemployed into work and then supports them with top up benefits. However, these benefits have become a draw to those from other Member States.

We don't want your graduates to be financially better off stacking shelves in a supermarket in Britain than undertaking skilled work in Bulgaria. Many citizens are claiming these benefits – in some cases before they have contributed to our welfare system. The average amount received through tax credits per family with at least one EU national is around 6000 pounds per annum (15,000 leva) in addition to their wage. This is a shared challenge across the EU.

So the proposal we are currently negotiating is a safeguard mechanism which would allow those Member States facing an exceptional inflow of workers from other EU Member States to restrict access to in work benefits for 4 years for newly arrived workers – it will not have retrospective effect.

The other change we are seeking relates to child benefit. The UK taxpayer finds it incomprehensible that a person coming from another Member State can claim child benefit in the UK for children not resident there at UK rates and send it back to their home country. Under the proposals we are seeking to index link child benefit to the rates applicable in the home countries.

The UK is one of the most vibrant and multicultural societies in the world. We have benefitted economically, socially and culturally from successive waves of migration, especially from the countries of the Commonwealth and the EU. As David Cameron has said, „We are Great Britain because of immigration, not in spite of it.“ But the scale and speed of movement that we have seen in recent decades just isn't sustainable. This is why the debate on migration is so passionately fought in the UK. And this is why this is at the heart of our EU reform agenda. The current polling suggests that this one issue is the most important to voters in a referendum.

Process

So I hope you will agree that the steps which would be needed to make Britain more comfortable in its relationship with the EU are hardly outlandish or unreasonable. Nor is it correct to characterise the UK's reform ambitions as somehow selfish or anglocentric. Far from it. There are clear areas in which we expect every single other EU Member State to recognise something that they understand, something they want, something where they can work with us.

The process of establishing common ground is well underway. Since the June European Council, technical negotiations have been taking place in Brussels and in European capitals. And in the last few months, the UK Prime Minister has been travelling to European capitals to make the case for reform. David Cameron was here in December talking to PM Borissov.

Last week, Donald Tusk wrote to all Member States with a draft text for a new „UK settlement“, with the EU for negotiation.

We are now in the middle of a live negotiation and it is entering a crucial stage. Much progress has been made and we believe a deal is in sight. But there is still more hard work required to get agreement from all other 27 Member States before leaders meet in Brussels on 18/19 to discuss.

If a deal is made then my Government will campaign to keep the UK in a reformed EU. If there is agreement in February the referendum could be held as early as the end of June – but it must be held by the end of 2017.

The Future

So that's the past and the present. What of the future?

Many other Member States have told my Prime Minister as he has travelled around Europe that the EU is stronger with the UK and the UK is stronger in the EU.

If the EU is able to respond to the concerns of the citizens of the UK and negotiate an

acceptable solution for all 28 Member States – then I believe this will be good evidence that the EU can respond to the needs of its people. And act decisively in a flexible way.

I have touched on why that is important for us but it is also important for the future of the UK. The UK can bring much to the European project. The UK is the 5th largest economy in the world. The biggest defence player in Europe with one of the most extensive diplomatic networks on the planet. We bring our influence as a permanent member of the UNSC and our developed capabilities to respond to security and terrorist threats.

The question is not could Britain succeed outside the European Union, but rather how will we ALL be most successful? If we remain, we will continue to make sure that Europe works for the countries of Europe, for the businesses of Europe, for the peoples of Europe and crucially for the British people who want to work and have security and get on and make the most of their lives.

This means having the tough conversations and asking the difficult questions – How will the UK and all EU Member States be most prosperous? How will we create the most jobs? How will we have the most influence on the rules that shape the global economy and affect us? How will we be most secure?

David Cameron has always said that that the best answers to those questions can be found within a reformed European Union and I think that is something that we can all agree on. This is our idea for Europe. Soon, it will be up to the British people to decide.

The Latvian Presidency of the Council of the European Union in 2015: an example to be followed by Bulgaria in building an efficient public administration and pursuing a successful communication strategy

Victoria Pavlova

Bulgaria heading the Council of the European Union: a challenge and an opportunity

2016 marked the 9th anniversary of Bulgaria's full-fledged membership of the EU. The evaluation of this period differs from one viewpoint to another. Bulgaria has achieved a lot of positive results in this period. However, notwithstanding the efforts made by this country to improve the quality of life and to attain transparency of its political and its judicial system, the Cooperation and Verification Mechanism has not been removed yet.¹

In this context, Bulgaria has been making preparations for its first Presidency of the Council of the European Union (the Council) in 2018. The mission of this country has been facilitated by the institutional amendments introduced to the Lisbon Treaty, including an extension of the powers of the European Parliament, the introduction of a permanent President of the European Council and a permanent High Representative of the EU for Foreign Affairs and Security Policy, and the setting-up of an European External Action Service (EEAS). Nevertheless, the Council Presidency involves serious political risks as regards the country that is going to operate this Presidency. Currently, the EU is faced up with a number of challenges; therefore, the way in which the relevant EU Member State is going to operate the Council Presidency is connected with both this state's own prestige within the EU, as well as with the future development of the European community.

As far as Bulgaria is concerned, the Council Presidency constitutes a genuine challenge. However, should this challenge be addressed successfully, this is going to contribute to the improvement of this country's image as an adequate and reliable EU partner. However, Bulgaria is going to assume the Council Presidency in a situation that is going to cause some additional complications. In the first place, it is neither a Eurozone country, nor a Schengen state, which means that it does not have a say in the decision-making processes in either of these two areas. In addition, the period of this particular Presidency is going to coincide with the last period of the „Juncker“ Commission's mandate and the mandate of the European Parliament which has to finalize some strategic documents, including the new multiannual financial framework and the development strategy for the period following 2020. What really matters for this country's preparations is, firstly, the period in which Bulgaria is going to operate the Council Presidency (the second half of the year) and, secondly, its last position within the „Troika“ (Great Britain, Estonia, and Bulgaria). The domestic political situation should also be taken into consideration. If there are no early elections in Bulgaria by mid 2018, it is very likely that the regular general elections are going to coincide with the period in which this country is going to operate the Council Presidency. The very likelihood that there could be political instability in

¹ http://ec.europa.eu/cvm/progress_reports_bg.htm

Bulgaria, accompanied by attempts at reshuffling the political priorities or neglecting Bulgaria's Presidency commitments at the expense of domestic political struggles raises serious doubts about this country's successful Council Presidency.

In this context, the proper training of the Bulgarian administration and an adequate planning and delivery of this country's communication strategy should be the key elements of Bulgaria's preparations for assuming the Council Presidency.

This article is going to concentrate on Latvia's experience in the area of the two Council Presidency-related activities mentioned above. Latvia was selected as an example particularly on the basis of its similarity with Bulgaria because, firstly, it was among states that last acceded to the EU and, secondly, because it was the first Member State to preside over the European Council under the new conditions introduced by the Lisbon Treaty.

Latvia: the systematic preparations as a *conditio sine qua non* for a successful Council Presidency²

Latvia's Presidency spanned from January to June, 2015. It was for the first time that the Council Presidency had been assumed by a country that had acceded to the EU in 2004. The challenges that the Latvian team was faced up with included: the exacerbated relations with Russia; the growing refugee-and-migration pressure on Europe as a result of the deepening conflicts in the Middle East; the aggravated military and political confrontation in Ukraine; the January 2015 terrorist attacks in Paris; and the tidal wave of Euro-skepticism both in the EU institutions, as well as in the individual EU Member States.

In the course of its preparations, and, due to its relatively short experience as a full-fledged EU Member State, Latvia tried to build an EU-affairs competent administration with the idea that the potential of this administration could be used in the period after its Council Presidency, as well. The Latvian team was comprised of 1247 persons. They included chairpersons and deputy chairpersons for the Council's varied formats, preparatory bodies (such as COREPER 2 and 1, working groups and committees), EU representatives in third countries and in international organizations, experts for the Latvian Permanent Representations in the EU and in the Latvian capital, auxiliary staff, and 107 staff assistants.

Training for the civil servants had begun as early as 2012. The Presidency's *training program*³ included a general centralized training program, as well as special training courses in the areas of the individual EU sectoral policies. The training courses were organized and conducted by the relevant Latvian line ministries. This kind of differentiation was supposed to guarantee efficiency of the preparatory work. The overall training program covered 1140 persons.

The centralized courses were conducted by leading European training institutions, including the European Institute of Public Administration (EIPA) and the French Institute, as well as some EU institutions, such as the Council's General Secretariat, the European Parliament, and the European Commission. EIPA concentrated on the EU institutional and procedural aspects, on some essential skills indispensable for an efficient Council Presidency, and on the document turnover. Training in the Presidency's aspects was provided in cooperation with the European institutions. This approach made it possible for the trainees to master the knowledge and the skills they needed for the Presidency because each area of competencies was taught by both theoretical experts, as well as by practitioners in the relevant fields. In addition, the interaction with the European institutions made it possible for the trainees to establish personal

² *Results Of The Latvian Presidency's Report*, <http://www.es2015.lv/en/home/495-results-of-the-latvian-presidency-of-the-council-of-the-eu>

³ <http://www.vas.gov.lv/en/presidency-training>

contacts within the Council Presidency's team, which was considered to be a prerequisite for its successful future operations. This also contributed to a reduction in the overall costs of the preparation activities. Language training in English and French was also incorporated into the training program with the view of facilitating the future communication.

The training for the Council Presidency's staff had also taken into consideration the forthcoming Latvian general elections that had been scheduled for October 4, 2014 – immediately prior to the Council Presidency. After the elections, the new Latvian government and, more particularly, the newly appointed government ministers had to also undergo intensive short training as they were supposed to preside over the sessions of the individual Council formats. This was expected to reduce to a minimum the negative effect of the domestic political changes.

For the preparation purposes, Latvia also launched a large-scale training program for the 107 Presidency staff assistants. They were supposed to serve as liaison officers in relation to the delegations in Riga and in Brussels, as well as to act in support of the centralized press center. This approach brought down additionally the costs of the forthcoming Council Presidency. It made it possible for a number of young people (chiefly university students) to get directly in touch with this process, so that later on, after getting their relevant degrees, they could be appointed as European affairs experts in the Latvian public administration.

The training program for the Latvian Council Presidency team was an example of efficient planning of the needed human resources, as well as of effective training of staff whose expertise could be used afterwards in the Latvian state administration after the Presidency. The Latvian preparations and the country's training program were a good example of how one can achieve maximum effect at minimum cost.

As regards the objectives that the Latvian Presidency's communication strategy had set itself to achieve, the adopted approach also turned out to be a success. These objectives were aimed to present Latvia as a country to the EU Member States rather than to promote the Latvian Presidency and the European topics domestically as the latter had been well known to, and readily accepted by, the Latvian public. This was by no means meant to imply that there was no communication policy oriented towards the Latvian civil society; however, this policy was not as intensive as the one oriented towards the European public.

In order to attain coherence between the communication strategy's activities and the Presidency's cultural program, Latvia had set in advance as its own priorities a modern vision, uniqueness, and perfection. In spite of the fact that these notions sound fairly abstract at first glance, they can be found in any initiative promoting Latvia as a state prior to, as well as during its six-month Council Presidency. Latvia used both traditional communication channels, involving the diplomatic missions, the consular offices, the cultural centers abroad, the social networks and the media, as well as some unconventional channels because the country had invested some resources in order to activate the Latvian diaspora within the EU, as well as in some non-European countries.

The significance of the Presidency's visual identification also received its due attention. The style of visualization, including the logo, the souvenirs, the gifts, the publications, and the design of the meeting rooms, was in full harmony with the messages suggesting the uniqueness of Latvian culture and the unity of the European Union. Latvia's logo featured a mill stone. This was a metaphor for the idea that the EU has been efficient as a result of the joint efforts, as well as of the common drive to improve the economic and political situation in all EU Member States. In addition, in order to further promote the Latvian history and culture, Latvia disseminated a series of history-and-culture related books in over 35 countries. This time, most of the

souvenirs that are traditionally given away at the Council Summits were hand-made by Latvian craftsmen, which made each and every souvenir unique.

The impressive cultural program that was carried out prior to, as well as in the course of the Latvian Council Presidency, involved the staging of a series of events in 76 countries. This program had provided for the organization of 130 concerts, 63 exhibitions, 26 film-shows and theater performances, and for over 600 workshops. Each of these events conveyed the message of a united Europe while putting, at the same time, an emphasis on the Latvian culture and arts. The particular topics and the locations of these events had been selected taking account of the Presidency's priorities and of the international political set-up, including the relations between the EU and Russia, as well as the EU efforts to activate the dialogue with the Eastern Partnership states and to deepen cooperation with the Central Asian states. Particular stress was laid on the Latvian Presidency's priorities, including a policy of economic growth and financial stability, a digital policy, information and cyber security, energy independence, etc.

The scale of the Latvian Presidency's communication strategy and cultural program was typical of a Member State assuming the Council Presidency for the first time. Being relatively unknown as a country, Latvia managed to use the six-month period of its Presidency to a full extent in order to project an image of a reliable partner and of a country well integrated into the EU, with a competent public administration well aware of the European affairs. By the end of Latvia's Presidency, its history, its classical and modern art, and its tourist destinations and cultural riches were already known better both to the European public, as well as in a number of non-European countries. In this sense, we can undoubtedly say that Latvia's approach was an effective one.

Recommendable good practices to be used by the Bulgarian Presidency

Latvia is an illustrative example of an EU Member State that employed a systematic approach in the course of planning and preparing for its first Presidency of the Council of the European Union. This was the reason for the success of this country at this leading position from a political and economic perspective, as well as in terms of the country's public diplomacy.

The Latvian training program can serve as a model of expediency, of prudent utilization of the available resources, and of successful building of a competent administration that was preserved after the Presidency, which guaranteed return on the investment made in human resources. A comparative study of the Latvian model and of the Bulgarian national training program that was adopted for the purpose of training the future Bulgarian EU Presidency team has revealed that the two countries have used similar approaches. After having launched an intensive training program for the Bulgarian public administration in early 2016, Bulgaria can still modify its teaching methods depending on the positive or negative results established during the implementation of this program. Therefore, it is advisable that this country should monitor and estimate regularly the efficiency of the training activity, and of the implemented communication strategy, so that it could modify, as necessary, both its training program and its communication strategy depending on the results.

There have been some similarities in Bulgaria's and Latvia's experience as EU Member States. However, while Latvia tried to present, via its communication strategy, the specific characteristics of the Latvian state, Bulgaria seems to have undertaken to improve the image it has already projected in the EU, as well as to straighten out the way in which the European policies have been perceived by the Bulgarian citizens. Therefore, Bulgaria has to base, as Latvia did, its communication strategy on its own traditions, history, natural and historical heritage and will

have to project, at the same time, among its European partners an image of political stability.

In the first place, Bulgaria will have to identify the symbols and the messages it would like to communicate through its Council Presidency, so that it could guarantee consistency and uniformity of the instruments it has been using, as well as of the activities it has planned to perform. Therefore, in order to be able to avoid the generation of any divergent messages, we need to guarantee a high level of coordination between the institutions responsible for the implementation of the Bulgarian communication strategy and of the Bulgarian cultural program. In addition, we need to take measures aimed to stir up the academia, the non-governmental organizations, and the media, to enhance the use of the social networks, and to begin using better the potential of the Bulgarian diplomatic missions and consular offices abroad.

Today, Bulgaria has at its disposal a little more than two years to prepare for the Council Presidency. This is a commitment that entails great responsibility but it also offers an opportunity to this country to improve its reputation in the EU. The outcome of the six-month Presidency depends on the efficient preparation of the public administration and the effective implementation of the communication strategy, on an adequate identification of the Presidency's priorities, on good coordination with Estonia and Great Britain as our partners within the „Troika“, as well as with the European Commission, the European Parliament, and the European Council. For the attainment of each and every one of these objectives, the Latvian model can be used as the appropriate one because of its orderliness and ambitiousness. Judged on the basis of this country's activity in the course of its preparations thus far, one can also find ambitions in Bulgaria's approach; however, we need to be more consistent as regards the sequence of the individual activities, as well as to learn to judge better our actual capacity in terms of resources and potential – both in preparation for the Council Presidency, as well as during the Presidency's operations.

References:

1. „Results of the Latvian Presidency“, Report: <http://www.es2015.lv/en/home/495-results-of-the-latvian-presidency-of-the-council-of-the-eu>, last entrance: 19th February 2016
2. Shikova, I., „The rotating Presidency of the European Union“, Diplomatic Institute, S., 2012
3. Popova, J., „The EU **acquis**“, Diplomatic Institute, S., 2015
4. <http://www.vas.gov.lv/en/presidency-training>, last entrance: 7th March 2016
5. <http://www.es2015.lv>, last entrance: 10th March 2016
6. <http://www.consilium.europa.eu/en/home/>, last entrance: 11th March 2016

Victoria Pavlova is junior expert with the Training, Research and Project Activities Department of the Diplomatic Institute, where she is mainly dealing with the organization of trainings in Public Diplomacy, Consular Diplomacy, trainings for foreign diplomats, as well as the implementation of projects in the field of European integration.

The Bulgarian 2018 Presidency of the Council of the European Union: standards of transparency and accountability

Dr. Linka Toneva-Metodieva

Abstract

Among the European integration institutions, the Council of the European Union (the Council) is unanimously referred to by researchers and observers as the institution guaranteeing lowest level of transparency, accountability and public access. The rotating Council Presidency, which is held in succession by the individual EU member-state for a six-month period, constitutes the principal coordinating mechanism of the Council operations. The Presidency does not simply function as a mediator at the Council meetings and the meetings of its preparatory bodies. It also sets the agenda for these meetings, draws up and presents a six-month program and, in many respects, the „face“ of European politics in the six-month period of its operations. The Presidency has had its contribution to the Council's transparency and accountability policy and, in more general terms, to the overall spirit of publicity and openness of the operations of this institution. This article has two main objectives. Firstly, to put the rotating Presidency's transparency and accountability issue in a broader context – in the context of the legitimacy of the EU integration process and of the effectiveness of the Council's negotiations. Secondly, to formulate some general guidelines needed for the preparation of a transparent, accountable and open Bulgarian Presidency in the second half of 2018.

„In the homes of true Calvinists one will find no curtains. A Calvinist has nothing to hide away from his neighbors because there is nothing improper in the life of a true Calvinist...but, on the other hand, a true Calvinist will not look into the homes of other people.“ (Larsson 1998: 39).

As Tomáš Masaryk, the first president of Czechoslovakia observed many decades ago „democracy is a discussion“. It is always about „maturity, not pettiness; goodwill, not contentiousness; idealism, not greed“ (Myers 1996: 4). Discussions about democracy and transparency inevitably start with a good dose of idealism as a basis. They tend to take an idealized standard as a goal that has to be achieved. This largely applies to the analyses of EU governance, as well. Transparency is considered a *conditio sine qua non* for the democratic governance of the European Union. Easily accessible documentation, secured openness and communication help the media and the civil society to exert scrutiny and to evaluate the decision-making process, which increases public participation and enhances the understanding of EU policy-making and the loyalty to the Union (Bjurulf and Elgström 2004: 252).

In contrast to the idealistic view of an ever more transparent Union, real debate in the EU about transparency has shown that positions and understanding about this issue are widely different. Both EU institutions and the Member States acknowledge publicly that the „democratic deficit“ is a major challenge that the Union has to cope with and transparency and openness (parallel to increased communication with the citizens) are the direct means to achieve this acknowledged goal. Yet developments in this issue area are far from satisfactory.

Among the European integration institutions, the Council of the European Union (the Council)

cil) is unanimously referred to by researchers and observers as the institution guaranteeing lowest level of transparency, accountability, public access, and civic participation. On one hand, this has to do with the fact that the Council is the major intergovernmental EU institution in which the national government ministers and civil servants defend, above all, the national interests of their own countries (Hix 2007: 108). This, on the other hand, requires a delicate balance between the publicity and the effectiveness of the Council's negotiation process.

The rotating Council Presidency, which is held in succession by the individual EU Member States for a six-month period, is the principal coordinating mechanism of the Council activities. The Presidency does not simply function as a mediator and a Chair at the Council meetings and the meetings of its preparatory bodies. It also sets the agenda for these meetings, draws up and presents a six-month program and, in many respects, is the „face“ of European politics during the six-month period of its operations. In this sense, the Presidency has had its contribution to the Council's transparency and accountability policy and, in more general terms, to the overall spirit of publicity and openness of the activities of this institution.

Firstly, the Presidency has to elaborate its own **vision and own principles of working relation to stakeholders**, including the media, civic organizations, business associations, and the general public. Transparency and accountability can occupy a more central or a more peripheral position within the vision or the preliminary program depending on the preferences and the priorities of the Member State holding the Presidency.

Secondly, because of the Presidency's considerable control over the Council's negotiation agenda (as well as with respect to some institutions, e.g. the European Parliament), it **can contribute to a significant progress in, or even to the definitive adoption of important legislative dossiers in the area of transparency**, access to information, lobbying, anti-corruption, etc.

Thirdly, in the course of preparations for the Presidency mandate, the **budget accountability** and the Presidency-holding costs are essential both with respect to the general public assessment, as well as to public trust and confidence. Insufficient publicity in the area of public procurement, costs or logistics can seriously tarnish not only the image of the Member State's government that will implement the Presidency mandate but also the image of the country itself.

Fourthly, **the official internet site of the Presidency** is the main channel of providing information on all aspects of its activity. However, the most open and most transparent Presidencies to date have also used some other, more innovative instruments to keep in touch with the European citizens and the media, such as online broadcasts, social networks (e.g. Facebook, Twitter, Instagram, etc.), and some attractive events (e.g. organizing open space conferences, hackathons, etc.).

Over the past few years, a significant volume of information has been accumulated on the individual rotating Presidencies. This information, however, has some major limitations as the analyses were mainly empirical in nature and most of the studies had focused chiefly on the negotiation process, which involves the adoption of key legislative dossiers. Thus the transparency and accountability issue related to the work of particular Council Presidencies had been largely neglected. Moreover, such analyses are entirely missing in the Bulgarian expert debate.

This publication has set itself two main objectives to attain. Firstly, to put the rotating Presidency's transparency and accountability issue in a broader context – in the context of the legitimacy of the integration process and of the effectiveness of the Council's negotiations. Secondly, to formulate some general guidelines needed for the preparation of a transparent, accountable, and public Bulgarian Presidency in the second half of 2018. As underlined by the Netherlands' Foreign Minister in his letter on transparency of January, 2016, addressed to the

House of Representatives of the Dutch Parliament, „transparency and public trust go hand in hand, the way public trust and public support do,. Therefore, the transparency and accountability issue of the 2018 Bulgarian Presidency should not be underestimated. It should be in the focus of attention of both the institutions and of the expert community already in the course of preparations.

The EU decision-making process – uncertainty and the transparency v. effectiveness trade-off

Today, the European Union is in a paradoxical situation. On one hand, it has been *highly successful* as regards its own achievements in the course of the EU integration process; it has become *ever more necessary* in the context of the global competition and the current challenges to the EU Member States, which the countries cannot address on their own; while, on the other hand, it has been getting *ever more problematic* from the viewpoint of the people's expectations.

At the same time, „only half of the Europeans believe that their country's EU membership is „something positive“. Unless this negative trend in the support for the EU project is overcome, the long-standing viability of the European Union will be brought into question“ (Hix 2008: 2). On the one hand, the Member States' national democracies are faced with serious challenges (a crisis in the traditional political representation coupled with a participation crisis) while, on the other hand, the EU political and institutional system has been increasingly perceived as getting more problematic from the viewpoint of legitimacy and democracy. In the context of the requirement for „good public governance“, the problem of the EU democratic legitimacy and accountability, as well as of its institutions and policies, has been increasingly coming to the fore not only in the academic, but also in the EU political and institutional agenda, thus jeopardizing seriously the very future of European integration.

On one hand, the mismatch between the expectations and the realities in the field of EU democratic transparency and accountability has been the result of the very nature of the European integration process, i.e. of the fragmented, unstable and multidirectional nature of its integration processes and policies from the viewpoint of the participants, of the procedures, of the leadership, and of the points of interest access. Researchers have been unanimous that the EU political system is highly fragmented (Ruzza 2004: 16), that the EU political process is decentralized (Hix 2007: 22), and that the construction of Europe constitutes an authoritative, ambiguous and indistinct movement (Manent 2011: 85). The European Union is a complex formation. Its component elements are intertwined and, therefore, difficult to understand, while the decision-making processes can last for painfully long periods of time (Verheugen 2006: 43). There is a variety of participating interests, as well as fluidity of the negotiation mechanisms, for which reason the process of setting the political agenda on an EU level involves a much higher risk than it does on a national level (Mény, Muller & Quermonne 1996: 11); there is uncertainty because of the lack of stable leadership (p. 13), as well as of the decision-making system of changing geometry where the positions of the participating actors are bound to change as a result of the individual decision-making processes and of the discussions on particular issues (p. 14). It is not only the EU administrative structure that differs from the well known structures in the traditional political systems of the nation states; it is the European Union *per se* that has been in a permanent state of evolution. The EU membership and the EU institutional design have been changing while its political priorities, the scope of its tasks, and its *modus operandi* are being regularly reformulated (McCormick 2008: 247).

So far, the pace of the EU integration process has been possible only as a result of the

use of a large number of non-transparent and non-democratic practices. These practices used to offset the efficiency of the compromise decisions by means of „backstage“ arrangements and blurred responsibility (Carvel 1998, Moravcsik 1999, Moravcsik 2002, Bjurulf & Elgström 2004). In a nutshell, there had always been a certain element of non-transparency and non-democracy in the EU decision-making process at the expense of the achieved results (often on the basis of publicly illegitimate compromises and institutional ambiguity). This has made it possible for the participants to „appropriate“ individual aspects of the integration partnership as a cause of their own, as well as solid grounds for the legitimacy of their participation¹ (see, e.g. Putnam 1988, Mattila&Lane 2001, Metcalfe 1998, etc.). This, however, had been possible before the integration process had penetrated deeply into the lives of the Europeans as taxpayers, as consumers of services, and as potential addressees ... of the European arrest warrant, for example.

However, today, especially in the context of an exponential growth of the access to information and communication technologies, as well as of a growing interest on the part of varied stakeholders and numerous international civic organizations and networks in the decision-making process in Brussels, the issue related to the transparency and accountability of the European institutions has come to the fore.

The Council transparency and accountability– theory and practice

Many researchers share the opinion that the Council of the European Union is not only one of the most influential institutions within the European legislative process, but also that it is the most non-transparent institution in Brussels. Formally, the Council of the European Union and the European Parliament participate in the key legislative procedures on an equal footing. In reality, however, the Council has the last say in the elaboration of the legislative acts which, according to some researchers, can be adduced to a common denominator with the Upper Houses of Parliament in some other political systems. Viewed from this perspective, the transparency of the Council's activities is essential for the entire publicity and openness of the EU decision-making processes. Over the past few years, however, a new phenomenon has aroused serious concern in the European Union as it involves the delegation of major legislative decisions to the so called informal dialogues, i.e. negotiations between the European Commission, the European Parliament and the Council in which the public information is too limited. A number of observers argue that „it is these dialogues that constitute the legislative „black hole“ in which there is an exchange of a great number of serious concessions and compromises while the consecutive voting procedures at the European Parliament constitute only a rubber stamping of results that have been negotiated by a handful of people, thus circumvent-

¹ In this context, see Putnam's thesis (Putnam 1988) about the international negotiations being very similar to the „two-level games“ where the governments are forced to seek a balance between the national interests and the public opinion on a national level, on one hand, and the intergovernmental negotiations on a supranational level, on the other hand, with all the resulting compromises, „backstage“ arrangements and lack of transparency. See also Matilla& Lane 2001, who have managed to prove that, in actual fact, there are seldom any real voting procedures in the Council while, in the rare cases of such procedures (in less than one fourth of the cases alone), only one or more Council members have voted against a decision or have simply abstained (the research covers the period 1994-1998). This indicates that, in the majority of cases, the individual had preferred to refrain from stating their disagreement officially, especially where the particular decisions had not been very relevant to their countries or had been beyond the media interest. It also indicates that, in return to their support during the voting procedures, they had received the relevant concessions (the so called trading of bargaining points) which, according to Metcalfe 2001, underlies the Council voting procedure on the so called „package deals“ – especially on a much higher level, such as the COREPER or the European Council level, where the participants are empowered to undertake such „barter“ agreements.

ing the participation of 99% of the MEPs in this process“ (Dolan 2015). The document entitled „Strategic planning for the EP General Secretariat“, published in 2014, also underlines the necessity that a balance should be struck between the transparency and the effectiveness of the legislative negotiations that are held among the individual EU institutions (for further details, see Quarter 3, „Legislation“, of this strategic document).

In the context of the Council activities' publicity and accountability, we cannot but mention the issue of deepening mistrust on the part of the European citizens of the EU institutions, as well as the more general problem related to the EU democratic deficit. „Eurobarometer“, which carries out regular public opinion polls within the EU, has announced that only 40% of the Europeans still have some confidence in the EU (latest information as of mid 2015). Furthermore, less than half of the respondents (only 42%) have said they believed that their vote counts in the EU.

From a formal perspective, the Treaties and the key EU strategic documents and statutory acts recognize the significance of this problem. The latest revision of the Treaties – in this case, the revision of the *Lisbon Treaty*, specified explicitly that the principles of good governance and public partnership shall be the democratic principles underlying the functioning of the EU: „The institutions shall maintain an open, transparent and regular dialogue with representative associations and civil society. The European Commission shall carry out broad consultations with parties concerned in order to ensure that the Union's actions are coherent and transparent.“ (Article 11, Consolidated Version of the Treaty on European Union, OJ C 83, 30.3.2010). And Article 10: "Decisions shall be taken as openly and as closely as possible to the citizens."

The legislative activity of the Member States government ministers within the Council is supposed to be public and the European citizens are supposed to have access to the Council documents. In case of debating or adopting draft legislation, the Council sessions are also supposed to be public. This also applies when the debates are expected to focus on important issues related to the European Union and the EU citizens or where the ministers are going to discuss the Council's working program, the Presidency's priorities, or the European Commission's working programs and political strategies. The records of the public Council sessions should also be made public. These records contain information on the individual draft legislation votes, on the grounds for these votes, and on the statements made by the individual representatives of the EU Member States. In addition, they contain information about the documents discussed during the individual sessions, as well as about the main conclusions reached by the Council. The results of the voting procedures are also public so that the citizens could see the way in which the individual ministers have voted. Regulation No 1049/2001 sets out the rules for access to these documents. The specific rules related to the Council's operations are stipulated in Appendix II to the Council's Rules of Procedure. The same rules also apply to the documents of the European Council. The Council of the European Union is supposed to publish annual reports on the implementation of Regulation No 1049/2001.

According to observers, since 2001, the Council has drawn up or has worked on over 117 000 documents of limited access while only a little over 13 000 such documents have been registered in its public register (Bunyan 2014). This is the way in which the Council has put in place a „two-tier opaque system so that thousands of documents could be kept away from the public eye. This problem has been further complicated by the European Commission's failure to work out a proposal for the implementation of the Lisbon Treaty's provision which guarantees that all the documents related to the legislative process should be made public“ (IBID).

Towards more transparency – the role of the Presidency

So, notwithstanding the existing statutory regulations concerning the access to, and the transparency of, the Council's operations, in reality, the very existence of a great number of Council configurations, of procedures that are seldom understandable to the outsiders, and of a great variety of informal and heterogeneous negotiation and decision-making mechanisms predetermine the almost missing publicity of the operations of this institution. The rotating Presidency has a key role in this process because it is the preferences and the priorities of the Presidency-holding Member State that are going to determine to what extent transparency and accountability will be the leading principles in its operations.

Some tend to have clearly focused on transparency and accountability in their Presidency's mandate. For the Nordic countries, transparency and accountability have been traditional priorities; therefore, these usually make a serious effort to guarantee information access to everybody taking an interest in Presidency's operations. For example, the Danish Presidency (in 2012) incorporated, quite purposefully, the transparency and accountability aspect of its operations into its Presidency-related internet and printed materials, underlining that these standards were going to be the leading ones in its activities. In the first place, this applied to the Danish Presidency's official Internet site which had a special section entitled „Transparency“. This section published information as to where one could find statutory documents, online archives of the Council meetings or information about the Council voting procedures. An information brochure, specially published by the Danish Presidency, emphasized that it was going to organize a large number of press conferences, as well as to designate numerous spokespeople and contact persons from all the Danish government ministries who were going to provide information about the Presidency's activities and plans.

In the context of the traditional Nordic transparency and accountability and, in relation to the Lisbon Treaty's amendments, the Swedish Presidency (in the second half of 2009) also tried to contribute to the introduction of greater publicity of the Council's operations. Sweden declared that some parts of the Council's meetings were going to be made public. The Swedish Presidency's web site, its blogs and Twitter and Facebook accounts, turned out to be valuable sources of media information. The most frequently asked questions, including questions about the menus of European leaders' working dinners, were answered very quickly and were sometimes used as a basis for special applications and web-casts on the Presidency's web site. A British journalist had even come up with the idea that a Rubik Cube should be designed with the names of the potential candidates for the top European positions. The then Swedish Prime-Minister, F. Reinfeldt, not only embraced this idea but also showed to the journalists in Brussels, a little later, a Rubik Cube with the faces of the three leaders that had been elected to key EU positions at the European Council meeting in December, 2009. Moreover, the Swedish press team interviewed *Ernő Rubik*, the Hungarian inventor of the well known game (Valentina Pop 2009, euobserver). This example is particularly indicative of the traditional Swedish attitude to the information access and the media contacts, which were also typical of the Swedish Presidency's operations.

By promoting the adoption of Regulation 1049/2001, the preceding Swedish Presidency (in 2001) had also contributed to a major breakthrough in the regulations concerning public access to the operations of the EU institutions. The adoption of this regulation had been a key pre-accession promise made by Swedish governments to the Swedish citizens. In the first half of the 1990s, the Swedish EU pre-accession debate had been dominated by the issue related to the public access to information and to open governance, which had existed as a Swedish

democratic tradition since 1766. On one hand, the opponents of the Swedish accession to the EU had argued that EU accession was going to transfer a large portion of the country's political and administrative power to Brussels where „there is no transparency at all“ while, on the other hand, the proponents of membership had to promise that: 1) the EU was never going to make Sweden give up its regulatory framework involving the right to public access; and 2) that Sweden was going to promote a policy encouraging public access to the EU institutions' information and documentation, and also that it was going to insist on the introduction of an open EU governance policy. It was these two „promises“ that made Sweden work to encourage the introduction of a higher degree of transparency than all other, as soon as it joined the Union. Eventually this process culminated in the adoption of Regulation 1049/2001 (known as the Transparency Regulation) during the Swedish Council Presidency in 2001.

In the first half of 2016, the Dutch Presidency also made it clear that it was going to work on the transparency and publicity issue. It made a commitment to publish statutory documents pro-actively, as well as to abolish, at the earliest possible stage, the restrictions on the LIMITE access to such statutory documents and also to publish any documents as soon as they had been debated within COREPER, but before they had been discussed by the European Council. The Dutch Presidency also supported the European Commission's efforts to work out a proposal for the introduction of a mandatory lobbying register, as well as to counteract tax evasion.

These examples sufficiently illustrate the thesis that the rotating Presidency can make a substantial contribution to the Council's transparency and accountability and, in a more general context, to the overall policy of publicity and openness of the operations of the EU institutions.

The rotating Presidency under the „magnifying glass“ of civic monitoring

An important aspect of the Presidency's transparency and accountability is closely connected with the observation and monitoring of its activities by civic organizations and networks on a national and European level. Presidency activities have always been in the focus of media attention, as well as the attention of the expert organizations and think-tanks, which have it as a priority to scrutinize the development of the European policy and the Union integration. Over the past few years, however, there has been an increasing interest in the way in which the individual Presidencies address particular topics which are in the focus of global civic organizations and networks. These organizations have been elaborating specific methods of assessment of the performance of the individual Presidencies with respect to particular issues of their own interest, such as transparency, human rights, minority rights, etc.

Such an example is the „Council Presidency Anti-corruption Scorecard“ which has been designed and implemented by Transparency International – the global anti-corruption network and a leading non-governmental organization working for transparency and accountability in the EU policies and the Union legislation. The first anti-corruption scorecard was designed in relation to the Lithuanian Presidency beginning on July 1, 2013. The scorecard evaluates both the period of preparation prior to the actual Presidency, as well as the six months of this Presidency's operations. Among the most important issues of interest are: the transparency of preparing the Presidency's program; the stipulation of particular measures aimed at guaranteeing transparency, accountability, and integrity; the Presidency's actual influence on, and participation in, the negotiation of the EU anti-corruption agenda and anti-corruption legislation and, more particularly, the extent to which the Presidency uses its influence and potential to improve EU transparency and to defend its own anti-corruption cause (Koerner 2013).

The evaluation is divided into two main parts. Pillar 1 evaluates the transparency of the

Presidency's preparations on the part of the relevant Member State government and administration. Pillar 2 evaluates the accountability during the six-month mandate of the Presidency, while Pillar 3 evaluates the way in which the Presidency prioritizes, during its operations, some key anti-corruption topics, as well as the progress made with respect to particular legislative dossiers in the course of the Council negotiations. During the Lithuanian Presidency, for example, special attention was paid to the negotiations on the financing of European political parties, on the setting-up of a European Public Prosecutor's Office, on the association of the Eastern Partnership countries and on the trade agreements with these countries. On the other hand, during the Greek Presidency in the first half of 2014, Transparency International focused its attention on the EU Anti-Corruption Report, on the fourth anti-money laundering directive, and on the corporative accountability directive.

At the beginning of each new Presidency mandate, Amnesty International, an influential international organization focusing on human rights and democracy, publishes its Recommendations to the forthcoming rotating Presidency. The recommendations usually appeal for real action in relation to particular topics of its interest, such as migration, anti-discrimination, human rights, protection of human rights activists, legislation in the area of the so called „conflict minerals“ extracted in different parts of the world, and anti-torture measures. Each recommendation is accompanied by relevant performance indicators.

Eurochild International Network has been scrupulously tracking the Presidencies' operations in the area of children's rights initiatives. Eurochild performance indicators are related to: the inclusion of children in the decision-making processes dealing with significant children's issues; promotion of children's rights; the fight against children's poverty, and to the children's rights protection efforts within the framework of the European and the global policy. For example, in its analysis of the Italian Presidency' operations in the second half of 2014, Eurochild praised highly the organization of an European Youth Conference in Rome, the adoption of the Council's Conclusions concerning the protection of children's rights on the occasion of the 25th anniversary of the adoption of the UN Convention on the Rights of the Child, as well as the Council's Conclusions in relation to the *Beijing Platform for Action's* review which had raised some questions related to the prevention of poverty and violence against women and children.

The preparations for the Bulgarian 2018 Presidency are not yet subjected to purposeful monitoring on the part of the Bulgarian non-governmental sector. However, it could be expected that, in the course of Bulgaria's approaching the actual Presidency, the more prominent non-governmental and expert Bulgarian organizations will focus their attention on Bulgaria's participation in the Council's operations. Some specialized civic organizations are also going to „monitor“ Bulgaria's performance as a mediator of the Council's negotiations in a number of areas related to migration, anti-corruption, the environment, etc. A well prepared and open Presidency should be well aware of this process and should plan it even as early as the stage of its preparations.

Innovations for a more open and more transparent Council Presidency

The European Union has been working on the construction of an Innovation Union. The European institutions have been discussing ideas and opportunities for a more open and sustainable decision-making process, which should include the general public in the elaboration of policies and public services, such as smart specialization, collaborations, crowd-sourcing, co-design, etc. These have been a component element of the current discourse of the EU institutions. An illustrious example in this respect is the 2013 Report of the European Com-

mission's expert group on public sector innovation entitled „Powering European Public Sector Innovation: Towards a New Architecture“. For a fairly long time, a number of EU Member States have established, on a national and a municipal level, innovation centers, such as the MindLab in Copenhagen, the Nesta Innovation Lab in London, the Barcelona Urban Lab, La 27e Région in Paris, and a number of others. It has been the mission of these centers to design and implement innovative models for the elaboration of policies, public services, urban planning, discussions and collaborations. There have been no such comprehensive initiatives in Bulgaria thus far. Notions, such as hackathons, unconferences, crowd-sourcing, crowd-mapping, open data, etc. can be understood by only a small number of experts chiefly in the area of creative industries and information technologies.

Such innovations in the field of public governance have been increasingly incorporated into the programs of the Council rotating Presidencies and can, therefore, serve as an example for the purposes of the Bulgarian 2018 Council Presidency. This could not only contribute to a more modern, attractive and innovative Presidency but it could also stir up public interest in the EU topics and the EU policies, which is a crucial issue in relation to Bulgarian politics because this country is still in the periphery of the European political debate.

An interesting example in this respect is the transparency unconference² organized by the Dutch Presidency (in 2016). At the beginning of this Presidency's mandate (in January 2016), Bert Koenders, the Dutch Minister of Foreign Affairs, offered a challenge to European IT specialists to design applications that could improve the transparency of the EU decision-making process. In a more general context, he meant the design of programs and applications which could benefit the European citizens by making it possible for them to use the EU open data in areas, such as mobility, health care, education, and sustainability. Currently, there are already a number of applications that make it possible for the Europeans to track the way in which the individual MEPs have voted in the European Parliament or with which particular lobbyists they meet. The Dutch minister's idea, however, had been much broader in scope as he had particularly meant the transparency of the EU decision-making procedures.

As a follow-up to this challenge, the Netherlands plans to organize, during the Dutch Presidency, an online competition for the design of open data applications. In response to this challenge, a couple of Dutch embassies in some European countries organize hackathons („diphacks,“). A „diphack,“ is a particular form of a hackathon, meaning a hacker marathon or a programming marathon which is not solely oriented to the IT specialists, programmers, designers or software engineers. The latter are expected to get together, in one place, with diplomats, political scientists, human rights experts, designers. The objective of these events is to encourage the development of innovative approaches and projects to tackle the issue of transparency and accountability of the EU institutions. The results are going to be summarized, by the end of the Dutch Presidency, at an „unconference“ on the transparency of EU policies and EU institutions. Public events of this kind and the resulting applications could be used as an incentive to involve European citizens in the EU integration process.

A similarly innovative initiative is the Online University of the Danish Presidency (in 2012). In cooperation with the Copenhagen University, the University in Aarhus, and the European Commission, the Online University organized a series of workshops and lectures focusing on major challenges facing Europe today. Renowned European political leaders were invited to

² An unconference is a discussion during which it is the participants that specify the topics, the form, and the principles of work of the said conference. Such unconferences usually focus on case studies, they exchange practical experience and ideas and debate innovations and new approaches in the relevant areas. The unconference notion was first used in the late 1990s in the IT industry field.

open the individual discussions as an introduction to an open debate with the forum participants. The lectures were broadcast live on the Presidency's web site while the discussion archives are still open to the public. The topics selected by the Danish Online University comprised the EU foreign policy, the Arab Spring, the EU relations with the US and Russia, the social policy and the European economies, and the future of the European Union.

Opportunities for the 2018 Bulgarian Presidency and the risks involved in the transparency and accountability field

The forthcoming Bulgarian Presidency in the second half of 2018 is among the most formidable diplomatic and administrative challenges that the country has been faced up with since its accession to the EU in 2007. On the other hand, this Presidency could be also viewed as an opportunity that could focus people's attention and the public discussions on the EU policies and the EU agenda. However, in order to put this opportunity to good use, transparency and accountability should be adopted as leading principles both in the process of preparation, as well as during the mandate of the Council Presidency. This, however, requires well targeted work and advance planning.

In the first place, the Presidency's general vision of transparency and accountability is essential for its future operations. During the period of preparations, this vision should focus on the transparency and publicity of the Presidency's priorities and its budget accountability. An early publication of the Presidency's preliminary priorities is going to determine to what extent stakeholders, including the civil society and the businesses, will be able to contribute to the discussion and to the final setting of these priorities. However, today, two years prior to the beginning of the Bulgarian Presidency's mandate, there has been no such discussion yet. Notwithstanding the fact that the individual Member States are somewhat restricted in setting the Presidency's agenda under the conditions of the so called „Troika“ format, this process should not be left entirely to decisions made on a „high“ political level or in the area of diplomacy. A broader expert and public discussion about the development of some priority sectors, i.e. the sectors on whose potential Bulgaria would like to base its future social and economic development, could contribute to the Presidency's activities and could foster Bulgaria's general contribution to the European agenda.

Budget transparency and accountability is yet another aspect of the preparations for the Bulgarian Presidency that should not be neglected. Undoubtedly, budget transparency is a *conditio sine qua non* for the exercise of civil oversight. Only a budget that demonstrates clearly estimated and accounted costs can provide conditions for civil monitoring. Any incomplete information or information that has not been published in an open data format is bound to reduce the possibility of seeking responsibility and accountability from the executive. This issue is closely related to public opinion, as well as to public trust in the Presidency's activities. A large part of the media and the public debate about the Bulgarian Presidency has been dominated by the issue of costs or, to put it differently, by how much the Presidency is going to cost or what tenders and public procurement procedures are going to be organized. We should not, however, forget the fact that Bulgaria is the first EU Member State that is going to take on the Council Presidency while still being subjected to EU monitoring because of corruption and insufficient rule of law.

All this calls for the formulation and implementation of an image-management strategy. The transparency of the Presidency costs and budget should be an essential component element of this strategy while, on the other hand, potential unveiling of corruption practices is going to seriously shake the confidence in the Bulgarian Presidency and tarnish the very image of Bul-

garia. It will be a good idea, and not overtly ambitious, to publish, in an open data format on the Council of Ministers' open data internet portal, financial and other statistical information related to the organization of the Bulgarian Presidency.

In the second half of 2018, the Bulgarian Presidency's web site will be the principal information and communication channel between Bulgaria and the European public. A web site on the Bulgarian Presidency's preparations was launched as early as the beginning of 2016. This was an appropriate start of a more intensive communication with stakeholders and the general public. A number of this web site's functionalities, however, need to be further developed; the updating of information on the current news and events should become more regular; and an additional effort should be put forth in order to further promote this new information channel. The active presentation of the Presidency's preparatory work in the social networks should also become a priority.

In addition to the transparency and accountability issues in the period prior to and during the Presidency, special attention should be paid to the particular legislative program which the Bulgarian Presidency will have to elaborate in the area of transparency, accountability, and anti-corruption. One of the topics that is most probably going to continue to be in the focus of attention of the European institutions and, more particularly, of the European Commission and the European Parliament, involves the efficiency of the lobbyist register. The resounding of some international revelations, such as the LuxLeaks and the Panama Files, is going to keep, for a long time, the attention of the European institutions fixed on both the corporate transparency debate, as well as on the control over the compliance with tax legislation. There are numerous examples of such urgent and pressing „hot“ topics; therefore, the Bulgarian Presidency could contribute to the introduction of more transparency and much stricter accountability rules by taking an active part in the negotiation of more stringent European legislation in these areas.

In conclusion, just like any other first EU Member State Council Presidency, the Bulgarian Presidency is also going to be „loaded“ with great expectations. These expectations, however, are going to be much higher bearing in mind this country's position of a state still subjected to monitoring and falling far behind the leading EU standards in some particular areas, such as the rule of law, anti-corruption, the transparency and efficiency of the adoption of the EU funds, etc.

The period of less than two years that we still have available to prepare for the Presidency makes it possible for the country to elaborate a specific own vision of the transparency and accountability issues, of the inclusion of citizens, and of the access to information. The Bulgarian Presidency priorities should be subjected to a much broader expert discussion, and even to civil and public discussions. The internet communication opportunities should be put to good use as early as the period of preparations with a view to overcoming the lack of awareness and the lack of any interest on the part of the Bulgarian citizens in the Bulgarian Presidency. The potential of innovations in the relations between the institutions and the citizens, which some civic organizations and creative industries have already been using effectively, should be also recognized by the relevant institutions. This is going to contribute to a successful and ambitious Bulgarian Presidency, open to the citizens.

References:

1. Манан, П. 2011. „Смисълът на нациите. Размисли за демокрацията в Европа“. София: УИ „Св. Кл. Охридски“. (Mannan, P. 2011. „The significance of nations. Reflections on the democracy in Europe“)
2. Ферхойген, Г. 2006. „Европа в криза. За преосмисляне на европейската идея“. София: Български бестселър, Национален музей на българската книга и полиграфия. (Verheugen, G. 2006. „Europe in a crisis. The European idea has to be rethought“)

3. Хикс, С. 2007. „Политическата система на Европейския съюз“. София: „Парагизма“. (Hicks, S. 2007. „The political system of the European Union“)
4. Bjurulf, B., O. Elgström. 2004. „Negotiating Transparency: The Role of Institutions“. *JCMS*, 42 (2), 249-69.
5. Bunyan, T. 2014. „Constructing the secret EU state: „Restricted“ and „Limited“ documents hidden from view by the Council“. *Statewatch*, <http://www.statewatch.org/analyses/no-240-restricted-documents.pdf>
6. Carvel, J. 1998. „Request for Documents of the Council: An Account of the Guardian Case“. In: Deckmyn, V., Thomson, I. (eds.). *Openness and Transparency in the European Union*, 53-67.
7. Dolan, C. 2015. „Trialogues: What goes on behind closed doors?“. *EurActive*, <http://www.euractiv.com/section/eu-priorities-2020/opinion/trialogues-what-goes-on-behind-closed-doors/>
8. Eurochild. 2015. „EU Presidency Scorecard. Performance assessment of the Italian EU Presidency from a Child Rights perspective“. http://www.eurochild.org/fileadmin/public/05_Library/Thematic_priorities/07_EU_watch/04_EU_Presidencies/Scorecard_IT.pdf
9. Hix, S. 2008. „What's wrong with the EU and How to Fix It?“. Polity Press.
10. Koerner, J. 2013. „Tackling Corruption in the Council: What is your EU Presidency Up To?“. *Transparency International EU Office*, (<http://www.transparencyinternational.eu/2013/12/tackling-corruption-in-the-council-what-is-your-eu-Presidency-up-to>)
11. Larsson, T. 1998. „How Open Can a Government Be? The Swedish Experience“. In: Deckmyn, V., Thomson, I. (eds.). *Openness and Transparency in the European Union*, pp. 39-51.
12. Mattila, M., Lane, J.-E. 2001. „Why Unanimity in the Council?“. *A Roll Call Analysis of Council Voting*, *European Union Politics*, 2, 31–52.
13. McCormick, J. 2008. „The EU. Politics and Policies“. Westview Press.
14. Metcalfe, D. 1998. *Leadership in European Union Negotiations: The Presidency of the Council*, *International Negotiation*, 3, 413-434.
15. Meny, Y., P. Muller, J.-L. Quermonne. 1996. „Introduction“. In: Meny, Yves, Pierre Muller, Jean-Louis Quermonne (eds.). *Adjusting to Europe. The impact of the European Union on national institutions and policies*. London and New York: Routledge.
16. Moravcsik, A. 2002. „In Defence of the „Democratic Deficit“: Reassessing Legitimacy in the European Union“. *JCMS*, 40 (4), 603-24.
17. Moravcsik, A. 1999. „The Choice for Europe: Social Purpose and State Power from Messina to Maastricht“. University College London Press, London.
18. Myers, S. (ed.). 1996. „Democracy is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies“. Connecticut College.
19. Putnam, R. 1988. „Diplomacy and Domestic Politics: The Logic of Two-level games“. *International Organization*, 42, 427-60.
20. Ruzza, C. 2004. „Europe and Civil Society. Movement Coalitions and European Governance“. Manchester and New York: Manchester University Press.

Linka Toneva-Metodieva has a PhD in Political Science from Sofia University „St. Kliment Ohridski“. Her research interests are in the field of European institutions and policies, public partnerships, civic participation, and combating political corruption. Dr. Metodieva has over 10-year professional experience in international non-governmental organizations and European institutions, as well as in the Bulgarian public administration. She is the author of a number of scientific articles in the field of Bulgaria's participation in the EU integration process, including civic participation in the implementation of European policies, the functioning of the Cooperation and Verification Mechanism, etc.

The advent of a European non-military security system

Vladimir Shopov

Context

The series of EU security-related crises over the past few years has had an impact on some basic perceptions of the risks in the new global world of today. If until recently the theses about the exponential increases of these risks, coupled with some blurring of the dividing lines between domestic and external risks, and the growing speed at which these risks have been getting closer to us used to sound like academic clichés, today's realities have reaffirmed the validity of these theses. It is a fact that, for over a decade, the analytical discussion of the changes occurring in the global environment has been generating a consensus around the thesis about the sustainable multiplication and the expanding nature of these risks, as well as about the need to rethink the analytical and institutional dividing lines between „soft“ and „hard“ security or between domestic and external threats. A general consensus has also been reached on the processes that have brought about such changes. They involve the technological revolution, some individualization-related social changes, the drop in the number of traditional authorities, the increasing freedom of movement, the ever growing instability of the political communities and the regional relationship regulating systems, etc. An academic or an analytical consensus of this kind, however, cannot automatically engender any political agreement or unity of action even in some solidarity-based organizations, such as the EU and NATO. They have to be built up. However, to build up political agreement or to achieve unity of action is not an easy task; therefore, the presumptions that this could happen automatically has proven to be naïve over the past few years. For example, the exacerbation of the terrorist threat in Europe and the USA has not automatically caused intensification of the EU integration process. There have been no changes in the balance of terrorism-related powers while declarative support has been outweighing the genuine institutional measures. The Prüm Agreement on deepening anti-terrorism and cross-border crime cooperation has been indicative of the difficulties involved in transforming the analytical consensus into a political or institutional one. When in 2005, Germany, along with some other Member States, put forward a new set of integration measures, there was no political consensus in the EU on this proposal. In actual fact, the convention was signed by only seven Member States, which left it outside the framework of the EU *acquis* irrespective of the fact that, a couple of years later, some of the provisions of this convention were transformed into EU regulations. Irrespective of such examples, the increasing number of materialized risks and the transformation of these risks into direct threats have been indicative of dynamism that is going to make the individual states start searching for political, institutional or regulatory responses.

Another significant change worth mentioning in this context is connected with the transformation of the terrorist threat which is personified by the so called Islamic State. Before the emergence of this „state“, there was a feeling that, irrespective of the long-lasting nature of these risks, we were gradually getting them under control. They were perceived as faraway risks or, at least, as risks of no immediate dimension that were not in a position to radically destabilize our societies. The rise of Daesh, however, changed these perceptions while the Paris attacks, along with the intermingling of this crisis with the refugee-and-migration crisis, in-

roduced an element of urgency and brought back dramatically the topic of the political agenda. The specific features of this organization are important because of their far-reaching consequences. The settled way of life within the Daesh territory is essential and goes far beyond the Al-Qaeda achievements because this way of life has made it possible to set up, within this territory, a quasi-governmental structure which is in a position to start performing some kind of activity, including the organization of public services or the introduction of a tax system. The existing vacuum, which made the establishment of Daesh possible, is not a temporary phenomenon. Moreover, the expected long-term destabilization of entire states and border systems is going to further facilitate the emergence of such formations because of the resulting „free“ territories. Another Daesh relevant characteristic involves the setting-up of a financial system that does not rely on external funding alone. In addition, there are some other Daesh characteristic features that are particularly relevant to the West as they have been transferring the threat directly to the Western societies. Daesh has an extremely effective online presence which has helped it establish and maintain a broad online network for the purpose of not only recruiting supporters, but also of disseminating its „story about the world“, which constitutes a narrative that has been winning over supporters from different countries and population groups living in the individual communities. What matters here is that, on the basis of the employed online techniques, Daesh has managed to set up an „imaginary community“ which gathers together, in a single whole, all its supporters. This indirect link, maintained via the social media, manages to „weld together“ the Daesh supporters living in the Western societies, as well. The social media make it possible for Daesh to generate and disseminate images of this community which makes the very nature of this link quite different from the links maintained by other similar organizations. These characteristic features of the so called Islamic State do not only reinforce the existing direct risks; they also illustrate the multi-component nature of the urgent threats, the lack of dividing lines between „soft“ and „hard“ security, the need for various social and political responses, etc.

Within the framework of the current dynamic context, the legislative and institutional capabilities of the EU to respond to and to manage the latest security crises deserve special attention. The free movement of large numbers of people across the borders of a couple of EU Member States last year was a consequence and a precise illustration of the current configuration of the EU regulations, powers and institutions. From a historical viewpoint, we can refer to this area as „an area of justice and home affairs“ and, later on, as „an area of freedom, security and justice“, the latter being a much more ambitious definition. The way of development of this area is common knowledge but a brief analysis here is also worth the effort. This area of EU integration has always been residual as it has never been in the core of the integration process. The security has been delegated to NATO, which security is, in some respects, very close to the national sovereignty and the fundamental powers of the national states to give away their sovereignty to somebody else. Therefore, for a long time, there used to exist only „cooperation“ between the individual Member States which was rather interpreted as a general, non-ambitious exchange of information and mere sharing of practices. From a purely institutional perspective, these issues had been attributed to the „third pillar“, the intergovernmental one. At least, until the entry into force of the Amsterdam Treaty when some essential elements of this cooperation, including migration and asylum, became full-fledged community policies. The „policies“ notion in this case, which stands for „sectoral policies“, is analytically misleading as the content of these common policies used to occupy a fairly modest place in the wide range of relevant processes and regulations. For example, the asylum policy provided for some general people-treatment standards rather than establishing a common procedure. The border

management system prescribed the required methods; however, it did not set out any rules for establishing common institutions with strong powers and the necessary resources. As a term, *policies* suggests false expectations and, more often than not, does not provide for any crisis response or crisis management methods and tools. In the Frontex case, for example, this became known only in 2015 when the gaps in this agency's mandate and insufficient resources became completely visible. The numerous sectoral policies amassed under the idea of freedom, security and justice have not been sufficiently integrated. For example, it is only now that the cooperation between Europol and Frontex begins to acquire institutional compactness irrespective of the obvious need for a proper relationship between the two institutions. The recent crises have clearly outlined the structural deficiencies in the content and in the development of these policies. They need a thorough and careful political analysis, as well as modernization so that they could be able to respond adequately to the imminent threats.

The initiation of a new debate about the future of the EU foreign policy, as well as of the overall EU presence beyond its own borders, has been another important consequence of the series of crises coupled with their aggravating intensity and political and social tensions. Today, one can predict a gradual value dissociation behavior or, at least, an imitation of such behavior. There has been such a tendency in the past few years while, on the other hand, very few Member States have been sharing the democratization enthusiasm of some American administrations. Such reserved behavior was evident at the time of the so called „Arab Spring“, along with the demonstration of a fairly low level of commitment to the on-going processes of political and institutional changes in the countries within the broad periphery of the Old Continent. In the context of the current refugee-and-migration crisis, the dilemma „values or security“ has been clearly decided in favor of security, as well as of this country's relationship with Turkey. The decision to speed up the Turkish EU accession negotiations was quite obviously bound with the necessity to actively cooperate with this country for the purpose of reducing the human influx from the South-East. Furthermore, all this happened while Tayyip Erdogan was trying to consolidate his regime and to restrict the democratic rights and freedoms in his country. The last sign in this direction involved the EU decision to lift, as from February 2016, almost all the sanctions imposed against Alexander Loukashenko's authoritarian regime in Belarus. Notwithstanding the persistent claims that this is never going to happen, the process of getting back to *realpolitik* is going to go deeper. This dynamism has been due to the ever increasing and intensifying durable threats to Europe, to the lack of sufficient institutional, organizational and financial resources to respond to the crisis and to get it under control, to the political panic resulting from all these developments, as well as to the ever intensifying social pressure for addressing the situation and dealing with it.

Generally speaking, the couple of important processes outlined thus far have made the political environment start searching for some more sustainable solutions to the succession of crises. The growing number of facts evidencing the lasting changes in the security environment, the *de facto* disappearance of the spatial buffer that so many people used to rely on, the painfully visible incompleteness of the regulatory and institutional crisis management architecture within the EU, and the return of the *realpolitik* attitudes towards the world constitute an essential shift which, along with the changes in the environment, has provided an opportunity for identifying some less systemic, sustainable policies.

Yet another crisis?

In actual terms, the current refugee crisis has merely been yet another crisis in a row since the beginning of the new century. The first convulsions were caused by the 9/11 attacks

while, by mid 2005, the repercussions of these attacks in Europe managed to gradually shatter the optimistic Western views about the future of the globalized world. Eventually, the 2003 intervention in Iraq contributed to the setting-in of an almost epidemic instability throughout the broad periphery of Europe. The global crisis or, as it is called in the Far East – the 2008 Western crisis, has become a symbol of the geo-economic shift to the East, as well as of the West losing its relative weight and positions. This map of the future of the world is already deeply rooted in the individual and collective minds of the majority of people in the Western world and even the painful riding out the recession is not going to make these pensive moods more joyful. The 2010–2011 waves of protests and insurrection in Northern Africa and the Middle East, the intervention in Libya, and the non-intervention in Syria have given a fresh impetus to the ever deepening instability and have stirred up the current refugee-and-migration crisis. The recent terrorist attacks in Paris seem to have been a warning sign of a new terrorist wave that is going to be much longer, much more aggravated, and much more difficult to get under control. From an institutional and political perspective, these crises have been perceived, on the basis of their chronology, as a speeded-up, but basically habitual rhythm of addressing the arising challenges. This kind of chronological interpretation can also be found in the media coverage of the world developments. The crises follow one after another, they overlap partially but they are also perceived as having individual dynamism, causes, and solutions.

The current developments, however, call for a brand new concept of a crisis, as well as a new, more thorough and more analytical understanding that does not simply follow the chronology of these consecutive cataclysms or of the midnight sessions of the European Council. The search for such a new understanding has been taking the form of a political mission that became visible in the reactions of a number of Member States' governments which seem to be already aware of the growing need for more thorough interpretations of the events, as well as for new strategic measures and policies. A deeper analytical approach of this kind is going to reveal the interconnection between a great number of these crises and even their partial reciprocal provocation. For example, some key developments that had led to the latest Paris attacks had been the result of insufficiently integrated policies in the area of freedom, security, and justice. This has been due to the missing connectivity between the relevant institutions and information systems, in this case between Frontex and Europol, or to the delayed development of the Schengen information system and, more particularly, of the control that has to be exercised over the EU citizens' movement when leaving the territory of the free movement zone. On the other hand, the refugee-and-migration crisis is being aggravated as a result of the still fragmented condition of the individual policies, including the asylum, immigration, border control, refoulement, readmission, and refugee integration policies. For example, quite similarly to the crisis in the Eurozone, the foreign border protection mechanisms are not ready and are not equipped with the necessary crisis management resources. Even from a regulatory viewpoint, the EU Member States are not prepared to intervene fast in case of systemic deficiencies in the protection of these borders. In the case of Greece, this resulted in a *de facto* break in the country's Eastern and South-Eastern border.

The gradual realization of the interconnection between the last couple of crises (a terrorist, a refugee, and a migration crisis) is a very important process that goes hand in hand with the lasting effects of these crises. Such an analytical process cannot automatically turn into a political debate or into a top-level decision. Because it does not have a consistent or clearly outlined trajectory. For example, in response to the terrorist crisis, the relevant authorities introduced systematic control of the EU Member States' citizens when entering or leaving the Schengen area. An analysis of the debate preceding this decision, however, revealed that no broader

framework had been proposed with a view to integrating the varied sectoral policies. Moreover, the information available from diverse information sources on the use of the particular migrant routes by the terrorist organizations was not found to be sufficiently justifying for a speeded-up establishment of „hot points“ which could facilitate the distribution and the control of the human influx. This is an eloquent illustration of the serious difficulties related to the very understanding of matching the interconnected crises with the political decision-making processes. The political reasons for these difficulties are clear enough. Notwithstanding the rhetoric, the individual crises are bound to have an uneven impact on the individual Member States. From a more general perspective, the risks pertaining to these countries are actually identical but the probability that these risks can be materialized in a particular society or a particular country varies. This kind of evaluation can be illustrated by means of the various levels of political activity within the framework of the individual crises. For example, France, which received genuine support from the others very quickly, had been at the root of the activated anti-terrorist action but, on the other hand, it had also been rather passive or skeptical about the European refugee-and-migration crisis policies. The dire nature of the imminent threats has also had an impact on the individual countries' preparedness to delegate additional powers to the EU institutions. In a situation of an increasingly active and fairly mistrustful public opinion, the Member States' governments have been rather careful when they have had to agree on some new EU empowering policies. This list can be further extended. However, the above examples alone are sufficient to understand how difficult it is to reach a political consensus on longer-term, systemic solutions to the series of crises. Nevertheless, the current situation is indicative of some trends and events that give a hint about some future developments in this direction.

The developments over the past few years have provided a more stable basis for a common joint evaluation of the threats that Europe is faced up with. This was evidenced by the debates about the new EU global strategy where the thesis about the long-lasting changes in the environment and the need for better organized and consistent responses already represent common ground and are subject to agreement. The series of crises threatening the people's security has stirred up serious social and political turmoil and has raised important questions related to the identity, to the co-existence and the integration models, to the cultural dilemmas, and to human rights. Some party systems have been shaken while the societies have been engaged in sharp debates about these key issues. In a situation like this one, the political elites often find themselves under pressure which makes them look for fresh solutions that go far beyond the temporary tension-relieving moves. The process of seeking solution to the refugee-and-migration crisis began as a succession of small steps which have gradually formed a complete whole. This can be seen in the evolution in the external border area. During the first couple of months, the decisions used to involve mainly *ad hoc* support measures with respect to the countries along the external Schengen borders while, at a later stage, the political agreement evolved to the point where a common EU institution was set up with much broader powers than the current Frontex agency. The relocation and refoulement discussions are also indicative of a greater involvement of the individual sectoral policies. To put it differently, the relocation of refugees among the Member States is directly related to the institutional capacity to quickly refole the ones that have already been refused or have been identified as economic migrants. Getting the refugee-and-migration pressure under control and managing it in the long run makes it necessary to harmonize a large number of individual policies while, on the other hand, the public and the political pressure have already turned this into a necessity. This is the way in which this „opportunity window“ has been offering some important component elements for the „non-military security system“. This process, however, is going to be neither easy, nor

unidirectional, nor else a quick one.

An emerging system?

The series of crises over the past few years has led, quite expectedly, to different kinds of pessimism as regards the EU capacity to deal with these crises. Numerous researchers assert that the partial, slow, and painful compromises involved in the management of these crises tend to undermine the positions of the EU, to further deepen the division within the European Union and to tarnish its international prestige. Many of them claim that disintegration incarnates the spirit of our times giving examples chiefly of the Eurozone crisis. A deeper insight, however, reveals a rather different picture. It is a fact that this crisis has persisted for a fairly long time and also that it has been, at times, quite unevenly and chaotically regulated by a number of EU Member States thus causing political instability in these states. Some of them have even deliberated, as an alternative, an EU exit scenario. If we, however, take a bird-eye view, we will see a much different picture in the institutional and in the political area. Beyond the political noise and the political rhetoric, the European Union has managed to ride out the crisis with a banking union in the process of construction, with some new financial crisis management institutions, with enhanced supervision of the Member States' economic policies, with new harmonized contractual rules in the area of public finance, with a reinforced European Central Bank, with a *de facto* European investment and economic growth fund, etc. Beyond these institutions, the European Union has managed to ride out the crisis deeply convinced that there are no rational alternatives to the monetary union. All these „tiny“ details are often neglected by analyzers and commentators irrespective of the fact that they justify strongly the further integration of the European economy.

The current crisis, consisting of the terrorist threat and the refugee-and-migration influx, involves a similar process. This process has not been completed yet, however, it has been clearly outlined in the process of the political deliberations during the last couple of Council meetings and by the dynamism of the debates. In the *polices* field, the trend has been towards Europeanization of the numerous sectoral policies in the area of freedom, security and justice. For example, there is a legislative process under way aiming to establish a genuine pan-European border police with extended powers, as well as with legal and institutional powers that are going to enable it to pursue a more comprehensive external border management strategy. The same applies to the asylum policy which already has some pan-European components, however, only in the area of standards rather than in the field of procedures and content, as well. This discussion has not been simply resumed; there is a general agreement that this policy has to be entirely Europeanized (with a complete list of secure third countries, with a common procedure, with leveling out the national specificities, etc.). The same could be said about the refoulement and the readmission policies which continue to constitute a complex mix of individual approaches with varied efficiency and utility in managing the security risks, the financial adequacy, etc. During the debates, an agreement was reached that the common refoulement policy has no alternative in the free movement environment of the EU. This policy is beyond the individual abilities of most Member States and, in addition, it identifies so many political, financial, organizational and diplomatic challenges that, in reality, it cannot be implemented in a situation of a refugee-and-migration influx like the current one. The effect of the emerging system has been due to yet another, equally significant change involving a horizontal analysis and integration of the individual policies. For example, this is going to include a reciprocal analysis of the asylum and the refoulement policies as they are, in fact, mutually connected processes which require joint consistent regulation. This political logic is quite different from the preceding

situations where the measures in one area were seldom integrated with the measures stipulated in some other sectoral policies. All this has begun to change.

Some significant modifications can also be found on the *institutions* level. The most visible one involves the transformation of Frontex into a functioning European border management agency as the foreseen Frontex mandate is going to cover much more than simply border protection. The European Asylum Support Office (EASO) is also going to undergo some transformations which will be paralleled by Europeanization of this sectoral policy. There have also been discussions on the institutional expression of a much more integrated refoulement policy. As a result of the security crisis, a new terrorism-combating unit has been set up within Europol which is going to facilitate the exchange of information and the common action. Some equally significant modifications have also been planned but they do not have a clearly outlined institutional form yet. There has been an increasing „pressure“ for empowering Europol to conduct full investigation of the trans-border crimes. This is advisable in the field of illegal migration and human trafficking networks which are almost impossible to neutralize on a national level. There have also been some appeals for rethinking the functions and the powers of the European Public Prosecutor's Office which are currently rather limited and address chiefly the cases involving abuses of the European financial resources. It is evident that, in the long run, this scope of powers will have to be extended so that the EU could counteract more effectively the ever increasing number of threats and risks. At a time of an acute crisis, it is only natural to hear voices in support of setting-up a European army or a European intelligence service but, in all probability, the chances are very slim. And again, from a systemic viewpoint, there have been some important developments that have not been interpreted sufficiently well. The current crisis is interesting not only because it pushes forward the Europeanization-related inertia of some institutions but also because it is bound to introduce changes in the manner of functioning of these institutions. During the past few months, for example, some new horizontal mechanisms were introduced for joint Europol and Frontex operations, as well as for jointly using the numerous data bases of the varied EU institutions. Another example involves the speed at which the national law-enforcement authorities can get access to the Schengen information system. Currently, there is an on-going process of rethinking, first and foremost, these horizontal links and cooperation mechanisms, which is going to result in further „intertwining“ of these links, as well as in the establishment of an increasingly integrated institutional and information network. This is the reason why we can already speak of the emerging non-military security system.

Debates are gradually being launched about *funding* the EU security policies, as well as the policies in the area of the more extended project of freedom, security and justice. Over the past few years, a number of politicians and commentators have criticized sharply the Frontex operations, along with the Frontex seemingly limited capacity to deal with the ever increasing refugee-and-migration influx from the South and the South-East. The truth is that the EU does not have the needed financial and institutional capacity to do this. The powers of the border control unit are strongly restricted and the agency is permanently short of financial resources while, at the same time, the Member States continue to neglect their obligations to finish equipping this agency. In a broader context, the EU seven-year financial framework stipulates 1% for the security policies – something that is going to be the subject of political discussions in the process of elaborating the new framework. Over the past few years, the EU has managed to satisfy the increasing requests for funding its own response to the refugee-and migration crisis through the flexible mechanisms of yearly distribution of the „ceilings“ provided for in the general framework. This, however, is not a stable mechanism for addressing contingencies of this kind. Currently, it is possible to estimate possible increases in the financial resources allotted to

the security, freedom and justice policies following 2020; however, it is very probable that some new critical developments might occur before 2020 because, according to the forecasts, the current crisis is going to persist in the course of the next couple of years. The gradual transformation of security into a European public good from the citizens' point of view is going to ensure support and legitimacy during the negotiation of new levels of financial support. This kind of development is going to have a positive impact on the emerging system described herein.

On a more general political level, there are two more processes that deserve attention. The first one is connected with the increasing EU citizens' expectations in the security area hoping that security will be transformed into a European public good that will be increasingly funded on an EU level. The imminent terrorist threats and the threat-related attacks, the Russian aggression, and the ever increasing refugee-and-migration influx over the past few years underlie this process, as well as the general feeling that there will be a leap in these threats in the unstable global world of today. There is no doubt that more Europeans have been looking upon the EU through the prism of security expecting that the European Union will be in a position to guarantee this security. Unfortunately, the dynamism of the political elite's conduct continues to be mainly reactive after the occurrence of each and every crisis or terrorist attack – exactly the way in which this sectoral policy has been evolving since the 9/11 attacks. There are, however, some essential risks resulting from the mismatch between the people's expectations and the actual condition of the policies and institutions responsible to ensure faster and more effective counter-measures. The delegation of sovereignty in this area of national prerogatives, which is particularly sensitive, has been a painful and uneven process, often ambivalent with respect to some of the details. For example, there has been no uniform opinion about the added value of the thus proposed European intelligence service. Moreover, a number of national states' institutions continue to express doubts about a possible speeded-up integration. For example, following the Madrid and the London attack in 2004 and 2005, there has been no sufficient agreement between the Member States to enhance the exchange of law-enforcement information. This has made the group of „the willing ones“ sign an intergovernmental agreement beyond the framework of the EU in order that this could really happen. Notwithstanding these difficulties, the persistence of the current threats has made an increasing number of politicians to start seeking some changes and improvements to the EU instruments that are going to ensure a better security level in the European Union. This trend is also going to have a positive impact on the „emerging system of non-military security“ in the Old Continent.

Another important change still awaiting its celebrated political speakers involves the division between „hard“ and „soft“ security, as well as the institutionalization of this issue on a collective organizational level. For not less than ten years there has been an agreement that the dividing line between the two notions has been gradually blurred, that they have „merged into one another“ and also that this actual and analytical division has already become obsolete. At the same time, there has been a striking European asymmetry between the institutionalization of the EU policies and the EU capacity to manage these policies. For example, irrespective of the commentaries, NATO continues to be the only organization entrusted with confidence and resources to which has been delegated not only the territorial defense, but also the protection against varied challenges of new generation (such as cyber-terrorism, critical infrastructure defense, energy security, etc.). Until a couple of years ago, there were quite a few supporters of the thesis about NATO's waning significance; however, a combination of factors has managed to reverse this tendency (including general deterioration of the global security environment, the Russian aggression in the Crimea and Ukraine, the growing influence of some non-governmental players and terrorist organizations, etc.). In response to this changed dynamism, NATO be-

gan to modernize fast its own organization, resources, capacity, and doctrine which has made the Alliance's position look much stronger today. Irrespective of the traditional close contacts between the EU and NATO, the latest security crises and the refugee-and-migration influx in Europe necessitate an urgent formulation of a comprehensive integration strategy or, at least, of a new level of cooperation between the EU and NATO. There have already been some visible developments in this direction in the context of the migration crisis, such as the Alliance's Aegean Sea operation, the increasing exchange of information, the assessment of the risks and even of the actual capabilities. For the time being, the political velocity of the rapprochement process between the two organizations seems to have been a function of the crises that these organizations will have to cope with; however, the chosen direction is distinct and clear.

Conclusion

The series of crises over the past few years has pushed forward the process of harmonizing the risk and threat assessment of the European nations and has made these nations switch from a more general and more abstract agreement about these threats to actual political and institutional measures. Quite expectedly, this is supposed to be neither an easy, nor an automatic process. In a democratic structure consisting of 28 states, there will always be misunderstanding and disagreement, as well as multidirectional time frameworks. All this makes this process particularly difficult to manage. Irrespective of all that, the EU has managed to launch, over the past few years, a difficult process of creating a *de facto* non-military security system which embraces a large number of „scattered around“ sectoral policies, working practices, information fields and attitudes. Some elements of this process already incorporate formal policies' Europeanization (e.g. border management, readmission, refoulement, etc.), further development or setting-up of institutions (e.g. Frontex, Europol, the European Asylum Support Office), as well as introducing some new, more horizontal and network resources intended to respond by building up the prevention and response capacity, as well as through information exchange (between Europol and Frontex, between the individual information systems, etc.). A process like this one is always bound to be accompanied by political difficulties involving conceptual and political disputes; therefore, it will be difficult to structure this process properly within the European „crisis policy“ modus that has been the dominating one over the past few years. There is no doubt, however, that this system is already existent and it is being built up patiently, though hesitatingly. In the coming years, the shaping up of this system will constitute one of the most important processes of EU integration.

References:

1. De Bruycker, P., Watt, D., Labayle, H, Weyemberg, A. and Briere, C. (2016). The Paris Terrorist Attacks: Failure of EU's Area of Freedom, Security and Justice? Réseau Universitaire Européen, at: <http://www.gdr-elsj.eu/2016/01/08/cooperation-judiciaire-penale/the-paris-terrorist-attacks-failure-of-the-eus-area-of-freedom-security-and-justice/>
2. European Council Conclusions (2015). Council Conclusions on Measures to Handle the Refugee and Migration Crisis. 11th of September 2015, at: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/09-jha-council-conclusions-on-measures-to-handle-refugee-and-migration-crisis/>
3. Giegerich, B. (2016). European Military Capabilities and Future Conflict. Publication of European Geostrategy, United Kingdom.
4. Janning, J. (2016). Europe Under Pressure to Act. Publication of the European Council on Foreign Relations, London, England.
5. Kilcullen, D. (2016). The Islamic State and the Failures of the War on Terror. Presentation at Royal United Services Institute, London, UK.
6. Klysinski, K. (2016). Stability, Not Values: The EU Lifts Sanctions Against Belarus. Analyses Series, Institute of Eastern Studies, Warsaw, Poland, at: <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2016-02-17/stability-not-values-eu-lifts-sanctions-against-belarus>

7. Janning, J. (2016). Germany's Gambit: Turkey and the Refugee Crisis. A Note from Berlin, European Council of Foreign Relations, Berlin, Germany, at: http://www.ecfr.eu/article/commentary_germanys_gambit_turkey_and_the_refugee_crisis5080
8. Pascouau, Y. (2014). The Future of the Area of Freedom, Security and Justice: Addressing Mobility, Protections and Effectiveness in the Long-Run. Publication of the European Policy Centre, Brussels, Belgium.
9. Pisany-Ferry, J. (2011). The Euro Crisis and Its Aftermath. Oxford University Press, Oxford, England.
10. Raik, K., Helvig, N. and Iso-Markku, T. (2015), Crafting the EU Global Strategy. Building Blocks for A Stronger Europe. Briefing Paper 188, Finnish Institute of International Affairs, Helsinki, Finland.
11. Walt, S. (2015), ISIS as Revolutionary State. New Twist on an Old Story. Foreign Affairs, November / December Issue, Publication of the Council of Foreign Relations, Washington DC, USA.
12. Woods, N. (2016). The European Disunion. How the Continent Lost Its Way. Foreign Affairs, January / February Issue, Publication of the Council of Foreign Relations, Washington DC, USA.

Vladimir Shopov is co-founder of the Bulgarian Institute of International Relations. He has been European affairs adviser to the minister of foreign affairs (1997-1998), an adviser with the Mission of the Republic of Bulgaria to the EU (1998-2001), and a European affairs adviser with the British Embassy in Sofia. Mr. Shopov has worked with the European Parliament and individual MEPs, with the European Commission, the British Council and a number of research centers. He has also been a consultant to British, Spanish, American and some other companies. A visiting lecturer at some European universities and diplomatic academies. A FORBES-Bulgaria columnist. Co-founder of Reduta.bg. Member of the British Political Studies Association and the European Association of Political Consultants. Adviser to the Bulgarian minister of foreign affairs since 2014.

A political science graduate of the „St. Kliment Ohridski“ University of Sofia and the London School of Economics and Political Science. He has also studied at Oxford University, London University (Queen Mary College), the New School for Social Research (USA), the California University at Sonoma, and the Peking University, China. Professional specializations at: the Kennedy School of Government, Harvard University, and the European University Institute, Florence. Visiting professor at the New Bulgarian University and the Diplomatic Institute.

The new EU Global Security Strategy: Reflections during the process of its formulation from Sofia*

Prof. Dr Plamen Pantev

It has become fashionable for intellectual pretenders to criticize the European Union or at least to distance from the policy of its official institutions. Despite the broad variety of reasons for scepticism about the future of the European Union and its CFSP and CSDP, the new Global Strategy of the Union to be adopted this year could be considered both needed and timely document. Why so?

First, because it provides a detailed picture of the connected, contested and complex world that we live in – knowledge upon which we agree and on which we may step on in our common future practical activity.

Second, because the process of maturization of the European integration community, including of its foreign, security and defense policy as well as its external action institutions, requires a conscientious vehicle – a role which the Strategy can serve well.

Third, because the members of the Union, which had underwent a crisis – and still fight with it, as well as the partner global power centers should get the news that the EU's vitality and resilience must not be doubted.

From a purely „Bulgarian“ perspective this Strategy is an absolutely adequate response to the developments in the world, on the continent and its neighboring regions. It is also adequate to the persisting national conviction that there is no better alternative to our historical destiny than participating in the most complicated European social experiment ever – building a European Union and a world in which the values of this Union are accepted and prevail. As a small country, whose sound adaptation to the requirements of globalization depends thoroughly on the successful positioning of the Union in world relationships, Bulgaria is vitally interested in the intelligent formulation and the effective implementation of the strategy.

One of the priority missions of this strategy is to bridge as much as possible the Common FSP and the Common SDP, on the one hand, and the national foreign security and defense policies of the Member States, on the other. Establishing a common denominator of the Union's and the members' foreign political, security and defense interests would trigger a process of multiplying success stories. A crucial mentality shift would be the realization of the interdependence of the national and the Union's successes.

The new global strategy of the EU highlights the need for a clear choice – whether to guarantee realization of the national interests by promoting the Union's policy or risking them by separating from the EU's family. No single Member State of the Union is potent enough to deal successfully with the challenges of the world alone – even the leading EU countries – Germany, France and the UK. Even more so do the smaller Member States.

The fight on terrorism and the migration pressure is strong arguments in this direction. Unless the EU becomes first of all a „hard target“ for Islamist terrorism – not in words but in practical organization and deeds, unless the „European military theatre“ – in the terminology of the Islamist terrorists, is not matched by a single zone of EU intelligence information, produced

* The paper was presented at the public discussion „Global Strategy on Common Foreign and Security Policy – Towards a More Secure Europe“, organized on 4 April 2016 in the House of Europe in Sofia, by the Diplomatic Institute in cooperation with the EU Institute for Security Studies.

and shared by the Member States' intelligence services and the similar coordination bodies within the CFSP/CSDP institutions – our beloved continent will be soon degraded to the status of a third world entity, both economically and politically.

And also, unless the leading institutions and personalities of the Union and the Member States open their eyes and make the difference between a suffering victim of war, an economic migrant and a well disguised terrorist, the EU integration community will be compromised.

Trying to view the period after the adoption of the strategy, here are some ideas of what could be done to make the individual countries' perceptions and interests and the Union's ones really common, even identical:

In the political domain

First, the EU Member States should publicly discuss the fact that there are no chances of coping alone with the long list of security threats of the present world, but only through the Union's power. Arranging relations with the global centers of power in an equal way is possible only on an EU basis, not separately. This is crucial not only for the smaller states of the EU, but also for the bigger ones. Let's not blind ourselves – the exit of Great Britain from the Union would have dramatic consequences for both the UK and the EU.

Second, only a strong and functioning European Union can bring the needed equilibrium among the different and competing centers of power – US, China, Russia. The responsibility of the individual members of the Union for its vibrancy and effectiveness is real and not just a matter of theory. A powerful and functioning EU is a guarantor of the global balance and stability.

In the organizational domain

First, the HR/VP, the EEAS, together with the EU ISS and Member State actors should launch and keep on a permanent basis the development and the updating of specific concepts in particular CFSP/CSDP areas. Practically that would mean creating, keeping and updating information and analytic data banks on concrete issues and relations that influence the national and the Union interests. This activity would be a kind of replica of similar developments in some national Ministries of Foreign Affairs. This would be a joint political and intellectual exercise that might lead to narrowing the differences of interests of the Member States and the Union. Discussing, talking to each other and trying to find common formulae of such concepts could lead to drafting well tailored recommendations to the political leadership of the Union and the Member States.

The positive multiplying effect of such joint activity would be the engagement in the debate of other domestic and Union institutions – apart from those dealing with foreign and security affairs. Unless the Member States realize and accept the need to edit and re-draft certain national foreign political and security interests in the direction of the Union we could hardly expect progress of the individual Member States and the EU.

The reality of a complex, contested and connected world requires an optimal balance between the national and the Union interests. An especially helpful role could play politically mandated collaborating national intelligence services of the EU Member States. Their contribution to the formation of a single EU political identity would be of key significance, but the positive effect would be also a higher level of security for all.

Second, the evolving tendency in some EU states after the pressure of the financial and economic crises to „play, make or act it alone“ diminishes the chances of more intensive Europeanization of national strategic planning as well as jointly planning strategic approaches

on a Union level. Even without a particular research on this issue it is obvious that there are problems that need to be tackled between the Member States and the Union. A clear example is the fact that Kosovo has not yet been recognized by certain EU Member States. This has turned for years into a factor of destabilizing the security situation in the Western Balkans.

Third, education at secondary school and university level can contribute substantially to developing a pro-EU perceptual system of the young people. This will have a positive effect for the process of Europeanizing of the national foreign and security policy.

In conclusion, the adoption in June 2016 of the new EU Global Security Strategy is not the beginning of the end on this topic, but the end of the beginning.

Prof. Plamen Pantev is a PhD graduate from Sofia University „St. Kliment Ohridsky“, Law Department. There he received a PhD in International Relations and International Law. He is the founder and director of the Institute for Security and International Studies (ISIS), Sofia 1994, (www.isis-bg.org). Currently he is a professor at Sofia University „St. Kliment Ohridsky“, where he teaches Law and International Relations. He is also Head of Security M. A. Program, Sofia University, Law Department. He is also Co-Chairman of the Study Group on Regional Stability in South East Europe of the NATO/PfP Consortium of the Defense Academies and Security Studies Institutes (2002-2011) and of the Euro-Atlantic Security Study Group of the PfP Consortium (1999-2003).

He is the author of more than 20 books and more than 150 academic publications in numerous languages which include Bulgarian, English, German, Italian, French, Polish, Ukrainian, Russian and Bahasa (the official Indonesian language).

He is a member of various organizations. Firstly, he is a member of the International Advisory Board of the „Journal of International Negotiation“ (1996-2011) and „Europe's World“. Furthermore, he is a member of ISA. He has also been Vice Dean of the Law Department of Sofia University „St. Kliment Ohridsky“ for the period 2006-2011. He is also a member of the Academy of Political Science, New York; member of the IISS, London; and member of the Vanga Foundation.

Can we tame the shrew? The evolution of Muslim Brotherhood's ideology, its rise, its fall and the prospects of cooperation with moderate Islamists

Kleanthis Kyriakidis

Introduction

The Muslim Brotherhood (MB), the most prominent Islamic transnational social movement in modern history, despite its reluctance to join the Arab revolutions in Egypt and Tunisia¹, was the undisputed winner of the „Arab Spring“. Being extremely strong in Egypt, it won the election without being a Western-type party, but rather a sum of diverse Muslim political tendencies. The Brotherhood reigned only for a little while until the recent coup d'état. A cruel crackdown followed the coup's aftermath.² With the first democratically elected Egyptian President condemned to death in a trial which was a travesty of justice³, and with the Islamic extremism taking a new turn with the emergence of the Islamic Caliphate (ISIS) and its horrible crimes⁴, we need to reconsider our approach.

First of all, the widespread Islamophobia⁵ is based on many misconceptions and some of them have to do with the Muslim Brotherhood. Islam is portrayed as monolithic, despite its huge differences depending on the personal interpretation or even the broadly acknowledged schools of Islamic thought.⁶ Moreover, its fundamentalism is illustrated as always as necessarily violent; jihad is understood as an aggressive Holy War⁷; finally, Christians and Jews are harassed under a Muslim regime.⁸ In this milieu it is obvious that a Religious Society can be easily categorized as a terrorist group. Nevertheless, the Muslim Brotherhood is not a group with coherent and cohesive ideology. As Torstenson points out, the Muslim Brotherhood „is not a monolith, but a dynamic chameleon that comes in many different shapes and fashions.“⁹ Consequently, in order to counter its perceived threat, we need to first understand it and discuss its different course in Egypt, Jordan and Syria.

- 1 Rubin Barry, *Understanding the Muslim Brotherhood*, Foreign Policy Research Institute, July 2012.
- 2 For instance, in a single trial, 529 Muslim Brothers were condemned to death. See Kingsley, Patrick, „Egypt sentences to death 529 supporters of Mohamed Morsi“, *The Guardian*, 24 March 2014.
- 3 See Amnesty International, *Egypt: Court recommends death sentences for Morsi, more than 100 others, in charade trials*, 16 May 2015.
- 4 Muslim Public Affairs Council, *MPAC Rejects ISIS' Repugnant Crimes Against Humanity*, 14 August 2014.
- 5 Al Obeid Aref & Kleanthis Kyriakidis, „Islamophobia“, *Foreign Affairs Hellenic Edition*, March 2013.
- 6 Bokhari Raana & Mohammad Seddon, *The Complete Illustrated Guide to Islam* (London: Hermes House, 2009).
- 7 Jihad“ derives from the verb „jahada“ which means to endeavor, strive, do one's utmost and expend energy. The misinterpretation of the term in the West dates from 1143 when Robert of Keeton translated the Quran. Even the much better and less hostile translations like the one of Juan de Segovia in 1453 are considering „jihad“ as a „Holy War“. See R.W. Southern, *Western Views of Islam in the Middle Ages* (Cambridge: Harvard University Press, 1962). Obviously, for the Islamists „jihad“ has also that meaning (defensive Holy War), but the primary one is „striving“ with one's self.
- 8 In the Holy Quran, Christians and Jews are referred to as the „People of the Book“ (Ahl al-kitab) and the Muslims should respect them.
- 9 Torstenson, Erik, „The Transformation of Political Islam: Towards an Understanding of the Muslim Brotherhood, 1928–2011“, *Journal of Undergraduate Research University of Florida*, 14/1, Fall 2012, p.5.

Foundation and Beliefs

The Islamic revivalism has its roots in India and Sayyid Abul Ala Mawdudi.¹⁰ If Mawdudi is considered the father of the pan-Islamist worldview, it was the genesis of Muslim Brotherhood („Ikhwan al Muslimoon“) in Egypt in 1928 that became the vehicle for modern Islamic fundamentalism. Hasan al-Banna, an Egyptian schoolteacher, not a prominent religious scholar, founded the ever since influential organization. For al-Banna the Islamic state would be born through jihad. In his „Five tracts“ he declares „today the Muslims are compelled to humble themselves before non-Muslims and are ruled by unbelievers. Their lands have been trampled over and their honor besmirched...Hence, jihad has become an individual obligation...“¹¹ For al-Banna the Muslims should follow the Salaf and the Sunna¹², they should be ethical, physically healthy, compassionate and politically active. They should study religion and science and establish economic infrastructure in order to help the weakest. The organization would thus, first and foremost, foster social ties and lead by example. The objectives of Muslim Brotherhood would be to engage in „tarbiyya“ (preaching and educating). Firstly, the Brothers would help to build the Muslim individual as regards his manners, his culture, his body and his worship; then they would build the ideal Muslim family based on a proper spouse selection and a proper education for the children. Lastly, through social ties they would build the Muslim society. Only if these steps succeed, there would be a chance for umma to genuinely build a true Muslim state and revive the Caliphate.¹³ According to al-Banna the Muslim success would make it possible for the word of Islam to be spread.

MB in Egypt

After the murder of al-Banna in 1949, the de facto spiritual leader of the Brotherhood was another non-Islamic scholar, Sayyid Qutb, who became much more radical. Actually, he is considered the godfather of modern terrorism. When Gamal Abdel Nasser got power in Egypt, the Egyptian ruler managed through repression, land redistribution and educated youth resocialization¹⁴ to silence all the opposition forces, including the Muslim Brotherhood which had welcomed the 1952 coup. A couple of years down the road, the Muslim Brotherhood were the main victim of Nasserite Egypt. After an attempt on his life in October 1954, blamed on the Brotherhood, Nasser exiled, imprisoned or killed all its leaders and banned its activities. Sayyid Qutb was among the first victims. After many years in prison, he was hanged in 1966. In his notorious „Milestones“, Qutb had suggested that „the whole world is steeped in Jahiliya (pagan ignorance)... The Jahiliya is based on rebellion against God's sovereignty on earth... The result of this rebellion is the oppression of God's creatures...“¹⁵ Therefore, jihad is a duty and the first target should be the rulers of Muslim countries because they were apostates („kafireen“).

- 10 Nasr, Seyyed Vali Reza, „Mawdudi and the Jamaat-I Islami: the Origins, theory and Practice of Islamic Revivalism“ In *Rahnema*, Ali, *Pioneers of Islamic Revival* (New Jersey: Zed Books, 1994).
- 11 Hasan al-Banna, *Five Tracts of Hasan Al-Banna*, (Berkeley: University of California Press, 1978), p. 151.
- 12 As regards the Muslim beliefs „The emphasis on Muhammad, the person, and his revelatory sunna, along with his closest followers as the focus of authority in Islam, rather than the intellectual tradition, is covered in the term salaf, the „pious ancestors“. See Rippin Andrew, *Muslims, Their Religious Beliefs and Practices* (New York:Routledge, 2001), p.157
- 13 Mustafa Kemal Atatürk abolished the Caliphate and „the abolition reverberated throughout the Muslim world. So interconnected are Muslims, so developed the notion of the ummah, that for years there was agitation in India in support of the caliphate“. See Ahmed, Akbar, *Islam Today* (New York: IB Tauris, 2002), p. 100
- 14 Carrie Rosefsky Wicham, *Mobilizing Islam*, (New York: Columbia University Press, 2002), p.22
- 15 Gettleman Marvin & Stuart Schaar (eds), *The Middle East and Islamic World Reader* (New York: Grove Press, 1997), p. 54

Nevertheless, this was not the only, not even the prevailing point of view, in the Muslim Brotherhood. As Robert Leiken and Steven Brooke point out „from his own cell, Hudaybi (the official Brotherhood leader) disputed Qutb's conclusion. Only God, he believed, could judge faith. He rejected "takfir" (the act of declaring another Muslim an apostate), arguing that „whoever judges that someone is no longer a Muslim ... deviates from Islam and transgresses God's will by judging another person's faith".¹⁶ The February 1968 demonstrations in Egypt were organized and conducted mainly by leftist students and workers. The Islamists were still hiding or had been practically disbanded.¹⁷

Nasser's successor, Anwar Sadat presented himself as a pious Muslim¹⁸ and promised that Sharia law would be implemented in Egypt, mainly to undercut the emerging leftist opposition and the ideological limits of Nasser. In 1970, he rehabilitated the Muslim Brotherhood, encouraged the development of Islamic student associations and allowed the publishing of al-Da'wa, the Brotherhood's newspaper. He actually facilitated the growth of an already existing „parallel Islamic sector“ through traditional Islamist NGOs, which filled the vacuum in cases of evident lack of state provision of civil services. Nevertheless, the state overextension and the higher education overexpansion led to the downfall of civil service wages, time lags between graduation and governmental appointment and poorer quality of university education. The Brotherhood opposed to these phenomena as well as to the concept of „open door policy“ (infatih)¹⁹, forcing the authoritarian regime to launch a repression campaign, arresting hundreds of Muslim Brothers. Things got really out of control after the Israel-Egypt peace treaty signed in 1979 by Begin and Sadat, indisputable high treason in the Islamist's eyes. The clash ended with Sadat's assassination in 1981 from a militant Islamist, who was not a Muslim Brother.²⁰

During the 1980s, the Mubarak administration, which had to face the phenomenon of educated unemployment as a main social problem, further liberalized the political system. Civil society was flourishing and NGOs mushroomed. Press often criticized the government, thirteen parties were created and the nonviolent segment of the Muslim Brotherhood was tolerated, while the militant Islamists were persecuted. The Brotherhood maintained its offices, issued public statements, kept on publishing its journal and its members ran in the elections either under another official party (1984) or as independents (1987). Later on, the sweeping victory of the Brotherhood at the professional associations' elections and its obvious rapidly growing political success led to a backlash from the Mubarak administration in the nineties. The pretext was the existence of terrorist radical Islamic groups that actually declared a war against the regime. Al-Jihad (the group that assassinated Sadat) and mainly Gamaa Islamiya²¹ overtly targeted the government. By 1997, a five-year quasi-civil war was over with a total victory for the regime.²² The radical, terrorist Islamists were defeated in the battlefield and on moral ground, losing their popular support base and the Brotherhood had since been silenced. Civil society started to be more controlled. Instead of choosing the path of open confrontation, the

16 Leiken Robert & Brooke Steven, „The Moderate Muslim Brotherhood“, *Foreign Affairs*, March/April 2007, p. 27

17 See Kepel Gilles, *Jihad, The Trail of Political Islam* (Boston: Belknap/Harvard, 2002), p. 63.

18 The military slogan during the Yom Kippur war a religious one („Allah-u-Akbar“), which points out a big turn in Egyptian politics.

19 McLaughlin, Gerald, „Infatih in Egypt: An Appraisal of Egypt's Open-Door Policy for Foreign Investment“ *Fordham Law Review*, 46/5, 1978.

20 Spencer Richard, *Aboud al-Zumour*, „Islamic Jihad mastermind of Sadat's murder, comes in from the cold after Egypt election“, *The Telegraph*, 3 December 2011.

21 Hauslohner Abigail, „In Egypt, Gamaa Islamiya goes from terrorist group to security force“ *The Washington Post*, 20 March 2013.

22 Murphy, Caryle *Passion for Islam : Shaping the Modern Middle East: the Egyptian Experience*, (New York: Scribner, 2002)

Brotherhood showed self-restraint and in the beginning of the new millennium kept a low profile by having less candidates for both national and associations' elections. In 2004 it went through a spectacular self-reform and very pragmatic transformation of its ideology: with its Reform Initiative²³ it embraced universal human, civil, minorities' and women rights and vehemently renounced violence. All these helped its electoral success after Mubarak's removal from power.

The crackdown in Egypt explains why the Brotherhood was reluctant to join the Tahrir square protests. Actually some Salafists supported Mubarak in the beginning.²⁴ Nevertheless, the vital social role of the Brotherhood, which is the main provider of health, education, charity, trade skill centers, sewage facilities and potable water projects, definitely helped its electoral success. The Islamic welfare sector in Egypt functions in parallel with the state and can be divided in three categories: Private Mosques, Islamic voluntary associations (including welfare societies, cultural organizations, health clinics and schools) and Islamic non-profit commercial and business enterprises (including banks, investment companies, manufacturing firms and publishing houses). The Islamic sector had always been so important that even when Nasser hindered all NGOs through the law 32/1964, the Islamist ones who provided „desperately needed social services“ were not hampered.²⁵

Concluding, it is obvious that the Muslim Brotherhood has undergone tremendous changes, from its foundation to its recent labeling as a terrorist group in its motherland. In the mind of its founder, al-Banna, a purely socially oriented project became quasi-militant under the spiritual guidance of Qutb. Nowadays „luben intelligentsia“, mainly unemployed or employed by Islamist NGOs educated middle class (university graduates or professionals), have become the hard core of the Islamist movement in Egypt. The merchants and the upper middle class have always been challenging the post-revolutionary Egypt.²⁶ Due to the irrefutable popular support, despite its persecution, the Muslim Brotherhood is bound to resurface sooner or later.

MB in Syria

How about the Muslim Brotherhood in other countries? In Syria, it was founded after World War II and has been persecuted even harsher than in Egypt. It was outlawed by the Baathist regime since the latter's ascendance to power. In the late 1970s some Muslim Brothers advocated for armed struggle and a splinter group emerged, the „Fighting Vanguard“. This militant faction answered to the regime's political violence with a terror campaign, with assassinations and bomb attacks. The mainstream Brotherhood, having as strongholds the Northern cities (and especially Aleppo and Hama) organized workers', merchants' and students' protests against the Alawite dictator Hafez al-Assad. In 1980 the mere membership in the Brotherhood became a capital offense.²⁷

Similarly to Egypt, there was an assassination attempt against the Syrian ruler, allegedly organized by the organization. Assad reaction was ruthless. After the killings of at least 1,000

23 Yacobian Mona, *Promoting Middle East Democracy II: Arab Initiatives*, United States Institute of Peace, 10 May 2005.

24 Examples are provided by Brown Jonathan, „Salafis and Sufis in Egypt“, *The Carnegie Papers*, December 2011, „...In December 2010, the Salafi preacher Lufti Amir issued a fatwa condemning ElBaradei's criticisms of Mubarak and authorizing the government to jail or kill ElBaradei if he did not recant...prominent Salafi leaders initially condemned the Tahrir Square protests which they considered an Islamically impermissible act of „rebellion“ against the state...Leading Salafi preacher Muhammad Hassan gave a sermon calling on Muslims not to let the country descend into chaos...Salafis in Damanhour spray-painted „No rebellion against the ruler“...“

25 Ibid Wicham, p. 95-97.

26 Mansoor Moaddel, *Jordanian Exceptionalism*, (New York: Palgrave, 2002), p.71

27 The notorious Law 49/1980. See Pierret Thomas, *The Syrian Baath Party and Sunni Islam: Conflicts and Convivance*, Crown Center for Middle East Studies, February 2014.

of Muslim Brothers that had been held in prisons, Assad decided to eliminate their stronghold, the town of Hama. In February 1982 the Syrian army with tanks, attack helicopters and artillery burned the city to the ground. All families with any connection to the Brotherhood were rounded up and executed in the streets. According to the Syrian Human Rights Committee around 30,000 perished in the streets of Hama, mostly civilians.²⁸ After such a devastating blow, the Brotherhood remained silent for three decades.

The „Arab Spring“ brought back the Muslim Brotherhood, which has some significant support among the Syrian population despite thirty years in political wilderness.²⁹ What is even more important, the Brotherhood issued a manifesto much like the Egyptian Brotherhood 2004 reform. It promised pluralism, constitution, democracy and equality of all citizens, regardless of gender or religious, sectarian, ethnic and political affiliations. The manifesto called for freedom of expression, freedom of worship and a social agenda with social justice and equal opportunities.³⁰

MB in Jordan

The Jordanian case as regards the Brotherhood has an entirely different narrative. The emergence of Arab nationalism posed an imminent threat to the Jordanian monarchy³¹, especially after the annexation of the West Bank as a result of the 1948 war, which placed the majority of the Palestinian population under the king Abdullah I. One of the major supporters of the monarchy was the Jordanian Muslim Brotherhood, which has always been peaceful and has defended the state against radical ideologies. The Brotherhood conducted the theological and ideological fight against the Arab Nationalism, the Wahabbism, it discredited the Mufti of Jerusalem Hajj Amin and helped to marginalize the radical Hizb al-Tahrir, an Islamist group which aimed at the restoration of the Caliphate and was banned in 1956.³²

In return, Jordan is one of the few Arab states in which the Brotherhood has enjoyed a legal standing since 1945. In 1947 Brotherhood members participated in the first National Assembly. In 1953 the Brotherhood „won broader status and a quasi-political role as a general and comprehensive Islamic committee“. ³³ Both Islamists and pro-monarchists in Jordan have been supported by landowners, tribal elite and the emerging „devout bourgeoisie“ (middle class, professional associations). Workers, peasants, Palestinian refugees living in camps, the marginal urban masses and the lower middle class (small private sector) were neither widely represented at the Brotherhood, nor friendly to the regime. In later years, a large portion of the urban impoverished people joined the Islamist cause in a social-revolutionary context despite the fact that the sociopolitical program of the radical part of the Jordanian Brotherhood did not include any measures to threaten the Hashemite family. The 1967 „Six Days war“ brought an even more acute humiliation than the 1948 one and the loss of Palestinian soil caused unrest among the Palestinian refugees. During the „Black September“ (1970),³⁴ the Muslim Brother-

28 Syrian Human Rights Committee, *Thirty three years on the Hama Massacre: The Criminals Remain Outside the Realm of Justice*, 2 February 2015

29 Khaled Yacoub Oweis, *Syria's Muslim Brotherhood rise from the ashes*, Reuters, 2 May 2012.

30 *Ikhwan Web (Official MB site)*, *Syria Muslim Brotherhood Issues Post-Assad State-for-All Commitment Charter*, 7 April 2012.

31 In 1956 the leftist government of al-Nabulsi took control and next year the King Hussein facing a coup to overthrow his throne, declared a martial law. See details in George Joffe, *Jordan in Transition*, (New York: Palgrave, 2002), p. 73 The next year a coup not only overthrew, but slaughtered his brother King Faisal II of Iraq *Ibid* Kepel, p. 115

32 Jennifer Noyon, *Islam, Politics and Pluralism*, Royal Institute of International Affairs, London 2003, p. 84

33 *Ibid* Noyon, p.85

34 Bar, Shmuel: *The Muslim Brotherhood in Jordan* (Tel Aviv: The Moshe Dayan Center, 2000).

hood supported the monarchy when it crushed the „secular“ PLO and al-Fatah which had been stationed in Jordan and had been threatening the regime.

The peace process between Egypt, Jordan and Israel led to a temporary deterioration of the relations between the Palace and the Brotherhood. Nonetheless, during the 1989 elections in Jordan, one year after King Hussein gave up the administrative responsibility of the West Bank, Islamists became the parliament's largest bloc³⁵ with 23 out of 80 seats. In New Year's Day 1991 the King nominated a new cabinet with one third of the ministers belonging to the Brotherhood. Yet, he maintained tight control of the strategic ministries (interior, information, defense and foreign affairs). That year, the middle class Brothers who had been pro-Saudi and the poor who had been pro-Iraqi agreed that it was unacceptable to see American forces in the land of the Two Holy Places. A little later Jordan with a broad social consensus drew up its National Charter (similar to the Egyptian one of 1962). In 1993 the Brotherhood along with independent Islamists formed the Islamic Action Front Party, which was again successful in that year's elections. Despite the serious disagreement with the monarchy regarding the 1994 peace treaty with Israel, which actually led to a friction in the organization itself between the hardliners and the pro-monarchists, and the boycott of the 1997 elections, the Islamists seem to get along with the King Abdullah II who succeeded his father in 1999. The first Prime Minister of the young king was an ex-Muslim Brother and the Islamists participated in the elections of 2001 despite the unfavorable electoral law. Even during the „Arab Spring“, the Jordanian Brotherhood showed self-restraint, not to mention support to the King. In spite of the fact that „the Muslim Brotherhood boycotted the last parliamentary election and is barely represented in the current parliament“, it did not try to incite any disorder against the King.³⁶ Actually, regardless of the Muslim Brotherhood political clout, the pro-Western policies remained intact and Jordan is still the Arab country that enjoys the best relations with Israel. Lately there has been considerable friction and „king Abdullah II described Muslim Brotherhood in Jordan and Egypt as ‚wolves in sheep's clothing; they are a Masonic cult always loyal to their leader‘“.³⁷

As a last comment, comparing and contrasting the relations of the Muslim Brotherhood and the State in Jordan and Egypt we will quote Mansoor Moaddel: „Secularism of the state in Egypt produced the politicization of religion, while the state's non-ideological orientation in Jordan³⁸ resulted in a secularization of religion“.³⁹

Lost chance and the way ahead

The Arab revolutions and elections, which brought to power the Muslim Brotherhood in the Arab world, could have been a game changer. The cataclysmic consequences would have certainly included the de-legitimization of the so-called „Islamic terrorism“. Professor of Middle East Studies, Jean-Pierre Filiu pointed out that „many consider that, even before the physical and ‚second death‘, al Qaeda's leader [Osama bin Laden] had been buried alive by Arab mass protests. The Jihadis are already speechless and leaderless; they could become transparent and irrelevant“.⁴⁰ On the other hand, the more we persecute Political Islam, the stronger it gets

35 Al Sharif Osama, „Jordan's Muslim Brotherhood maintains grassroots support“, *AlMonitor*, 31 March 2014.

36 According to Sharp Jeremy, *Jordan: Background and US Relations*, (CRS Report for Congress RL33546), November 11, 2011

37 Asaadi Mohamed, „Did Jordan's King Benefit From Muslim Brotherhood Downfall?“, *Voice of America*, 18 July 2013.

38 A synthesis of different trends such as Arab Nationalism, Islamic Conservatism, Tribal Partimonialism, Pre-Islamic Glorification and Western Modernism.

39 *Ibid* Mansoor Moaddel, p. 9

40 Filiu Jean-Pierre, *The Arab Revolution* (London: Hurst & Company, 2011), p. 119

and the „moderate“ Islamists turn to hard-line Salafists. If the differences between secularists and Copts and Muslims widen, then broadly-based representative political institutions will not be an option.⁴¹

In the late 1960s the Islamists were still hiding or had been practically disbanded, but 50 years later we witnessed their triumphant return. Moreover, in the aftermath of the „Arab Spring“, Islamic terrorism was in a decline and evolutions such as the regime change in Egypt or the civil war in Syria kindled its fire; nowadays the spark became a wildfire and it has a name: Islamic Caliphate. At this point we should point out that both the Islamic Caliphate and Al Qaeda⁴² have vehemently rejected the Muslim Brotherhood, as an instrument of the infidels that distracts the Muslims from their duty to wage jihad. David Kirpatrick and Mary El Sheikh reminded us that „it was in Egyptian jails during earlier crackdowns, that Brotherhood members disillusioned with its nonviolent politics nurtured the ideology that now guides Al Qaeda“.⁴³

How about the perceived dangers of a Muslim Brotherhood government, especially as regards Israel? Let us observe Egypt taking into account that Cairo is the barometer of the Arab world, since Egypt has the most powerful military and the biggest population among Arab nations. Furthermore, it has a geostrategic location, controlling the Suez Canal and uniting Maghreb and the Asian Arabs. What were truly the changes in Egyptian policies, while Morsi was in power? During the most recent Israeli attack in Gaza, the Operation „Cloud Pillar“, it was proven that peace and cooperation of Egypt with Israel was not actually endangered. The Egyptian Prime-Minister Hisham Kandil paid a solidarity visit to Gaza and President Mohamed Morsi supported verbally the Palestinian people much more than Mubarak, but he also played a crucial role at the cease-fire agreement and he won a diplomatic victory. Morsi walked a thin line and succeeded. He had his own ideological reasons to oppose Tel Aviv and two pragmatic ones: The first was the pressure of his Opposition; a role played by the Salafists. They were radical Islamists and they had been thinking that the Muslim Brotherhood is too moderate.⁴⁴ The second was the popular feeling against Israel. In a survey few years ago and despite Mubarak's total control, „the vast majority (92%) of respondents saw Israel as an enemy and the peace treaty with the Jewish state as a betrayal of the Palestinian people“.⁴⁵ Probably it sounds like a joke but most likely it is easier to find a Palestinian who is fond of Israel rather than an Egyptian.

How about the Islamization of the countries if Muslim Brotherhood comes to power? It is true that Morsi destroyed his own image with his persistence to issue a constitutional declaration which granted immunity to himself and his partners at the constituent assembly and the Shura Council. This was the original provocation which led to the decision of the Supreme Constitutional Court to suspend its function. In a slippery slope, Morsi passed through rigging and violence an Islamist constitution⁴⁶ which finally led to his deposition and condemnation to death.⁴⁷ He simply replicated the Mubarak style, not being ready to govern in a democratic way.

41 Yusuf Khalil, „Does the Muslim Brotherhood still have a role to play in Egypt's revolutionary politics?“, *Middle East Monitor*, 19 December 2013.

42 Ikhwan Web (Official MB site), *Islam cannot always be blamed*, 19 January 2010.

43 Kirpatrick David and Mary El Sheikh, „An Egypt Arrest, and a Brotherhood on the Run“, *The New York Times*, 20 August 2013.

44 Blanchard Christopher, *The Islamic Traditions of Wahhabism and Salafiyya* (CRS Report for Congress RS21695), January 24, 2008

45 Rousseau Richard, „Israel: the Risk of a New War With Arab Countries“, *Political Reflection Quarterly*, 2/4, February 2012

46 El Rashidi Yasmine, „Egypt: the Rule of the Brotherhood“, *The New York Review of Books*, 7 February 2013.

47 See Malak Karim, „The Egyptian revolution: take two?“, *Open Democracy*, November 27, 2012. Available on line <http://www.opendemocracy.net/karim-malak/egyptian-revolution-take-two>

However, we should not judge by this mistake and disregard the Brotherhood's stated goals even if all Islamic parties never abandoned their dream of establishing an Islamic state. The Syrian Brotherhood manifesto and the Egyptian Brothers Reform Initiative in 2004 show that the Brotherhood underwent an important self-reform.⁴⁸ All Brotherhood branches have expressed their commitment to supporting the civil, religious and human rights⁴⁹, including those of the Christians and those of women. They have at least nominally rejected theocracy⁵⁰, opting for the civic nature of the State and reaffirmed their adherence to democracy and separation of power. The Muslim Brotherhood has endorsed pluralism and firmly condemned any use of violence.⁵¹

How did the West react when Morsi was deposed? They propped up once more a military coup, which deposed the elected leader and went on labelling the powerful Muslim social movement as a „terrorist group“. While the Americans were happy to quickly acknowledge the coup as a genuine Egyptian people's reaction to the Brotherhood's perceived autocracy, Europe stood still and quiescent and later simply bandwagoned.

Conclusion - Recommendations

The conclusion of our analysis is that Muslim Brothers are pragmatic. Shadi Hamid wrote that „the Brotherhood – far from being ideologically inflexible – is a thoroughly political actor, routinely compromising on ideals to pursue organizational interests. That makes it far more fluid and prepared to change than many now assume“.⁵² They need the huge Western aid and they still have to trade, use the Suez Canal, keep peace with Israel and go on co-operating with the West in vital sectors, like tourism. Furthermore, Harvard Professor, Noah Feldman, assessed that „combining pragmatism and principle, mainstream political Islam has undergone an extraordinary democratic transformation. And it has done so in the very years when radical jihadism threatened Islamic democrats with condemnation and murder. From the standpoint of the global ideal of democracy, this is a victory of historic proportions“.⁵³ Furthermore, regarding economics moderate Islamists are neo-liberals and even if they theoretically reject most political systems, they support capitalism as an economic system.

The more noteworthy peril is our arrogant self. Some might say or think that „the new Arab

48 Al Qumni Sayed Mahmoud, *The Muslim Brotherhood's Initiative as a Reform Program: A Critical Review*, Brookings, October 6, 2004.

49 Ikhwan Web (Official MB site), *The Principles of the Muslim Brotherhood*, 1 February 2010.

50 According to Dalacoura Katerina, „Turkey, Iran and the Arab Uprisings: The Failure of political Islam and Post-ideological Policies“, *Political Reflection Quarterly*, 2/4, February 2012, „Arab citizens cannot but have noticed the de-legitimization of the Islamic republic – which became apparent in the fraudulent elections of 2009 – and the suppression of the Green movement that followed. We can see the events in 2009 in Iran as a precursor of the Arab uprisings and as having many similarities with them“.

51 Critics of the Initiative point out that it „blurs the line between political vision and religious preaching“. See Farahat Mohamed Fayeze, „Liberalizing the Muslim Brotherhood: Can It Be Done?“, *Arab Insight*, 2/6, Winter 2009. However, we need to bear in mind that Muslim Brotherhood is much more moderate than the second most popular party in Egypt, which consists of very radical Salafists. The term „Salafism“ refers to the theory of Islamic revivalism through following the exact example of the Salaf (which means the „forefathers“, the first Muslims). According to Sharp Jeremy, *Egypt in Transition*, (CRS Report for Congress RL33003), November 18, 2011, „The Islamist Alliance consists of mostly Salafist parties that broke away from the Democratic Alliance, including the Nour Party, the Asala (Authenticity) Party, the Salafist Current, and the Construction and Development Party, which is the political arm of Al Gamaa Al Islamiya, the former insurgent and terrorist group responsible for murdering former Egyptian President Anwar Sadat. The Nour Party is the largest of the Salafist Islamist parties. In general, Salafists are supporters of a literal version of Islam. The Islamist Alliance is expected to win the second most seats available on the party list system“.

52 Hamid, Shadi, *The Muslim Brotherhood's New Power in Egypt's Parliament*, Brookings, 23 December 2011.

53 Feldman Noah, „Islamists' Victory in Tunisia a Win for Democracy“, *Bloomberg*, 31 October 2011.

leaderships do need us, we do not need them and they have to go our way".⁵⁴ Arrogance is a recipe for disaster. This was and still is the case in major Western political blunders like Cuba or Iran, where the only common thing between the government and the opposition is an anti-colonial, anti-western feeling. Robert Leiken and Steven Brooke after extensive research supported that „the Brotherhood is a collection of national groups with differing outlooks, and the various factions disagree about how best to advance its mission. But all reject global jihad while embracing elections and other features of democracy. There is also a current within the Brotherhood willing to engage with the United States. In the past several decades, this current – along with the realities of practical politics – has pushed much of the Brotherhood toward moderation".⁵⁵ Hence, we can cooperate with Political Islam and especially with the Muslim Brotherhood.

The prospects of cooperation with democratically elected Muslim Brothers are great and heavily depend on Western countries and institutions' perceptions and behaviour. Restraining our darkest fears, we have to negotiate and collaborate with some perceived foes. Neglecting the popular sentiments and preferences of peoples would eradicate not only our role in the area but also the chance of the Middle East for peaceful transition and future prosperity. We need to embrace, some might use the word appease, the Muslim Brotherhood and moderate Political Islam, before it is too late. We should do so out of self-interest and based on a realist approach. The alternative is having to deal with Al Qaeda and the Islamic Caliphate.

Moreover, even if we apply idealism based on our democratic values, inclusion is also a *sine qua non*. The West has always been the beacon of democracy, solidarity and human rights. We should not turn a blind eye to abuses and corruption due to a perceived state of peace, stability and pro-Western policies. History has already proven, that Islamists, when in power, tend to soften their stance due to the need to face everyday problems⁵⁶ and especially the Muslim Brotherhood seems ready for such an inclusion, as portrayed in their words and in their deeds, like Morsi's pragmatic reaction during the Israeli Operation Cloud of Pillar in November 2012.

⁵⁴ In a recent analysis from Andrew Terrill, Middle East specialist of the Strategic Studies Institute of the American Army War College, the main finding can be easily misunderstood by arrogant Orientalists: „Newly emerging political leaderships will not have the political clout or repressive capability to demand more sacrifice from their population in order to challenge the West". See Terrill W. Andrew, „The Arab Spring and the Future of U.S. Interests and Cooperative Security in the Arab World", SSI, August 2, 2011.

⁵⁵ Leiken & Brooke, p. 26

⁵⁶ For details, see Kyriakidis Kleanthis, „Regional Cooperation in the East Mediterranean basin after the „Arab Spring": Perils and Prospects", Southeastern European Security Strategy and Transatlantic Leadership, III/2012. Available on line <http://www.strategyinternational.org/magazine/?issueID=14#0>

Kleanthis Kyriakidis is a Commander of the Greek Navy, but he expresses personal opinions which do not necessarily reflect any official position of the Ministry of Defense. He is a senior scholar and editor of the Strategy International think tank. He has three Masters' Degrees, two from the Naval Postgraduate School, in Monterey, CA (MS in Physical Oceanography and MA in Middle East Studies/Distinction) and a Master's in Public Administration obtained at the Harvard Kennedy School of Government (Lucius Littauer Award). His PhD research is on Political Islam. He has published seven history and political science books, co-authored another four and more than 250 articles dealing with a wide scope of diverse contemporary issues mainly in American and Greek journals. He has taught to various Institutions and has participated in more than 40 international conferences. He has been a Senior Editor for the Kennedy School Review. Among other memberships, he is a founding member of the Academy for Strategic Analyses and the Secretary General of the Hellenic Commission on Military History.

60 years Bulgaria in UNESCO – achievements and new challenges

Dr. Lilia Chausheva¹

„UNESCO has all the qualities needed to respond intellectually and humanely to globalization and the economic crisis: we are well aware that culture, the arts, science, education, communication, and knowledge are the genuine values that make up the substance of humanity.“

Irina Bokova,
UNESCO Director-General

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) was founded in November, 1945, in London. It was the first world organization promoting cooperation in **all spheres of intellectual life** and this had been a fact since this organization was established. Today, UNESCO is one of the largest specialized agencies within the United Nations Organization (UNO) whose prestige has gained significantly under the leadership of its Director-General, Irina Bokova. UNESCO has 195 Member States and 10 associated members.²

There had been attempts at promoting scientific, cultural and educational cooperation between the individual states already in the period between the two world wars. The following organizations are often presumed to have been UNESCO's forerunners: the International Committee on Intellectual Cooperation and its executive agency (1922-1946); the International Institute of International Cooperation in Paris (1925-1946); the Geneva International Bureau of Education as a constituent part of UNESCO's Secretariat since 1969; and the Roerich Pact – an international treaty on the protection of artistic and scientific institutions and historical monuments initiated by the painter and a philosopher, Nicholas Roerich, and signed in 1935 in Washington.

In the midst of the war – in 1942, the governments of the European states fighting against Nazi Germany convened a meeting of their educational ministers in Great Britain. The end of the war was still away, however, these states had already realized that they would have to rebuild their educational systems after its end, starting from scratch.

The UNESCO constituent conference was held only a couple of months following the end of World War II. In late 1945, the representatives of 44 countries met in London where they shared the conviction that the new organization had to instill a feeling of intellectual and moral solidarity among the people with a view to warding off a new war.

The UNESCO Constitution, signed on November 16, 1945, came into force on November 4, 1946, after ratification by twenty countries.³ The text most frequently quoted of this Constitution says: „Since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defenses of

¹ Lilia Chausheva is a IV degree diplomatic officer with the UNESCO Department of the Human Rights Directorate at the Ministry of Foreign Affairs of Bulgaria. She would like to thank her colleagues for the assistance rendered to her during the preparation of this article: Ms. Maria Donska, chief secretary of the National Commission for UNESCO, Ambassador Alexander Savov, Ms. Stanislava Nushkova, and Ms. Lyubov Draganova, state experts with the UNESCO Department.

² As of April, 2016.

³ Including Australia, Brazil, Canada, China, Czechoslovakia, Denmark, the Dominican Republic, Egypt, France, Greece, India, Lebanon, Mexico, New Zealand, Norway, Saudi Arabia, South Africa, Turkey, the United Kingdom, and the USA.

peace must be constructed". The first UNESCO General Conference session was held in the period November 19-December 10, 1946, in Paris. It was attended by 44 countries out of which only 30 had voting rights. At that point, Bulgaria was not yet UNESCO family member.

Bulgaria acceded to UNESCO on **May 17, 1956**, six months after it had joined the UNO (on December 14, 1955). This was considered to be yet another success of the Bulgarian diplomacy which had had to accomplish a number of difficult missions in the wake of World War II: to negotiate of a peace treaty (on February 10, 1947), to get the relations with its neighbors back to normal, to contest the claims of its neighboring countries, to overcome the international isolation it had found itself in, etc.

The **Ministry of Foreign Affairs** and the **National Commission for UNESCO** are the Bulgarian institutions in charge of this country's cooperation with UNESCO. The National Commission was set up in May, 1956, within the jurisdiction of the Ministry of Foreign Affairs. The UNESCO Charter of National Commissions adopted by the UNESCO General Conference 20th session in 1978 constitutes the legal basis for the operations of this commission.⁴

The National Commission's main functions involve coordination of Bulgaria's overall activity within UNESCO, as well as maintaining contacts with the UNESCO Secretariat in Paris. The Commission has a Chairperson, a Bureau, and a Secretariat. The Chairperson of the Commission is a deputy foreign affairs minister appointed by order of the Minister of Foreign Affairs. The Commission Bureau consists of representatives of the key government ministries, agencies, and institutions participating in UNESCO's programs, as well as of renowned scholars, cultural figures and educational activists.⁵ The Commission Secretariat is under the authority of the Ministry of Foreign Affairs and is headed by a chief secretary.

A Bulgarian delegation participated, for the first time, in the UNESCO General Conference 9th session held in 1956 in Delhi, India. In 1980, the country's delegation to the General Conference 21st session in Belgrade was headed by Lyudmila Zhivkova. Under socialism, this was considered to be the highest level of representation. At this session, the General Conference adopted a special resolution on the 1300th anniversary of the Bulgarian state.⁶ Until 1989, Bulgaria played host to a UNESCO General Conference session only once. This session took place in 1985 in Sofia and was chaired by Academician Nikolay Todorov. In the same period, Bulgaria was member of UNESCO's Executive Council twice – in 1972-1976 (Nikolay Todorov) and in 1985-1989 (Milan Milanov).

A Bulgarian delegation took part in the World Conference on Cultural Policies held in 1982 in Mexico. Georgi Yordanov, President of the then Committee of Culture and head of the Bulgarian delegation, was elected Deputy Chair of the conference.

The varied forums that this country played host to in the 1970s and the 1980s were another proof of Bulgaria's commitment to UNESCO's objectives and programs. The most important among these included: the World Congress of Philosophy and the World Congress of Sociology held in the 1970s in Varna; the UNESCO Executive Committee 94th session held in 1974 in Varna; the Third Conference of Ministers of Education from Europe and Northern America

4 All other UNESCO Member States also have National Commissions which operate at the disposal of their Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Education or Ministry of Culture.

5 The institutions represented on the National Commission for UNESCO's Bureau included the President's Administration, the Ministry of Culture, the Ministry of Education and Science, the Ministry of Environment and Water, the Ministry of Youth and Sports, the Ministry of Information Technologies and Communication, some parliamentary committees, the Bulgarian Academy of Sciences, the „St. Kliment Ohridski“ University of Sofia, and the Technical University in Sofia.

6 For more details, see Records of the UNESCO General Conference 21st session, Belgrade, 23 September-28 October 1980, at: <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001140/114029e.pdf>; last visited: April 7th, 2016.

held in 1980 in Sofia; the International Congress of UNESCO's Associated Schools Network held in 1983 in Sofia.

In the late 1970s and the mid 1980s, nine Bulgarian cultural and natural heritage sites of exceptional value were identified in this country and entered into UNESCO's World Heritage List:

- Cultural sites: the Madara Horseman (1979), the Boyana Church (1979), the Sepulcher of Kazanluk (1979), the Old Town of Nessebar (1983), the Rila Monastery (1983), the Rock Churches in the village of Ivanovo (1979), the Thracian Sepulcher in the village of Sveshtari (1985);
- Natural sites: the „Pirin“ National Park (1983), and the „Sreburna“ biosphere reserve (1985).

Bulgaria's participation in some UNESCO's sectoral programs and authorities in the natural sciences field dates back to the same period. The most important among these include: the „Man and the Biosphere“ Program; the International Program for Geological Cooperation; the International Hydrogeology Program; the International Oceanographic Committee, etc. Bulgaria joined the „Man and the Biosphere“ Program in 1977 following the identification of 17 biosphere reserves in this country.⁷ A year later, in 1976, Bulgaria played host to a workshop on the water balance in Europe, which was organized and conducted at the „Zlatni Pyassatsi“ Resort.

In the 1970s and the 1980s, some Bulgarian researchers participated in exploration expeditions conducted under the auspices of UNESCO in the area of seismology. They examined the possibility of forecasting earthquakes in the Balkan region. The Bulgarian Academy of Sciences, along with some of its institutes, was the main participant in this undertaking. In addition, UNESCO funded the establishment of a photochemical center in Bulgaria. Some Bulgarian scientists continue to take an active part in the implementation of UNESCO's programs in order to be able to maintain contacts with the world scientific community.

The Ministry of Education and Science is the leading Bulgarian institution maintaining contacts with UNESCO in the area of education. **Bulgaria joined UNESCO's Associated Schools Network in 1965.** This network was set up in 1953 and currently embraces over 10 000 educational institutions in 181 countries.

As of March 1, 2015, the Bulgarian associated schools network comprises 56 schools in all educational levels and geographical regions. This network is coordinated by a national coordinator with the Ministry of Education and Science who maintains contacts with the Bulgarian National Commission for UNESCO and the UNESCO Headquarters in Paris. The Bulgarian associated schools are among the most active ones within the world network. They have made serious innovative contributions to education in the area of democratic society, of culture of peace, of the intercultural dialogue, of preservation of the cultural heritage, etc.

Bulgaria was the first country to ratify the UNESCO Convention concerning the recognition of training, diplomas, and degrees by the European states which was signed on December 21, 1979. This country deposited its ratification documents on April 22, 1981.

There is no doubt that **culture** has been among the most successful areas of cooperation between Bulgaria and UNESCO in the whole period of its UNESCO membership. In the 1970s and the 1980s this was due to a couple of factors which included, among other things, Bulgaria's „cultural opening“ to the world, the identification of culture as a national priority,

7 Currently, there are 16 biosphere reserves in Bulgaria. These include: Ali Botoush, Bistrishko Branishte, Boatina, Djendema, Djindjiritsa, Doupkata, Kamchia, Koupena, Mantaritsa, Parangalitsa, Sreburna, Steneto, Uzunbodjak, Tsaritchina, Chervenata Stena, and Chouprene. After having been merged with the Central Rila Reserve in 2002, the Marichini Ezera Reserve was struck off this list.

and Lyudmila Zhivkova's ideas to present a different Bulgaria to the world – a country of long-standing cultural traditions and own contribution to the European cultural values which was going to mark its 1300th anniversary.⁸

In this context, worth mentioning are „The Bulgarian Days“ organized at the UNESCO Headquarters in Paris in September, 1981, under the auspices of the then UNESCO Director-General, Amadou-Mahtar M'Bow. These days were devoted to the 1300th anniversary of the Bulgarian state and to the resolution adopted on the said occasion by the UNESCO General Conference session in Belgrade.

This is what Amadou-Mahtar M'Bow said on occasion of „The Bulgarian Days“ in Paris: „(...) they are here to mark the anniversary of one of the oldest states in Europe whose people have managed to preserve their national identity over the centuries, as well as to create one of the most unique Slavonic cultures.“ The cultural events staged during „The Bulgarian Days“ in Paris included: a concert of the „Trakia“ Folklore Ensemble; a recital of the Bulgarian pianist, Ivan Drennikov; a concert of the „Yoan Koukouzel“ Choir; a historical lecture delivered by Academician Nikolay Todorov; an exhibition and some others.

Another significant event of the late 1970s and the early 1980s involved the provision of patronage to the General Director of the „Banner of Peace“ international children's assembly. The UNESCO Executive Council referred to this first 1979 children's assembly as being one of the most significant events during the International Year of the Child proclaimed by the UNO.

In the mid 1980s, a UNESCO library opened in Sofia for the purpose of disseminating books, magazines, and some other special publications of this organization. At the same time, some UNESCO editions, such as *Cultures*, *Museum*, *UNESCO Courier*, etc., had started publishing a series of articles about Bulgaria, about its culture and history. An International Balkan History Information Center was also set up in Sofia. In addition, there was also a joint project implemented by Bulgaria and UNESCO for the purpose of preserving the archaeological excavations in downtown Sofia after launching the construction of the Sofia underground.

In the 1990s, Bulgaria was elected member of UNESCO's Executive Council twice. The first time – in 1993-1997, when Simeon Angelov was Bulgaria's permanent representative to UNESCO, and the second time – in 2008-2009, when this position was occupied by Irina Bokova.

That was the time when this country joined five of UNESCO's most significant conventions specified here below:

UNESCO CONVENTION	SIGNED ON	ENTRY INTO FORCE ON	BULGARIAN RATIFICATION ON ¹
Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region	April 11, 1997, in Lisbon	February 1, 1999	May 19, 2000
Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage ²	November 2, 2001, in Paris	January 2, 2009	October 6, 2003

8 Eugenia Kalinova. „Prerequisites for, and consequences of the cultural policy implemented by Lyudmila Zhivkova“. October 19, 2012, „St. Kliment Ohridski“ University of Sofia.

Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage	October 17, 2003, in Paris	April, 20, 2006	March 10, 2006
International Convention against Doping in Sport	October 19, 2005, in Paris	February 1, 2007	January 12, 2007
Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions	October 20, 2005, in Paris	March 18, 2007	December 18, 2006

Figure 1. UNESCO's conventions ratified by the Republic of Bulgaria over the past two decades.

The visits of some UNESCO's Directors-General to Bulgaria occupied an important place in Bulgaria's cooperation with this organization. Official visits were paid by *Rene Mayo*, Amadou-Mahtar M'Bow, Federico Mayor, and Koichiro Matsuura (Japan) who was UNESCO's Director-General in the period 1999-2009.

On August 26-28, 2003, **Koichiro Matsuura was on an official visit to Bulgaria** upon invitation extended by the then Bulgarian President, Georgi Purvanov. On August 27, he inaugurated the opening of the Museum of Sports in Sofia in the presence of the Bulgarian Prime Minister and the Bulgarian Minister of Youth and Sports.

During this visit, an agreement was signed between the Bulgarian government and UNESCO according to which the *Japanese Funds-in-Trust* for the Preservation of the World *Cultural Heritage*, attached to UNESCO, were going to extend \$ 1 million for the purpose of conserving and restoring some cultural monuments in the Old Plovdiv. Bulgaria's co-funding commitment amounted to \$ 100 thousand. The project term was 3 years and, within this period, seven houses in the Old Plovdiv had to be completely restored and conserved. This constituted a group of houses in the old city of Plovdiv including the Bayatova and the Bakalova house, as well as the houses of Nedkovich, Klianti, Hindlian, Nihanyan, and Stambolyan.⁹

According to the project parameters, the funds had to go directly to the Municipality of Plovdiv while the project was going to be coordinated on two levels. On a local level, it was going to be managed by the „Ancient Plovdiv“ municipal company while on a national level it was going to be coordinated by the Ministry of Culture and the Bulgarian National Commission for UNESCO. The scientific control was going to be exercised by the Bulgarian-Japanese ICOMOS working group, and the International Council of Cultural Monuments, in coordination with the UNESCO Secretariat.¹⁰

As of 2003, the financial assistance extended by the Japanese government was considered to be the largest [amount of financial] assistance ever rendered for the implementation of a Bulgarian project under UNESCO. That far, it had also been the largest donation made by the Japanese Trust Fund attached to UNESCO to the benefit of a European state.

Koichiro Matsuura's second visit to Bulgaria took place on May 20-21, 2005, while Mr. Matsuura was also taking part in a **regional forum in Varna on „The cultural corridors in South-Eastern Europe: a common past, a shared future and a key to a future partner-**

9 Japan is extending \$ 1 million for restoration of the Old Plovdiv, the „Kapital“ newspaper, August 23, 2003. For further details, see http://www.capital.bg/biznes/predpriemach/2003/08/23/222697_japoniia_otpuska_edin_milion_dolara_za_restavraciia_na/

10 IBID.

ship“. The forum was organized under the patronage of Georgi Purvanov, Koichiro Matsuura, and Terry Davis, the then Secretary General of the Council of Europe.

The main idea was connected with the region of South-Eastern Europe, with its millennial history and **cultural corridors** which constitute the strongest link between the Balkan people and their live memory. The forum was supposed to defend the idea that cultural corridors know no borders. Some of these corridors start from the Adriatic Sea coast and then they go across a couple of countries to reach, eventually, the Black Sea coast. Others start at the Mediterranean coast and end up at the Carpathian Mountains. Still others go all along the Danube River.

The forum was attended by regional politicians and experts who suggested particular steps that could help preserve the unique cultural and historical heritage of South-Eastern Europe. They could contribute to the CEE countries' sustainable development as an element of the overall economic and social development in this region, to the promotion of the idea about the uniform cultural and historical heritage which was going to help overcome the national, ethnic and religious division in the Balkans, as well as to be used as a means of inspiring a feeling of regional identity and of regional pride.

At the end of this forum, the presidents of the SEE participating states adopted a declaration referred to as **the Varna declaration**. This declaration expressed the participants' support for establishing a regional framework for the purpose of mapping out an action plan and a strategy for identifying, preserving and further promoting the regional cultural corridors. The declaration provided for the preservation and promotion of the intangible cultural heritage and of the cultural heritage at risk, and called for the adoption of measures against the illicit traffic of cultural valuables, as well as for the sustainable development of the cultural and historical heritage in this region.¹¹

In 2008, a **Regional Center for Preservation of the Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe** (category 2) was set up in Sofia. The center was established as a legal non-profit entity. In October, 2009, the UNESCO General Conference 35th session adopted a resolution according to which the Regional Center was going to function under the auspices of UNESCO.

This center was co-founded by the Bulgarian Ministry of Culture, the Ministry of Foreign Affairs, and the Bulgarian Academy of Sciences and was inaugurated on February 20, 2012. Pursuant to the Cultural Heritage Act, it was going to be funded by the Bulgarian state.

Currently, the Regional Center has 14 Member States. Moldova is expected to join the center in 2016, which is going to increase the number of participating countries to 15.

The climax of Bulgaria's relations with UNESCO was marked when **Irina Bokova was elected UNESCO Director-General**. Ms. Bokova was elected the 10th UNESCO Director-General and was the first female and the first SEE representative to have occupied this prestigious position. Currently, she is carrying out her second mandate as UNESCO Director-General.

DIRECTOR-GENERAL	TERM OF OFFICE	STATE
Julian Huxley	1946-1948	Great Britain
Jaime Torres Bodet	1948-1952	Mexico

¹¹ The full text of this declaration can be found at: <http://www.novinite.com/articles/47930/Varna+Declaration+of+SEE+Presidents>; last visited: April 2nd, 2016.

John Tyler	1952-1953	USA
Luther Evans	1953-1958	USA
Vitorino Veronese	1958-1961	Italy
Rene Mayo	1961-1974	France
Amadou-Mahtar M'Bow	1974-1987	Senegal
Federico Mayor	1987-1999	Spain
Koichiro Matsuura	1999-2009	Japan
Irina Bokova	2009 – to date	Bulgaria

Figure 2. Table of the names and mandates of UNESCO's Directors-General since the establishment of this organization until present day.

In 2009, after his two mandates as UNESCO's Director-General, Koichiro Matsuura could not be nominated for this position again. Instead, nine nominees were competing as Matsuura's successors. Among them was *Farouk Hosni*, a long-term Egyptian Minister of Culture under President Hosni Mubarak, who, until the last moment, had been perceived by the international community to be the candidate standing the greatest chance of success. The other candidates were from Lithuania, Algeria, Tanzania, Benin, the Russian Federation, and Ecuador. Among them were also Benita Ferrero-Waldner (nominated by Austria and Columbia) and the Bulgarian career diplomat, Irina Bokova.

There were five voting procedures in UNESCO's Executive Council before Irina Bokova was elected. During the first three votes, *Farouk Hosni* was the leading candidate; the fourth vote indicated equal chances – 29/29; while the fifth round, held on September 22, 2009, turned out to be successful for the Bulgarian candidate who won the battle by 31 to 27. This result was rather shocking both to Egypt, as well as to Hosni Mubarak, as the latter was presumed to have personally lobbied for the Egyptian candidate, *Farouk Hosni*. He had sought support for the Egyptian candidature from the League of Arab States' countries, as well as from the African Union and the Organization of Islamic Cooperation (the Islamic Conference Organization).

Irina Bokova's election as UNESCO's Director-General was reaffirmed by the UNESCO General Conference on November 15, 2009. During her first mandate, Ms. Bokova carried out a sweeping reform of the organization for the purpose of adapting UNESCO to the needs and the expectations of its Member States, as well as of making it more visible as a specialized agency within the UN system. In addition, she also managed to attain her ambition to make UNESCO more effective as an organization, and more concentrated on the global challenges, peace and development.

The UNESCO reform was aimed to attain the following **five main objectives**:

- to focus on the individual priorities;
- to implement much more effectively its outreach programs;
- to define the UNESCO niches, along with the leading role of this organization within the UNO;

- to establish new long-term partnerships; and
- to streamline UNESCO's structure and management.

Irina Bokova also designated **Africa and gender equality** as UNESCO's global priorities, defined the **cultivation of a culture of peace and sustainable development** as primary objectives, and identified **three priority groups** including the young people, the small island developing nations, and the most backward countries.

After Palestine had been admitted to full-fledged UNESCO membership, the organization found itself in a difficult financial situation due to suspended US funding. As a result, Irina Bokova took the necessary steps to cut the costs, to streamline UNESCO's structure and staff, and to set up a Contingency Fund.

Notwithstanding the problem involving the financial obligations of some UNESCO Member States, the reform was not suspended. The regional UNESCO offices were streamlined with a view to increasing the impact of the sectoral programs implemented in the relevant countries. Some new partnerships were established and a long-term strategy was adopted. In addition, UNESCO endorsed some new strategies related to the two UNESCO global priorities including Africa and gender equality. All these measures helped the organization enhance further its leadership role, as well as its visibility within the UNO.

In the autumn of 2013, Irina Bokova's successful performance as UNESCO's Director-General during her first term of office entailed her reelection. The UNESCO Executive Council voted in her favor on October 4 and the General Conference reaffirmed this reelection on November 12. Among Ms. Bokova's achievements during her second mandate, worth mentioning here are: the 2015 commemoration of the 70th anniversary of UNESCO's establishment; UNESCO's contribution to the adoption of the UN Sustainable Development Agenda; the fight against the radicalization of young people and the destruction of cultural and historical heritage in the conflict zones; the **#Unite4Heritage**¹² campaign; the adoption of the UN Security Council Resolution 2199, etc.

In the area of the Sustainable Development Agenda, one of the greatest UNESCO achievements in 2015, due to the personal commitment of the current Director-General, involved the contribution of this organization to the implementation of several sustainability goals, namely: Goal No 1 (eradication of poverty); Goal No 4 (inclusive and equal quality education); Goal No 5 (gender equality); Goal No 11 (inclusive and sustainable cities and communities); Goal No 14 (preservation and sustainable use of the oceans, the seas and the sea resources for sustainable development purposes; and Goal No 16 (promoting peaceful and inclusive sustainable development societies, ensuring access to justice to everybody, and building efficient, responsible and inclusive institutions on all levels). **UNESCO has also contributed to the first incorporation of culture into nine Sustainable Development Agenda goals.** The international community had already recognized the role played by culture in the promotion of economic growth, of sustainable production and consumption, of quality education, sustainable cities, environmental development, and of peaceful and inclusive societies and cities. It had also underlined the role played by culture and cultural diversity in the sustainable development of humanity. The UNESCO Member States have underlined that UNESCO's cultural conventions have to supplement the efforts made in the implementation of the UN Sustainable Development Agenda.

¹² This is a social network campaign aimed at preserving the cultural and historical heritage, and the cultural diversity. The campaign was initiated in response to the unprecedented destruction of cultural monuments in the conflict zones. It appeals to the people to fight against extremism and radicalization by sharing pictures of, and information about, locations and cultural monuments, as well as common valuables and artefacts that have been threatened. For more details, see the official campaign web site at: <http://www.unite4heritage.org/en>

Cooperation between Bulgaria and UNESCO in 2016 – what comes next?

In mid March, 2016, a **National Plan** was adopted to mark the **60th anniversary of Bulgaria's UNESCO membership**. This plan provides for the adoption of initiatives and for staging of events in the following five areas: education, science, culture, cultural heritage, multimedia, and the promotion of the 60th anniversary. A special logo has been designed to commemorate this anniversary.

Among the institutions engaged in the organization of the events stipulated in the National Plan are: the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Education and Science, the Ministry of Culture, the Ministry of Environment and Water, the Ministry of Youth and Sports, the Ministry of Transport, Information Technologies and Communication, the Bulgarian National Radio, the Bulgarian Telegraph Agency, the UN Association of Bulgaria, some research institutes of the Bulgarian Academy of Sciences, the State Institute of Culture, the „13 Centuries Bulgaria“ Fund, etc.

In 2016, Bulgaria is going to continue its activity in the cultural field with respect to **its two nominations in the intangible cultural heritage area**, namely:

- The Bulgarian popular art festival in Koprivshtitsa, which applies to be listed in the Good Practices Register;
- The „martenitsa“ nomination (a joint nomination by Rumania, Bulgaria, Moldova, and the Republic of Macedonia), which applies to be listed in UNESCO's Representative List of Intangible Cultural Heritage.¹³

The National Commission for UNESCO is going to focus its attention on another two Bulgarian nominations, which apply to be listed in the **„World Memory“ Register**. These are the Book of Boril (the Boril Synodic) and the Four Gospels of London (a joint nomination by Bulgaria and Great Britain). Bulgaria has also been contemplating the opportunity to nominate, independently, the Codex Assemanius – a rounded Glagolitic Old Church Slavonic canon evangelary that is kept at the Vatican Library.

The National Commission for UNESCO is also going to engage in some other activities, including the selection of projects for **UNESCO's Participation Program**; rendering assistance in **providing patronage to some UNESCO-related events and initiatives**; as well as marking some **significant dates and events listed in UNESCO's calendar**. Also forthcoming is the 6th edition of the **„For Women in Science“ competition** which is organized jointly by L'Oréal and UNESCO. Three scholarship grants worth 5000 euro each are going to be awarded to female scholars working in the area of natural sciences.

There are **another two UNESCO-related anniversaries** in 2016:

- **The 150th anniversary of the birth of Pencho Slaveykov, the poet** (1866-1912), which is supported by Italy and Germany;
- **The 1100th anniversary of St. Kliment Ohridski's death** (830-916), which is a joint nomination of Bulgaria and the Republic of Macedonia and is supported by Poland and the Russian Federation.

The past 2015 managed to prove to the world again that, as an organization, UNESCO has been as necessary as ever. Europe is faced up with an unprecedented refugee-and-migration crisis, the inequalities in the world have been multiplying, the poverty and penury issue has persisted, and the world has been shocked by manifestations of the so called cultural cleans-

¹³ The leading country in relation to this nomination is Romania while the Bulgarian Ministry of Culture is the line agency that is going to deal with this issue.

ing and encroachments upon human rights and human dignity in the conflict regions. Against the background of all this, in her inaugural address to the UNESCO General Conference held in November, 2015, Irina Bokova declared: „Seven decades following the establishment of UNESCO, the ideas of this organization continue to resound stronger than ever: we can build more powerful and more sustainable societies on the basis of education, science and culture, as well as through the free exchange of ideas. (...) It is the mission of UNESCO to come up with [new] initiatives that unite the people regardless of their beliefs or their origin. It is our duty to tighten the intellectual and moral solidarity among the peoples in order to strengthen the feeling of unity of mankind. That was the courage we used to have when founding UNESCO, this is the kind of courage we need today, too.“

The National Commission for UNESCO believes that this year is going to be successful with respect to our cooperation with this international organization and also that we are going to mark emotionally, and with dignity, the 60th anniversary of Bulgaria's accession to this organization.

References:

1. Евгения Калинова. „Предпоставки и последици на културната политика на Людмила Живкова“. 19 октомври 2012 г., Софийски университет „Свети Климент Охридски“.
2. Искра Баева, Евгения Калинова. „Следвоенното десетилетие на българската външна политика (1944-1955 г.)“. Лекционен курс, София, издателство „Полис“, 2003.
3. „Япония отпуска един милион долара за реставрация на Стария Пловдив“. Вестник „Капитал“, 23 август 2003 г. Available at: http://www.capital.bg/biznes/predpriemach/2003/08/23/222697_iaponia_otpuska_edin_milion_dolara_za_restavraciia_na/.
4. „Constitution of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization“. UNESCO Editions, 2006.
5. Milan Milanov. „UNESCO and Bulgaria“. Sofia Press, 1985.
6. „Records of the General Conference 21st Session, Belgrade, 23 September-28 October 1980“. Available at: <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001140/114029e.pdf>.
7. „Resolution on the 1300th Anniversary of the Bulgarian State adopted by the 21st session of the UNESCO General Conference“.
8. #Unite4Heritage official website - <http://www.unite4heritage.org/en>.
9. „UNESCO at a glance“. Edition 2010, available at: <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001887/188700e.pdf>.
10. „Varna Declaration of the SEE Presidents. May 21st, 2005“. Available at: <http://www.novinite.com/articles/47930/Varna+Declaration+of+SEE+Presidents>.

“Which Values Unite Us Today?”

Svetlomira Dimitrova
expert at the Diplomatic Institute

On March 11-12, 2016, an international conference on „Which Values Unite Us Today?“ took place at the Sofia Hotel Balkan. The conference was organized by the Geneva Spiritual Appeal Association and the Bulgarian Public Policy Institute under the auspices of the UNESCO Secretary General. It was attended by scientists, politicians, religious and public figures from Europe, Asia, and America. The purpose of the conference was to enhance the enlargement of this network of people by including a larger number of supporters from all over the world, convinced of the urgent necessity to talk and defend the value dimension of life.

The significance of the conference was further supported by the fact that it was specially greeted by top-level Bulgarian politicians, including the President of the Republic, the Speaker of the National Assembly, the Prime Minister and the National Ombudsman, as well as by the UNESCO Secretary General, the Rector of the „St. Kliment Ohridski“ University of Sofia, the Secretary General of the World Council of Churches, the President of the Bulgarian Red Cross, the President of the Black Sea – Caspian Sea International Fund, etc.

In a special video message to the organizers and participants in the Conference, former President of East Timor and Nobel Peace Prize laureate (1996) **José Ramos Horta** called for more solidarity among nations and peoples as a principal value that can be used to solve the global issues facing humanity today, and insisted that the UN should play a more defining role in the process.

In his opening address, Ambassador **Zdravko Popov**, President of the Public Policy Institute, stated that the conduct of people in the modern world has been decreasingly guided by constructive and unifying values and, also, that we tend to speak less of sharable universal values, of what has been making us more united and holds us together, rather than of what divides, annihilates or opposes us. We have neglected, or even consciously rejected, the values of the Other (the One different from us), as well as the values of Nature, History and Wisdom. In this sense, we have become irresponsible for our own destiny as humanity, let alone for our destiny as individuals. This conference has mobilized rational people from all over the world who, being different and remaining different, are convinced that they will have to get to the common things that unite us. A very difficult task, however, a task that is worth the effort, Zdravko Popov summarized in the end.

In his greeting to the audience of the Conference, **Mr. Ventzeslav Sabev**, vice-president of Geneva Spiritual Appeal, announced that Sofia had been selected to host this first unique multilateral dialogue, but there are already applications for its extension in Geneva, Paris, Munich, Abu Dabi, London, Jakarta...

Dr. Anies Baswedan, the Indonesian minister for culture and education, was a special guest to the conference. In his contribution, he dwelt upon the Indonesian model of seeking and achieving progress and harmony in the whole of society. In Indonesia, located on 17 thousand islands, there are 300 ethnic groups speaking 700 languages. Indonesia is the largest Muslim country in the world. In 2013, the growth rate was 7% and the Indonesian GDP reached 7 trillion US dollars which ranked the country 7th in the world, immediately after China and India. The Indonesian history abounds with long periods of conflicts and short periods of peace. The country used to wage a life-and-death struggle to liberate itself of colonialism and, in the second half of the 20th century – of dictatorship. In Dr. Baswedan's opinion, there were a number of factors that contributed to the country's progress but, in this context, he ranked first imagination.

It was only imagination that had made the Indonesian people reject the language of the majority (Javanese, note by the author) as an official language of the country and accept the language of the minority (a dialect of the Malay language, note by the author). The representatives of the ancestral aristocracy seem to have also needed imagination in order to get together and decide that they needed no longer the privileges inherited from their own class. Notwithstanding the fact that the majority of the population is Muslim, all Indonesians have equal rights in the area of religious denominations and they have all agreed that, in actual fact, God is only one. They used to believe in justice as the supreme civil value in their society while, today, they are all united by the universal democratic values. The citizens of Indonesia are not required to give up their cultural, ethnic, religious or language identity and the Indonesian government does not aim to achieve uniformity lacking in individuality and leveling out the diversity of the people. The skill of the Indonesian government is to keep and further develop the differences between its own people on the basis of preserving the common, and shared by everybody, principles and objectives of social development. „We have inherited common objectives. We have to overcome our common fears. Peace stands for justice. It is a good thing to be able to learn from the lessons of history, but we will have to also learn how to make history“. These were the concluding words of the Indonesian minister for culture and education.

The conference on „Which Values Unite us Today?“ was structured in four panel discussions entitled „Values and Crises“, „Values and Societies“, „Freedom and Security“, and „Religions and Values“. Each panel included 4 main reports, as well as sufficient time for discussion. The last panel on the role of religion in the modern world turned into a very fruitful round table discussion.

Prof. Dr. Mohammed Shahrour, a renowned scholar, writer, and philosopher from the United Arab Emirates, participated in the „Values and Crises“ panel discussion. He supported the proposition, on which he had been working for a long time, that today's Islamic values and Islamic terminology date back to the 8th and the 9th century when this particular religion was founded. At that time, the religion had to serve the objectives of the most powerful state of the time which had been surrounded by enemies. These enemies were referred to as infidels or idol worshippers. As the empire needed badly the legitimacy of a mighty state, it was only natural for this empire to resort to using brute force against the infidels. The prescripts of the time were in full harmony with the existing form of Islam. Today, however, they have to be discarded. Prof. Shahrour accused the „Islamic Brothers“ radical organization of being the founder of today's radical Islam. According to him, the *jihad* was not invented by Osama bin Laden; Osama had inherited the *jihad*, along with the *Al-Qaeda* organization, from Abd al-Akan. The *Al-Qaeda* unit had been set up by some Islamic institutions that were traditionally recognized at the time. We need to fundamentally rethink Islam; otherwise, the gap in our understanding will remain, Prof. Shahrour concluded.

When in the 1960s the Arabs were defeated by Israel, the mosques started suggesting that this was the result of the women not wearing burkas. Prof. Shahrour outlined three problems persisting in the beliefs and the frame of mind of the Arabs:

Synonymy: They believe that God is their father. Father has gradually started to be identified with God, the way this used to be in poetry. With the rise of the Koran, however, the Arab poetry died away.

Analogy: When the Arabs pray, they imagine psychologically that they are being transferred to the world of the prophet and of his followers, which is the only place they can obtain any meaning for themselves.

Way of thinking: The Arabs believe that everything on Earth is sinful. Very few things are allowed for them to do. All non-Muslims and only very few non-pious Muslims go to hell. In actual fact, the Arab mind does not generate any consciousness of the Others. If there is still some

attitude towards the Others, towards the Different ones, it consists of hatred alone – open and lurking hatred. The Muslims believe only in God who loves only the pious Muslims. This kind of thinking gives rise to terror and dictatorship which makes it very easy for one to rule over the others.

Prof. Shahrour also pointed out that „Muslim“ stands for „a believer“ and, as a believer, the said Muslim is citizen of the world (derived from the Arabic language, Muslim only stands for „devoted to God“, nothing else). If you believe in Moses, you will be an Israeli Muslim; if you believe in Christ, you will be a Christian Muslim; and, if you believe in Mohamed, you will be a Mohammedan Muslim. „Islam“ stands for „belonging to God“ alone. The Islamic values are universal religious values. For example, the *Furqān* sura fully coincides with Moses' „Ten Commandments“. It enumerates 14 values but the prayer is not among them. The Pillars of the Koran have been borrowed from the Scriptures. The punishments have been copied out from Moses' Stone Tablets. The differences between the individual religions can be found only in the rituals and the practices.

Prof. Shahrour believes that even if the terrorist organizations are once „eliminated“, they will be restored again because it is the aggressive ideology that keeps them alive. These are not the principles of Islam or of the Prophet; these are rather the principles of the Imam because it is the Imam who instructs us to utterly hate the infidels. The entire extremist terminology of the Koran was put into use after 1990. We, however, have to fight against this, Prof. Shahrour concluded.

The values are closely connected with the relevant culture, pointed out **Dr. Olga Zinovieva**, head of the „Alexander Zinoviev“ International Research Center of the „Lomonosov“ Moscow University and co-chair of the „Russia Today“ international edition. If you destroy cultural monuments, you destroy, in fact, human values. She quoted Alexander Zinoviev who used to say that humanity is going to annihilate itself because of its own stupidity. It is very easy to destroy something that has been created in the course of millennia. This is a very dangerous virus. Because it will be very difficult to rebuild it. The crises in human existence, however, remind us of the existence of values, without which human life will be impossible. The values are incarnated in the human personality, in the family, in the state, in human rights, in the cultural institutions, and in the traditions.

His Highness, **Georg von Habsburg**, a counselor to the Hungarian Vice-Prime Minister and former employee of the Hungarian Red Cross, pointed out that values tend to show their worth in crisis situations. It is impossible for large communities to cultivate these values the way the small communities can do. The society, the school, and the church are no longer in a position to cultivate the values that the parents used to cultivate in their children on the basis of their own example.

He shared the opinion that the annihilation of religion has a very negative effect on today's societies. The European Union is in a crisis situation because the people tend to forget for what particular purpose it was established many years ago – for peace and security.

Dr. Horst Mahr from the Foreign Policy Association in Munich reminded the participants that this year we mark the 200th anniversary of the victory over Napoleon which brought about a 100-year lasting peace in Europe.

Today, over 2,000 migrants get into Germany every single day. What is alarming is that, out of solidarity, Europe has already passed on to discrimination. Europe has made a deal with Turkey which indicates helplessness. The day, on which Donald Tusk, the President of the European Council, visited Ankara, the Turkish authorities seized the editorial office of a Turkish opposition newspaper. That was interpreted as an extreme humiliation to the European Union. According to the Liberty Index, out of the 120 monitored countries 55 have authoritarian regimes, while 45 live

under strict dictatorship. In its present condition, Turkey is not a democratic state.

At the same time, another danger has been gaining momentum in Africa. Dr. Mahr warned that there are lots of terrorists to the South of Sahara, too, and, also, that 200 000 of these are getting ready to take the road to Europe. Today, Europe will have to go through a severe trial which is going to determine its future destiny.

Within the „Values and Societies“ panel, **Ms. Hermien Kleden**, a leading journalist from the Indonesian „Tempo“ magazine with a multi-million circulation, dwelt on the challenges that the Indonesian media are faced up with. Our media have had their ups and downs in the 71-year period of our independence. Since 1998, they have been free. They, however, used to have lots of difficulties prior to that time, under the totalitarian regime. The media priorities today include the judiciary, human rights, and education. They are free today, nobody intends to close them down but still they can be oppressed economically. Her magazine publishes regular reports on the progress made by the government policy. There is a serious threat of social radicalism and intolerance especially with respect to some particular religious denominations. Ms. Kleden gave the opposite example: at first glance, the Jakarta population can be expected to hate its mayor because of his two deadly sins – he is both Christian and Chinese. Last year, however, he won the elections again as he has put the values and the interests of society above everything else.

Prof. Antony Todorov from the New Bulgarian University asked himself the question whether there are universal values in today's world. The current conflicts arise as a result of intolerance towards the others. Globalization provides the people with the opportunity to get to know one another but it also implants uniformity. Education is a double-edged sword – it promotes progress but it can also turn out to be an instrument of power. Today, we have to rethink the nature of the entire modern civilization.

Prof. Nicolas Offenstadt from the Paris Sorbonne reckons that instead of hammering values into the people's minds, we should cultivate critical thinking and offer the people the intellectual instruments which everyone could use so that he or she could get to these values himself or herself. The state does not produce identity, he pointed out. There is no single French identity, as the French President, Nicolas Sarkozy, used to say. Identity is not a natural „phenomenon“; it has to be built up. History does not produce identities, either. Each one of us cultivates his or her own identity and bears the responsibility himself.

Mr. Alain Dick from the Swiss „Operation Smile Foundation“ underlined that the equilibrium in society involves law and order, security and respect for human dignity, including access to a decent life. He pointed out that the refugee crisis has also some positive aspects mentioning the 12,000 Italians and Greeks who have enrolled as volunteers with the Red Cross in order to help.

During the third panel discussion, **Prof. Michel Veuthey**, Vice President of the International Institute of Humanitarian Law and member of the Permanent Observer Mission of the Sovereign Order of Malta to the UN, shared his view that, as regards the people's way of thinking, the religious leaders are pioneers. He suggested the idea that the values need to be rewritten in order that they could fit in with everybody. He also shared his credo: „I can teach you something, but I'd better learn from you“, because we all have to live together by sharing our knowledge and values.

Dr. Jeffrey Newman, a London rabbi, offered an analysis of the „Earth Charter. The Values and Principles of Sustainable Future“. He underlined that this unique document is already shared by so many countries, organizations and personalities, which gives us the hope that the human consciousness of the universal values is still alive. **Dr. Hafid Abbas**, Deputy Chair of the Human Rights Commission of Indonesia, explained on the basis of some examples of the Indonesian transition from dictatorship to democracy, in what way the values could be considered to be building materials on our path to political democracy and civil liberties. At the end of the first

conference day, **Dr. Elena Mustakova-Possard**, a psychologist and social researcher from the US, Virginia, spoke of justice as a universal value which can unite the whole of humankind.

The second conference day was entirely devoted to values and religions. This topic was acclaimed by representatives of the Bulgarian Orthodox Church, the Catholic Church in Bulgaria, the Evangelic churches, the Bulgarian Mufti's Office, the National Council of Religious Affairs, the world Bahai, as well as by some others. The two lectures were followed by a round table discussion.

Prof. Dr. Nicolas Offenstadt concentrated on the religious propaganda during World War I. He managed to prove that the propaganda that was spread by both France and Germany was identical. The two countries had been claiming that God was with them, although they had the same God – the Christian God; they also declared that they were waging the war for the common good, together with God. Both countries identified the Faith in God with the values of patriotism. Because the priests sanctify and bless the army weapons and flags. According to **Prof. Offenstadt**, this ritual dates back to the times of St. Augustine and continued to exist during the Crusades and all the other religious wars that followed. Religion is in the heart of war and spiritualism is the language of war. The same holds true of the Ottoman Empire which declared jihad on Russia, France, and England during World War I.

According to the lecturer, World War I was the war of noblemen (we should remember that the monarchies used to legitimize themselves through God), while World War II was the war of populists, i.e. of the ones that had been elected by the people. World War II was already waged in the name of the Motherland or of the Leader (Hitler or Stalin), not in the name of God. Following the invention of the nuclear bomb, nobody could wage a war under the auspices of God any longer. From that moment on, every war was going to be treated as a war against humanity per se. Today's wars are waged in the name of interests, rather than in the name of values. Today, the term „just war“ no longer exists while the Church already talks only about „just peace“.

Prof. Shahrour presented briefly his study which had focused on the way in which the terrorists-jihadists are recruited. They are first given a short talk about the most serious problems of the Muslims, then, they are promised a divine award in Heaven and, only then, the conspiracy theory is put into operation according to which the infidels have plotted a global conspiracy against the prophet Mohammed. They are called upon to defend the prophet as they have a sacred duty to God Almighty. The infidels have been waging a Global War against Islam. In this war, the orthodox Muslims have to sacrifice their lives in the name of God. The jihad is going to make them mature. Their initiation in the spiritual dimension can happen only through sacrifice in the name of Allah. Nothing is discussed; the instructions are presented as the truth of last resort. It is in this way that one can achieve a complete loss of identity, as well as complete susceptibility to manipulation of his or her consciousness.

Prof. Alexander Omarchevski, dean of the Sofia University Department of Theology, defended convincingly his thesis that the absence of love in modern civilization has been the result of the people losing their horizon of hope which, on its part, has always been based on the Faith. Faith, Hope, and Love constitute a spiritual trinity whereby the loss of a single component is bound to kill the trinity as such. Today's neo-liberalism has annihilated the above mentioned three levels of the spirit.

Dr. Birali Birali, deputy Chief Mufti, defended his viewpoint that a genuine believer can never be manipulated by anybody because he has been the first one to get in touch with God. And his relationship with God has given him the mainstay and the truth in his life. Next comes his service to God, as well as mercy as a supreme value. If we recognize the fact that we are guests to the Universe, we are not going to fight with one another and we will live together in peace.

Assoc. Prof. Todor Todorov from the Sofia University Department of Philosophy shared his somewhat bizarre understanding of the link between capitalism and religion. If we take the positive original meaning of „jihad“, we will see that it stands for „human action in the name of God“. It was as jihad that capitalism came into being on the basis of the Protestant ethics and it continues to produce, contrive and create in the name of God. The rise of capitalism has happened on the basis of values. In the course of its development, however, capitalism turned into the opposite of its own self as it started destroying its own values, including Christianity, the cultural traditions, the traditional family, critical thinking and critical conduct. Capitalism is waging a jihad again, however, this time – a negative, outrageous and destructive one. These are the realities today resulting from this mutant capitalism; these are the realities of consumerism, hedonism, possession, violence and fundamentalism. We have even stopped asking any questions about values.

Rabbi **Jeffrey Newman** shared his viewpoint that we will be able to understand the universal God only if we exclude all positive definitions – something that Moses did when introducing the negative procedure of thinking about Him, i.e. „He is not ...“. The rabbi said he believed that all major conflicts between the individual religions in history have resulted from the attempts of the individual religions to define what God IS, as well as to present their own definitions as the only true and unique ones – just unlike the others and against the others.

In the midst of the heated round table discussion of the question „which values unite us today“, a congratulation address was read out on behalf of the World Council of Churches which expressed the opinion that all the world religions can coalesce round the supreme value of all religions, i.e. the Creation.

Rev. Dr. William McComish, President of the Geneva Spiritual Appeal Association, noted that we should not view the Creation and evolution as something completed. „God has not completed his work related to us yet“, he assured those present.

Rabbi **Jeffrey Newman** appealed to all participants to coalesce round the text of the „Earth Charter. Values and Principles of a Sustainable Future“ which, in his view, constitutes an answer to the conference question „Which Values Unite Us Today?“, relatively adequate to the spirit of today.

In his closing remarks, Ambassador **Zdravko Popov** pointed out that it is rather easy to speak about and reach a consensus on the values of an individual culture, of an individual tradition, and in an individual country. However, when you have in one place many people from lots of different cultures, traditions or states and these people want to reach a consensus on the single thing that unites them, this is supposed to be a real trial for the heart and the mind. Therefore, he said, he considers this conference to be a success because by discussing a large number of values, such as love, freedom, confidence, justice, dignity, security, tolerance, etc., the participants have managed to outline the direction and the path along which we will have to continue seeking an answer to the question „Which values unite us today?“. On the basis of this unique dialogue between us, we have managed to understand that the values within us are something more than us. This is a remarkable achievement. Let us turn this achievement into a cause and a movement that will persist because, in actual fact, they do not have an end.

Accountability of the EU Institutions

Author: Dr. Gergana Radoykova

SYNOPSIS

The evolvement of the EU integration process and the transfer of more powers to the supra-national institutions have turned the debate on the accountability of these institutions into a crucial issue. Irrespective of the fact that democratic accountability has been increasingly becoming a major characteristic feature of, and a legitimizing factor in, good governance, it has not been analyzed sufficiently neither on a European, nor on a national level.

The very definition of „accountability“ causes some difficulties because of the broad nature of this term which incorporates more than one concept. Democratic accountability can be defined as the social link between a performing actor and an authorizing forum where the actor has the obligation to explain and justify his actions, the forum has to ask questions and, eventually, the actor's actions are evaluated and the actor bears the consequences.

The Lisbon Treaty has introduced a number of key modifications to the powers, the functioning, and the interaction of the EU institutions while, on the other hand, democratic accountability has been turning into a legitimizing factor for the operations of these institutions. This book offers an analysis of the democratic accountability of the individual EU institutions. The European Parliament is most representative among these institutions as it is the only one constituted as a result of the direct expression of the own free will of the European citizens. Since December 1, 2009, the powers of the European Parliament have been largely extended and, from the viewpoint of the accountability interaction, it is the institution that is supposed to demand accountability from all other institutions. The author of this book has also focused on the way in which the individual MEPs render an account of their activity to their own electorate on a national level.

In principle, accountability is a characteristic feature of executive institutions; therefore, the author has paid particular attention to this aspect of the operations of the European Commission and of the Council of the European Union. The political and administrative reforms carried out in the European Commission have largely contributed to overcoming the accountability deficit in the „executive core“ of the European Union but, more often than not, they have also lead to „over-accountability“, which impedes the work of this institution. Particularly interesting is the case of the Council of the European Union, which is assumed to be the most non-accountable institution; however, the new provisions have provided more suitable conditions for interaction between the Council of the European Union and the European Parliament.

The accountability of the European Central Bank and the European Court of Auditors have also been in the focus of the author's analysis mostly because of the extended powers of these institutions to address the consequences of the economic and financial crisis and, also, because of the need for more transparency in their operations. In addition to the analysis of the EU institutions' accountability, two more elements have been in the focus of the author's interest. In the first place, the author has concentrated on the accountability seeking and rendering practices of the EU executive agencies. And secondly, some attention has also been paid to the so called comitology committees, which have a key role in the implementation of the EU *acquis*.

Special attention has been allotted to the accountability of the European Council, whose democratic accountability has „doubled“ since the Lisbon Treaty became effective in December, 2009. In the context of multi-level governance, the heads of State and government are

accountable to two forums. In their capacity of a collective body, they are supposed to protect the common European interest for which reason they are accountable to the European Parliament. While individually, each one of them is accountable to the national legislative body of his or her country.

The study made of the Bulgarian Prime Minister's accountability to the Bulgarian Parliament has a high added value. The conclusions were arrived at on the basis of examining three thematic cases in the period 2008-2015. The question that the author wanted to get an answer to was whether the accountability seeking and rendering practices of the Bulgarian Parliament have improved or whether the gap between the results expected by the citizens and the political realities had grown wider. The author's objective was to encourage a civil debate on this important issue, rather than to seek categorical answers.

This book is supposed to remind us how the genuine democratic accountability should really look but it should also give us an idea of how accountability is being transposed from the pan-European to the Bulgarian realities. In actual fact, every accounting effort should include the following three fundamental elements: information, a debate, and an assessment of the action taken and of the effect of this action. Unfortunately, the last element is not always present. The politicians have to be continuously reminded that they are supposed to serve the people whom they represent. Because accountability is a necessity, rather than some sort of fastidiousness. Accountability does not constitute an abstract citizens' right; it is rather a specific obligation of both the politicians and the administration.

This book is intended for university students and European affairs specialists, as well as for a wide range of readers who take an interest in the topics that have to do with the construction of the European Union and the functioning of the EU institutions.

Gergana Radoykova has a PhD in Political Science and works as a chief assistant professor at the Political Science Department of the „St. Kliment Ohridsky“ University of Sofia. Her research interests concentrate on the dynamism in the construction of the European Union, on the public institutions' accountability on a European and a national level, on Bulgaria's participation in setting the EU agenda, and on the civil participation mechanisms in the political process.

International Legal Regime of Biodiversity

Author: Assoc. Prof. Anguel Anastassov

ABSTRACT

The study is devoted to the international legal regime of biodiversity. It covers the set of norms, rules, standards and procedures established by international and national entities that have specific responsibilities for the conservation of the species.

The specific legal aspects of biodiversity are closely related to scientific empirical studies and particular policy approaches to conserve biodiversity. An important feature of the legal regulations is the widespread use of traditional norms and the „soft law“, which includes resolutions of international organizations, plans, programs and policies.

The aim of the research lies in the systematic analysis of global and European regional international legal instruments governing biodiversity. A particular feature of the contemporary international legal regulation of biodiversity is the environmental standards, to which a special attention is devoted. In addition, the role of the European Union and the Republic of Bulgaria for the conservation of biodiversity is explored.

Some basic principles of international environmental law, which are important for the protection of the environment, such as the intergenerational equity, the precautionary principle, and the co-ecosystem approach have been assessed.

Certain major global international instruments have been studied, such as the Convention on Biological Diversity; Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity; Nagoya–Kuala Lumpur Supplementary Protocol on Liability and Redress to the Cartagena Protocol on Biosafety; Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from Their Use; United Nations Framework Convention on Climate Change; Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change; Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora; Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals; International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture; Convention on Wetlands of International Importance Especially as Waterfowl Habitat; Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage; and United Nations Convention to Combat Desertification in Those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, Particularly in Africa.

Subject of particular analysis are some specific issues of biodiversity, such as the role of protected areas; agro biodiversity; climate change; protection of biodiversity in marine areas beyond the jurisdiction of the states; traditional knowledge systems and forest soils, geoenvironment, standards and certification schemes.

A particular trend was outlined in agreements regulating biodiversity of wildlife. These legal instruments have been repeatedly modified or their implementation has broadened the scope of protection of individual species. The need for more active use of empirical data on biodiversity, taking into account the specific conditions was emphasized.

The author concludes that the specific features of these conditions, the context of the country or region, and the particular species should be considered in the legal research of biodiversity.

Anguel Anastassov is Doctor of Legal Sciences and Associate Professor at the Institute of State and Law, Bulgarian Academy of Sciences. He has worked as jurist, diplomat, and consultant to a number of intragovernmental organizations. He is the author of six books in the field of security, international organizations, environment protection and biodiversity, as well as of chapters of books and analytical and research papers on current issues in the area of international public law, published by renowned foreign publishers. Some of his publications are included in the fund of the UN libraries in New York, Geneva and Vienna, as well as the library of the Peace Palace in The Hague, and of leading universities in Great Britain, Kenya, Russia, U.S., France, Switzerland, Japan, etc.

Преводач

Иванка Ангелова

Давид Йерохам

Translator

Ivanka Angelova

David Ieroham

Отговорен редактор

Николай Крумов

Managing Editor

Nikolay Krumov

Прегледач

“Алфа Стар“ ЕООД

Pre-print

Alfa Star Ltd.

ISSN 1313 – 6437

DOCENDO

DISCIMUS

<http://bdi.mfa.government.bg>

ДИПЛОМАТИЧЕСКА ПРАКТИКА
РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ВЪПРОСИ НА СИГУРНОСТТА
ГЛОБАЛНИ ВЪПРОСИ
НОВИ КНИГИ

16/2016

SECTIONS IN THIS ISSUE
DIPLOMATIC PRACTICE
REGIONAL COOPERATION
EUROPEAN UNION
SECURITY ISSUES
GLOBAL ISSUES
NEW BOOKS